AVGVSTINI

STEVCHI

LIBRARIÆ UNIVERS. JAGELL. CRACOVI.

EPIPHANII EPI

SCOPI CYPRI DE PROPHETARVM VI-
ta & interitu cōmentarius græcus, unà cum inter-
pretatione è regione Latina, Alba-
no Torino interprete.

SOPHRONII græce & Hieronymi latine libellus de ui
ta Euangeliſtarum, cum ſcholijs ERAS. ROT.

PARABOLAE & miracula, quæ à ſingulis Euangeliſtis
narrātur, gręcis uerſibus à Gregorio Nazianzeno con
ſcripta, addita interpretatione latina.

D. HIERONYMI Scriptorum eccleſiaſticorum uitæ,
per Sophronium è Latina lingua in græcam translatæ,
& ſcholijs per ERAS. ROT. illuſtratæ.

GENNADII illuſtrium uirorum catalogus, ob hiſtoriæ
cognitionem lectu non indignus.

BASILEAE, APVD AND. CRATAN
DRVM, AN. M. D. XXIX.

REVERENDO IN CHRISTO PATRI, AC domino, D. Petro Mornioſi, apud D. Sulpitium Sabaudiæ Abbati, genere, eruditione, uitaq; conſpicuo, Albanus Torinus S.

SOLENT cordatiores pleriq; R. P. ac D. in uertendis autoribus Græcis ſui ingenij pericula, ἐν καρί, hoc eſt in eorum genere ſcriptorum, facere, qui minus in ſe difficultatis, minus item lubricitatis habent ac diſpendij, ne ſtatim iuxta Græcorum adagionem, ἐν τῷ πίθῳ τὴν κεράμειαν periclitari uideantur. Deinde quum die ipſa, tum aſſiduo uſu (qui mater eſt artis) ingenij uiriculæ, dicendiq; facultas, magis atq; magis accreuerit, pedetentim ad grandiora ſe conuertentes, ad ſumma tandem proficiſci contendunt. Proinde nos quoq; in hanc, Muſis bene iuuantibus, harenam deſcenſuri, conſulto ordinem tam modis omnibus cōducibilem ὥδαξ arripuimus. Quo quidem inſtituto Epiphanij Antiſtitis Cypri de Prophetarum uitis ſyntagma (ſi quis forte deus cœptis tam audacibus dexter aſpiraret) Carica quadam muſula, iuxta prouerbium, ad myrtum canentes, Latinis legendū propinare ſumus aggreſſi, & pauculas aliquot horas ſuffurati ſtudijs noſtris, quæ græcis literis, præcipuè uero rei medicæ ſoliti ſumus impendere, αὐτοσχεδιαζόμενοι ad umbilicum (quod aiunt) perduximus. Cæterū græca è regione quoq; uiſum eſt adijcere, ut ſiquid oculo minus architectonico menſi cōniuere contigerit (quando præter ſingularē utriuſq; linguæ artificem, oculatiſſimū uigilantiſſimūq; Argum requirit interpretandi prouincia) citra autoris ſenſus & ſacræ ſcripturæ iniuriam noſtri ſolius ingenij periculo peccatum lector intelligat: quo etiam tam ſtudioſa iuuentus quàm pij ſacerdotes Græci ſermonis quaſi guſtum quendā uel inde perciperent. Sed hi, proh pudor, magna ex parte manibus pedibusq; remorari illos, quos allicere oportebat, emoliuntur. Siquidem philobarbari, utinam non adeò multi pulpitarij, tum diuinam linguarum cognitionem, tum politiores literas (ſine quibus neq; ſtare religio, neq; ciuitates moderari

poſſunt)

possunt) fodicare pleurq; solent, petulantissimaq; lingua rabiosuli Andabatæ insectari, & optimis deniq; studijs omnibus, quibus aut nihil aut parū debent deuotis animis obstrepere, Nil intra est oleā, nil extra est in nuce duri. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα ταύτῃ. Epiphaniū περὶ τῶν προφητῶν πῶς ἐκοιμήθησαν καὶ ποῦ κεῖται à me propere in transitu atq; aliud agendo Romana ciuitate donatum, emissurus grauissime deliquissem, si C. T. tantopere deuinctus eas lucubratiunculas, qualis qualis earum sit Genius, atratas, hoc est sine auspicio tuo publicassem. Non certe quò perpusillum admodū libellū tantæ uirtuti, fortunæq; couenire arbitrer, aut hoc esse deniq; putem quod tuis erga me meritis (quibus, quū hic disciplinas ingenijq; cultum capesseres, affectus sum) respondeat. Verum quū, metuens peculiarem illam scribentiū sortem, male audiendi, in lumē prodire sine patrocinio nollet, C. T. nomen potissimum induit, quo tutior foret & augustior. Grassatur enim ἀφειδῶς ἄργεια φόρα in omne genus eruditionis, eloquentiæq; facile principes, nedum in me Cluuienū, qui ex umbratili nūc primū studio in puluerem & forensem, ut sic dixerim, aciem, κόρχορος ἐν λαχάνοις procedo. Quā ob causam tutelari mihi numine opus esse maximopere sum opinatus: uitiligent etenim, ut opinor, mordendi ac sugillandi uitio ceu morbo laborantes cerebrosi mastiges. Quocirca quemadmodum sub Aiacis clypeo Teucer Homericus, ita nos quoq; Sublimitatis tuę præsidio tecti, liuoris exarmatis ictibus (etsi labori meo cōtemptus potius quàm inuidia debeatur) mediū unguem porrigentes, animo plus q̄ heptaboëo cum Macedonico Consule, uelut è sublimi, uociferemus, Μνήμη καὶ λήθη, χαίρετον, ἡ μὲν ἐπ' ἔργοις μνήμη τοῖς ἀγαθοῖς, ἡ δ' ἐπὶ λυγαλέοις. Vix nanq; dici potest, quantū ornamēti atq; præsidij sub tua clientela adipisci uideamur. Quis enim est quē lateat q̄ beatus sis gratiæ, quantus ὡρεσιδώτης claritate generis, ingenij candore, morū inaudita suauitate, præclaris uirtutibus, magnanimitate, cōsilio, prudentia, integritate nemini secundus? Verum quia non sum, fateor, tuarū laudum buccinator idoneus, οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι δέκα δὲ στόματ' εἶεν φωνὴ δ' ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη.

Præſtat, quod Criſpus περὶ καρχηδόνος fecit, committere, ne cymba uſqueadeo fragili, carbaſo item pertenui præconiorum tuorum æquor ingrediens, in portu ſtatim, ut aiunt, impingam. Epiphanio, argumenti affinitate ducti, D. Hieronymi latine, & Sophronij græce, Euangeliſtarū primo, mox aliorū quoq; hagiographorū uitas ſubneximus, quo lector ſtudioſus hic uno, ut dicitur, faſce nō ueteris modo, ſed & noui inſtrumenti, eccleſiaſticos ſcriptores, ceu apud Suetonium illuſtres Gentilium literarū uiros, & deprehendere poſſet, & mecū tantam ueterū autorū iacturā deplorare. Neq; enim, ut opinor, quiſquā, qui Muſarū ſacra colit, temperet à lachrymis, τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων κατάλογον euoluens, opes quas amiſerimus perpendens; pro qualibus amiſſis, qualia noſtra ætate uulgo legantur animo uerſans, in qua non tantū nugaciſſimorū, ſed etiā pernicioſiſſimorū uoluminū maxima eſt fœcūditas. Acceſſit Gennadij quoq; de claris uiris opuſculum, ſanè nec eloquens admodum ac eruditum; propter hiſtoriæ tamen cognitionem lectu haud quaquā indignū. Hos igitur clariſſimorū utriuſq; teſtamenti uirorū, quibus tu iure æquari poſſis, catalogos, Sublimitati tuæ nominatim libenter dicamus, quò noſtræ incredibilis erga te pietatis, & tuorum in nos innumerabilium officiorum teſtificatio ſint & μνημόσυνον ſempiternū. Digna eſt quippe P. T. ob ſingularem in bonas literas ardorem, ac eam, qua me immerentem colis, obſeruantiam, quam reliqui quoq; mortales non uulgariter à me redamari cognoſcant. Cæterū μὴ νεμέσα βαιοῖσι, χάρις βαιοῖσιν ὀπηδεῖ. hoc eſt, Noli iſtuc quod parum magnificū munus ſit cōtemnere, nam comes exiguis eſt gratia rebus; id quod ab ingenio hercle tuo abeſſet longiſſime, qui omnia æqui boniq; facere ſolitus es; unde ſummi pariter et infimi, ſibi de tali Abbate gratulantur, ut quem commendet humanitas, rara expoliat eruditio, abſoluat integritas. Vale Abbatum unicum decus, & rem literariam, quæ ſiniſtris hominū moribus iam paſſim uergit ad panolethrian, fouere perge, meq; plurimū quod facis, cōmendatum habe. Baſileæ, Caleñ. Nouemb. Anno M. D. XXVIII.

ELENCHVS.

Lucianus.

ELENCHI FINIS.

EPIPHANIORVM VITA EX SVIDAE COLLECTANEIS TVMVLTVARIE VERSA.

PIPHANIVS Vlpiani Sophiſta, natione Petræus, quū in patria tum Athenis diſciplinas & ingenij cultus docuit. Scripſit de communicatione & diſcordia ſtatuum, Progymnaſmata, hoc eſt præexercitamenta, præterea Declamationes, Tribunitias item, necnon & Polemarchicum, Orationes demonſtratiui generis, miſcellaneas denique quaſdam ſpeculationes. Epiphanius alius (nempe hic noſter) Salaminis prius, dein Conſtantiæ, quę in Cypro eſt, Epiſcopus, in lumen orationes aliquot aduerſus omnes Hæreticos ædidit, quæ Panaria nūcupauit, alia item nō pauca, quæ ab eruditis rerū gratia, ab illiteratis ob uerba leguntur, natu admodum grandis ſuperis conceſſit ab oris.

Polemarchicum, id eſt, imperatoriam.

Fuit quocꝫ Epiphanius Præſul Selybriæ, Olybriæ'ue, qui aduerſus imaginum concrematores commentariū contradictorium impendio frugiferum conſcripſit.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ ΠΩΣ ΕΚΟΙΜΗΘΗΣΑΝ ΚΑΙ ΠΟΥ ΚΕΙΝΤΑΙ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΝΑΘΑΝ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, ΚΑΙ ΠΟΥ ΚΕΙΤΑΙ.

ΝΑΘΑΝ ὁ προφήτης ἐγένετο ἐν ἡμέραις Δαβὶδ ἐκ φυλῆς θὼκ. οὗτος δὲ ἦν ἐκ γαβαὰθ, καὶ αὐτὸς ἐστὶν ὁ διδάξας τὸν Δαβὶδ τὸν νόμον τοῦ κυρίου. καὶ ἔγνω Νάθαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς δαβὶδ ἐν τῇ βηρσαβεὲ παρέβη, τὸν σπεύδοντα αὐτὸν ἐλθεῖν ἐκ γαβαὰθ εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ κωλῦσαι τὸν δαβὶδ ἀπὸ τῆς ἀνομίας ταύτης, ἐκώλυσεν αὐτὸν ὁ βελίας. ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν εὗρεν νεκρὸν κείμενον γύμνον καὶ ἐπέμεινεν τοῦ θάψαι αὐτὸν ἐκεῖ ἵνα μὴ ἀπὸ θηρίων ἀναλοθῆ. καὶ τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἔγνω ὅτι ἐποίησεν ὁ Δαβὶδ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ὑπέστρεψε πενθῶν εἰς γαβαὰθ καὶ ὡς ἀνεῖλεν δαβὶδ οὐρίαν τὸν ἄνδρα τῆς βηρσαβεὲ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν νάθαν καὶ ἤλεγξεν τὸν δαβὶδ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ καὶ ἐφοβήθη δαβὶδ τὸν κύριον ὅτι ἠλέγχθη ὃ ἐποίησεν. καὶ ἔγνω δαβὶδ ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἅγιον ἐπὶ νάθαν τὸν προφήτην ἐστὶν, καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν ὡς ὅσιον θεοῦ. καὶ αὐτὸς παγγηράσας ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐν γαβαὰθ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ.

ὁ τοῦ

DIVI EPIPHANII

EPISCOPI CYPRI HISTORIA de prophetarum uita & interitu, ALBANO TORINO interprete.

NATHAN PROPHETAE VITA & interitus.

ATHAN eiſdem ferè temporibus, quibus Dauid in lucē æditus, propheta, è tribu & proſapia Thock, popularis autem urbis Galileæ Gabath, lege domini Dauidem inſtituit. Præſciebat autē Nathan ille propheta, quod rex Dauid in Berſabeæ ardore plus æquo tranſgrederetur: curriculo igitur, Gabath relicta, Hieroſolymā contendit, quo eundē à tanto facinore regem abſtraheret. Sed ecce impedimēto fuit Beliar illi, Nam quum exanimem eum in itinere, tam nudum ꝗ̄ ex matre reperiſſet, tantiſper cunctatus eſt, quoad terræ mandaret, ne indignis admodum modis corpus hominis ab animalibus brutis ac beluis dilaniaretur. Eadem tum nocte Nathan agnoſcebat, quod Dauid rex flagitiū ſeſe planè indignū iam pridem deſignauerat. Quare mœrens, magnaꝗ; lamētatione reuerſus Gabath repetit. Vbi uero Vrias Berſabeæ maritus à Dauide peremptus eſt, legauit deus ad eum Nathan, ut grauiter regem, de piaculo, corriperet & caſtigaret. Tunc demum Dauid in ſeſe deſcendens, ingenti formidine perculſus, dominum uehementius ſperauit, quod illi nūc manifeſte perpetratū ſcelus diſplicere animaduerterat. Sentiebat'que Dauid rex, ſpiritu dei ſancto Nathan afflatum eſſe prophetam. Honorabat itaque & uenerabatur hominem, tanquā numen aut ſanctum dei. Ipſe uero propheta ſenio confectus deceſſit, & in Gabath ſuo tumulatus eſt agro.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΑΧΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΑΧΙΑΣ ἦν ὁ σηλονίτης, οὗτος ἦν ἀπὸ σηλὼμ ἐκ φυλῆς ἰούδα ὅπου ἦν ἡ σκηνὴ τῆς κιβωτοῦ, τὸ παλαὶ, ἐκ πόλεως ἀρμαθὲμ ἡλί τοῦ ἱερέως, οὗτος ὁ προφήτης εἶπεν περὶ σωλομὸν τοῦ υἱοῦ Δαβίδ, ὅτι προσκρούσει τῷ θεῷ, οὗτος ἤλεγξεν καὶ τὸν ἱεροβοὰμ. ὅτι ἐὰν βασιλεύσει δόλῳ πορεύσε μετὰ κύριον. ἴδεν γὰρ ὀπτασίαν, ζεῦγος βόων καταπατῶν τὸν λαὸν καὶ κατὰ τῶν ἱερέων ἐπιτρέχοντα, καὶ προσεῖπεν τῷ σαλομὼν, ὅτι γυναῖκες αὐτὸν ἐκστήσουσιν ἀπὸ τοῦ κυρίου. καὶ τῷ ἱεροβοὰμ εἶπεν ὅτι διὰ τῶν δύο δαμαλίων σου πρὸς κρούσεις τῷ κυρίῳ καὶ εἰς δουλείας ἔσται τὸ γένος σου. ἀπέθανεν δὲ ἀχίας. καὶ ἐτάφη σύνεγγυς τῆς δρυὸς τῆς οὔσης ἐν σηλώμ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΙΩΑΜ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΙΩΑΜ ὁ προφήτης ἐγένετο ἐν Σαμαρία, οὗτος ἐστὶν ὃν ἐπάταξεν ὁ λέων ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἀπέθανεν. ὅτε ἤλεγξεν τὸν ἱεροβοὰμ ἐπὶ ταῖς χρυσαῖς δαμάλισιν αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν ὅτε κατηράσατο τὴν θυσίαν ἱεροβοὰμ καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα τοῦ κακῶσαι αὐτόν. καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ τοῦ ἱεροβοὰμ καὶ μετὰ ταῦτα ἠπατήθη ὑπὸ τοῦ ψευδοπροφήτου καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ πιεῖν ὕδωρ. καὶ ἐξελθόντα αὐτὸν ἐπάταξεν ὁ λέων καὶ τὴν ὄνον αὐτοῦ οὐκ ἠδίκησεν καὶ ἐτάφη ἐν βεθὴλ σύνεγγυς τοῦ ψευδοπροφήτου. καὶ ὕστερον ἀποθνήσκων ὁ ψευδοπροφήτης, ὅρκησεν τοῖς ἱερεῦσιν ὅτι μετὰ τοῦ ἰωὰμ προφήτου μεθάψεται, ὅτι ἠπάτησαν αὐτὸν, καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει δίκας εἰσπραξόμεθα καὶ ἀμφότεροι κεῖνται ἐν ἑνὶ μνημείῳ.

Ο ΤΟΥ

ACHIAE SELONITAE quum uita tum obitus.

ACHIAS uero Selonites è Selom oriundus, ex tribu habebatur Iuda, priscum ubi contueri illud erat arcæ tabernaculum, ex Armathem, Heli sacerdotis oppido. Hic est ille propheta, qui super Solomone, Dauidis filio loquutus est, quod futurus esset aliquando dei aduersarius. Quiq; increpauit Hieroboam, quod suscepto olim principatu dolo & fraudulenter foret acturus cũ domino: uisum nanq; suis apparuit oculis, Par boum pessundare populum inq; sacerdotes impetum facere, uidebatur. Cæterum uaticinatus est Solomoni, futurũ ut muliebre genus alienaret ipsum à domino. Item ingenue dixit ad Hieroboam: Te par buccularũ auertet olim à domino, & erit in seruitutem tua propago. Vitam porrò Achias in mortem commutauit, & haud procul à quercu ea, quæ in Selom existit, postremum honorem & monumentũ sortitus est.

IOAM PROPHETAE VITA & mors.

IOam propheta oriundus è Samaria, contusus in uia à leone, fato est functus. Is est ille qui Hieroboam, propter aureas, quas erexit iuuencas, corripuit, quiq; eiusdẽ hostias sacrificiumq; è medio sustulit & abrogauit. Quum autem ob hoc Hieroboam eum pulsare conaretur, sublata in prophetam dextera, confestim arida eius facta est manus. Post hæc Ioam prophetæ, falsò propheta imposuit. Nam quũ esse panẽ tum undã potare impulerat, & egredientem pessum dedit & contudit eum (in quem inciderat) leo, asinam autem suam nulla affecit iniuria. Solo autẽ redditus est in Bether iuxta pseudoprophetam. Quum uero paucis post diebus animã pseudo quoq; propheta ageret, iurauit sacerdotibus quod unà cum Ioam propheta sepeliri affectaret, eò quod illi uerba dedisset, & in resurrectione iusticia ab unoquoq; exigatur. Ita uterq; in eodẽ sunt monumento conditi.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΑΖΑΡΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΑΖΑΡΙΑΣ ὁ προφήτης οὗτος ἦν ἐκ τῆς σωβαθὰ, οὗτος ἐστιν ὁ ἀποστρέψας τὴν αἰχμαλωσίαν ἰούδα εἰς ἱερουσαλήμ. διὰ προσευχῶν. πολλά δε προφητεύσας περὶ τῆς ἐλεύσεος τοῦ κυρίου ἐκοιμήθη ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΗΛΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΗΛΙΑΣ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἐκ θεσβῶν ἐκ γῆς ἀράβων ἐκ φυλῆς ἀαρῶν λευίτης, οἰκῶν ἐν γαλαάδ. ὅτι ἡ θέσβις δῶμα ἦν τοῖς ἱερεῦσιν δεδωμένη. καὶ ὅτε ἔτεκεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἴδεν σωβὰκ ὁ πάτηρ αὐτοῦ ὀπτασίαν, ὅτι ἄνδρες λευκοφανεῖς αὐτὸν προσηγόρευον, καὶ ὅτι ἐν πυρὶ αὐτὸν ἐσπαργάνουν, καὶ φλόγα πυρὸς ἐδίδουν αὐτῷ φαγεῖν καὶ ἐλθὼν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀνήγγειλεν τοῖς ἱερεῦσιν καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ χρηματισμός. μὴ δηλιάσῃς, ἔσται γὰρ ἡ οἴκησις τοῦ παιδίου φῶς. καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἀπόφασις, καὶ κρινεῖ τὸν ἰσραὴλ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν πυρὶ, οὗτος ἐστὶν ἠλίας. ὁ τὸ πῦρ τρίτον ἐξ οὐρανοῦ κατενέγκας. καὶ τὸν ὑετὸν τῇ ἰδίᾳ γλώττῃ βαστάσας, καὶ νεκροὺς ἐγείρας. καὶ εἰς οὐρανὸν ἀναληφθεὶς ἐν λαιλάπι πυρός.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΕΛΙΣΣΑΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΕΛΙΣΣΑΙΟΣ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἐξ ἀβελμοὺθ ἐκ τῆς γῆς ῥουβὶμ καὶ ἐπὶ τούτου γέγονεν τεράστιον ὅτι ἡνίκα ἐτέχθη ἐν γαλγάλοις ἡ δάμαλις ἡ χρυσὴ ἡ ἐν σηλὼμ ὀξὺν ἐβόησεν ὥστε ἀκουσθῆναι ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ εἶπεν ὁ ἱερεὺς διὰ τὸν δήλον, ὅτι προφήτης ἐτέχθη σήμερον ὃς καθελεῖ τὰ γλυπτὰ καὶ συγκλάσει τὰ χωνευτά.

πολλὰ

AZARIAE PROPHETAE uita & interitus.

AZARIAS propheta domo quidē & genere de Synphata fuit. Is est qui precibus suis auertit captiuitatem quam Iuda machinabatur in Hierusalem. Cæterum super aduentu domini uaticinatus est haud pauca. Obdormiuit in domino, & in patria sua humatus est.

HELIAE PROPHETAE uita & obitus.

HELIAS propheta ex Thesbis existebat, è continente Arabū, de tribu Aaron Leuita: morabatur autem in Galaad, quoniā Thesbis erant ædes sacerdotibus consecratæ, ac destinatæ. Quem quū eniteretur parens eius, eiusmodi Sobac patri uisio apparuit. Viri niueum quendā præ se ferentes habitum, pusionem salutabant, matris'que uberibus in ignem auellebant, quin & flammam ignis cibi loco ministrabant. Profectus est itaq; genitor in Hierusalem, uisaq; ad sacerdotes retulit. Respondit aūt illi Chrematismus (hoc est Oraculum siue responsor) Caue manifestū facias. Erit quippe lumē filij huius domiciliū, sermoq; eius demonstratio ac sententia, & iudicabit Israël quū in igne tum romphea. Hic est ille Helias qui ter ignem è cœlo deduxit, quiq; imbrē sua lingua gestauit, mortuos item suscitauit, & in cœlum denique nimbo, seu turbine ignis assumptus est.

HELISSAEI PROPHETAE uita & interitus.

HELISSAEVS propheta erat ex Abelmuth, de solo rubim, quo sup huiusmodi cōtigit miraculū: Quod simulatq; satus est in Galgalis, Bos illa aurea in Selom, clamore tam acuto uociferata est, ut auribus acciperetur Hierosolymis. Exposuit tunc prodigiū sacerdos, Hæc, inquit, argumēto sunt, prophetam hodie in lucem esse æditū, qui comminuet sculptilia, & confringet & euertet conflatilia.

Πολλὰ δὲ τεράστια ἐποίησεν ὁ θεὸς διὰ χειρὸς ἐλισσαίου καὶ θανὼν ἐτάφη ἐν Σαμαρίᾳ ἐν Σεβαστόπολει.

Οὗτος ἐπροφήτευσεν περὶ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας, καὶ τὰ ὕδατα ἱεριχῶ ἄτεκνα ὄντα ἤγουν ἁλμυρὰ ἰάσατο εἰπὼν, τάδε λέγει κύριος ἴαμαι τὰ ὕδατα ταῦτα. καὶ ἰάθησαν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ νεκροὺς ἤγειρεν. καὶ λεπρὸν ὄντα Νεεμὰν τὸν σύρον. ἐκαθέρισεν τῆς λέπρας. καὶ τὸν γιεζῆ τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ λεπρὸν ἐποίησεν. καὶ νεκρὸς ὢν. νεκρὸν ἤγειρεν.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΗΣΑΙΑΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

Ησαΐας ὁ προφήτης ἐγένετο μὲν ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκ φυλῆς ἰούδα. θνήσκει δὲ ὑπὸ μανασσῆ τοῦ βασιλέος ἰούδα πρίσθον εἰς δύο καὶ ἐτέθη ὑπὸ κάτω δρυὸς ῥωγήλ. ἐχόμενα τῆς διαβάσεως τῶν ὑδάτων ὧν ἀπώλεσεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς χώσας αὐτά. ὁ δὲ θεὸς τοῦ Σιλωὰμ διὰ τὸν προφήτην ἐποίησεν ὅτι πρὸ τοῦ θανεῖν ὀλιγορήσας προσηύξατο πιεῖν ὕδωρ καὶ εὐθέως ἀπεστάλει αὐτῷ ἐξ οὐρανοῦ τὸν ὕδωρ. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα σηλωὰμ ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. καὶ ἐπὶ ἐζεκίου τοῦ βασιλέως πρὸ τοῦ ποιῆσαι αὐτὸν τοὺς λάκκους καὶ τὰς κολυμβήθρας.

Επὶ εὐχῇ τοῦ προφήτου ἠσαΐου, μικρὸν ὕδωρ ἐξελήλυθεν. ὅτι ἦν ὁ λαὸς ἐν συγκλισμῷ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἵνα μὴ διαφθαρεῖ ἡ πόλις ὡς μὴ ἔχουσα ὕδωρ, ἠρώτουν οἱ πόλεμοι πόθι πίνουσιν οὐ γὰρ εἴδησαν. ἔχοντες γὰρ τὴν πόλιν παρ' καθίζωντο τῷ σηλωάμ. ὅτε οὖν οἱ ἰουδαῖοι ἤρχοντο ἀντλεῖν, ἐξήρχετο αὐτοῦ ὕδωρ καὶ ὑδρεύοντο. οἱ δὲ ἀλλόφυλοι οὐχ ἤ ὕδρισκον. ἔφευγεν γοῦν τὸ ὕδωρ. διὸ καὶ ἕως τῆς σήμερον ἐφνιδίως ἐξέρχεται ἵνα δειχθῇ τὸ μυστήριον. καὶ ἐπειδὴ διὰ τοῦ ἠσαΐου τοῦτο γέγονεν μνήμης χάριν καὶ ὁ λαὸς πλησίον αὐτὸν ἐπιμελῶς ἔθαψαν ἐνδόξως.

Prodigia porrò innumera deus per manum Helissæi designauit. Cæterum carnis debitum soluens, in Sebastopoli Samariæ supremo honore affectus est. Vaticinatus est autem de aduentu Christi: et aquas in Hiericho steriles, quæ amaræ sunt admodũ, medendo dulcorauit, addens: Hæc infit dominus, sanabo aqua istas: confestimq; sanatæ sunt, in hanc lucem usq; hodiernam. Quin & exanimatis etiam uitam restituit. Leprosum item Neeman Syrum à lepra uindicauit. Gieze contrà puerũ eius leprosum reddidit. Et ubi iam efflasset animam, extinctum tanquam ab Orco reuocauit.

ESAIAE PROPHETAE uita & interitus.

ESAIAS propheta quidẽ in Hierusalem de tribu Iuda ortus est, sub Manasse uero rege Iuda sectus in duas parteis, occubuit. Tumulatus est sub quercu Rogel iuxta transitum aquarum, quas olim Ezechias rex obstruxerat, quum eas undas peruias efficeret. Fontem quippe deus Seloam causa prophetæ absoluit, quod priusquam moreretur, pusillum precatus est, uti undas illic effingere dignaretur. Et confestim demisit illi cœlitus aquam uiuentem, unde sortitus est locus ille appellationem Siloam, quod, si quis interpretetur, sonat demissum. Sub Ezechia quoque rege, antequam stagnum piscinasq; fabricasset, precibus Esaiæ effectum, ut exigua limpha scaturiret, quod populus in obsidione hostium teneretur, & ne ipsa periret undis destituta ciuitas. Milites igitur perscrutabantur undique ubi nam sedare sitim daretur, ignorabant etenim. Vrbe quippe iam potiti, obsedebant Seloam: quandocunq; itaque indigetes Iudæi aquatum uenerant, scaturiebat eis unda & aquabant: exterarum uero nationũ homines reperire nesciebant, latex nanque aufugiebat. Eóque ad hodiernum usq; diem eructatur clanculũ, quo significet mysterium. Cæterũ quandoquidẽ Esaiæ prophetæ istuc acceptum referũt, in perennẽ eius rei memoriã, populus accurate prophetã istic solo reddidit cũ gloria, & honorifice,

ἵνα διὰ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἕως τέλους ἔχουσι τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ὕδατος καὶ χρισμὸς γὰρ ἐδόθ' αὐτοῖς περὶ αὐτοῦ. ἔστιν δὲ ὁ τάφος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου ἐχόμενος τοῦ τάφου τῶν βασιλέων ὀπίσω τοῦ τάφου τῶν ἱερέων. ἐπὶ τὸ μέρος τὸ πρὸς νότον Σαλομὼν γὰρ οἰκοδαμῶν Ἱερουσαλὴμ ἐποίησα τάφους τῶν βασιλέων τοῦ Δαβὶδ διαγράψαντος αὐτούς.

Ἔστιν δὲ κατὰ ἀνατολὰς τῆς Σιὼν ἥτις ἔχει εἴσοδον ἀπὸ Γαβαὼθ. μήκωθεν τῆς πόλεως σταδίους κ. καὶ ἐποίησεν σκολιὰν συνθέτην ἀνυπονόητον, καὶ ἔστιν ἕως σήμερον τοῖς πολλοῖς ἀγνοουμένη.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΙΕΡΕΜΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

Ἱερεμίας ὁ προφήτης ἦν ἐξ Ἀναθὼθ καὶ ἐν Τάφνας Αἰγύπτου λιθοβοληθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐτελεύτησεν.

Κεῖται δὲ ἐν τόπῳ τῆς οἰκήσεως Φαραὼ ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐδόξασαν αὐτὸν εὐεργετηθέντες ὑπ' αὐτοῦ ἄσπιδες γὰρ, καὶ τῶν ὑδάτων οἱ θῆρες οὓς καλοῦσιν οἱ Αἰγύπτιοι Νεφώθ. Ἕλληνες τοὺς κροκοδείλους ἦσαν αὐτοὺς θανατοῦντες καὶ εὐξαμένου τοῦ προφήτου Ἱερεμίου ἐκολύθ' ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, ὁ θυμὸς τῶν ἀσπίδων καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὡσαύτως τὸ ἔνεδρον τῶν θηρίων, καὶ ὅσοι εἰσὶν πιστοὶ ἕως σήμερον εὔχονται ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ.

Aliàs κοςκουκλους

Καὶ λαμβάνοντες τοῦ χοὸς δόγμα ἀσπίδων θεραπεύουσιν καὶ αὐτὰ δὲ τὰ θηρία τοῦ ὕδατος φυγαδεύουσιν, οὗτος ὁ προφήτης σημεῖον ἔδωκεν τοῖς Αἰγύπτου ἱερεῦσιν λέγων. ὅτι δεῖ συσθῆναι πάντα τὰ εἴδωλα αὐτῶν καὶ συμπεσεῖν τὰ χειροποίητα πάντα ὅταν ἐπιβῇ ἐν Αἰγύπτῳ παρθένος λοχεύουσαν σὺν βρέφει θεοειδῆς περὶ καὶ ἐγένετο αὐτοῦς.

Οὗτος ὁ προφήτης πρὸ τῆς ἁλώσεως τοῦ ναοῦ ἥρπασεν τὴν κιβωτὸν τοῦ νόμου, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα. καὶ ἐποίησεν αὐτὰ κα-

ταποθῆναι

ut per eiusdem intercessiones in consummationẽ usque seculi, aquæ eiusmodi fructus impetretur, cui scilicet usum referebant acceptum. Extat autem monumentum Esaiæ finitimum sepulturæ principum, post sepulchra sacerdotum, uersus Nothum partemq́ Meridionalem. Solomon enim Hierosolymam construens, regum excitauit Mausolea, pro ut illa Dauid descripserat. Existit autẽ Orientem uersus Sion, quæ introitum à Gabaoth possidet, quæq́ ab oppido uiginti distat stadijs. Foueã præterea fecit illheic incomprehensibilem, magnæ etiamdum parti mortalium incompertam.

HIEREMIAE PROPHETAE uita & interitus.

HIEREMIAS propheta Anathothides apud Taphnas in Aegypto à plebe lapidibus obrutus occubuit. Iacet uero in eo loco sepultus, quo dudũ Pharao rex habitauerat: quoniã Aegyptij postea magna eum religione colebãt, ubi pluribus se officijs ab illo adiuuari cognouerũt. Aspides enim & undarum beluæ (quas Nephod appellitant Aegyptij, Græci uero τοὺς κροκοδίλους) eos interimentes postulationis Hieremiæ beneficio ex illis finibus sunt profligati, nec tam aspidum furor quàm ex flumine ratione pari bestiarum insidiæ. Quiq́ uel hodie adhuc fideles cõperiuntur, eodem in loco supplicare consuerũt, & sumpto puluere morsiũculis aspidũ medent: feræ quoq́ aquatiles hinc fugã dedere. Idem propheta sacerdotibus Aegypti notã exhibuit dicens: Oportere olim cuncta eorũ simulacra concidere, Simul undiq́ manufacta præcipitari, ubi Aegyptũ ascendet cum suo infante uirgo enixa, deo equidem perquã amœna, id quod tandem usu uenit illis. Hic est ille propheta qui ante mutationem templi arculam apprehendit, quæ'que fuere in ea singula, & curauit ea ab-

ταποθῆναι ἐν πέτρᾳ καὶ εἶπεν τοῖς ἱερεῦσι τοῦ λαοῦ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις παρεστῶσιν. ἀπεδήμησεν κύριος ἐκ σινὰ εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ πάλιν ἐλεύσεται ἐν δυνάμει ἁγίᾳ καὶ τοῦτο σημεῖον ἔσται τῆς αὐτοῦ παρουσίας, ὅτε ξύλον πάντα τὰ ἔθνη προσκυνοῦσιν, εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ὅτι τὴν κιβωτὸν ταυτὸν οὐδεὶς ἀναπτύξει.

Ἐκ τῶν ἱερέων ἢ προφητῶν εἰ μὴ Μωσῆς ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ τὰς ἐν αὐτῇ πλάκας, οὐδεὶς ἀναπλώσῃ εἰμὴ ἀαρὼν καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει. πρῶτον ἡ κιβωτὸς ἀναστήσεται, καὶ ἐξελεύσεται ἐκ τῆς πέτρας καὶ τεθήσεται ἐν τῷ ὄρει σινὰ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι πρὸς αὐτὴν συναχθήσονται ἐκεῖ ἐκδεχόμενοι τὸν κύριον. καὶ τὸν ἐχθρὸν φεύγοντες ἀνελεῖν αὐτοὺς θέλοντα. καὶ ἐσφράγισεν τὴν πέτραν ἐν τῷ δακτύλῳ τὸ ὄνομα κυρίου.

Καὶ γέγονεν ὁ τύπος ὡς γλυφὴ σιδήρου καὶ νεφέλη. ἐσκέπασεν τὴν πέτραν καὶ οὐδεὶς νοεῖ τὸν τόπον ἐκεῖνον. ἀλλ' οὔτε ἀναγνῶναι τὸ ὄνομα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἔστιν ἡ πέτρα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅπου ἡ κιβωτὸς πρῶτον γέγονε μεταξὺ τῶν ὀρέων ἐν οἷς κεῖνται Μωσῆς καὶ ἀαρὼν ἐνδὲ ταῖς νυξὶν νεφέλη ὡς πῦρ γίνεται ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, κατὰ τὸν τύπον τῶν ἀρχαίων ὅτι οὐ μὴ παύσεται ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ νόμου αὐτοῦ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΙΕΖΕΚΙΗΛ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἐκ γῆς σαρηρὰ ἐκ τῶν ἱερέων τῶν ἀρχιερέων λευίτης, ἀπέθανεν δὲ ἐν τῇ γῇ τῶν χαλδαίων ἐπὶ τῆς αἰχμαλωσίας. πολλὰ προφητεύσας περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ λαοῦ καὶ περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας προφήτευσεν, ἀπέκτεινεν δὲ αὐτὸν ὁ ἡγούμενος τοῦ λαοῦ ἐν τῇ παροικίᾳ αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ εἰδώλων σεβάσμασι καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀγρῷ μαοὺρ. ἐν τῷ τάφῳ σὴμ καὶ ἀρφαξὰδ πατέρων Ἀβραὰμ

καὶ

ſorberi in ſaxum. Et loquutus eſt ſacerdotibus plebis, & quicunq; aderant, maioribus: Profectus dominus è Sina in cœlos, ſed reuertetur in maieſtate & uirtute diuina. Et hoc aduentus ipſius indicium erit, Quando gentes uniuerſæ ligno ſupplicabunt. Addidit præterea, Arcam hanc nec quiſquam reſerabit unquã, neq; ſacerdotum neq; prophetarum, excepto Moſe electo dei. Tabulas quas continet ipſa, nullus explicabit, præter Aaron. Cæterum in reſurrectione primum arca reſurget, & prodibit è ſaxo, inq; Sina monte locabitur, & omnes ſancti ad eam confluent, ut illheic ſuſcipiant dominum, & fugent inimicum ſeu aduerſarium, qui perdere illos affectabat. Tunc ſaxum ſigillauit digito, inſcribens nomen domini, & factus eſt typus inſtar ſculpturæ ferri, & nubes petram cooperuit, & eum ſanè locum uix quiſquam nouerit. Quin ne nomen quidẽ uſq; in hunc diem & uſq; in cõſummationem ſeculi datur legere. Lapis deinceps ille habetur in ſolitudine, ubi primitus fabricata eſt arca, in medio montium in quibus iacent Moſes & Aaron ſepulti, in noctibus porrò nubecula nitet modo ignis eodem loci. Pro typo qui erat ab initio, quoniam minime gentium ceſſabit maieſtas dei à lege eius.

EZECHIELIS PROPHETAE uita & interitus.

EZECHIEL propheta è terra Sarera de filijs Pontificum genus duxiſſe aſſeritur. Fato functus eſt tempore captiuitatis in regione Chaldæorũ. Plurima ille ſup reuerſione populi ꝓphetauit, deq; reditu filiorũ Iſraël, necnõ & de aduentu domini. Occidit autẽ illum dux populi, quũ unà ſecum incola foret in Babylone, ſugillatus ab eo de cultibus idolorũ. Quare in agro Maur funerauerũt eũ in monumento Sem & Arphaxad progenitorũ Abrahæ.

καὶ ἔστιν ὁ τάφος ἕως σήμερον σπήλαιον διπλοῦν καὶ γὰρ ἀβραὰμ ἐν χεβρῶν. πρὸς τὴν ὁμοιότητα αὐτοῦ ἐποίησεν τὸν τάφον σάῤῥας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. διπλοῦν λέγεται. ὅτι ὀρυκτόν ἐστι καὶ ἀπόκρυφον δὲ ἐπιπεδίον καὶ ὑπερῷον ἐστὶν ἐπὶ γῆς ἐν πέτρᾳ κρεμάμενον. οὗτος οὖν ὁ προφήτης τέρας ἔδωκεν τῷ λαῷ ὥστε προσεύχειν τῷ ποταμῷ χοβὰρ, ὅτι ὅταν ἐκλείπῃ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ ἐλπίζειν τὸ δρέπανον τῆς ἐρημώσεως εἰς πέρας τῆς γῆς καὶ ὅταν πλημμυρίσει αὐτοῦ τὸ ὕδωρ. τὴν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐπάνοδον αὐτῶν σημαίνει ὃ καὶ γέγονεν. καὶ γὰρ εἰς γῆν τῶν ἀσυρίων κεῖται ὁ ὅσιος. καὶ πολλοὶ πρὸς τὸν τάφον αὐτοῦ συνεστρέφοντο, ἐπὶ προσευχὴν καὶ ἱκεσίαν. καὶ ποτὲ πλήθει τῶν ἰουδαίων συνελθόν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν μνήμην αὐτοῦ δεδιότες οἱ χαλδαῖοι μὴ ἀντάρωσι ἔμελλον δὲ ἀπελθεῖν αὐτῶν καὶ ἀναιρεῖν αὐτοὺς ἐποίησεν δὲ ὁ προφήτης στῆναι τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ. ἵνα ἐκφύγωσι οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς τὸ πέραν γινόμενοι. οἱ δὲ τολμήσαντες τὸν λαὸν ἐπιδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν, κατεποντίσθησαν.

οὗτος ὁ προφήτης διὰ προσευχῆς αὐτομάτου αὐτοῖς, δαψιλῆ τροφὴν ἰχθύων παρείχετο. ὅτι λιμῷ διεφθείροντο, καὶ ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων διετράφησαν. καὶ πολλοῖς ἐκλείπουσιν ζωὴν ἐλθεῖν ἐκ θεοῦ παρεκάλεσεν. οὗτος ὁ προφήτης, ἀπολλυμένου τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν προέστη τοῖς ἡγουμένοις αὐτῶν καὶ παρηνόχλησεν αὐτοὺς διὰ τεράτων καὶ φοβηθέντες ἐπαύσαντο οἱ πολέμιοι. τότε ἔλεγεν τῷ λαῷ ὁ ἰεζεκιήλ. ὅτι διαπεφωνήκαμεν ἀπόλετο ἡ ἐλπὶς ὑμῶν. καὶ ἐν τέρασι τῶν ὀστέων τῶν νεκρῶν ἐποίησεν αὐτούς. ὅτι ἐστὶν ἐλπὶς τῷ ἰσραὴλ καὶ ὧδε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι. οὗτος ἐκεῖ ὢν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν χαλδαίων. ἐμήνυσεν τῷ λαῷ πάντα τὰ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ ναῷ γινόμενα. οὗτος ὁ προφήτης ἡρπάγη ἐκ τῆς χώρας τῶν χαλδαίων καὶ ἠνέχθη εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς ἔλεγχον τῶν ἀπίστων. οὗτος ὁ ἰεζεκιὴλ εἶδεν κατὰ τὸν μωσῆν τὸν τύπον τοῦ ναοῦ κυρίου. τὸ τεῖχος τὸ πλατὺ καθ᾽ ὡς εἶπεν καὶ ὁ δανιὴλ ὅτι οἰκοδομηθήσεται. οὗτος ἐν βαβυλῶνι ἔκρινεν τὴν φυλὴν δὰν καὶ γὰδ

ὅτι

Et ſepultura iſthæc ad noſtra uſque tempora ſpecus eſt du plex. Etenim Abrahã excitauit ad huius inſtar, Saræ con iugis ſuæ monumentũ in Chebron. Quod quia defoſſum ſit atq; latens duplex perhibetur è planicie & in terra tabu latum petráq; ſuſpenſum. Iſte quidẽ propheta populo ob iecit prodigium, quum precatus eſſet ad amnem Chobar. Quod uidelicet quũ deficerẽt undæ fluminis eius, falcem deſolationis ſperare deberent in finibus terræ, & quan do exundaret fluuius ille, id ſignum eſſe reditus in Hieru ſalem, & contigit illud. Etenim in terra Spyriorũ uir pius ille ſepultus iacet. Multiq; ad monumentum eius conflu unt ad precationem & obſequium. Sanè quando tanta eò frequentia unà ad monumentum eius conueniunt, formi dant Chaldæi ac metuunt ne illum auferant, quapropter egredientẽ comitantur & deducunt. Effecit uero prophe ta cõſiſtere hic fluminis undas, quo terga darent filij Iſraël trans ripam. Cæterum Chaldæorum aliquot audaciores populum ponè perſequi tentabant, qui quidem ad unum omnes ſubmerſi ſunt. Iſte quoq; propheta ſpontinis ora tionibus filijs Iſraël uberrimum piſcium impetrauit com meatum, ut qui inedia tantum non perijſſent, piſcium eſu reficerentur. Plurimis etiam illorum qui aura uitali iam ue ſci deſierant, uitam recuperauit. Is eſt quoq; uates ille qui plebe iam depreſſa ac peſſundata ab hoſtibus, ſtetit con tra faciem ducum illorum, & confundebat eos portentis & miraculis, ita ut milites territi manum tollerent de tabu la. Tunc populo ſuo Ezechiel dixit: propterea quod parũ conuenit inter uos, ſpes ueſtra interijt. Nunc in prodigijs per oſſa mortuorum fecit illos, quoniã eſt ſpes Iſraël quũ præſente, tum ætate futura. Hic eſt inquam propheta qui quanq; eſſet in regione Chaldæorum, pleraq; tamẽ popu lo, quæcũq; in Hieroſolymis inq; templo fiebãt, aperuit. Iſte quoq; propheta eduxit eos è finibus Chaldæorũ & redu xit in Hieruſalẽ ad redargutionẽ impiorũ et infideliũ. Hic Ezechiel per Moſen cõtemplatus eſt ſitũ tẽpli, murumq; eius ſpacioſum, prout locutus eſt etiã Daniel uti olim con deretur. Hic in Babylone iudicauit tribum Dan & Gad,

ὅτι ἠσέβουν πρὸς τὸν κύριον. διώκοντες τοὺς εἰς τὸν νόμον πιστεύοντας καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς τέρας μέγα. ὅτι οἱ ὄφεις ἀνήλισκον τὰ βρέφη αὐτῶν καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν προέλεγεν. ὅτι δὲ αὐτοὺς οὐκ ἐπιστρέψει ὁ λαὸς εἰς ἱερουσαλὴμ ἀλλ' ἐν μηδίᾳ ἔσονται ἕως συντελείας πλάνης αὐτῶν, ἐξ αὐτῶν γὰρ ἦν ὃ ἄνελεν αὐτόν. ἀντέκειτο γὰρ αὐτῷ, ἕως ἡμέρας τελευτῆς αὐτοῦ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΔΑΝΙΗΛ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΔΑΝΙΗΛ ὁ προφήτης οὗτος μὲν ἦν ἐκ φυλῆς ἰούδα. γένους τῶν ἐξόχων τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας. ἀλλ' ἔτι νήπιος ὢν ἤχθη εἰς βαβυλῶνα ἐκ τῆς ἰουδαίας. ἐγεννήθη δὲ ἐν βεθεβερῷ τῇ ἀνωτέρᾳ πλησίον ἱερουσαλήμ.

Καὶ ἦν ἀνὴρ σώφρων. ὥστε δοκεῖν τοὺς ἰουδαίους εἶναι αὐτὸν σπάδοντα πολλὰ ἐπένθησεν οὗτος τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν νηστείαις ἴχυσεν ἀπὸ πάσης τροφῆς ἐπιθυμηθῆς.

Καὶ ἦν ἀνὴρ ξηρότατος τῇ ἰδέᾳ ἀλλ' ὡραῖος ἐν χάριτι θεοῦ. πολλὰ δὲ ηὔξατο οὗτος περὶ τοῦ ναβουχοδονόσωρ ὅτε ἐγένετο θηρίον καὶ κτῆνος, ἵνα μὴ ἀπόληται. ἦν γὰρ τὰ ἐν προσθίᾳ αὐτοῦ ὡς βοῦς σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ σὺν τοῖς ὀπισθίοις ὡς λέων, ταῦτα γὰρ ἔχουσιν οἱ δυνάσται ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν. τὸ ὡς βοῦς ἀπὸ ζυγοῦ γινόμενοι τοῦ βελίαρ διὰ τῆς φιληδονίας ἐπὶ τέλει θῆρες γινόμενοι ἁρπάζοντες ὀλοθρεύοντες πατάσσοντες ἔγνω οὖν ὁ ἅγιος οὗτος ὅτι ὡς βοῦς ἤσθιεν χόρτον καὶ ἐγίνετο αὐτῷ ἀνανθρωπίνης φύσεως βόσκημα. διὰ τοῦτο ὁ ναβουχοδονόσωρ μετὰ τὴν πέμψιν τῆς μάστιγος αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ ἀνθρωπίνῃ γενόμενος ἔκλαιεν καὶ ἠξίου τὸν θεὸν πᾶσαν ἡμέραν καὶ νύκτα τεσσαρακοντάκις δεόμενος τοῦ θεοῦ βεκμόρ, ὅ ἐστιν τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. ἐπεγίνετο γοῦν αὐτῷ πνεῦμα σάταν. καὶ ἐλάνθανεν αὐτὸν ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος. καὶ γλῶσσα αὐτοῦ ἐδεσμεύετο λαλεῖν καὶ

φωνῇ

quod impie egiſſent aduerſus dominum, perſequendo eos qui legi fidem ſuam aſtrinxerant. Obtulit autem illis inſi- gne prodigium ſiue oſtentum: quoniam angues deuora- uerunt infantes eorum, & omnia iumenta ipſorum. Præ- dixitq; quod culpa eorum nequeat populus regredi Hie- roſolymam. Quin in Media permaneret quoad reſipiſce- rent, & in uiam, quod aiunt, redirent. Erat ſanè unus illo- rum qui eum interemit, oppoſitum enim erat illi, uſque in diem obitus ſui.

VITA ET OBITVS
Danielis prophetæ.

DANIEL propheta è tribu quidē fuerat Iuda, genere patritius, optimatum'ue regiæ adminiſtrationis fi- lius, adhuc admodum infans puſio è Iudæa in Babylona perductus eſt. Prognatus autem in Bethebero ſuperiore non porrò ab Hieroſolymis. Et ea ſemper fuit uir ille mo- deſtia ac probitate, ut eunuchū putarent eum eſſe Iudæi. Magno mœrore eiulauit urbem Hieroſolymam, ita por- rò à cunabulis Genio nihil indulſit, ut ab omne genus cu pediјs facile temperarit. Vir idea quidem, ſiue aſpectu ari- diſſimus, atqui in fauore domini perquàm ſpecioſus. Plu- rimas fudit preces pro rege Nabuchodonoſor, quum fa- ctus eſſet brutum ac pecus ſiue iumentum, quo non perde retur. Præferebat enim anteriore parte, pariter & capite bouem, pedibus uero & poſterioribus leonem. His quip- pe optimates eorū pleriq; omnes in iuuentute ſunt prædi- ti, ut inſtar bouis de iugo naſcantur Beliar uoluptatis de- ſideriorum gratia. Deinde beſtiæ tandem fiunt, nempe prædones, uaſtatores, percuſſores. Cognouit itaque Da niel uir ſanctus, quod (more bouis) fœno ueſceret, & de- ſtinatus eſt illi inhumanæ naturæ cibus. Quocirca Nabu- chodonoſor à flagello ſibi hoc miſſo, retinens etiamdum in corde ſuo humanū ſenſum, ingenti luctu perculſus eiu- lauit. Supplicabatq; deo dieſq; noctesq; quadragies, im- plorans Beemon, quod eſt, deum Iſraël, præſtò nanque erat illi ſpiritus Satan, & celabat eum quod natus fuerat homo. Linguaq; eius ligata hæſerat, ne uerba faceret, &

φωνὴ θηρίου ἐδίδετο αὐτοῦ. ἐγίγνοντο ὡς κρέας ἀπὸ τοῦ κλαίειν καὶ πολλοὶ δυνάσαι καὶ πολῖται ἐξιόντες ἐκ τῆς πόλεως ἐθεώρουν αὐτόν. Δανιὴλ δὲ μόνος οὐκ ἠθέλησεν ἰδεῖν αὐτὸν ὅτι πάντα τὸν χρόνον τῆς ἀλλοιώσεως αὐτοῦ ἐν ταῖς προσευχαῖς ἦν περὶ αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν ὅτι πάλιν ἄνθρωπος γενήσεται καὶ κρατήσει τῆς βασιλείας. αὐτοῦ, καὶ ἠπίστουν αὐτῷ.

τὰ ἑπτὰ ἔτη ἃ εἶπεν αὐτῷ δανιὴλ ἑπτὰ καιροὺς ἐποίησεν γενέσθαι ἑπτὰ μῆνας δεόμενος περὶ αὐτοῦ πρὸς κύριον τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ χαιρῶν ἐπελέσθη ἐπ' αὐτόν. ὅτι ἀπεκατέστησεν ἑπτὰ μεσίτας ἓξ οὖν ἔτη καὶ ἓξ μῆνας ὑπέπιπτεν κυρίῳ τῷ θεῷ καὶ ἐξομολογεῖτο τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν ἄφεσιν τῆς ἀνομίας αὐτοῦ ἀπέδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς τὴν βασιλίαν. καὶ ὅτε κρέα ἄφαγεν οὔτε οἶνον ἔπιεν. ἐξομολογούμενος τῷ θεῷ. ὅτι δανιὴλ αὐτῷ προέταξεν ἐν ὀσπρίοις ἢ χωροῖς ἢ βρεκτοῖς ἐξιλεώσασθαι τὸν κύριον διὰ τοῦτο, καὶ ὁ ναβουχωδόνοσωρ ἐκάλεσεν τὸν δανιὴλ βαλτάσαρ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ καὶ ἠθέλησεν αὐτὸν συγκληρονόμον ἀποκαστῆναι τῶν τέκνων αὐτοῦ ἀλλ' ὁ ὅσιος εἶπεν. ἱλεώσμαι, ἀφῖναι κληρονομίσας πατρῴων μου καὶ προσκολληθῆναι κληρονομίᾳ ἀπεριτμήτων. καὶ ἐν τοῖς βασιλεῦσι δὲ περσῶν πολλὰ ἐποίησε τεράτια ὅσα οὐκ ἐγράψαμεν ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ. εἰσὶν δὲ γεγραμμένα ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ δανιήλ.

οὗτος ὁ προφήτης ἔδωκεν τέρας, ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ὄρεσιν βαβυλῶνος λέγων ὅτι ὅταν ἴδητε καπνιζόμενον τὸ ἐκ βορρᾶ ὄρος ἥξει τὸ τέλος βαβυλῶνος. ὅταν δὲ ἴδητε αὐτὸ ὡς ἐν πυρὶ καιόμενον ἥξει τὸ τέλος πάσης τῆς γῆς. ἐὰν δὲ τὸ ἐν τῷ νότῳ ὄρος ῥεύσει ὕδατα ἐπιστρέψει ὁ λαὸς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ καὶ οἰκοδομηθήσεται ἱερουσαλὴμ πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος ὥσπερ καὶ ἐγένετο διὰ ἰησοῦ ἀρχιερέως καὶ ζοροβάβελ τοῦ υἱοῦ σαλλαθιήλ.

ἐὰν

uox bruti dedicata eſt ei. Et reddita ſunt perinde ac caro à continuo eiulatu: pleriq; uero ſummi magiſtratus ſimul & ciues uiſum eum urbem egrediebantur. Solus Daniel illum uiſere detrectabat. Proinde ubi Nabuchodonoſor transformatus eſt, aſſidue precationibus uacabat nomine eius, Dixitq; fore ut iterū hominis formā indueret, principatus que ſui gubernacula reſumat. Neque quiſquam Danielo fidem habere ambigebat. Septem porrò annos quæ illi ſeptem tempora Daniel prædixit, ſupplicationibus ipſe ſuis ſuper eo ad dominū in totidem menſes commutauit. Myſterium certe ſeptem temporum ſuper illo conſummatū eſt, quod mediator ſeptem reſtituit. Sex itaque annos & totidem menſes ſupplex precatus eſt dominum deum, & confeſſus eſt impietatem ſuam, & à remiſſione ſceleris ſui, principatum ille deus reſtituit. Ex eo igitur tempore neque carnibus ueſci, neque temeto potari unquam uoluit, confitens uſque deo, eo quod Daniel ſibi mandauit, in leguminibus uiridibus ue aut irriguis dominum poſſe propitiari. Proinde Nabuchodonoſor indidit prophetæ appellationem Baltaſar, iuxta nomenclaturam unigeniti filij ſui. Volebat ad hæc Danielem cohæredē cōſtituere pignoribus ſuis. At prius ille uir inquit, Arbitrare me maiorum hæreditatem repudiare, & non circunciſorum hæreditati adherere? Deſignauit complura præterea inter reges Perſarum miracula, quæ hoccine quidē uolumine annotata nō ſunt. Cæterum in libro Danielis prodita ſcriptis comperiuntur. Ille propheta in celſis montibus Babylonis monſtrum annunciauit & exhibuit, dicens: Vbi cernetis montem ex parte Boreæ fumo denigratum, pro foribus Babylonis terminus imminebit. Quando uero iſthunc flagrantē igne uidebitis, aderit totius orbis terrarū finis. Sed quum ad meridiē mons aquas propellet, remeabit populus in patrium ſolum. Et condetur Hieruſalem latè campo que capaciori, perinde atque factum eſt etiam per Ieſum pontificem pariter & Zorobabel natum Salathiel.

ἐὰν δὲ αἷμα ῥεύσῃ τὸ ὄρος. φόνος ἔστιν τοῦ Βελίας ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἥξει δὲ κύριος ἐπὶ γῆς ἐν ἀνθρωπίσασι. Ἐκεῖ οὖν ἐκοιμήθη ὁ ὅσιος Δανιὴλ ἐν Βαβυλῶνι ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἐτάφη ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ βασιλικῷ ἐνδόξως.

Καὶ ἔστιν ὁ τάφος αὐτοῦ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας πᾶσιν γνωστότατος ἐν Βαβυλῶνι.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΩΣΙΕ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

Ωσιε ὁ προφήτης υἱεὺς Βεηρί, οὗτος ἐγεννήθη ἐν Βελωμὼθ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσάχαρ. οὗτος ἔδοκεν τέρας ἥξειν τὸν κύριον τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς παρουσίας αὐτοῦ ὅταν ἡ δρῦς ἡ ἐν Σηλὼμ μερισθῇ ἀφ' ἑαυτῆς εἰς δώδεκα μέρη καὶ γίνονται δρύες δώδεκα, οὕτως καὶ ἐγίνετο.

Πολλὰ δὲ προφητεύσεν περὶ τῆς πορνείας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΑΜΩΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΑΜΩΣ δὲ ὁ προφήτης οὗτος ἐγεννήθ' ἐν Θεκοὺε ἐν γῇ Ζαβουλῶν. οὐκ ἦν δὲ πατὴρ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, Ἀμασίας δὲ ὁ ἱερεὺς Βεθὴλ συχνῶς αὐτοῦ τυμπανώσεν ἐνέδρᾳ αὐτὸν ἐλοιδώρει. εἰς τέλος δὲ ἀνεῖλεν αὐτὸν ὁ υἱὸς Ἀμασίου, ἐν ῥοπάλῳ πλήξας αὐτὸν κατὰ τοῦ κροτάφου. ὅτι ἤλεγχεν αὐτὸν περὶ τῆς ἔνεδρας τῶν δύο δαμαλίων τῶν χρυσῶν.

Καὶ ἔτι ἐμπνέων ἦλθ' εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἐτάφη ἐκεῖ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

Quod si deniq; mons iste cruentus sanguine manat, stra-
gem portendit ipsius Beliar in uniuerso terrarum orbe.
Aderit autem dominus humana natura indutus. Tunc igi
tur Babylone ex hac uita discessit Daniel uir sanctus in
pace. Et humatus est honoribus magnis, in augusta cauer
na. Extat monumentum ipsius usq; ad hoc seculum nostrū
lippis & tonsoribus notum in Babylone.

OSEE PROPHETAE uita & interitus.

OSEE Propheta filius Beeri, in Belomoth de pro-
sapia tribu'ue Isachar progenitus, signū dedit et pro
digium, Dominum scilicet uenturum cœlitus in terram:
cæterum hanc fore notam seu coniecturā aduentus eius,
Si quercus illa in Sēlom findatur à seipsa in portiones bis
senas, & fierent totidem quercus: & accidit ita. Cæterum
de fornicatione & stupro gentis suæ uaticinatus est haud
parum. Vitam quum posuisset in pace, propria terra hu-
matus est.

AMOS PROPHETAE uita & obitus

AMOS porrò propheta è Thecue de terra Zabulon
oriundus, parens fuit Esaiæ prophetæ. Ab Amasia
autem sacerdote Bethel iugiter uapulans, insidijs & con-
uicijs notatus est. Postremo uero filius Amasiæ eum cla-
uo seu fuste feriendo secundū tempora, occidit, quod ip-
sum super insidijs duarum buccularum ex auro, suggillas-
set. Cæterū adhuc spirans in patriam terram profectus, &
inibi fato functus, cum maioribus suis unà sepultus est.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΜΙΧΑΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΜΙΧΑΙΑΣ ὁ προφήτης, οὗτος ἐγεννήθ' ἐν μαραθὶ ἐκ φυλῆς ἐφραίμ. πολλὰ ἐποίησεν οὗτος τῷ ἀχαὰβ βασιλεῖ ἰούδα. ὑπὸ δὲ ἰωρὰμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀνερεῖται κρημνοθείς, ὅτι ἤλεγχεν αὐτὸν ἐπὶ ταῖς ἀσεβίαις αὐτοῦ καὶ τῶν πατέρων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησεν.

καὶ θανὼν ἐτάφη, ἐν μωραθὶ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ μονότατος. σύνεγγυς τοῦ πολυανδρίου καὶ ἔστιν ὁ τάφος αὐτοῦ εὔγνωστος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΙΩΗΛ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΙΩΗΛ δὲ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν τῆς ἀγροῦ βηθὼμ ἐκ τοῦ γῆς ῥουβίμ. πολλὰ δὲ προεφήτευσεν περὶ ἱερουσαλήμ, καὶ τέλεος ἐθνῶν ὁρῶν καὶ ἀπέθ' ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐνδόξως.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΑΒΔΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΑΒΔΙΟΥ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἐκ τῆς συχὲμ τῆς ἀγροῦ βηθθαχάμαρ. οὗτος ἐστιν ὁ τρίτος πεντηκόνταρχος οὗ εἰφείσατο ἠλίας ὁ θεσβίτης καὶ κατέβη. καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέας μετὰ δὲ ταῦτα ἀπολεπῶν τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ τάξιν. προσκολληθεὶ τῷ προφήτῃ ἠλίᾳ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ μαθητὴς καὶ πολλὰ ὑπομείνας δι' αὐτὸν παρεσώζετο. καὶ θανὼν ἐτάφη ἐν ἀγρῷ βηθθαχάμας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΙΩΝΑΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΙΩΝΑΣ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἐκ γῆς καριαθαμαοὺμ πλησίον ἀζώτον. πόλιν ἑλλήνων κατὰ θάλασσας.

ἦν τό

MICHEAE PROPHETAE
uita & interitus.

MICHAEAS Marathides, propheta de tribu Ephrā oriundus. Quum plurima designasset τῷ Achaab regi Iuda, ab eiusdem filio, cui nomen Ioam, præcipitatus, occubuit: eo quod de iniquitatibus suis, progenitorumq́ suorum, quas perpetrauerant, redarguisset. Is mortis carcere liberatus, in Marathi ꝓpria terra desolatus ac solitarius sarcophagum sortitus est, iuxta Polyandrū. Est quidem monumentum ipsius usq; ad hodiernum tempus nobilissimum.

IOHELIS PROPHETAE
uita & interitus.

IOHEL porrò propheta ex agro Bethor, de terra Rubim oriundus, permulta quoq; super Hierusalem prophetauit, & de consummatione gentium. Hic quoq; animam ebulliit ac desiit uiuere. Estq; cum honore & gloria humatus in Bethor.

ABDIV PROPHETAE
uita & obitus

ABDIV propheta oriundus erat ex Sichen, agroq; Leththachamar. Hic est uates iste, qui ter semicenturionē egit, cuiq; pepercit Helias Thesbites. Descendit ut conueniret regem: posthæc uero regiæ ordinationis desertor, adhæsit diuinatori Heliæ, & factus est discipulus eius, cuius gratia plurima sustinens, seruatus est. Suum autem diem obiens ille, in agro Beththachamar cum patribus suis capulum obtinuit.

IONAE PROPHETAE
uita & interitus.

IONAS propheta, patria fuit ex terra Cariathamaum haud porrò ab Azoto urbe Græcorum mari uicina,

Ἦν τότε ἡλίας ὁ προφήτης ἐλέγχων τὸν ἀχαὰβ βασιλέα σαμαρίας καὶ καλέσας λιμὸν μεγαλὸν ἐπὶ τὴν γῆν ἔφυγεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐτρέφετο ἐκ τῶν κοράκων, καὶ ἔπινεν ὕδωρ ἐκ τοῦ χειμάρρου καὶ ὅτι ἐξηράνθη ὁ χείμαρρος ἐπείνασεν, καὶ ἦλθ' εἰς σαραφθὰ τῆς σιδωνείας πρὸς γυναῖκα χήραν πενιχρὰν ἥ τις ἦν μήτηρ τοῦ ἰωνᾶ καὶ εἰσῆλθ' εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ὡς προσέταξεν αὐτῇ, καὶ ἔφαγεν καὶ εὐλόγησεν αὐτὴν σίτῳ καὶ ἐλαίῳ, καὶ ἔμεινεν μετ' αὐτῆς οὐ γὰρ ἐδύνατο μύναι μετὰ ἀπεριτμήτων. Καὶ θανόντα τὸν υἱὸν αὐτῆς ἰωνὰν ἀνέστησεν ὁ θεὸς δὲ τοῦ ἡλία καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν ζῶντα τῇ μητέρι αὐτοῦ διὰ τὴν φιλοξενίαν. Καὶ γενόμενος ἡλικίας ὁ ἰωνᾶς ἀπεσταλθ' εἰς νινευῒ πρὸς τοὺς ἀσυρίους καὶ ἐζήτησεν ἰωνᾶς ἀποδράσαι κύριον καὶ κατέποθ'. ὑπὸ τοῦ κήτους πορευθῆναι, βουλόμενος εἰς θαρσεῖς, ἐξελθὼν δὲ ἐκ τοῦ κήτους ἐκήρυξεν τὴν πόλιν νινευΐ. καὶ μετενόησας οἱ νινηυῖται τῷ θεῷ καὶ ἠλεήθησεν.

Καὶ ἐλυπήθ' ἰωνὰς καὶ ἀνακάμψας, οὐκ ἔμεινεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ ἀλλὰ περιλαβὼν τὴν μητέρα αὐτοῦ παρώκησεν εἰς τὴν σοὺρ χώραν τῶν ἀλλοφύλων. ἔλεγεν γάρ. ὅτι οὕτω σαφῶμαι τὸν ὀνειδισμόν. ὅτι ἐψευσάμην προφητεύσεν κατὰ νυνευΐ.

Καὶ κατοικήσας ἐν γῇ σαὰρ ἐκεῖ ἀπέθανεν. καὶ ἐτάφη ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ κενεζέου κριτοῦ. Επροεφήτευσεν δὲ ὅτι ὅταν ἰσώσιν ἐν ἱερουσαλὴμ ἔθνη πολλὰ ὑποδυτικῶν ἕως ἐδάφους ἀφανισθήσεται.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΝΑΟΥΜ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΝΑΟΥΜ δὲ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἀπὸ ἐλκέσι πέραν τοῦ ἰορδάνου εἰς βηγαβὰρ ἐκ φυλῆς συμεών.

Οὗτος μετὰ τὸν ἰωνὰν τέρας ἔδωκεν ἐπὶ νινευῒ, ὅτι ὑπὸ ὑδάτων γλυκίων καὶ πυρὸς ἐπιγείου ἀπολείθ' ὁ καὶ γέγονεν. ἡ

γὰρ

Ea ætate Helias propheta redarguebat Achaab principē Samariæ. Is ubi uulimiam super terram uocasset, corripuit se in solitudinē, ubi à coruis altus, de torrentis unda sitim sedauit, et quando torrens exaruit, esuriebat, migrauitq; in Saraphtha Sidoniæ ad fœminam tenuem quandam uiduam, genitricem Ionæ, ingressusq; est ædes ipsius. Mulier autem nihil reliqui fecit in his quæ ei mandauit. Mandaducauit etiā, & benedixit tam in frumento, q; in oleo. Et cōmoratus est cum ea. Nam cum incircuncisis consuetudine habere nequibat. Quum autem post hæc filius uiduæ eius fato functus esset Ionas, resuscitauit eū deus per Heliam, restituit'que ipsum iuuenem suæ genitrici, uiuentem propter hospitalitatem. Vbi igitur ad iustam prouectus esset ætatem Ionas, ablegatus est in Niniue ad Assyrios: quumq; studeret effugere dominum, absorptus est à ceto in itinere, profecturus in Tharsos. Egressus uero rursus Balænam, prædicauit in Niniue. Tum resipuere Niniuitæ coram deo, & reddiderunt deum sibi propicium. Mœrore autem affectus Ionas natale solum repetit, neq; domi permanendū ducebat, uerum assumpta parente sua in Sur peregrinatus est, regionem alienigenarum, Inquit enim ne fortè exprobretur, uanam existere meam prophetiam contra Niniue. Quum frequentaret itaq; terram Saar, uita ibidem functus in specu Cenezei Iudicis humatus est. Prophetauit autem uates ille, quod ubi conspicerent olim in Hierusalem innumeras gentes ab occasu, tunc radicitus popularetur ea ciuitas, & euerteretur funditus.

NAVM PROPHETAE uita & interitus.

NAVM uero ꝑpheta natus erat ab Elkesi trans Iordanē fluuiū, uersus Begabar, de tribu Simeon. Hic est propheta ille qui post Ionam ostentū dedit super Niniue, quod ab aquis dulcibus, igneq; terreno olim uastaret.

γὰρ περιέχουσα αὐτὴν ἐν σεισμῷ, καὶ πυρὶ ἐκ τῆς ἐρήμου ἐπελθὼν πάντα ὑψηλότερα αὐτῆς ἐν ἔπρησεν μέρη.

Ἀπέθανεν δὲ ναοὺμ ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη δὲ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ βηγαβάρ.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΑΒΑ͂ΚΟΥΜ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΑΒΑΚΟΥΜ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἐξ ἀγροῦ βηξζοχὴς ἐκ φυλῆς συμεών. οὗτος εἶδεν πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας περὶ τῆς ἁλώσεως ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπένθησεν σφόδρα ἐπὶ τῇ πόλει καὶ τῷ λαῷ. Καὶ ὅτε ἦλθε ναβουχωδονόσωρ εἰς ἱερουσαλὴμ τοῦ πορθῆσαι αὐτὴν, οὗτος ἔφυγεν εἰς ὀστρακίνην καὶ ἦν ἐκεῖ πάροικος εἰς γῆν ἰσμαὴλ ὥστε ὑπέστρεψαν οἱ χαλδαῖοι ἀπὸ τῆς ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν γῆν αὐτῶν λάφυραν αὐτὴν ποιήσαντο, καὶ οἱ κατάλοιποι οἱ ὄντες ἐν ἱερουσαλὴμ κατέβησαν εἰς αἴγυπτον, αὐτὸς δὲ ἀνῆλθ' εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐλειτούργει τοῖς θερισταῖς τοῦ ἀγροῦ ἑαυτοῦ. ἔπηρεν γὰρ κριθ', ὡς καὶ ἥψησεν αὐτοῖς ἐδέσματα. Ἐπροεφήτευσεν τοῖς ἰδίοις εἰπών. πορεύομαι ἐγὼ εἰς γῆν μακρὰν καὶ τάχειον ἐπανελεύσομαι. ἐὰν δὲ βραδύνω ἀπενέγκατε φαγεῖν ταῖς θερισταῖς. καὶ γενόμενος ἐν βαβυλῶνι καὶ δοὺς τὸ ἄριστον τῷ δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων ὑποστρέψας παρέστη ταῖς θερισταῖς ἐσθίουσιν. καὶ οὐδενὶ εἶπεν τὸ γενόμενον. συνῆκεν δὲ ὁ προφήτης, ὅτι τάχει ἐπιστρέψει ὁ λαὸς ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ. ἔδωκεν δὲ τέρας τοῖς ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ὅτι ὄψονται ἐν τῷ ναῷ φῶς μέγα διαλάμψαν. καὶ οὕτως εἴδωσιν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. καὶ περὶ τῆς συντελείας τοῦ ναοῦ προεῖπεν, ὅτι ὑπὸ ἔθνους δυτικοῦ γενήσεται ἡ πόρθωσις τοῦ ναοῦ ἱερουσαλὴμ τότε τὸ ἅπλωμα τοῦ δαβεὶρ εἰς δύο μέρη ῥαγήσεται καὶ ἐπικρανᾶ τῶν δύο στήλων ἀφερεθήσονται. καὶ οὐδεὶς γνώσεται ποῦ ἔσονται. αὐτὰ δὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀπενεχθήσονται ὑπὸ ἀγγέλων, ὅπου ἐν ἀγχῇ ἐπάγει ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐν αὐτοῖς γνωσθήσεται ἐπὶ τέλει κύριος ὅτι φωτίσουσι τοὺς διωκομένους ὑπὸ τοῦ ὄφεως ὥσπερ ἐξ

ἀρχῆς

id quod tandẽ factũ est & cõtigit. Quippe eã ex terræmo-tu igne undiq; ambiente, mox etiã aqua de heremo super ueniens, sublimiores etiam omneis urbis locos seu partes occupauit. Expirauit uero Naum animã in pace, & in Begabar sedibus ille suis placidis in morte quiescit.

ABACVK PROPHETAE
uita & interitus.

ABACVK propheta ex agro Bexzochar è tribu Simeon oriundus. Quũ ante expugnationem prospiceret captiuitatẽ Hierosolymæ, tam, ut qui maxime luxit, quum super ciuitatẽ, tum super populum eius. Appropinquante autem Nabuchodonosor Hierosolymis, ut dissiparet eas, fugã dedit ille in Ostracinã, & manebat illheic incola in terra Ismaël. Ast ubi Chaldæi Hierosolymis soluentes, remearent in patriam suam, cum exuuijs atq; captiuis, & reliquiæ urbis Hierosolymæ in Aegyptũ descenderẽt, Antistes ille reuersus in patriã, ministrauit messoribus sui agelli, seminauerat enim ordea. Cæterũ statim ut esculenta præparauerat, uaticinatus est suis, dicẽs: Proficiscar ipse in longinquã terram, & reuertar ocyus: ueruntamẽ si cunctauero diutius, apponite nostris messoribus q̃d manducent. Et translatus repente in Babylonem, exhibuit prandiũ Danieli, qui erat in cauea cum leonibus. Deinde egressus astitit messoribus dum iam cœnarẽt, neq; cõmunicauit cuiq; uel tantillũ de eo quod cõtigerat. Annũciauit prætere a Abacuk paucis post diebus postliminio ex Babylone Hierosolymã populũ remeaturũ. Obiecit porrò ostentum ijs qui Iudæam habitant, Quod scilicet uisuri essent in templo grande lumen lucide micans, & ita contemplarentur gloriã dei. Prædixit itẽ de consummatione templi, quod à populo occidẽtali foret deuastatio eius Hierosolymis, Tum carbasus, inq̃t, Dair in duas findet̃ particulas. Geminarũ itẽ columnarũ capitella seu epistelia è medio auferent̃. Neq; quisquã cognouerit, ubi sint, quòue peruenerint: sed in desertũ efferent̃ ab angelis, ubi nup cõpactũ erat martyrij tabernaculũ. Et in illis cognoscet in consummatione dñs, q̃d illuminabũt ꝓsequutos à serpẽte tanq; ab

ἀρχῆς καὶ διασώσει αὐτοὺς κύριος ἐκ σκιᾶς θανάτου καὶ ἔσονται ἐν σκηνῇ ἁγίᾳ. οὗτος ὁ προφήτης περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ κυρίου πολλὰ προεφήτευσεν, πρὸ δὲ δύο ἐτῆ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ λαοῦ τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος. ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἀγρῷ ἐνδόξως.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΣΟΦΟΝΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΣΟΦΟΝΙΑΣ δὲ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν ἐκ φυλῆς συμεὼν ἀπὸ ὄρους σαραβαθά. Επροεφήτευσεν καὶ περὶ τῆς πόλιος ἱερουσαλὴμ ὅτι οἰκοδομηθήσεται ἐπικρείττως εἰς μῆκος καὶ πλάτος καὶ περὶ τέλους ἐθνῶν καὶ αἰσχύνης ἀσεβῶν, καὶ περὶ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας. ἀπέθανεν δὲ ἐν ἀποκαλύψει κυρίου. καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ μονότατος.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΑΓΓΑΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ. καὶ ποῦ κεῖται.

ΑΓΓΑΙΟΣ ὁ προφήτης ἔτι νέος ὢν ἐπανῆλθ' ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ φανερῶς περὶ τῆς ἀπιστροφῆς τοῦ λαοῦ προεφήτευσεν. καὶ εἶδεν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ἱερουσαλὴμ καὶ αὐτὸς ἔψαλλεν ἐκεῖ πρῶτος ἀλληλούϊα ὃ ἑρμηνεύεται ἐναίσωμεν τῷ ζῶντι θεῷ. ἀμὴν ὅ ἐστιν γένοιτο, γένοιτο. Εκεῖ οὖν ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη πλησίον τῶν ἱερέων ἐνδόξως, διὸ λέγομεν ἀλληλούϊα, ὅ ἐστιν ὕμνος ἀγγαίου ζαχαρίας.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ὁ προφήτης, οὗτος ἦν υἱὸς βαραχίου. οὗτος ἦλθ' ἀπὸ γῆς χαλδαίων ἤδη προβεβηκὼς καὶ ἐκεῖ ὢν πολλὰ τῷ λαῷ ἐπροφήτευσεν καὶ τέρατα πολλὰ ἔδωκεν εἰς ἀπόδειξιν, οὗτος εἶπεν τῷ ἰωσεδὲκ, ὅτι γεννήσεται υἱόν. καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἱερατεύσει τῷ κυρίῳ. οὗτος καὶ τὸν

initio. Et seruabit eos dominus ab umbra mortis, eruntq; in tabernaculo sancto. Hic propheta de aduentu domini non pauca uaticinatus est, atq; ante biennium quàm populus à Babylone rediisset, mors prophetã occupauit, & magnis honoribus in agro suo sepultus est.

SOPHONIAE PROPHETAE uita & interitus.

SOPHONIAS quidem propheta Sarabathides, siue à monte Sarabatha, è tribu ac prosapia erat Symeon. Is quoq; de Hierosolyma ciuitate prophetauit, Nempe quod multò foret satius si in longũ, latumq; ædificaretur. Super consummatione etiam gentium: necnon & super confusione impiorum. Deq; aduentu domini. Vitã morte commutauit in Apocalypsi domini, & solitarius in aruo suo funeratus est.

AGGAEI PROPHETAE uita & interitus.

AGGAEVS propheta, etiamdum iuuenis admodum, ex Babylone profectus est Hierosolymam, & ingenue de reditione populi uaticinatus est. Et oculis, structuram templi Hierusalem, hausit. Idem ibidem omnium primus cecinit alleluia, quod est, Laudibus efferemus uiuentem deum. Amen, quod, fiat, fiat, interpretatur. Eodem igitur loci discessit, & humo, prope sacerdotes, cum honore & gloria conditus est. Proinde etiamdũ hodie psallimus Alleluia, qui hymnus Aggæi & Zachariæ prohibetur.

ZACHARIAE PROPETAE quum uita tum interitus.

ZACHARIAS propheta, natus Barachia, è terra Chaldæorũ soluit, & inter proficiscendũ permulta populo uaticinatus est, demonstrationis causa, siue ad ostentationẽ. Plurima quoq; designauit miracula. Hic est qui in os annunciauit Iosedeck, Nascetur ex te filius, qui sacris initiatus Hierosolymis sacrificabit dño. Hic etiam benedixit

Alias ἀλόγησεν.

σαλαθιὴλ εὐλόγησεν ἐπὶ υἱῷ λέγων. ὅτι γεννήσει υἱὸν καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζοροβάβελ. Καὶ ἐπὶ κύρου τοῦ βασιλέως περσῶν τέρας ἔδωκεν εἰς νίκος.

Περὶ κροίσου τοῦ λυδίων βασιλέος, καὶ περὶ ἀστυάγους τοῦ τῶν μήδων βασιλέος, καὶ περὶ τῆς λειτουργείας αὐτοῦ ἐπροεφήτευσεν, ἣν ποιήσει κύρος ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν σφόδρα.

Τὰ δὲ τῆς προφητείας αὐτοῦ τῆς ἐν ἱερουσαλὴμ. καὶ περὶ τέλους ἐθνῶν καὶ περὶ τῆς τοῦ ναοῦ ἱερουσαλὴμ οἰκοδομῆς καὶ ἀργίας προφητῶν καὶ ἱερέων διπλῆς κρίσεως ἐξέθετο.

Ἀπέθανεν δὲ εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐν γήρει μακρῷ. καὶ ἐτάφη σύνεγγυς ἀγγαίου τοῦ προφήτου.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΜΑΛΑΧΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΜΑΛΑΧΙΑΣ ὁ προφήτης ἦν ἐκ φυλῆς ζαβούλων. οὗτος μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ λαοῦ τὴν ἀπὸ βαβυλῶνος τίκτεται ἐν σοφᾷ ἐν γῇ ζαβούλων. καὶ ἔτι νέος ὢν καλὸν βίον ἔχεν.

Πολλὰ δὲ προεφήτευσεν περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐπιδημίας καὶ περὶ κρίσεως νεκρῶν ὅτι τὰ ἔθη μωυσέως πληρωθήσονται καὶ ἀλλαγήσονται.

Καὶ ἐπειδὴ πᾶς ὁ λαὸς ἐτίμα αὐτὸν ὡς ὅσιον καὶ πρᾳὸν ἐκάλεσεν μαλαχὶλ ὃ ἑρμηνεύεται ἄγγελος ἦν γὰρ καὶ τῷ εἴδει πάνυ εὐπρεπής, ἀλλὰ καὶ ὅσα εἶπεν αὐτὸς ἐν προφητείᾳ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἄγγελος ὤφθεις ἐπαιδευτέρωσεν αὐτοῦ τὴν προφητείαν. ὥσπερ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀναρχίας. ὡς γέγραπται ἐν σφαρφωθεὶμ, τουτ' ἔστιν ἐν βίβλῳ κριτῶν.

Νέος δὲ ὢν ὁ προφήτης ἀπέθανεν, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

Salathiel in filio, dicens: Procreabit filiũ, & indet nomen illi Zorobabel. De Cyro quoque rege Persarum Zacharias ostentum dedit, idq; ad uictoriam. Signum item super Crœso Lydorum Tyranno obiecit: necnon & super rege Medorũ Astyage. Deq; publico ministerio, quod Cyrus rex designaturus esset Hierosolymis, uaticinatus est, laudibusq; euexit illũ, nec uulgariter benedixit. De uaticinio porrò, quam prophetiam uocant, proprio in Hierusalem, de consummationeq; gentium, & de templi Hierosolymitani ædificatione. De ocio deniq; & desidia tam prophetarum, quàm sacerdotum, nonnulla duplici quadã crisi exposuit. Decessit in ultima senectute in Iudæa, & proximè cum Aggæo propheta humatus est.

MALACHIAE PROPHETAE uita & interitus.

MALACHIAS propheta è tribu Zabulon emicuit. Hic post reditum populi de Babylone, natus prohibetur in Sopha, in terra nempe Zabulon. Is ab ineũte ætate, dumq; iuuenis esset, uitam inculpatam egisse fertur. Super aduentu domini, de que uita functorum iudicio, nonnulla ab eo uaticinata sunt. Quodq; ritus cũ legibus Moysi terminabunt̃ seu consummabuntur & emendabuntur. Cæterum quum populus eum uniuersus ut uirum non minore sanctimonia, quàm mansuetudine præditũ, coleret, indiderunt illi nomen Malachil: quod si quis interpretamentum requirat, sonat angelus. Erat quippe forma oppidò quàm præstanti. Quæcunq; præterea dixit in prophetia Malachias, uisus est angelus se indies instituere & declarare, perinde ac factum temporibus quoque proditur Anarchiæ, quũ principatus existeret adhuc nullus, quemadmodum traditum est in Spharphotim, quod est in uolumine Iudicum. Ante diem uero quum admodum iuuenis esset, propheta ille fato est functus, iuxtaq; maiores suos in proprio agello repositus est.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ἄλλος προφήτης καὶ ἱερεύς. οὗτος ἦν υἱὸς ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως. πατὴρ δὲ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ τοῦτον ἀπέκτεινεν ἡρώδης ὁ βασιλεύς. ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου κυρίου καὶ ἐξέχαιτο τὸ αἷμα αὐτοῦ εἰς τὴν πρόθυρα τοῦ ναοῦ κυρίου.

οὗτος καὶ ἦν ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐξ οἴκου δαβίδ. ἀναμέσεν ἐλὰμ ἐν οἴκῳ κυρίου.

οὗτος ἐπροεφήτευσεν περὶ κυρίου γεννήσιος. Εκεῖ οὖν αὐτὸν ἔθαψαν ἐν οἴκῳ κυρίου ἐχόμενα ναοῦ κυρίου. ἐκ τότε ἐγίγνοντο τέρατα πολλὰ ἐν τῷ ναῷ, καὶ φαντασίαι.

Καὶ οὐκ ἴσχυον οἱ ἱερεὺς ἰδεῖν οὐκ ἔτι ὀπτασίαν ἀγγέλων. οὐδὲ δοῦναι χρησμοὺς τῷ λαῷ ἐκ τοῦ δαβείρ. οὔτε ἐρωτῆσαι ἐν τῷ ἐφοὺδ, οὔτε διὰ τῶν δήλων ἀποκριθεῖναι. ὥσπερ τὸ πρὶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΣΥΜΕΩΝ δ' ὁ ἱερεὺς οὗτος ἦν ἐκ φυλῆς ἀαρῶν. οὗτος ἐχρηματήθ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον ἕως ἂν ἴδει τὸν χριστὸν κύριον ἐν σαρκί.

οὗτος ἐβάστασεν τὸν κυρίον εἰς ταῖς ἰδίαις ἐγκάλαις.

Καὶ ἐδόξασεν τὸν θεὸν, εἰπών. Εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλον σου δέσποτα κατὰ τὸ ῥῆμα σου ἐν εἰρήνῃ. Απέθανεν δὲ καὶ ἐτάφη πλησίον τῶν ἱερέων πρεσβύτερος πλήρεις ἡμερῶν.

ALIVS ZACHARIAE uita & obitus

ZACHARIAS adhuc alius fuit tum propheta, tū ſacerdos, Iodaē ſacerdote ꝓgnatus, Ioānis Baptiſtæ parens, quē Herodes ille tyrannus iuxta aram domumq; dei occidit, Effuſusq; eſt ſanguis eius in ueſtibulo templi domini. Is natione Hieroſolymitanus erat, de familia Dauid, officialis in domo domini. Inter cætera quæ uaticinatus eſt ille, de origine quoq; & natiuitate Chriſti nonnulla prophetauit. Eo igitur in loco propheta quū in domo, tum à templo haud procul humatus eſt. Ex eo ſanè facta ſunt in delubro illo ſeu templo & oſtenta & ſtupenda miracula, phantaſiæ nempe, hoc eſt uiſiones. Cæterum ſacerdotes nequibant amplius neque angelorū uiſa oculis uſurpare, neq; oracula ſiue reſponſa populo ex Dabir reddere. Neq; etiam poterant in Ephud per ſigna & portenta reſpondere, quemadmodum prius ſoliti fuerant, uſque ad tempus hodiernum.

SYMEONIS PROPHETAE uita & obitus

SYMEON ſacerdos è tribu Aaron emicuit. Hic quippe eſt is qui oraculum accepit à ſpiritu ſancto, Neutiquam uiſurum eſſe mortem, quouſque Chriſtum domini incarnatum cerneret. Hic eſt inquam ille qui geſtauit dominum in ulnis ſuis & glorificauit eum, referens, Viderunt oculi mei ſalutare tuum: Nunc dimittis ſeruum tuū domine, ſecundum uerbū tuum in pace. Fato functus eſt Symeon iſte pluribus quidem annis obſitus, & ætate multa confectus, nec porrò à ſacerdotibus, poſtremum conſecutus honorem humatus eſt.

Ο ΤΟΥ ΒΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, καὶ ποῦ κεῖται.

ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ βαπτιστὴς υἱὸς ζαχαρίου καὶ ἐλισάβετ. οὗτος ἦν ἐκ φυλῆς λευί. οὗτος ἐδήλωσεν ὑμῖν τὸν ἀμνὸν τοῦ θεοῦ. τὸν υἱὸν τοῦ πατρὸς τὸν αἴροντα τοῦ κοσμοῦ τὴν ἁμαρτίας.

οὗτος εἴσοδος ἡμῖν ἐγένετο τῆς τοῦ θεοῦ βασιλίας.

οὐδεὶς γὰρ ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων τῆς ἰωαννοῦ τοῦ βαπτισούς. Απέθανεν δὲ τμηθ' τῆς κεφαλῆς παρὰ ἡρώδου διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

ΚΑΙ ἄλλοι δὲ προφῆται ἐγένοντο ὧν τὰ ὀνόματα ἐν γέγραπται ἐν ταῖς αὐτῶν γενεαῖς ἐν βίβλῳ ὀνομάτων ἰσραὴλ ὧν οὐκ ἐμνημονεύσαμεν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.

IOANNIS BAPTISTAE
quum uita tum obitus.

IOANNES Baptista, Zacharia natus & Elizabeta, è tribu Leui emicuit. Is est qui tanquam digito ostendit nobis Agnum dei patris filium, qui tollit errata mundi. Hic mortalibus uiam præstruxit, & fores patefecit regni dei. Nemo sanè inter natos mulierum maior Ioanne Baptista. Functus est autem uita decollatus ab Herode Tyranno propter Herodiadem fratriam, puta Philippi fratris sui maritam.

CONCLVSIO.

NONNVLLI porrò aliquot alij extitere, ꝓphetæ, quorum nomina in Natalitijs eorum scripta comprehenduntur, libro scilicet Nomenclaturarum Israël, quorum nullam hic planè mentionem fecimus.

EPIPANII EPISCOPI CYPRI
de prophetarũ uita & interitu,
FINIS.

ΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΓΝΩΜΟΝΙΚΩΤΑΤΟΥ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ ΒΙΟΥ.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ.

ΜΑΤΘΕΟΣ ὁ καὶ λευὶς, ἀπόστολος ἀπὸ τελωνῶν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ πρῶτος διὰ τοὺς ἐκ περιτομῆς πιστεύσαντας εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ γράμμασιν, καὶ ῥήμασιν ἑβραϊκοῖς συνέταξεν, ἀγνοουμένου τοῦ μετὰ ταῦτα εἰς ἑλληνικὸν τοῦτο μεταφράσαντος. τὸ δὲ ἑβραϊκὸν ἄχρι τήμερον ἐστὶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ καισαρείας τῆς παρὰ παμφίλου μάρτυρος περισπουδάστως κατασκευασθείσης. Εμοὶ δὲ παρὰ τῶν ναζωραίων τῶν ἐν βεροίᾳ τῆς συρίας τούτῳ κεχρημένων, ἄδεια παρεσχέθη τῆς τούτου μεταγραφῆς, δι᾽ οὗ ἐστὶν ἀκριβῶς πεισθῆναι, ὡς ἔνθα ἂν ὁ εὐαγγελιστὴς εἴτε ἐκ προσώπου οἰκείου, εἴτε ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ σωτῆρος ταῖς μαρτυρίαις κατακέχρηται τῶν παλαιῶν γραφῶν, μὴ ἀκολουθεῖν τῇ αὐθεντίᾳ τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνευτῶν, ἀλλὰ τῇ ἑβραϊκῇ, ἀφ᾽ ὧν τὰ δύο ἐστὶν ἐκεῖνα. ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου, καὶ ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ.

ΜΑΡΚΟΣ μαθητὴς καὶ ἑρμηνευτὴς πέτρου, καθὼς τοῦ πέτρου διηγουμένου ἀκήκοε, παρακληθεὶς ἐν τῇ ῥώμῃ παρὰ τῶν ἀδελφῶν, βραχὺ συνέταξεν εὐαγγέλιον. ὅπερ ἐντυχὼν πέτρος ἐδοκίμασε, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθησόμενον αὐθεντίσας ἐξέδωκε, καθὰ συνεγράψατο κλήμης ἐν τῷ ἕκτῳ τῶν ὑποτυπώσεων λόγῳ. καὶ παπίας ἱεραπολίτης ἐπίσκοπος μέμνηται τούτου τοῦ μάρκου. καὶ πέτρος ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἐπ᾽ ὀνόματι βαβυλῶνος, εἰκονικῶς,

SOPHRONII VIRI
APPRIME ERVDITI LIBELLVS, DE EVANGELISTARVM VITA, D. HIERONYMO INTERPRETE.

VITA SANCTI MATTHAEI EVANGELISTAE.

ATTHAEVS qui & Leui, ex publicano Apostolus, primus in Iudæa propter eos qui ex circuncisione crediderãt, euangelium Christi Hebraicis literis uerbisq; composuit. Quod quis postea in Græcũ transtulerit, non satis certum est. Porrò ipsum Hebraicum habetur usque hodie in Cæsariensi bibliotheca, quam Pamphilus martyr studiosissimè confecit. Mihi quoque à Nazaræis, qui in Berœa urbe Syriæ hoc uolumine utuntur, describendi facultas fuit. In quo animaduertendum, quod ubicunque Euangelista, siue ex persona sua, siue ex persona domini saluatoris, ueteris scripturæ testimonijs utitur, nõ sequatur Septuaginta translatorum autoritatẽ, sed Hebraicã: è quibus illa duo sunt: Ex Aegypto uocaui filium meum. Et, Quoniam Nazaræus uocabitur.

VITA SANCTI MARCI EVANGELISTAE.

MARCVS discipulus & interpres Petri, iuxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Romæ à fratribus, breue scripsit Euangelium. Quod quum Petrus audisset, probauit, & ecclesiæ legendũ sua autoritate ædidit, sicut Clemẽs in sexto ὑμοτυπώσεων libro scribit. Et Papias Hierosolymitanus episcopus meminit huius Marci: & Petrus in epistola prima, sub nomĩe Babylonis figura

νικῶς ῥώμην σημαίνων. Ἀσπάζεται ὑμᾶς φησὶν ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ Μάρκος ὁ ἐμὸς υἱός. παραλαβὼν τοιγαροῦν τὸ εὐαγγέλιον ὅπερ αὐτὸς συνέταξε, καταλαμβάνει τὴν αἴγυπτον, καὶ πρῶτος ἐν ἀλεξανδρείᾳ Ἰησοῦν Χριστὸν κηρύττων, κατεστήσατο ἐκκλησίαν. τοσαύτῃ παιδεύσει καὶ βίου καρτερίᾳ διέπρεψεν, ὥστε πάντας τοὺς ἀκολουθοῦντας τῷ Χριστῷ ἕπεσθαι τῇ τούτου διαγωγῇ. ὅθεν καὶ Φίλων ὁ τῶν ἰουδαίων ἐλλογιμώτατος, ὁρῶν ἐν ἀλεξανδρείᾳ πρώτην ἐκκλησίαν ἔτι ἰουδαΐζουσαν, ὡσανεὶ εἰς ἔπαινον τοῦ οἰκείου ἔθνους, βίβλον περὶ τῆς τούτων διαγωγῆς συνεγράψατο. καὶ ὥσπερ λουκᾶς διηγεῖται τοὺς ἐν ἱεροσολύμοις πιστεύσαντας πάντα ἐσχηκέναι κοινὰ, οὕτως κἀκεῖνος ὅπερ ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Μάρκου τοῦ διδασκάλου ἑώρα γινόμενον, τῇ μνήμῃ παρέδωκε. τελευτήσας δὲ τῷ ὀγδόῳ τοῦ νέρωνος ἔτει, ἀπετέθη ἐν ἀλεξανδρείᾳ. διαδεξαμένου αὐτὸν ἀνανίου.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ.

ΛΟΥΚΑΣ ἰατρὸς ἀντιοχεὺς, καθὼς τὰ συγγράμματα αὐτοῦ δηλοῖ, τοῦ ἑλληνικοῦ οὐκ ἄπειρος, σπουδαστὴς παύλου ἀποστόλου, καὶ πάσης αὐτοῦ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀκόλουθος, συνέταξεν εὐαγγέλιον, περὶ οὗ αὐτὸς παῦλος, ἀπεστείλαμεν φησὶ σὺν αὐτῷ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ πάσας τὰς ἐκκλησίας. καὶ πρὸς τοὺς κολασσεῖς, ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ πρὸς τιμόθεον, λουκᾶς ἐστὶ μετ' ἐμοῦ μόνος. καὶ ἕτερον δὲ ἐξέδωκε τεῦχος ἀξαίρετον, ἐπιγράφων πράξεις ἀποστόλων, οὗ ἡ ἱστορία ἕως διετίας διάγοντος ἐν τῇ ῥώμῃ παύλου ἐκτείνεται, τουτέστιν, ἕως τετάρτου νέρωνος ἐνιαυτοῦ. ἀφ' ὧν πεπείσμεθα ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, τὴν βίβλον συντετάχθαι, ἡ γὰρ περίοδος παύλου καὶ θέκλας, καὶ πᾶς ὁ μῦθος ὡσανεὶ λέοντος βαπτισθέντος, εἰς τὰς ἀποκρύφους γραφὰς ψηφισθήσεται, οὐ δὲ γὰρ ἐνεχώρει τὸν ἀχώριστον τοῦ ἀποστόλου, μεταξὺ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ πράξεων τοῦτο ἠγνοηκέναι.

liter Romam significans: Salutat uos quæ in Babylone cum electa, & Marcus filius meus. Assumpto itaq; Euangelio, quod ipse confecerat, perrexit Aegyptum, & primus Alexandriæ Christum annuncians, constituit ecclesiam tantæ doctrinæ & uitæ continentia, ut omnes sectatores Christi ad exemplum sui cogeret. Denique Philo disertissimus Iudæorum, uidens Alexandriæ primam ecclesiam adhuc Iudaizantem, quasi in laudem gentis suæ librum super eorum cōuersatione scripsit: & quomodo Lucas narrat, Hierosolymæ credentes omnia habuisse communia, sic ille quod Alexandriæ sub Marco fieri doctore cernebat, memoriæ tradidit. Mortuus est autem octauo Neronis anno, & sepultus Alexandriæ, succedente sibi Aniano.

VITA SANCTI LVCAE EVANGELISTAE.

LVCAS medicus Antiochensis, ut eius scripta indicant, Græci sermonis non ignarus fuit, sectator Apostoli Pauli, & omnis peregrinationis eius comes, scripsit Euangelium, de quo idem Paulus:

Misimus, inquit, cum illo fratrem, cuius laus est in Euangelio per omnes ecclesias. Et ad Colossenses: Salutat uos Lucas Medicus charissimus. Et ad Timotheum: Lucas est mecum solus. Aliud quoque ædidit uolumen egregiū, quod titulo, πράξεις ἀποστόλων, prænotatur, cuius historia usque ad biennium Romæ commorantis Pauli peruenit, id est, usque ad quartum Neronis annum. Ex quo intelligimus, in eadem urbe librum esse compositum.

Igitur περιόδους Pauli & Theclæ, & totam baptizati Leonis fabulam, inter apocryphas scripturas computamus.

Quale enim est, ut indiuiduus comes Apostoli, inter cæteras eius res, hoc solum ignorauerit?

ἀλλὰ καὶ Τερτυλλιανὸς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἀναφέρει πρεσβύτερόν τινα ἐν τῇ ἀσίᾳ, σπουδαστὴν παύλου ἀποστόλου, ἐλεγχθέντα ἐπὶ ἰωάννου, οἷα παρ' αὐτοῦ συνταγείσης βίβλου, ὡμολογηκέναι φίλτρῳ κατεχόμενον παύλου τοῦτο πεποιηκέναι, διὸ καὶ ἐκβεβλῆσθαι τοῦτον τινὲς ὑπολαμβάνουσιν. ὁσάκις γὰρ παῦλος ἐν ταῖς οἰκείαις ἐπιστολαῖς λέγει, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, δῆλον ὡς περὶ τοῦ τεύχους τὸν κατὰ λουκᾶν σημαίνει. καὶ λουκᾶν οὐ μόνον παρὰ τοῦ ἀποστόλου παύλου μεμαθηκέναι τὸ εὐαγγέλιον, οἷα μετὰ τοῦ κυρίου τηνικαῦτα ἐν τῷ σώματι μὴ γενομένου, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων, ὅπερ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἰδίου συντάγματος περιφανῶς λέγει. καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται. τοιγαροῦν τὸ εὐαγγέλιον καθὼς ἀκήκοεν ἔγραψε. τὰς δὲ πράξεις τῶν ἀποστόλων καθ' ἱστόρησεν αὐτὸς, καὶ συνέταξεν. ἠνέχθη τὰ λείψανα αὐτοῦ, καὶ ἀπετέθη ἐν κωνσταντινουπόλει, εἰς ἣν πόλιν τῷ εἰκοστῷ κωνσταντίνου ἐνιαυτῷ, τὸ τούτου σῶμα μετὰ τῶν λειψάνων ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου μετηνέχθη.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ὃν Ἰησοῦς πάνυ ἠγάπησεν, υἱὸς ζεβεδαίου, ἀδελφὸς ἰακώβου τοῦ ὑπὸ ἡρώδου μετὰ τὸ πάθος τοῦ κυρίου ἀποκεφαλισθέντος, ἔσχατος πάντων ἔγραψεν εὐαγγέλιον, παρακληθεὶς παρὰ τῶν τῆς ἀσίας ἐπισκόπων, καὶ κατὰ κηρίνθου καὶ ἄλλων αἱρετικῶν, καὶ μάλιστα τηνικαῦτα τοῦ τῶν ἐμβιωνιτῶν δόγματος ἀνακύψαντος, τῶν φασκόντων τὸν χριστὸν πρὸ μαρίας μὴ γεγεννῆσθαι. ὅθεν ἠναγκάσθη τὴν θείαν γέννησιν αὐτοῦ εἰπεῖν. καὶ ἄλλην δὲ αἰτίαν τούτου τοῦ συγγράμματος φέρουσιν. ἀναγνοὺς γὰρ ματθαίου, μάκρου, καὶ λουκᾶ τὰ τεύχη, ἐδοκίμασε μὲν τὸ ὕφος τῶν ἱστοριῶν, καὶ ἀληθῆ αὐτοὺς εἰρηκέναι ἐβεβαίωσεν. ἑνὸς δὲ ἐνιαυτοῦ μόνον, ἐν ᾧ καὶ ἔπαθε, μετὰ τὴν φυλακὴν ἰωάννου τὴν ἱστορίαν συντάξαι. ἐάσας τοίνυν τὸν ἐνιαυτὸν οὗ τὰ πεπραγμένα παρὰ τῶν τριῶν διετέθη, τοῦ ἀνωτέρου χρόνου, πρὶν ἢ τὸν ἰωάννην ἐμβληθῆναι

Sed & Tertullianus uicinus eorum temporum, refert presbyterum quendam in Asia σπουδαστὴν Apostoli Pauli, conjunctum apud Ioannem, quod autor esset libri, & confessum se hoc Pauli amore fecisse, & ob id excidisse. Quidam suspicantur quotiescunque in epistolis suis Paulus dicit, Iuxta Euangelium meum, de Lucæ significare uolumine: Et Lucam non solum ab apostolo Paulo didicisse euangelium, qui cum domino in carne non fuerat, sed à cæteris Apostolis: quod ipse quoque in principio sui uoluminis declarat, dicens: Sicut tradiderunt nobis, qui à principio ipsi uiderunt, & ministri fuerunt sermonis. Igitur euangelium, sicut audierat, scripsit. Acta uero Apostolorum, sicut uiderat, composuit.

Vixit octoginta & quatuor annos, uxorem nō habens. Sepultus est Constantinopoli, ad quam urbem uicesimo Constantij anno, ossa eius cum reliquiis Andreæ Apostoli translata sunt de Achaia.

VITA SANCTI IOANNIS EVANGELISTAE.

IOANNES Apostolus, quem Iesus amauit plurimum, filius Zebedæi, frater Iacobi Apostoli, quem Herodes post passionē domini decollauerat, nouissimus omnium scripsit euangelium, rogatus ab Asiæ episcopis aduersus Cerinthum, alios'que hæreticos, & maxime tunc Ebionitarum dogma consurgens, qui asserunt Christum ante Mariam non fuisse: Vnde & compulsus est diuinam eius natiuitatem edicere.

Sed & aliam causam huius scripturæ ferunt, quod quū legisset Matthæi, Marci, & Lucæ uolumina, probauerit quidem textum historiæ, & uera eos dixisse firmauerit. Sed unius tantum anni, in quo & passus est, post carcerem Ioannis historiam texuisse.

Prætermisso itaq; anno, cuius acta à tribus exposita fuerant, superioris temporis antequam Ioannes clauderetur

εἰς τὴν εἱρκτήν, τὰς πράξεις διέθετο. καθὰ σαφηνισθῆναι δυνήσεται τοῖς ἐπιμελῶς τοῖς τέταρσιν εὐαγγελίοις ἐντυγχάνουσιν. ὅπερ καὶ τὴν διαφωνίαν τὴν δοκοῦσαν εἶναι ἰωάννου μετὰ τῶν λοιπῶν εἴργει, ἔγραψε δὲ μίαν ἐπισολήν, ἧς ἡ ἀρχή ἐστι. ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ἥτις παρὰ πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐγκρίνεται. Αἱ δὲ λοιπαὶ δύο, ὧν ἡ ἀρχή ἐστι πρώτης μὲν, ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, δευτέρας δὲ, ὁ πρεσβύτερος γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ἰωάννου πρεσβυτέρου λέγονται. οὗ ἔτι καὶ νῦν, ἕτερον μνῆμα ἐν τῇ ἐφέσῳ τυγχάνει. καί τινες νομίζουσι, τὰ δύο μνημεῖα ἰωάννου εἶναι τοῦ εὐαγγελιστοῦ, περὶ οὗ ἡνίκα κατὰ τάξιν εἰς παπίαν τὸν τούτου ἀκροατῶν ἔλθωμεν διηγησόμεθα. τοιγαροῦν τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει, δεύτερον μετὰ νέρωνα διωγμὸν κινοῦντος δομετιανοῦ, εἰς πάτμον νῆσον περιορισθεὶς, συνέταξεν ἀποκάλυψιν, ἣν μετέφρασεν ἰουστῖνος μάρτυς καὶ ἰρηναῖος, σφαγέντος δὲ δομετιανοῦ, καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ διὰ τὴν πολλὴν ὠμότητα, παρὰ συγκλήτου ἀκυρωθεισῶν, ἐπὶ περτίνακας εἰς ἔφεσον ἀναζεύξας, ἕως τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως ἐκεῖσε διατελέσας, πάσας τὰς τῆς ἀσίας ἐθεμελίωσε καὶ ᾠκοδόμηκεν ἐκκλησίας, καὶ λίαν γηράσας ἑξηκοστῷ ὀγδόῳ ἐνιαυτῷ, μετὰ τὸ πάθος κυρίου τελευτήσας πλησίον τῆς προειρημένης πόλεως ἠξιώθη τῆς κοιμήσεως.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ ΒΙΟΥ.

in carcerem, gesta narrauit, sicut manifestum esse poterit ijs, qui diligenter quatuor Euangeliorum uolumina legerint. Quæ res etiam διαφωνίαν, quæ uidetur Ioannis esse cum cæteris, tollit. Scripsit autem & unam epistolam, cuius exordium est: Quod fuit ab initio, quod audiuimus, & uidimus oculis nostris: quod perspeximus & manus nostræ contrectauerunt de uerbo uitæ, quæ ab uniuersis ecclesiasticis & eruditis uiris probatur. Reliquæ autem duæ quarum principiũ est: Senior electæ domĩæ et natis eius, & sequentis: Senior Caio charissimo, quem ego diligo in ueritate: Ioannis presbyteri asseruntur, cuius & hodie alterum sepulchrum apud Ephesum ostenditur. Et nonnulli putant duas memorias eiusdẽ Ioannis Euãgelistæ esse, super qua re quũ per ordinem ad Papiam auditorem eius uentũ fuerit, differemus. Quartodecimo igitur anno, secundam post Neronem persecutionem, mouente Domitiano, in Patmon insulã relegatus, scripsit Apocalypsim, quam interpretantur Iustinus martyr, & Hirenæus. Interfecto autem Domitiano, & actis eius ob nimiam crudelitatem à Senatu rescissis, sub Pertinace principe redit Ephesum, ibi'que usque ad Traianum principem perseuerans, totas Asiæ fundauit rexit'que ecclesias: & confectus senio, sexagesimo octauo post passionem domini anno, mortuus iuxta eandem urbem sepultus est

OPVSCVLI SOPHRONII DE EVANGELISTARVM VITA FINIS.

ΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ

ΚΑΙ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΑΠΕΡ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ ὃ ἕκαστος διηγεῖται, παρὰ τοῦ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ τοῦ ΝΑΖΑΝΖΗΝΟΥ ὃν καλοῦσι θεόλογον, στιχηδόν τε καὶ συνοπτικῶς ξυγγραφόμενα.

ΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Ματθείης βίβλοιο τὰ θαύματα, ὁππόσ' ἔρεξε
Χριστὸς ἄναξ βροτέῳ σώματι κιρνάμενος.
Πρῶτον μὲν λεπροῖο πικρὴν ἀπεσείσατο νοῦσον.
Εἶθ' ἑκατοντάρχου παιδὸς ἄπηξε μέλη.
Τὸ τρίτον αὖ Πέτρου ἑκυρῆς φλόγα ἔσβεσε χειρί.
Τέτρατον, οἶδμα μέγα εὔνασε καὶ ἀνέμους.
Δαίμονας ἧκε σύεσσι τὸ πέμπτον, ὧν Γεργεσηνοῖς.
Ἕκτον, ἐπὴν κλίνην ἦρε βαρὺς μέλεσιν.
Ἕβδομον, ἁψαμένης πηγὴν χέθεν αἱμοροούσης,
Ἄρχοντος θυγάτηρ, ὄγδοον εὗρε φάος.
Ἔνατον αὖ, τυφλοῖσι πόρεν φάος. ἐκ δ' ἐλαθέντος
Δαίμονος, οὐ λαλέων ῥῆξε λόγον δέκατον.
Σαββάτῳ ἐνδέκατον, ξηρὴν χέρα λῦσαι δεσμῶν.
Ὄσσε δὲ δαιμονίου, κώφατα δωδέκατον.
Ἐκ δεκάτοιο τρίτον, κοφίνους δυοκαίδεκα, πλῆσε,
Ἀνδρῶν χιλιάδας πέντ' ἀπὸ πέντ' ἀκόλων.
Τέτρατον ἐκ δεκάτου δὲ κιχήσατο νῆα πόδεσσι.
Τοῖς δ' ὑπόειξε μέγας πόντον ὀρινόμενος.
Πέντε δὲ καὶ δέκατον, Χαναναίας πνεῦμ' ἐδίωξε
Μητρὶ χαριζόμενος πολλὰ λιταζομένῃ.
Ἕκτον καὶ δέκατον, πυρίδας λίπον ἑπτ' ἀπ' ἑπτὰ
Ἄρτων, χιλιάδες τέσσαρες, ἦν τε κόρος.
Ἑπτὰ δὲ καὶ δέκατον, θείην ἠλλάξατο μορφήν,
Στράψας οἷσι φίλοις ἠελίοιο πλέον.

Ὀκτωκαί

PARABOLAE

ET MIRACVLA QVAE A SINGVLIS Euangeliſtis narrantur, uerſibus breuiter à D. GREGORIO NAZANZENO, quem Theologũ uocant, conſcripta.

CHRISTI MIRACVLA SECVNDVM MATTHAEVM.

ATTHAEI libri miracula, quæcũq; fecit
Chriſtus rex, mortali corpori mixtus.
Primum quidem lepræ amarũ excuſſit morbum,
Deinde Centurionis filij firmauit membra.
Tertiũ rurſus, Petri ſocrus flammã extinxit manu.
Quartum, undam magnam ſedauit, & uentos.
Dæmonas immiſit ſuibus quintum in Gergeſſenis.
Sextum, ſuum lectum ſuſtulit grauis membris.
Septimũ, attingentis fontem cohibuit ſanguinẽ fluentis.
Magiſtratus filia octauum inuenit lucem.
Nonum rurſus, cæcis præbuit lucem, ex abacto autem
Dæmone, non loquens fregit ſermonem decimum.
Sabbato undecimum ſiccam manum ſoluit à uinculis,
Oculos autem dæmonij, & aures duodecimum.
Decimumtertium, cophinos duodecim impleuit,
Et uirorum millia quinque, quinque panibus.
Quartumdecimum autem inuenit nauem pedibus,
His autem ceſſit magnus pontum agitans.
Quintum aũt & decimũ, Chananeæ ſpiritũ inſecutus eſt,
Matri gratificatus multum precanti.
Sextum & decimũ cophinos liquerunt ſeptem è ſeptem
Panibus, millia quatuor, fuitq; ſatietas.
Septimũ autem & decimum, diuinã immutauit formam,
Fulgens ſuis amicis ſole plus.

Ὀκτωκαιδέκατον δὲ σεληνιαίης ἀπὸ νούσου.
    Ὡς ἱκέτευσε πατήρ, λύσατο παῖδα φίλον.
Ἐννεακαιδέκατον, φάος ὄμμασιν ἐξ Ἱεριχοῦς.
    Τυφλοῖς εἰνοδίοις δῶκε πορευόμενος.
Εἰκοστὸν δ' αὐγὰς πόρεν ὄμμασι, πηρά τ' ἔλυσε
    Γοῦνατα, ἐξ ἱεροῦ λύματα πάντ' ἐλάσας.
Θαῦμα δὲ Βηθανίηθεν ἰὼν ποίησε μέγιστον,
    Ξηρὴν αἶψα συκῆν, ὥς μιν ἄκαρπον ἴδεν.
Ἐκ δ' ἐχύθη σταυροῖο βαθὺ σκότος, οἰχομένοιο
    Φωτός, καὶ νηοῦ εὐρὺ πότασμα ῥάγη.
Γαῖα δὲ παλλομένη, γαίης ὕπερ ἔχισε πέτρας,
    Καὶ νέκυες τύμβους λεῖψαν ἀνεγρόμενοι.
Αὐτὰρ ὅγε, τριτάτῳ ἐνὶ ἤματι τύμβον ἀνοίξας,
    Αὖθις ἑοῖσι φίλοις ἐν Γαλιλαίῃ ἐφάνη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ, ΚΑΙ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

Εἰ δ' ἄγε καὶ σκοτίων αἰνίγματα δέρκεο μύθων.
    Οἶκον ἐπὶ ψάμμου κείμενον ἀδρανέος.
Καὶ σπόρον, ὃς ἐπὶ γαῖαν ὁμοίϊος ἦλθεν ἄνισος.
    Καὶ σπόρον, ὧν καλῷ σπέρματα ἐχθρὰ μίγη.
Καὶ δένδρον, ἐλίγον νάπυος σπόρον εἶτ' ἐν ἀλεύρῳ,
    Ζύμην κρυπτομένην. ὤνιον ἀγρὸν ἔτι
Θησαυροῖο χάριν, καὶ μαργαρίτην πολύτιμον,
    Ἔμπορος ὃν πάντων ἐπρίατο κτεάνων.
Καὶ νεπόδων ἕλκουσαν ἅπαν γένος ἐξ ἁλὸς ἄρκυν.
    Αἰρομένου τ' ὤμοις πλαζόμενον πρόβατον.
Καὶ πικρῷ ἀρεράπμνην χρέους πέρι, πικρὸν ἄνακτα.
    Καὶ πρώτοις πυμάτοις, μισθὸν ἔχοντας ἴσον.
Πεμπομένους θ' υἱᾶς εἰς ἄμπελον οὐδὲν ὁμοίους,
    Καὶ τοὺς κληρονόμον ὡσαμένους θανάτῳ.
Καὶ χεδίους νυμφῶνι φίλῳ πλήσαντας ἑορτήν,
    Ἔνθεν ἀκοιμήτοις ἐν δαΐδεσι κόρας.
Καὶ κύριον δούλοισι νέμον τ' οὐκ ἶσα τάλεντα.
    Ἔμπαλιν αὖ, προβάτοις ἰσαμένους ἐρίφους.

Octauum & decimum autem, Lunæ à morbo,
Vt rogauit pater, soluit filium charum.
Nonum & decimum, lumen oculis ex Hiericho
Cæcis uarijs dedit incedens.
Vigesimum autem lumina præbuit oculis, mutilaꝗ soluit
Genua, è templo piacula omnia abigens.
Miraculum autem è Bethania ueniens fecit maximum,
Siccam autem ficum, quod ipsam infructuosam uidit.
E cruce autem fusæ sunt profundæ tenebræ, pereunte
Luce, & templi pars lati scissa est.
Terra autem uibrata, supra terram scidit saxa.
Et mortui sepulchra liquere excitati.
Verum hic tertio in die sepulchrum aperiens,
Rursus suis amicis in Galilæa apparuit.

EIVSDEM PARABOLAE ET AENIGMATA.

EIa age & obscurorum scirpos inspice uerborum,
Domum in arena positam infirma.
Et sementem, quod in terram similis uenit inæqualis.
Et semen, cui bonæ semina inimica mixta sunt.
Et arbor, paruum sinapis semen, deinde in farina.
Fermentum cælatum, uenalem agrum insuper.
Thesauri gratiam, & margaritam preciosam.
Mercator quam omnibus emit facultatibus.
Et piscium trahentem omne genus è mari rete.
Tollentemꝗ humeris errantem ouem.
Et amaro seruo de debito, amarum dominum.
Et primis ultimos mercedem habentes parem,
Missosꝗ filos ad uitem nihil similes.
Et hæredem pellentes morte.
Et rudes sponsali cubiculo amicā cōplentes celebritatem.
Inde uigiles in facibus puellas.
Et dominum seruis tribuentem non æqua talenta.
Contrà rursus, pecoribus stantes hœdos.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Π Αύρα δ' Ἰωάννου, δήεις ἱερῇ ἐνὶ βίβλῳ
Θαύματα δή, πολλοὺς δὲ λόγους χριστοῖο ἄνακτος.
Ἦν γάμος. οἰνοχόοι δ' ἐκέρων ἐξ ὕδατος οἶνον.
πε ἰΕ, καὶ υἱὸς ἄνουσος ἔλω κάμνων βασιλισκοῦ.
Εἶπε, λέχος δ' ἀνάειρεν, ὃς σὺ φύγε δεσμὰ λοετροῖς.
Πέντε δ' ἔπατ' ἄρτων τέλεσεν τέρας. ἔνθεν ὅδ' ὕσι
Πόντον ὑπερζείοντα γαὶρ ἐξεσάωσε μαθητάς.
Τυφλὸν δ' ἐκ γενετῆς ἰήσατο πηλὸν ἀλείψας.
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, καὶ Λάζαρος ἔγρετο τύμβου.
Αὐτὰρ ὅ, καὶ νεκύεσσι θάνεν, καὶ ζῶσιν ἀναστὰς,
Χριστὸς ἄναξ ἀναφανδὸν ὁ μίλεεν οἷς ἑτάροισι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

ΛΟΥΚΑΣ δ' ἄλλα δὶς ἑπτὰ θεοῦ τάδε θαύματ' ἔγραψε
Παύλῳ, θαρσαλέος χριστοῦ μεγάλῳ θεράποντι.
Δαίμων, καὶ πυρετὸς, καὶ δέρπη, καὶ παράλυσις.
Εἶξε λόγῳ, καὶ χεὶρ τείνατο καρφαλέη.
Εἶθ' ἑκατοντάρχοιο λελυμένον ἤδρασε παῖδα.
Χήρη τ' ἐκ νεκύων ἐν ναῒμ υἷα πόρε.
Τὴν δὲ μύρῳ χρίσασαν ἀγνοὺς πόδας, ἥγνισε μύθῳ
Καὶ στῆσεν ἀνέμοις, καὶ λεγεῶνα, μέγαν.
Αἵματος ἔχε ῥύσιν, καὶ Ἰαείροιο θύγατρα,
Ἤγαγεν ἐς ζωήν, πέντε δ' ἀρ' ἐξ ἀκόλων
Καὶ δυοῖν ἰχθυδίων, ἐν ἐρήμῳ πέντε ποτ' ἀνδρῶν
Θρέψεν χιλιάδας. εἶδέ τις ἧκε σέλας
Δαίμονα τηλυγέτοιο πικρὸν ἀποέργαθε παιδός.
Καὶ τὸν ὑπὸ γλώσσης ἥμενον. ὡς δὲ πάλαι
Ἑβραίην συγερῇ νούσῳ κλίναντα γυναῖκα,
Ναὶ μὴν καὶ ὑδέρου ὄγκον ἀπεσκέδασε.
Καὶ λεπροὺς ἐκάθηρε δέκα, τῶν, εἷς σαμαρείτης.
Τυφλῷ τ' ἐξ ἱεριχοῦς φῶς πόρεν εἰνοδίῳ.
Οὐσάτ' ἀποψύχοντος ἴδον σημήϊα χριστοῦ.
Ἐδ' ὡς ἐκ νεκύων οἷσι φίλοισι φάνη.

ΤΟΥ

EIVSDEM MIRACVLA SECVNDVM IOANNEM.

PAuca autem Ioannis disces in libro
Miracula sanè, multos autē sermones Christi regis.
Erant nuptiæ, pincernæ autem fundebant ex aqua uinū.
Dixit, & filius sine morbo fuit ægrotans reguli.
Dixit, lectum autem sustulit, qui nō fugit uincula balneis.
Quinque deinde panū fecit ostentum; inde gradiebatur
Mare efferuens, & seruauit discipulos.
Cæcum autem à natiuitate curauit luto ungens.
Quartus dies erat, & Lazarus excitatus est è sepulchro,
Verum hic & ob mortuos periJt, & uiuentibus resurgens
Christus rex manifeste conuersabatur suis socijs.

EIVSDEM MIRACVLA SECVNDVM LVCAM.

LVcas uero alia bis septem dei hæc miracula scripsit
Paulo, fidens Christi magno seruo.
Dæmon, & febris, & lepra, & paralysis,
Cessit uerbo, & manus extensa est sicca.
Deinde Centurioni solutum firmauit filium,
Viduæq; à mortuis in Naim filium præbuit.
Vnguento autē ungentē sanctos pedes, lustrauit uerbo,
Et firmauit uentos, & legionem magnam.
Sanguinis cohibuit fluxum, & sacerdotis filiam
Duxit in uitam, quinque autem ex panibus,
Et duobus pisciculis, in solitudine olim quinque uirorum
Aluit millia, speciei emisit lucem.
Dæmonem à charo amarum prohibuit puero,
Et qui in lingua sedebat, ut autem iam diu
Hebræam odioso morbo acclinantem mulierem,
Quippe etiam & hydropis tumorem dissipauit,
Et leprosos expurgauit decem, quorum unus Samarita,
Cæcoq; ex Hiericho lucem præbuit uiario,
Quæcunq; morientis uiderunt signa Christi,
Atque ut à mortuis suis amicis apparuit.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΔΙ' ΙΑΜΒΩΝ.

Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς ἐμνήσθη τόσων,
Τοῦ θέντος ἕδραν ἀσφαλῆ πέτρης ὕπερ,
Καὶ τοῦ παθόντος εὖ πλέον, καὶ τὸ πλέον
Στέργοντος εἶτα τοῦ σπόρου εἰς τέσσαρας
Φύσεις πεσόντος γῆς. ἔπαθ' ὁδοιπόρου
Λῃσταῖς πεσόντος, εἶτ' ἀωρὶ πρὸς θύρας
Ἐλθὼν τις αἰτεῖ, κοὐ πονηρὰ λαμβάνει.
Ἀκάθαρτον εἶτα πνεῦμα δ' εἰσοικίζεται
Ἑπτὰ ξὺν ἄλλοις, καὶ μάτην τις ἐλπίσει
Καρπῶν γέγηθεν ἀγνοῶν οἷ στήσεται.
Ἐκ τῶν γάμων δ' ἥκοντα, γρηγορητέον
Χριστῷ καλῶς τε τῇ θεραπείᾳ χρηστέον
Συκῶν τ' ἄκαρπον ταῖς κόπροις ἐπωφελεῖν.
Νάπυ. ζύμη τε, καὶ πένητες ἐν γάμῳ
Χαρά τε δραχμῆς εὑρέσει, καὶ θρέμματος.
Πατήρ τε παίδων τῷ πεσόντι συμπαθής.
Εἶτ' οἰκονόμος τίς τῶν χρεῶν χαρίζεται
Κλεπτῶν προμηθῶς. Λάζαρος καὶ πλούσιος.
Ἐκεῖθε χήρας ἀξίωσις εὔτονος.
Εἶτ' αὖ τελώνης, καὶ φαρισαίου τῦφος,
Καὶ μνῶν μερισμὸς, ἰσάριθμος τοῖς δέκα.
Κακοὶ γεωργοὶ καὶ φονεῖς τοῦ δεσπότου.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΜΑΚΡΟΝ.

Μάρκος δ' αὐσονίοισι θεοῦ τάδε θαύματ' ἔγραψε,
Πέτρῳ θαρσαλέος χριστοῦ μεγάλῳ θεράποντι.
Δαίμων, καὶ πυρετὸς, καὶ λέπρα, γὰρ παράλυσις
Εἶξε λόγῳ χριστοῦ. μετέπειτα δὲ χεὶρ ἐτανύσθη
Ξηρή. καὶ ἀνέμων λῆξε μένος, ἠδὲ θαλάσσης,
Καὶ λεγεὼν ὑπόειξε, καὶ αἱματόεσσαν ἔπαυσε
Πηγὴν, καὶ θυγατρὶ ζωὴν πόρεν Ἰαείροιο.
Πέντε δ' ἄρ' ἐξ ἄρτων πολλοὶ τράφεν. ἔνθεν ἔδησε
Πόντον ἐπιστείβων. μετέπειτα δὲ, πνεῦμ' ἐδίωξε
Φοινίσσης, τυρίοισι τέρας καὶ σιδονίοισι
Κωφόν τ' οὐλαλέον, θρέψεν πάλιν ἑπτ' κόλοισιν
Ἀνδρῶν χιλιάδας, καὶ τυφλὸς ἴδεν φάος, εἶτα

EIVSDEM PARABOLAE
PER IAMBOS.

PRouerbiorum autem Lucas mentionem fecit tot,
Eius qui posuit sedem tutam supra petram,
Et eius qui passus erat bene plus, & plus
Amantis. deinde seminis in quatuor
Naturas cadentis terræ, deinde uiatoris
Prædonibus incidentis. deinde intempesta ad fores
Profectus quis petit, & non mala accipit.
Impurus deinde spiritus uero introducitur
Septem cum alijs, & frustra quis spebus
Fructum delectatus est ignorans quo stabit,
E nuptijs autem uenienti, uigilandum est
Christo, beneq; seruitio utendum,
Ficumq; sterilem stercoribus adiuuare
Sinapi, fermentumq;, & pauperes in nuptijs.
Gaudiumq; drachmæ inuentione. & pecoris,
Paterq; puerorum cadenti compatiens,
Deinde dispensator aliquid debitorum largitur
Furum prouidenter, Lazarus & diues.
Inde uiduæ rogatio ualida.
Deinde rursus publicanus, & pharisæi superbia,
Et minarum partitio, æqualis numero decem,
Mali agricolæ, & interemptores domini.

CHRISTI MIRACVLA SE-
CVNDVM MARCVM.

MArcus uero Ausonijs dei hæc miracula scripsit
Petro fidens Christi magno seruo.
Dæmon, & febris, & lepra, & resolutio membrorum
Cessit uerbo Christi. postea uero, manus extensa est
Sicca, & uentorum desijt furor atque maris,
Et legio cessit, & sanguinolentum sedauit.
Fontem, & filiæ uitam præbuit Iairi.
Quinque uero panibus, multi alti sunt. inde uinxit
Pontum superambulans. post uero spiritum expulit
A Phœnissa, Tyris ostentum & Sidonijs,
Surdumq; non loquentem. aluit rursus septem panibus
Virorum millia, & cæcus uidit lucem. deinde

Καὶ μορφῆς ἀπέπεμψε σέλας, καὶ δεσμὸν ἔλυσε
Γλώσσης πνεῦμ' ἐλάσας, βαρυλλαλός τε φάος δὲ
Τυφλὸς δ' ἐξ Ἱεριχοῦντος ἐσέδρακεν. ὡς δὲ ἄκαρπον
Εὗρε συκῆν χατέων, νεκρὰν ἔθηκε λόγῳ.
Τυφλοὺς δ' αὖ χωλούς τε ἰήσατο ἐγγύθι νηοῦ.

ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ.

Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισι
Βαλλόμενος, ποταμοῖσι καὶ εἰν ἀνέμοισι κεδασθεὶς
Ἠ σπόρος ὡς ἐπὶ γαῖαν ἰὼν ξηρὴν καὶ ἄκαρπον,
Ὦκα μὲν ἀντείλαιμι, τάχιστα δὲ αὖος ἔοιμι
Ἠελίοιο βολῇσι τυπείς, καὶ πήμασι τυτθοῖς.
Ἤ με φάγοι πετεηνά, καὶ ἐκθρίψειαν ἄκανθαι,
Μὴ δέ μοι ὑπνώοντι κακὸν σπόρον ἐγκαταμίξῃ
Ζιζανίων ἀροτήρ τε κακῶν, καὶ βάσκανος ἐχθρός.
Μὴ δ' ἀρ' ὁμοῦ χλάουσι βαλὼν ἐπὶ χεῖρα φυτοῖσιν
Ἐσθλοῖς ἢ δὲ κακοῖσι, πρὶν ἐν σταχύεσσι σταθῆναι.
Σύν που ζιζανίοισι καλὸν φυτὸν ἐξολέσαιμι.
Παύρων γὰρ τοιοῖς γε νοήμονα χεῖρ' ἐπιθεῖναι,
Ἐνθ' ἀρετὴ κακίη τε διάνδιχα ναιετάουσαι,
Ἀγχίθυροι γεγάασι, κακὸν δ' ἐπιτέλλεται ἐσθλῷ.
Αἰνῶ τὸν ὀλίγον νάπυος σπόρον, ὡς ὀλίγος μέν,
Δενδροῦται γε τάχιστα, καὶ ἐς τόσον ὕψος ὁδεύει.
Ὥς τε καὶ ὀρνίθεσσι πέλειν σκέπας ἠερίοισι.
Μάργαρε τιμίε καὶ κύδιμε, σοῦ δ' ἄρ' ἔγωγε
Κάλλεος ἱμείρων, μέγας ἔμπορος αἴθε γενοίμην.
Πάντων δ' ὅσσα μοι ἐστὶ μέχρις πυμάτοιο χιτῶνος
Ὤνιον ἀντιλάβοιμι φίλον κτέας ὥσκεν ἅπαντας
Πλούτῳ νικήσαιμι, πεπαμμένος οἷον ἀπ' ἄλλων,
Ἢ θησαυρὸν ἀγροῖο μυχοῖς ἐνικρυπτὸν ἐόντα.
Οἶδα δ' ἐγὼ καὶ κόσμον ἔσω πίπτοντα σαγήνης,
Ὦ Χριστοῦ βασιλῆος ὑποδρήσσοντες ἐφετμαῖς,
Ἀνθρώπων ἁλιῆες ἑὸν λίνον ἀμφὶς ἔθηκαν,
Ὡς ἅλος ἐξερύσωσι βυθῶν, ὀπάσωσι δὲ Χριστῷ
Μηχομένους πικυροῖς ἐνὶ κύμασι τοῦδε βίοιο.
Ἀλλ' ὁπόταν κρίνῃς ἁλίην διάνδιχα τέμνῃς,
Μυῖαν ἀπὸ τῆλε βάλοις, ἀργύριον οἷα περ ἰχθύν.
Ἄγγεσι δ' ἐγκατάθοιο φυλασσόμενον βασιλῆϊ.

Ἐς

Et formæ remisit splendorem, & uinculum soluit
Linguæ, spiritum agens. Bartillæusq; lucem
Cæcus ex Hierichunte uidit, ut autem sterilem
Inuenit ficum indigens, mortuam fecit uerbo.
Cæcos uero rursus, claudosq; curauit prope templum.

PARABOLAE QVATVOR EVANGELISTARVM.

TImeo ne uitæ fundamentum in arenis.
Iaciens, fluuijs & à uentis dissiper:
Vel semen ut in terram ueniens siccam & sterilem,
Celeriter quidem exorier, celerrimè autem siccus sim.
Solis iactibus percussus, & damnis paruis.
Aut me edant uolatilia, & atterant spinæ.
Neq; mihi dormitanti malum semen immisceat
Zizaniorum, aratorq; malorum, & inuidus inimicus.
Neq; uero simul uirentibus inijciens manum plantis
Bonis, atq; malis prius, q in spicis stet,
Cum zizanijs fortè pulchram plantam perdam.
Paucorũ em̃ est huiusmodi intelligentẽ manũ imponere,
Vbi uirtus uitiumq; bipartito habitantes,
Propinqui fores natæ sunt, malum autem exoritur bono,
Laudo paruum sinapis semen, quod paruum quidem,
Arborescit autem celerrimè, & in tantam altitudinẽ proficiscitur
Vt & ab auibus sit tegumentum aërijs.
Margarita preciosa & gloriosa, tuam uero ego quidem
Pulchritudinẽ desiderans, magnus mercator utinã fiam:
Omnium aũt quæcunq; mihi sunt usq; ad extremã tunicã,
Venalem prendam charam facultatem, ut omnes
Diuitijs superem, possidens tanquam ab alijs,
Aut thesaurum agri latebris in absconsum existentem,
Scio ego & mundum intro cadentem rete.
Cui Christi regis subministrans præceptis.
Hominum piscatores suum fibrum circumposuerunt,
Vt maris extrahãt profunditatibus, præbeãt aũt Christo
Natantes amaris in undis huius uitæ,
Sed cum iudicaueris marinam in duas partes seces,
Ne me longe abieceris, inutilem ueluti piscem,
Vasibus autem impone seruatum regi,

Ἐς μεγάλην δὲ θεοῖο καλὴν ἐριθηλέ' ἀλωὴν,
Ἠῶος μὲν ἔβην, καὶ πλείονα μόχθον ἀνέτλην.
Μισθὸν δ' ἶσα τίοισιν ἴσον, καὶ κῦδος ἔχοιμι
Τίς φθόνος, εἰ μόχθοισι πόθον θεὸς ἀντιφερίζει;
Πέμπε πατὴρ υἷας ἐς ἄμπελον, ὥς κομέοιεν.
Τὸν πρότερον, πρότερον. ὁ δ' ἄρα πρόφρων ὑπέδεκτο,
Οὐ μὴν ἐξετέλεσε πατρὸς πόθον, ὥσπερ ὑπέστη.
Αὐτὰρ ὅγ' οὐχ ὑπέδεκτο, καὶ ἐξετέλεσεν ἐφετμὴν
Ὁ πλότερος, κρείσσων μὲν ἐμοὶ, γλυκίων δὲ τοκῆϊ
Ἀμφοτέρων, ὃς ἔδεκτο. καὶ ἐξετέλεσεν ἐέλδωρ.
Κληρονόμον δ' ὀλέσαμεν, ὅσοι πυρὸς. ἐκτὸς ἀλωῆς.
Ἐστι γάμος, τὸν, παιδὶ πατὴρ φίλος ἐσθλὸς ἀρίστῳ
Δαίνυσι καγχαλόων. τοῦ δ' ἀντιάσαιμι ἔγωγε.
Τοῦ δ' ἐγὼ ἀντιάσαιμι, καὶ ὃς φίλος ἐστὶν ἔμοιγε.
Μίμνοι δ' ἔκτοθι κεῖνος, ὅς τις πρὸ γάμοιο τίθησιν
Ἢ ἀγρὸν ἠὲ βοῶν ζεῦγος νέον ἠὲ δάμαρτα
Μή δ' ἐνὶ δαιτυμόνεσσι γαμήλιον εἶδος ἔχοισιν,
Εἵματ' ἔχων ῥυπόωντα, δεθεὶς χεῖράς τε πόδας τε,
Νυμφῶνός τε, γάμου τε φίλων τ' ἀπὸ τῆλε πέσοιμι.
Ἡνίκα δ' αἰθομένῃσιν ἁγνῶν δεκὰς ἐν δαΐδεσσι
Παρθένοι ἐγρήσσουσαι, ἀκοιμήτοις φαέεσσι
Νυμφίον ἱμερόεντα θεὸν δοκέωσιν ἄνακτα,
Ὡς λαμπραὶ γανόωντι ὑπαντήσωσιν ἰόντι,
Μή μ' ἐνὶ ταῖς κενεῇσι νόον, καὶ ἄφροσι θείης,
Μὴ δ' ὀλιγοδρανέον δαΐδων σέλας ὄμμασι λεύσσων,
Ἠδ' ἤπου χρισοῖο παρεσσομένου μογεούσαις,
Ὀψὲ φαοῦς ζωῆς ὑγρὸν ποθέοιμι ἔλαιον.
Μὴ δὲ μεκληϊσθέσα γάμων ὤσαυτο θύρετρα,
Εὐθαλόγος καθαρῆσι πόθου μεγάλοις ὑπὸ δεσμοῖς
Μιγνύμενος κραδίαις θάρσος καὶ κῦδος ὀπάζει.
Ἐκ δὲ γάμων παλίνορσος ἄναξ ἐμὸς εὖτ' ἂν ἐπέλθῃ,
Ἐξαπίνης δοκέουσι καὶ οὐ δοκέουσιν ἐπιστὰς,
Εὕροιμ' ἐν δοκέουσι, καὶ αἰνόσσειε φόβοιο
Ὡς ἀγαθὸν θεράποντα, καὶ ἤπιον ἀρχομένοισι.
Καὶ σίτοιο δοτῆρα, λόγου στερεοῖο φέριστον.
Σχιζομένων τ' ἐρίφων καὶ οἴων ἤματι πικρῷ,
Ἀνδρῶν εὐσεβέων τε καὶ οὐχ ὁσίων ἑκάτερθεν
Στήσαις μὴ μ' ἐρίφοις ἐναρίθμιον, ἀλλ' οἴεσσι

In magnam autem dei pulchram pululans uineam,
Matutinus quidem ueni,& plus laboris toleraui.
Mercedem autem ultimis æquam,& gloriam habeam.
Quæ inuidia, si laboribus desiderium deus opponit?
Mitte pater filios ad uitem,ut alant,
Priorem prius,hic uero promptus excepit,
Nō tamē perfecit patris desideriū, quemadmodū pollici=
At hic non suscepit,& perfecit mandatum (tus est,
Iunior,præstantior quidem mihi dulcior autem parenti,
Amborum qui excepit, & perfecit desiderium,
Hæredem autem perderent,quicunq; ignis,extra uineam
Sunt nuptiæ, quas filio pater charus bonos optimo
Epulatur lætabundus,his occurram ego sanè,
His ego occurram,& qui amicus est mihi quidem,
Maneat autem extra ille quisquis ante nuptias ponit,
Aut agrum,aut boum iugum nouum,aut uxorem.
Neq; in conuiuijs nuptialem speciem habentibus
Vestes habens sordentes,uinctus manusq;,pedesq;
Cubiculiq;,nuptiarumq;,amicorum à longe cadam,
Quum autem accensis sanctarum decas in facibus
Virgines uigilantes,insedatis luminibus
Sponsum desiderabilem deum expectent regem
Vt splendide nitenti occurrant uenienti,
Ne me inter uacuas mente, & fatuas posueris,
Neq; infirmum facum lumen oculis spectans,
Iam forte Christo adfuturo laborantibus,
Serilucæ uitæ humidum desiderem oleum,
Neq; me clausum nuptiarum pellant fores,
Vbi sermo est puris desiderio magnis sub uinculis
Mixtus cordibus fiduciam & gloriam præbeat,
E nuptijs autem reuertens rex meus quum accesserit,
Extemplò expectantibus & nō expectātibus superstans,
Inueniat me inter expectatores,& laudet timoris
Vt bonum seruum,& mitem subiectis,
Et frumenti datorem,sermonis solidi optimum.
Scissisq; hœdis & ouibus die amaro,
Virorum,piorumq; & non sanctorum utrinq;
Statuas ne me hœdis annumeratum,sed ouibus

Δεξιτερὴν παρὰ χεῖρα, μὲν οἱ τ' ἐνὶ χείροσι λαιή.
Λύχνος δ' ἤτις ἔμοι γε φαεσφόρος ἔκτοθι λάμπο
Λυχνίης καθύπερθε, καλὸν δ' ἔτι καὶ θεὸν οἷον
Ἴδμεναι ὃς πάντεσσιν ἐπίσκοπον ὄμμα τίθησιν.
Αἰεὶ δὲ στέργοιμι θεὸν πλέον, εἴ τέ τι πικρὸν,
Εἴτ' ἀγαθὸν παρέχοι. πᾶν γὰρ καλόν. εἰ δὲ τυπείην
Ληισταῖς, μεγάλης καλιῶν ἀπὸ χρισοπόληος,
Μή με λίπῃς χείρεσσιν ὑπ' ἀνδροφόνοισι δαμῆναι.
Εἰ δὲ πνεῦμ' ἐλάσειας ψυχῆς ἀπὸ, μηκέτ' ἀεργὸν
Εὑρὼν σοὶ πλεόνεσσι καταδράμοι ἐχθρὸς ἐμεῖο.
Μὴ δὲ συκῆν ὀλέσειας ἀχρήϊον, ἀλλ' ἔτι καρπὸν
Ἔλπεο, μὴ δὲ τέμῃς μιν ἄναξ, κομέον δέ τ' ἐγείρειν
Δραχμήν τε πρόβατόν τε, πάϊν τ' ἀπὸ πάντ' ὀλέσαντα
Εὑρὼν, τὴν μὲν, ἔραζε, τὸ δ' οὔρεσι, τὸν δ' ὑπὸ ποσσὶν
Οἰκτρὸν ὑποστρέψαντα πατρώϊον ἐς δόμον. ὦναξ,
Αὖθις ἀριθμήσειας ἐν υἱάσι, θρέμμασι, δραχμαῖς
Μὴ δ' ἀγαθοῦ βασιλῆος ἐμοῖς παθέεσσιν ἐόντος,
Πρηκτὴρ αὐτὸς ἔοιμι πικρὸς χρηστοῖς ὁμοδούλοις.
Καί τι χρεῶν κόψαιμι λαθὼν πινυτόφρονι βουλῇ,
Ὥς κεν χρηΐζων πότ' ἐσύστερον ἄλκαρ ἔχοιμι.
Λάζαρος ἐνθάδ' ἔοιμι, καὶ ὕστερον, ἄλλος ἀγήνωρ
Ἐνθάδε, κεῖθι δ' ἄτιμος ἔχων φλόγας ἀντὶ κόροιο.
Εἴην μὴ μεγάλαυχος, ἐπεὶ κακὸς τελώνης.
Δακρύουσιν οἶκτον ἔχοιμι, φαρισαῖοι δὲ πέσοιεν.
Χήρην δ' εἴπο τ' ἐμοῖο παρὰ προθύροις μογέουσαν
Ἄπρηκτον πέμψαιμι, καὶ οἱ λίθον ἢ ὄφιν οἶνον
Ἀντ' ἄρτοιο φίλοιο, καὶ ἰχθύος ἡδυβόροιο
Ἐχθὰ φιλοθρονέων, παλάμης δ' ἀπὸ τῆς δ' ὀρέγοιμι.
Τοίων ἀντιτύχιμι θεοῦ πάρα εἰ δ' ἀποθήκας
Τὰς μὲν. σφρηγὶς ἔχει, τὰς δ' ἐλπίδες ὦκα θέουσαι
Ἡ δ' ἐμὲ νὺξ ὀλέσειε σὺν ἀδρανέουσιν ὀνείροις
Οὐ δὲ μὲν οὐ δὲ τάλαντον, ὅ μοι θεὸς ἐγγυάλιξε
Πλειοτέρην ἄλλοισι μετρῶν χάριν, εὔχομ' ἔγω γε
Τοῦτο μένειν παλάμῃσιν ἐν ἢ μετέρῃσιν ἀεργὸν,
Ἠὲ μνᾶν φισικοῖο λόγου χάριν ἰσονέμητον,
Ἀλλ' ἔργον τ' ἀπάσαιμι, κλέους τ' ἐπί τ' ἄντι τύχοιμι.
Μὴ δὲ δίκην τίσαιμι πικρὴν, καὶ αἶσχος ἔχοιμι.

ΤΕΛΟΣ.

Dextram apud manũ, maneatq; in deterioribus sinistra.
Lucerna autẽ quædã mihi qdẽ lucifera extrinsecus luceat
Lucernariũ desuper, pulchrum autem quid & deũ solum
Nosse, qui omnibus inspectantem oculum ponit
Semper autem amem deum plus, siue quid amarum,
Siue bonum præbeat, omne enim bonũ, si autem uerberet
Prædonibus, magna descendens à Christi urbe,
Ne me linquas manibus ab homicidis domitari.
Si uero spiritum abiges ab anima, non ulterius ociosum
Inueniens, cum pluribus percurrat inimicus mei.
Neq; ficum perdideris inutilem, sed adhuc fructum
Spera, neq; incidas ipsam rex, aleas autem erigere
Drachmamq; ouemq; filiumq; omnia perdentem,
Inueniens, hanc quidẽ humi, hoc aũt montibus, hũc uero
Miserabilem reuertentem paternam in domum, ó rex,
Rursus numeraueris inter filios, pecora, drachmas.
Neq; bono rege meis affectionibus existente,
Actor ipse sim amarus bonis conseruis,
Et aliquid debitorum scindam latens prudenti consilio,
Vt indigens olim in posterum auxilium habeam,
Lazarus hic sim, & postea, alius superbus
Hic illic autem abiectus habens flammas pro sacietate,
Sim non iactabundus, quoniam malus sum publicanus,
Lachrymis miserationem habeam, Pharisæi autẽ cadant,
Viduam autem si quando mea apud uestibula laborantem
Infectam mittam, & ei lapidem aut serpentem grauem
Pro pane charo & pisce iucundiuoro
Inimica sentiens, manu autem ab hac porrigam,
Talia pro ijs sortiar deo, si autem deposita
Hæc quidem sigillũ habet, alia uero spes citò currentes,
Hæc me nox perdat cum infirmis somnijs,
Neq; uero neq; talentum, quod mihi deus præstitit
Plus alijs metiens gratiæ, præcor ego sanè
Hoc manere manibus in nostris ociosum,
Aut minam naturalis sermonis gratiam, æque distributã,
Sed opusq; præbeam, gloriamq; insuper contra sortiar,
Neq; pœnam soluam amaram, & obprobrium habeam.

FINIS.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΔΕΞΤΡΟΝ ΕΠΑΡχον πραιτωρίων ἀπὸ ῥωμαϊκῶν εἰς ἑλληνικὰ μεταβληθεῖσα.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΔΕΞΤΡΩ.

Προτρέπῃ Δέξτρε, ὥστε Τραγκύλῳ ἑπόμενόν με, τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφέας κατὰ τάξιν ἐκθέσθαι, καὶ ὅπερ ἐκεῖνος ἀπαριθμούμενος τοὺς περιφανεῖς ἄνδρας, τοὺς τὰ ἐθνικὰ συντάξαντας πεποίηκε, κἀγὼ ἐν τοῖς ἡμετέροις ποιήσω, τοῦτ' ἔστιν, ἀπὸ τοῦ πάθους τοῦ σωτῆρος ἄχρι τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, πάντας τοὺς ἐκ τῶν θείων γραφῶν συγγραψαμένους τι, καὶ τῇ μνήμῃ παραδεδωκότας, διὰ βραχέων φανερώσω. πεποιήκασι μὲν οὖν τοῦτο αὐτὸ, παρὰ τοῖς ἕλλησιν, ἕρμιππος περιπατητικὸς, ἀντίγονος καρύστιος, σάτυρος ἀνὴρ πολυμαθὴς, καὶ πολλῶν πάνυ διδασκαλικώτερος, ἀριστόξενος μουσικός. παρὰ δὲ τοῖς ῥωμαίοις, βάῤῥων, σάντας, νέπως, ὑγῖνος καὶ οὗ εἰς ὑπόδειγμα ἡμᾶς προκαλεῖσθαι βούλει, τραγκύλος. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐμοῦ κἀκείνων, ὁμοία ἡ αἵρεσις, ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, παλαιὰς ἱστορίας καὶ τὰ ἑκάστου ἔτους ἀνακυλίοντες συντάγματα, ἐδυνήθησαν ὡσανεὶ ἐκ μεγάλου λειμῶνος, ἐλάχιστον γοῦν τοῦ οἰκείου ἔργου στέφανον πλέξαι. Ἐγὼ δὲ, τί διαπράξομαι, ἡγουμένῳ ἑπόμενος οὐδενὶ, ἀλλ' ἐμαυτοῦ κάκιστον, ὡς ὁ λόγος φησὶ, διδάσκαλον ἔχων. Εἰ καὶ τὰ μάλιστα εὐσέβιος ὁ παμφίλου εἰς δέκα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βίβλους, μεγίστην ἡμῖν παρέσχετο βοήθειαν, καὶ τὰ ἑκάστου περὶ ὧν συγγράφειν μέλλομεν τεύχη, ὑπὲρ τῶν οἰκείων τὴν μαρτυρίαν παρέξουσι χρόνων, τοιγαροῦν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δέομαι, ἵν' ὅπερ ὁ σὸς κικέρων, ὁ ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς ῥωμαϊκῆς εὐγλωττίας ἱστάμενος, ποιῆσαι οὐκ ἀπηξίωσεν εἰς βροῦτον, τὸν τῶν ῥητόρων τῆς ῥωμαϊκῆς γλώττης συντάκτων κατάλογον, τοῦ-

HIERONYMI EPISTOLA AD DEXTRVM PRAETOrio præfectum, è Latina lingua in Græcam translata.

HIERONYMVS DEXTRO.

ORTARIS Dexter, ut Tranquillũ sequens, ecclesiasticos scriptores in ordinem digeram, & quod ille in enumerandis gentilium literarũ uiris fecit illustribus, ego in nostris faciam, id est, ut à passione Christi, usque ad decimumquarum Theodosij Imperatoris annum, omnes qui de scripturis sanctis memoriæ aliquid prodiderunt, tibi breuiter exponam. Fecerunt quidem hoc idem apud Græcos, Hermippus peripateticus, Antigonus Carystius, Satyrus doctus uir, & longè omnium doctissimus, Aristoxenus musicus. Apud latinos autem Varro, Santra, Nepos, Hyginus, & ad cuius nos exemplum uis prouocare, Tranquillus. Sed non mea & illorum similis est conditio: Illi enim ueteres historias annalesq; replicantes, potuerunt quasi de ingenti prato, paruam opusculi sui coronam texere. Ego quid acturus, qui nullum præuium sequens, pessimum, ut dicitur, magistrum memetipsum habeo? Quanquam Eusebius Pamphili, in decem ecclesiasticæ historiæ libris, maximo nobis adiumento fuerit, & singulorum de quibus scripturi sumus uolumina, ætates autorum suorum sæpe testantur. Itaq; dominum IESVM CHRISTVM precor, ut quod Cicero tuus qui in arce Romanæ stetit eloquentiæ, non est facere dedignatus in Bruto, Oratorum latinæ linguæ texens catalogum, id ego in

τὸ ἐγὼ ἐν τῷ ἀπαριθμήσασθαι τοὺς συγγραφέας τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἐξεπληρώσω διὰ τῆς σῆς προτροπῆς. Εἰ δέ τινες, ἐκ τῶν ἄχρι τήμερον συγγεγραμμένων παρ' ἐμοῦ ἐν τῷδε τῷ τεύχει παραλελείφθησαν, ἑαυτοῖς μᾶλλον ἢ ἐμοὶ ἐπιγραφέτωσαν. οὐδὲ γὰρ ἀποκρυπτόντων αὐτῶν τὰ ἴδια συγγράμματα, γνῶναι ἐδυνήθην οἷς οὐκ ἐνέτυχον, καὶ ὅπερ ἄλλοις ἔσθ' ὅτε γνωστὸν τυγχάνει, ἐμοὶ ἐν τῇ τοῦ κόσμου τούτου γωνίᾳ, ἄγνωστον ὑπῆρξεν. ὅμως ὅταν κατάδηλοι διὰ τῶν οἰκείων γένωνται συγγραμμάτων, οὐχ ὡς τὰ μέγιστα βλαβέντες τὴν ἡμετέραν ἐπιστενάξουσι σιωπήν. Μαθέτωσαν τοιγαροῦν κέλσος, πορφύριος, ἰουλιανὸς, οἱ λυσσώδεις κατὰ χριστοῦ κύνες, μαθέτωσαν οἱ τούτων ἀκόλουθοι, οἱ νομίζοντες τὴν ἐκκλησίαν, μήτε φιλοσόφους καὶ εὐφραδεῖς, μήτε τινὰς ἐσχηκέναι διδασκάλους· ὅσοι καὶ πηλίκοι ἄνδρες, ταύτην θεμελιώσαντες, ᾠκοδόμησάν τε καὶ διεκόσμησαν, καὶ παύσονται τὴν ἡμετέραν πίστιν, ἀγροικικῆς εὐθὺς μόνον ἁπλότητος, τὴν οἰκείαν μᾶλλον ἀμαθίαν ἐπιγνωσόμενοι.

ΒΙΟΙ ΣΙΓΓΡΑΦΕΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ.

ΙΜΩΝ πέτρος ἀπόστολος υἱὸς ἰωνᾶ, ἐπαρχίας γαλιλαίας, κώμης βηθσαϊδᾶ, ἀδελφὸς ἀνδρέου ἀποστόλου, καὶ ἀρχηγὸς τῶν ἀποστόλων, μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν τῆς ἀντιοχέων ἐκκλησίας, καὶ τὸ κήρυγμα τῶν διασπαρέντων, καὶ ἐκ τῆς περιτομῆς πιστευσάντων, ἐν πόντῳ, γαλατίᾳ, καππαδοκίᾳ, ἀσίᾳ, καὶ βιθυνίᾳ, τῷ δευτέρῳ κλαυδίου ἔτει, εἰς τὸ ἐκπολεμῆσαι σίμωνα τὸν μάγον, τῇ ῥώμῃ ἐφίστατο, ἔνθα εἴκοσι πέντε ἐνιαυτοὺς, τὸν θρόνον τῆς ἱερωσύνης κατέχεν, ἕως τοῦ τελευταίου ἐνιαυτοῦ νέρωνος, τουτέστι, τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου, ἐφ' οὗ καὶ σταυρωθεὶς ἐμαρτύρησε, τὴν κεφαλὴν κατὰ γῆν ἔχων, τοὺς πόδας δὲ ἐν μετεώρῳ, φάσκων ἀνάξιον ἑαυτὸν εἶναι, τὸν ὅμοιον τρόπον σταυρωθῆναι τῷ πάντων κυρίῳ. Ἔγραψε δύο ἐπιστολὰς τὰς ὀνομαζομένας καθολικὰς, ἀφ' ὧν τὴν δευτέραν οἱ πλείους, οὐκ ἐγκρίνουσιν αὐτοῦ τυγχάνειν, διὰ τὸν χαρακτῆρα, καὶ τὴν διαφωνίαν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς. ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον, οὗ μαθητὴς αὐτοῦ καὶ ἑρμηνευτὴς ἐγεγόνει, τούτου λέγεται εἶναι. τὰ δὲ συγγράμματα, τουτέστι πρῶτον, ὃ ἐπιγέγραπται πράξεις αὐτοῦ.

δεύτερον

ecclesiæ illius scriptoribus enumerandis, dignè cohortatione tua impleam. Si qui autem de his qui usque hodie scriptitant, à me in hoc uolumine prætermissi sunt, sibi magis quàm mihi debent imputare. Necq; enim celantes scripta sua, de his quæ non legi, nosse potui. Et quod alijs forsitan sit notum, mihi in hoc terrarũ angulo fuerit ignotum. Certè quũ scriptis suis claruerint, nõ magnopere nostri silentij dispendio suspirabũt. Discant ergo Celsus, Porphyrius, Iulianus, rabidi aduersus Christũ canes, discant eorum sectatores, qui putant ecclesiam, nullos philosophos & eloquentes, nullos habuisse doctores, quanti & quales uiri eam fundauerint, extruxerint, & ornauerint, & desinant fidem nostram, rusticæ tantum simplicitatis arguere, suamq́; potius imperitiam agnoscant.

VITAE SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM.

IMON Petrus filius Ioannis, prouinciæ Galileæ, uico Bethsaida, frater Andreæ apostoli, & princeps apostolorum, post episcopatum Antiochensis ecclesiæ, prædicationẽ dispersionis eorum qui de circuncisione crediderant, in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bithynia, secundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem magum Romam pergit, ibiq; uigintiquinque annis, cathedram sacerdotalem tenuit, usque ad ultimum annum Neronis, id est, decimumquartum. A quo & affixus cruci, martyrio coronatus est, capite ad terram uerso, & in sublime pedibus eleuatis, asserens se indignum, ut sic crucifigeretur, ut dominus suus. Scripsit duas epistolas, quæ catholicæ nominantur, quarũ secunda à plærisq; eius esse negatur, propter styli cum priore dissonantiã. Sed & euangeliũ iuxta Marcum, qui auditor eius & interpres fuit, huius dicitur. Libri autẽ eius è quibus unus actorum eius inscribit,

δεύτερον, εὐαγγέλιον, τρίτον, κήρυγμα. τέταρτον, ἀποκάλυψις. πέμπτον κρίσις, ὡς ἀπόκρυφα ὄντα ἀποδοκιμάζεται. κηδευθεὶς δὲ ἐν Ῥώμῃ ἐν τῷ Βατικάνῳ, πλησίον τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπίκλην τριουμφαλίας, μετὰ παντὸς τοῦ σεβάσματος, παρὰ τῶν Ῥωμαίων θρησκεύεται.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὡς οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασιν, σκύθαις τε σογδιανοῖς καὶ σάκκαις ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ κυρίου ἡμῶν ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. καὶ ἐν σεβαστοπόλει ἐκήρυξε τῇ μεγάλῃ. ὅπου ἐστὶν ἡ παρεμβολὴ ἀψάρου, καὶ φάσις ὁ ποταμός, ἔνθα οἰκοῦσιν αἰθίοπες οἱ ἐσώτεροι. θάπτεται δὲ ἐν πάτραις τῆς ἀχαΐας. σταυρῷ παραδοθεὶς ὑπὸ αἰγεᾶ τοῦ βασιλέως ἐδεσσηνῶν.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

ΙΑΚΩΒΟΣ ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου, ἀπόστολος καὶ ἐπίκλην δίκαιος, ὥστινες ὑπολαμβάνουσι, τοῦ ἰωσὴφ, ἀπ' ἄλλης γυναικός. ὡς δὲ ἐμοὶ φαίνεται, μαρίας ἀδελφῆς τῆς μητρὸς τοῦ κυρίου, ἧς ἰωάννης μέμνηται παρὰ τὸ πάθος τοῦ κυρίου, εὐθὺς παρὰ τῶν ἀποστόλων, ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος κατασταθεὶς, μίαν μόνην συνεγράψατο ἐπιστολήν, ἥτις τῶν ἑπτὰ καθολικῶν τυγχάνει. καί τινες παρ' ἑτέρου τινὸς ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐκδεδόσθαι ταύτην φάσκουσι, καὶ κατὰ βραχὺ τοῦ χρόνου προϊόντος, αὐθεντίας τινὸς ἐπελάβετο, Ηγήσιππος γείτων τῶν ἀποστολικῶν χρόνων, ἐν τῷ πέμπτῳ λόγῳ τῶν ὑπομνημάτων περὶ ἰακώβου διηγούμενος ἔφη, ἐδέξατο τὴν ἐκκλησίαν ἱεροσολύμων μετὰ τοὺς ἀποστόλους, ἀδελφὸς τοῦ κυρίου ἰάκωβος, ὁ ἐπικληθεὶς δίκαιος, διὰ τὸ πολλοὺς καλεῖσθαι ἰακώβους. οὗτος ἐκ γεννητῆς ἅγιος ἦν, οἶνον καὶ σίκερα οὐκ ἔπιε, κρεῶν δὲ οὐδὲ ἑτέρου θυτοῦ, οὐ μετέλαβε πώποτε, οὐδὲ ἐκείρατο, οὐδὲ ἀλείμμασιν, ἢ λουτροῖς προσωμίλησεν, ἔθος δὲ ἦν αὐτῷ εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἐσθῆτι ἐρείνῃ μὴ κεχρημένῳ, ἀλλὰ λινῇ, μόνῳ τε αὐτῷ ἐξῆν εἰς τὸν ναὸν εἰσιέναι, καὶ γόνατα κλίνων, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ προσηύχετο. τοσοῦτον, ὥστε τὰ γόνατα αὐτοῦ ὑπερβαίνειν νομίζεσθαι, τοὺς τῶν καμήλων τύπους. λέγει καὶ ἕτερά τινα, ἃ μακρὸν εἴη καταλέγεσθαι.

καὶ

alius euangelij, tertius prædicationis, quartus Apocalypsis, quintus iudicij, inter apocryphas scripturas reputantur. Sepultus Romæ in uaticano iuxta uiam triumphalē, totius urbis ueneratione celebratur.

ANDREAS APOSTOLVS.

ANDREAS frater huius, ut maiores nostri prodiderunt, Scythis & Sogdianis, & Saccis prædicauit euangelium domini nostri Iesu Christi, & in Augusta ciuitate prædicauit, quæ cognominatū Magna, ubi est irruptio Apsari, & Phasis fluuius, illic incolūt Aethiopes interiores. Sepultus est autē Patris ciuitate Achaiæ, cruci suffixus, ab Aegea præfecto Edesenorum.

D. Hieronymus, nō recēsuit nisi scriptores, At Sophronius reliquos item Apostolos adiunxit.

IACOBVS APOSTOLVS.

IACOBVS, qui appellatur frater domini, cognomento Iustus, ut nonnulli existimant, Ioseph, ex alia uxore, ut autē mihi uidetur, Mariæ sororis matris domini, cuius Ioannes in libro suo meminit filius, post passionem domini, statim ab apostolis Hierosolymorū episcopus ordinatus, unam tantum scripsit epistolam, quæ de septem catholicis est, quæ & ipsa ab alio quodam sub nomine eius ædita asseritur. Licet paulatim tempore procedente obtinuerit autoritatem. Hegesippus uicinus apostolicorum temporū, in quinto commentariorum libro, de Iacobo narrans ait: Suscepit ecclesiam Hierosolymæ, post apostolos frater domini Iacobus, cognomento Iustus. Multi siquidem Iacobi uocabantur. Hic de utero matris sanctus fuit, uinum & siceram non bibit, carnem nullam comedit, nunquam attonsus est, nec unctus unguento, nec usus balneo. Huic soli licitū erat ingredi sancta sanctorum. Siquidē uestibus laneis nō utebatur, sed lineis, solus'q; ingrediebatur templum, & fixis genubus, pro populo deprecabatur, intantum, ut camelorum duritiem traxisse eius genua crederentur. Dicit & alia multa, quæ enumerare longum est,

καὶ γὰρ καὶ ἰώσηππος ἐν τῷ εἰκοστῷ τῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ, καὶ κλήμης ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν ὑποτυπώσεων εἰρήκασι, μετὰ τὴν τελευτὴν φήστου τοῦ τὴν ἰουδαίαν διέποντος, πεμφθῆναι παρὰ νέρωνος διάδοχον αὐτοῦ ἀλβῖνον, καὶ πρὶν ἢ τοῦτον τῆς ἀπαρχίας ἐπιστῆναι, ἄνανός φησιν ἱερεὺς νέος, ἀνάνου υἱὸς, γένος ἱερατικοῦ, εἰληφὼς ἀφορμὴν ἀναρχίας, συνεδρίου γενομένου, ἠνάγκαζε τὸν ἰάκωβον δημοσίᾳ ἵνα τὸν χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἀρνήσηται, ἀντιλέγοντα δὲ λιθασθῆναι προσέταξεν, ὃς ἐκ τοῦ πτερυγίου τοῦ ναοῦ κρημνισθεὶς, κατεαγότων αὐτοῦ τῶν σκελῶν, ἡμιθανὴς ἐπάρας εἰς οὐρανὸν τὰς χεῖρας, λέγει, κύριε, σύγγνωθι αὐτοῖς, ὃ γὰρ ποιοῦσιν ἀγνοοῦσι. τότε κναφικῷ μοχλῷ ᾧ τὰ ἱμάτια ἐκπιάζειν εἰώθασι, κατὰ τοῦ ἐγκεφαλὸν κρουσθεὶς, ἀνεπαύσατο. Προσίθησιν ὁ αὐτὸς ἰώσηπος, τοσαύτης αὐτὸν γεγενῆσθαι ἁγιοσύνης ἐντὸς καὶ θρησκείας παρὰ τῷ λαῷ, ὡς διὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον πεπεῖσθαι πάντας τὰ ἱεροσόλυμα πεπορθῆσθαι. Περὶ τούτου καὶ ὁ ἀπόστολος παῦλος πρὸς τοὺς γαλάτας λέγει. ἄλλον δὲ ἐκ τῶν ἀποστόλων οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. Καὶ τῶν ἀποστόλων περὶ τούτου μαρτυροῦσιν αἱ πράξεις. Καὶ τὸ εὐαγγέλιον δὲ τὸ ἐπιγράφον καθ' ἑβραίους, ὅπερ ὑπ' ἐμοῦ νῦν εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ῥωμαϊκὴν γλῶτταν μετεβλήθη, ᾧ καὶ ὠριγένης πολλάκις κέχρηται, μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ σωτῆρος, λέγει. Ο δὲ κύριος δεδωκὼς σινδόνα τῷ δούλῳ τοῦ ἱερέως, ἀπελθὼν πρὸς ἰάκωβον, ἤνοιξεν αὐτῷ. ὠμωμόκει γὰρ ἰάκωβος μὴ γεύσασθαι ἄρτου, ἐξ ἐκείνης τῆς ὥρας ἀφ' ἧς πεπώκει τὸ ποτήριον ὁ κύριος, ἕως οὗ ἴδῃ αὐτὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν. Αὖθις δὲ μικρὸν ὕστερον δότε φησὶν ὁ κύριος τράπεζαν καὶ ἄρτον. Εὐθὺς δὲ προσίθεται, λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ δεδωκὼς ἰακώβῳ τῷ δικαίῳ, λέγει αὐτῷ. Ἀδελφέ μου, ἔσθιε τὸν ἄρτον τὸν σόν, ἠγέρθη γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν. Τριάκοντα τοιγαροῦν ἐνιαυτοὺς, τὴν ἱεροσολύμων κυβερνήσας ἐκκλησίαν, τουτέστιν ἕως ἑβδόμου ἐνιαυτοῦ νέρωνος, πλησίον τοῦ ναοῦ ἀπετέθη, ἐν ᾧ καὶ ἐρρίφθη, τίτλον ἄχρι τῆς τίτου πολιορκίας, καὶ τῆς τελευταίας ἀδριανοῦ ἐπίσημον ἔχειν. Ὃν τινες ἐξ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τοῦ ἐλαιῶνος τεθεῖσθαι νομίζουσι, ψευδοῦς οὔσης περὶ τούτων ὑπονοίας.

Sed & Iosephus in uicesimo libro antiquitatum refert, & Clemẽs in septimo Hypotyposeon, mortuo Festo, qui Iudæam regebat, missum à Nerone esse successorem eius Albinum, qui quũ necdum ad prouinciã peruenisset, Ananus, inquit, pontifex adolescens Anani filius, de genere sacerdotali, accepta occasione ἀναρχίας, concilium congregauit, & compellens publice Iacobum ut Christum dei filium denegaret, contradicentem lapidari iussit: qui quum precipitatus de pinna templi cõfractis cruribus, adhuc semiuiuus tendens ad cœlum manus, diceret: Domine ignosce eis, quod enim faciunt nesciunt: fullonis fuste, quo rudia uestimẽta extorqueri solẽt, cerebro percussus interijt. Tradit item Iosephus tantæ eum sanctitatis fuisse, & celebritatis in populo, ut propter eius necem, creditũ sit subuersam esse Hierosolymam. Hic est de quo Paulus apostolus scribit ad Galatas: Alium autem apostolorum uidi neminem, nisi Iacobum fratrem domini. Et apostolorum super hoc crebrius acta testantur. Euangeliũ quoq; quod appellatur secundum Hebræos, & à me nuper in Græcum, latinumq; sermonẽ translatum est, quo & Origenes sæpe utitur, post resurrectionẽ saluatoris refert. Dominus autem quum dedisset sindonem seruo sacerdotis, iuit ad Iacobum & apparuit ei. Iurauerat enim Iacobus se non comesturum panem ab illa hora, qua biberat calicem domini, donec uideret eum resurgentem à mortuis. Rursus que post paululũ: Afferte ait dominus mensam & panem. Statimq; additur: Tulit panem, & benedixit, ac fregit, & dedit Iacobo iusto, & dixit ei: Frater mi comede panem tuũ, quia resurrexit filius hominis à dormientibus. Triginta itaque annos Hierosolymis rexit ecclesiam, id est, usq; ad septimum Neronis annum, & iuxta templum ubi & præcipitatus fuerat sepultus est. Titulum usq; ad obsidionem Titi & ultimam Hamam Hadriani, notissimum habuit. Quidam è nostris in monte olivueti eum putauerunt conditum, sed falsa eorum opinio est.

ΙΑΚΩΒΟΣ.

ΙΑΚΩΒΟΣ ὁ τοῦ ζεβεδαίου, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, πᾶσιν ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ἀνῃρέθη δὲ μαχαίρᾳ ὑπὸ ἡρώδου τετράρχου τῶν ἰουδαίων.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ὁ ἀπόστολος ἐν φρυγίᾳ κηρύσσει τὸ εὐαγγέλιον τοῦ κυρίου ἰησοῦ. θάπτεται ἐν ἱεραπόλει μετὰ τῶν θυγατέρων ἐνδόξως.

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ὁ ἀπόστολος, ἰνδοῖς τοῖς καλουμένοις εὐδαίμοσιν, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ τὸ κατὰ ματθαῖον αὐτοῖς εὐαγγέλιον ἔδωκεν. ἐκοιμήθη δὲ ἐν ἀλβανοπόλει τῆς μεγάλης ἀρμενίας.

ΤΩΜΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

ΤΩΜΑΣ ὁ ἀπόστολος, καθὼς ἡ παράδοσις περιέχει, πάρθοις καὶ μήδοις καὶ πέρσαις καὶ γερμανοῖς καὶ ὑρκανοῖς καὶ βάκτροις καὶ μάγοις ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ κυρίου. Εκοιμήθη ἐν πόλει καλαμίνῃ τῆς ἰνδικῆς.

ΣΙΜΩΝ ΚΑΝΑΝΑΙΟΣ.

ΣΙΜΩΝ ὁ κανανaῖος, ὁ ἐπικληθεὶς ἰούδας, ἀδελφὸς ἰακώβου τοῦ ἐπισκόπου, ὃς ὡς καὶ τὸν κλῆρον τῆς ἐπισκοπῆς ἐδέξατο μετὰ τὴν ἰακώβου τοῦ δικαίου κοίμησιν. ἔζησεν ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη. Σταυρῷ δὲ παραδοθεὶς ἐπὶ τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως, διωγμοῦ μεγάλου κινηθέντος ἐκοιμήθη.

ΜΑΤΘΙΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ·

ΜΑΤΘΙΑΣ εἷς ὢν τῶν ἑβδομήκοντα, συγκαταριθμηθεὶς δὲ μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων, ἀντὶ ἰούδα τοῦ ἰσκαριώτου τοῦ προδότου γενομένου, ἐν τῇ δευτέρᾳ αἰθιοπίᾳ, ὅπου ἡ παρεμβολὴ ἀψάρου, καὶ ὕσσου λιμήν, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον, ἀγροίοις ἀνθρώποις οὖσι. καὶ ἐκεῖ ἐκοιμήθη, καὶ ἐκεῖ ἐτάφη ἕως τῆς σήμερον.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ

IACOBVS.

IACOBVS Zebedæi filius, duodecim tribubus quæ erant in dispersione, omnibus prædicauit euangelium domini nostri Iesu Chisti. Interfectus est autē gladio ab Herode tetrarcha Iudæorum.

PHILIPPVS APOSTOLVS

PHILIPPVS apostolus, in Phrygia prædicat euangelium domini Iesu. Sepelitur Hierapoli cum filiabus honorifice.

BARTHOLOMAEVS APOSTOLVS.

BARTHOLOMAEVS apostolus, Indis ijs qui dicuntur fortunati prædicauit euangeliū Christi, & euangelium quod est secundum Matthæum eis tradidit. Dormiuit autem Albanopoli, oppido maioris Armeniæ.

THOMAS APOSTOLVS.

THOMAS apostolus, quemadmodū traditum est nobis, Parthis & Medis & Persis & Germanis & Hyrcanis & Bactris & Magis prædicauit euangelium domini. Dormiuit in ciuitate Calamina, quæ est Indiæ.

SIMON CANANAEVS.

SIMON Cananæus, cognomento Iudas, frater Iacobi episcopi, qui & successit illi in episcopatum, post obitum Iacobi cognomento Iusti. Vixit annos uiginti supra centum, Crucifixus autem sub Traiano præfecto, mota persecutione graui, dormiuit.

MATTHIAS APOSTOLVS.

MATTHIAS, quum unus esset è numero septuaginta, allectus in ordinem undecim apostolorum, in locum Iudæ Iscariotæ, qui fuit proditor. In altera Aethiopia, ubi est irruptio Apsari & Hyssi portus, prædicauit euangelium, quum essent homines agrestes. Et illic dormiuit & illic sepultus est, usque ad hodiernum diem.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ δὲ ὁ ἐπίσκοπος ἐφέσου κατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίου παύλου, ἐξ ἐθνῶν ἦν, οὐκ ἐκ περιτομῆς. ᾧ καὶ πολλὰ μαρτυρεῖ παῦλος, νουθετῶν τὴν καλὴν ὁμολογείαν τοῦ δοθέντος αὐτῷ χαρίσματος φυλάξαι, ὃς καὶ ἐνδόξως ἐκεῖ ἐμαρτύρησεν.

ΤΙΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΤΙΤΟΣ ἐπίσκοπος κρήτης, ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς πέριξ νήσοις, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. ἐκεῖ καὶ ἐκοιμήθη καὶ ἐτάφη ἐν κρήτῃ.

ΚΡΙΣΚΗΣ.

ΚΡΙΣΚΗΣ ἐν γαλλίαις ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ἐκεῖ ἐτάφη. Κεὐνοῦχος κανδάκης τῆς βασιλίσσης αἰθιόπων, ἐν ἀραβίᾳ τῇ εὐδαίμονι, καὶ ἐν τῇ προβάνῃ νήσῳ τῇ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ κυρίου. Λόγος δὲ περιέχει, ὡς καὶ μεμαρτυρηκέναι αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἐνδόξως ταφῆναι.

ΙΟΥΔΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

ΙΟΥΔΑΣ ἀδελφὸς ἰακώβου, ἐλαχίστην ἥτις ἐκ τῶν ἑπτὰ καθολικῶν ἐστὶν ἐπιστολὴν καταλέλοιπεν. καὶ ἐπείπερ ἀπὸ τῆς βίβλου ἐνὼχ, τῆς ἀποκρύφου τυγχανούσης προσλαμβάνεται ἐν αὐτῇ μαρτυρίας, παρὰ πολλῶν ἐκβάλλεται, ἀλλ᾽ ὅμως τῇ ἀρχαιότητι καὶ τῇ τῆς χρήσεως αὐθεντίᾳ, ἠξιώθη ταῖς θείαις γραφαῖς συγκαταριθμεῖσθαι.

ΠΑΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.

ΠΑΥΛΟΣ ὁ ἀπόστολος ἔξω τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τυγχάνων, ἐκ φυλῆς βενιαμὴν, καὶ κώμης γισχάλων τῆς ἰουδαίας, ὁρμώμενος πορθηθείσης παρὰ τῶν ῥωμαίων τῆς αὐτῆς κώμης, μετὰ τῶν οἰκείων γονέων εἰς ταρσὸν τῆς κιλικίας κατῴκησεν, ὑφ᾽ ὧν σταλεὶς διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ νόμου εἰς ἱεροσόλυμα, παρὰ γαμαλιὴλ ἀνδρὶ διδασκαλικωτάτῳ, οὗ καὶ λουκᾶς μέμνηται, ἐφοίτησεν. ἀλλ᾽ ἡνίκα παρῆν τῇ σφαγῇ στεφάνου τοῦ μάρτυρος, λαβὼν ἐπιστολὰς τοῦ ἱερέως ἐπὶ διωγμῷ τῶν ἐν

τῷ

TIMOTHEVS EPISCOPVS.

TIMOTHEVS autem Ephesiorum episcopus ordinatus à beato Paulo, ex gentibus erat, non ex circuncisione. De quo multa testatur Paulus, admonens ut honestam professionem dati sibi doni seruaret, qui & gloriose illic testificatus est.

TITVS EPISCOPVS

TITVS Episcopus Cretæ, in eadẽ & in circumiacentibus insulis prædicauit euangelium Christi. Ibidem autem & dormiuit, & sepultus est, nempe in Creta.

CRESCENS.

CRESCENS in Gallijs prædicauit euangelium, & illic sepultus est, Eunuchus Candaces Aethiopum reginæ, in Arabia cognomento felici. Et in Taprobana insula maris rubri prædicauit euangelium domini. Aiunt autem eum & ibidem martyrium pertulisse, & honorifice fuisse sepultum.

IVDAS APOSTOLVS.

IVDAS frater Iacobi paruam quidem quæ de septem catholicis est, epistolam reliquit. Et quia de libro Enoch qui apocryphus est, in ea assumit testimonium, à plerisq; reijcitur, tamen autoritatem uetustate iam & usu meruit, & inter sanctas scripturas computatur.

PAVLVS APOSTOLVS.

PAVLVS apostolus, qui ante Saulus, extra numerum duodecim apostolorum, de tribu Beniamin & oppido Iudeæ Gischalis fuit, quo à Romanis capto, cum parentibus suis Tharsum Ciliciæ commigrauit, à quibus ob studia legis missus Hierosolymam, à Gamaliele uiro doctissimo, cuius Lucas meminit, eruditus est.

Quum autem interfuisset neci martyris Stephani, & acceptis à pontifice templi epistolis, ad persequendos eos

τῶν ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΩ πιστευσάντων, ἐπιστὰς τῇ δαμασκῷ διὰ ἀποκαλύψεως εἰς τὴν πίστιν τὴν ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἐγγεγραμμένην, εἰς σκεῦος ἐκλογῆς ἀπὸ διώκτου μετηνέχθη. πιστεύσαντος δὲ πρώτου εἰς τὴν τούτου κήρυξιν σεργίου παύλου ἀνθυπάτου τῶν κυπρίων, διὰ αὐτοῦ ὅτι αὐτὸν τῇ πίστει τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ ὑπέταξεν ἐκληρώθη τοῦ ὀνόματος παύλου. καὶ συζεύξας ἑαυτῷ βαρνάβαν, πολλαῖς τε πόλεσιν ἐπιστὰς ἀναζεύξας εἰς ἱεροσόλυμα παρὰ πέτρου καὶ ἰακώβου τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος καθίσταται. Ἐπεὶ τοίνυν ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων περὶ τῆς τούτου διαγωγῆς πολλὰ εἴρηται, τοῦτο μόνον λέξω. ὅτιπερ μετὰ τὸ πάθος τοῦ κυρίου εἰκοστῷ πέμπτῳ ἔτει, τουτέστι δευτέρῳ νέρωνος, ἡνίκα φῆστος ὁ τῆς ἰουδαίας ἐπίτροπος διεδέξατο φήλικα, εἰς ῥώμην δέσμιος πέμπεται. καὶ ἐπὶ δύο ἐνιαυτοὺς ἐν ἐλευθέρᾳ μένων παραφυλακῇ, κατὰ τῶν ἰουδαίων περὶ τῆς ἐλεύσεως ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ἑκάστοτε διηγήσατο. Δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ ἀπολογίᾳ, μήπω τῆς τοῦ νέρωνος βασιλείας στερεωθείσης μήτε εἰς τοσαύτας αὐτοῦ πράξεις, ὅσας αἱ ἱστορίαι φέρουσιν διεληλακότος, παῦλος παρὰ νέρωνος ἀπελύθη, ἐπὶ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἑσπερίοις μέρεσιν κηρύξαι, καθὼς γράφει ἐν τῇ δευτέρᾳ πρὸς τιμόθεον ἐπιστολῇ. ἐν τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ καὶ ἔπαθεν, ὅτ' ἂν ἐν τοῖς δεσμοῖς ὤν, ἐπιστέλλει λέγων. Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ, οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος. σαφῶς διὰ τὴν ὠμότητα, νέρωνα λέγων. Αἰσθόμενος γοῦν δηλονότι ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τὸ μαρτύριον ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ προεῖπε λέγων. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκεν. Ὁμοίως τοίνυν καὶ αὐτὸς τεσσαρεσκαιδεκάτῳ νέρωνος ἐνιαυτῷ, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ᾗ καὶ πέτρος ἐν ῥώμῃ ὑπὲρ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ἀποκεφαλισθεὶς, ἀπεθέτη ἐν τῇ ὁδῷ, τῇ λεγομένῃ ὀστηνσίᾳ, ἔτους μετὰ τὸ πάθος τοῦ κυρίου ἡμῶν ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, τριακοστοῦ ἑβδόμου. Ἔγραψε δὲ ἐπιστολὰς ἐννέα, πρὸς ἑπτὰ ἐκκλησίας οὗτος, πρὸς ῥωμαίους μίαν, πρὸς κορινθίους δύο, πρὸς γαλάτας μίαν, πρὸς ἐφεσίους μίαν, πρὸς φιλιππησίους μίαν, πρὸς κολασσεῖς μίαν,

πρὸς

qui Christo crediderant, Damascum pergeret, reuelatione compulsus ad fidem, quæ in actibus apostolorum scribitur, in uas electionis de persecutore translatus est. Quumq; primum ad prædicationem eius Sergius Paulus proconsul Cypri credidisset, ab eo quod eum Christi fidei subegerat, sortitus est nomen Paulus, & iuncto sibi Barnaba, multis urbibus peragratis, reuertensq; Hierosolymam, à Petro Iacobo'que & Ioanne gentium apostolus ordinatur. Et quia in actibus apostolorum plenissimè de eius conuersatione scriptum est, hoc tantum dicam, quod post passionem domini uicesimoquinto anno, id est secundo Neronis, eo tempore quo Festus procurator Iudeæ successit Felici, Romam uinctus mittitur, & biennium in libera manens custodia, aduersus Iudæos de aduentu Christi quotidie disputauit. Sciendum autem in prima satisfactione, necdum Neronis imperio roborato, nec in tanta erumpente scelera, quanta de eo narrāt historiæ, Paulum à Nerone dimissum, ut euangelium Christi, in occidentis quoq; partibus prædicaret, sicut ipse scribit in secunda epistola ad Timotheū, eo tempore quo & passus est, de uinculis dictat epistolam: In prima mea satisfactione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerūt, non eis imputetur. Dominus autem mihi affuit & confortauit me, ut per me prædicatio compleretur, & audirent omnes gentes, & liberatus sum de ore leonis. Manifestissimè leonē propter crudelitatem Neronem significans. Et in sequētibus: Liberatus sum de ore leonis. Et statim: Liberauit me dominus ab omni opere malo, & saluauit me in regnum suum cœleste, quod scilicet præsens sibi sentiret imminere martyriū. Nam & in eadē epistola præmiserat: Ego eīm iam immolor, & tēpus resolutionis meæ instat. Hic ergo decimoquarto Neronis anno, eodē die quo Petrus, Romæ pro Christo capite truncatus sepultus'que est, in uia Ostiensi, anno post passionem domini 37. Scripsit autem nouem ad septem ecclesias epistolas, ad Romanos unam, ad Corinthios duas, ad Galatas unā, ad Ephesios unā, ad Philippenses unā, ad Colossenses unam

πρὸς θεσσαλονικεῖς δύο, καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους μαθητὰς, τιμοθέῳ δύο, τίτῳ μίαν, φιλήμονι μίαν. τὴν δὲ πρὸς ἑβραίους ἐπιστολήν, τινὲς νομίζουσι μὴ εἶναι αὐτοῦ, διά τε τὸν χαρακτῆρα, καὶ τὴν τοῦ λόγου διαφωνίαν, ἀλλὰ βαρνάβα κατὰ τὸν τερτυλλιανόν, τοῦ λουκᾶ, ἢ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, καθά τισι δοκεῖ, ἢ κλήμεντος τοῦ τῆς ἐκκλησίας ῥώμης ὕστερον ἐπισκόπου, ὅν φασι τὰ ἀποφθέγματα παύλου, οἰκείῳ συντάξαι καὶ κοσμῆσαι λόγῳ, ἢ τό γε μᾶλλον παῦλος γράφων πρὸς ἑβραίους, διὰ τὸν φθόνον τὸν πρὸς αὐτὸν, τὴν τοῦ ἀποστόλου ἐπιγραφὴν ἐν ἀρχῇ τῆς προσηγορίας γραφῆναι, οὐκ ἐδοκίμασεν. Ἐγεγράφει γὰρ ὡς ἑβραῖος ἑβραΐοις τουτέστιν οἰκείᾳ φράσει ἐλλογίμως, καὶ ἅπερ εὐφραδῶς συντέτακτο τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ, εὐφραδέστερον εἰς ἑλληνικὴν μετεφράσθη, καὶ ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν, τοῦ οἴεσθαι διαφωνεῖν ταῖς ἄλλαις παύλου ἐπιστολαῖς. Τινὲς δὲ, καὶ τὴν πρὸς λαοδικεῖς ἀναγινώσκουσιν, ἀλλὰ παρὰ πάντων ἐκβάλλεται.

ΒΑΡΝΑΒΑΣ ΚΥΠΡΙΟΣ.

ΒΑΡΝΑΒΑΣ κύπριος, ὁ καὶ ἰωσὴφ λευίτης, μετὰ παύλου τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος καταστχθεὶς, μίαν πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ἐπιστολὴν συνέταξεν, ἥτις εἰς τὰς ἀποκρύφους γραφὰς ἀναγινώσκεται. οὗτος ὕστερον διὰ ἰωάννην τὸν μαθητὴν, ὃς καὶ μάρκος ἐκαλεῖτο, χωρισθεὶς παύλου, οὐδὲν ἧττον τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἔργον, ἐπιταγὲν αὐτῷ ἐπλήρωσεν.

ΕΡΜΑΣ.

ΕΡΜΑΣ, οὗ ὁ ἀπόστολος πρὸς ῥωμαίους γράφων μέμνηται, ἀσπάσασθε ἀσύγκριτον φλέγοντα, ἑρμᾶν πατρόβαν, ἑρμῆν, λέγεται αὐθέντης γεγενῆσθαι βίβλου, ἐπιγραφούσης ποιμὴν, ἥτις ἔν τισιν ἀνατολικαῖς ἐκκλησίαις, δημοσίᾳ ἀναγινώσκεται. καὶ ἀληθῶς χρήσιμος ὁ λόγος, ἀφ' οὗ πολλοὶ τῶν παλαιῶν συγγραφέων, ὑπέκλεψαν μαρτυρίας, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ῥωμαίοις ἄγνωστος εἶναι δοκεῖ.

ΦΙΛΩΝ ΙΟΥΔΑΙΟΣ.

ΦΙΛΩΝ ἰουδαῖος, τεχθεὶς ἐν ἀλεξανδρείᾳ, γένους ἱερέων, δι' αὐτὸ παρ' ἡμῶν μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τάσ-

ad Theſſalonicenſes duas. Præterea ad diſcipulos ſuos, Ti
motheo duas, Tito unã, Philomeni unã. Epiſtola aũt quæ
fertur ad Hebræos, nõ eius credit, propter ſtyli ſermonis-
que diſtantiã. Sed uel Barnabæ iuxta Tertullianũ, uel Lu
cæ euangeliſtæ iuxta quoſdã, uel Clementis Romanæ po
ſtea eccleſiæ epiſcopi, quem aiunt ſententias Pauli pro-
prio ordinaſſe & ornaſſe ſermone. Vel certe quia Paulus
ſcribebat ad Hebræos, & propter inuidiam ſui apud eos,
nominis titulum in principio ſalutationis amputauerat.
Scripſerat ut Hebræus Hebræis hebraice, id eſt ſuo elo-
quio diſſertiſſimè, ut ea quæ eloquenter ſcripta fuerant in
Hebræo, eloquentius uerterentur in Græcũ, & hanc cau
ſam eſſe, quod à cæteris Pauli epiſtolis diſcrepare uideat.
Legunt quidam & ad Laodicenſes, ſed ab omnibus ex-
ploditur.

BARNABAS CYPRIVS.

BARNABAS Cyprius, qui & Ioſeph leuites, cum
Paulo gentium apoſtolus ordinatus, unam ad ædifi-
cationem eccleſiæ pertinentem epiſtolã compoſuit, quæ
inter apocryphas ſcripturas legitur. Hic poſtea propter
Ioannem diſcipulũ, qui & Marcus uocabatur, ſeparatus à
Paulo, nihilominus euangelicæ prædicationis iniunctum
ſibi opus exercuit.

HERMAN.

HERMAN, cuius apoſtolus Paulus ad Romanos
ſcribens meminit: Salutate Aſyncritum Phlegon-
tem, Herman, Patrobam, Hermen, & qui cum eis fratres
ſunt. Aſſerunt autorem eſſe libri, qui appellatur paſtor, &
apud quaſdã Græciæ eccleſias etiam publice legitur. Re-
uera utilis liber, multiq; de eo ſcriptorum ueterum uſurpa
uerunt teſtimonia. Sed apud Latinos penè ignotus eſt.

PHILO.

PHilo Iudæus, natione Alexandrinus de genere ſacer
dotũ, idcirco à nobis ĩter ſcriptores eccleſiaſticos po

σεται, ἐπείπερ περὶ τῆς πρώτης μάρκου εὐαγγελιστοῦ ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἐκκλησίας γράφων, εἰς ἔπαινον τῶν ἡμετέρων χωρεῖ, οὐ μόνον αὐτόθι αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις εἶναι φάσκων, καὶ τὰς οἰκήσεις αὐτῶν, καλῶν μοναστήρια. ἀφ' ὧν δηλοῦται τοιαύτην ἐξ ἀρχῆς τῶν εἰς χριστὸν πιστευσάντων ἐκκλησίαν γενέσθαι. ὁποῖοι ὁ νῦν μοναχοὶ εἶναι ζηλοῦσι καὶ ἐπιθυμοῦσιν, ὥς τε μηδὲν ἴδιον ἔχειν τινὰ, μηδὲ εἶναι εἰς αὐτοὺς πλούσιον ἢ πένητα, τὰς δὲ οὐσίας † τοῖς ἔθνεσι διανέμοντες, εὐχαῖς σχολάζουσι καὶ ψαλμοῖς, παιδεύσει τε καὶ ἐγκρατείᾳ, οἵους καὶ λουκᾶς ἀναφέρει, τὸ πρῶτον ἐν ἱεροσολύμοις τοὺς πιστοὺς γεγενῆσθαι. Λέγουσι τοῦτον ἐπὶ γαΐου καλλιγόλα ἐν τῇ ῥώμῃ κινδυνεῦσαι, ὅπη καὶ πρεσβευτὴς τοῦ οἰκείου ἔθνους ἀπεστάλη. καὶ ὅτε τὸ δεύτερον ἦλθε πρὸς κλαύδιον ἐν τῇ αὐτῇ πόλει διαλεχθῆναι τῷ ἀποστόλῳ πέτρῳ, καὶ τούτου ἐσχηκέναι φιλίαν. καὶ διὰ τοῦτο τοὺς σπουδαστὰς μάρκου τοῦ μαθητοῦ πέτρου, ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἔπεσι κεκοσμηκέναι. Εἰσὶ τούτου περιφανῆ καὶ ἀναρίθμητα συντάγματα, εἰς πέντε λόγους μωϋσέως, οὕτως περὶ συγχύσεως γλωσσῶν λόγος εἷς. περὶ φύσεως καὶ εὑρήματος. περὶ ὧν κατὰ νοῦν εὐχόμεθα καὶ ἀπομαρτυρόμεθα, λόγος εἷς. περὶ παιδεύσεως λόγος εἷς. περὶ κληρονόμου τῶν θείων πραγμάτων λόγος εἷς. περὶ μερισμοῦ ἴσων καὶ ἐναντίων λόγος εἷς. περὶ τριῶν δυνάμεων λόγος εἷς. περὶ τῶν ἐναλλαγεισῶν γραφῶν παρά τινων λόγος εἷς. περὶ συνθηκῶν λόγοι δύο. περὶ βίου φιλοσοφικοῦ λόγος εἷς. περὶ γιγάντων λόγος εἷς. περὶ τοῦ τοὺς ὀνείρους παρὰ θεοῦ πέμπεσθαι λόγοι πέντε. Ζητημάτων καὶ ἑρμηνευμάτων τῆς ἐξόδου λόγοι πέντε. περὶ τῆς σκηνῆς καὶ δεκαλόγου, λόγοι τέσσαρες, περὶ θυσιῶν, περὶ ὑποσχέσεων, ἤτοι καταρῶν, περὶ προνοίας, περὶ ἰουδαίων, περὶ διαγωγῆς βίου, περὶ ἀλεξάνδρου, καὶ ὅτι ἴδιον λογισμὸν ἔχει τὰ ἄλογα, ὅτι πᾶς ἄφρων δοῦλός ἐστιν, περὶ διαγωγῆς τῶν ἡμετέρων, περὶ οὗ ἔμπροσθεν εἴπομεν, τουτέστι τῶν ἀποστόλων λόγος εἷς, ὃν ἐπέγραψε, περὶ βίου θεωρητικοῦ ἱκετῶν, τουτέστιν, ὅτι τὰ οὐράνια ἀτενίζουσι καὶ ἀεὶ εὔχονται τῷ θεῷ, περὶ γεωργίας λόγοι δύο, περὶ μέθης δύο. Εἰσὶ καὶ ἕτερα αὐτοῦ συγγράμματα, οὔπω εἰς τὰς ἐμὰς χεῖ-

† Græcus hoc loco gẽtibus legisse uidetur pro egentibus.

ρας

nitur, quia librum de prima Marci euangeliſtæ apud Alexandriam ſcribens eccleſia, in noſtrorum laude uerſatus eſt. Non ſolum eos ibi, ſed in multis quoque prouincijs eſſe memorans, & habitacula eorum dicens monaſteria. Ex quo apparet talem primum Chriſto credentium fuiſſe eccleſiam, quales nunc monachi eſſe nituntur & cupiunt, ut nihil cuiuſquam proprium ſit, nullus inter eos diues, nullus pauper, patrimonia egentibus diuiduntur, orationi uacatur, & pſalmis, doctrinæ quoque & continentiæ, quales & Lucas refert, primum Hieroſolymæ fuiſſe credentes. Aiunt hunc ſub Caio Caligula Romæ periclitatum, quo legatus gentis ſuæ miſſus fuerat. Quum ſecunda uice ueniſſet ad Claudium, in eadem urbe locutum eſſe cum apoſtolo Petro, eiuſq; habuiſſe amicitias, & ob hanc cauſam etiam eccleſiam Marci, diſcipuli Petri, apud Alexandriam ſectatores ornaſſe laudibus. Extant huius præclara & innumerabilia opera in quinque libros Moyſi. De confuſione linguarum, liber unus. De natura & inuentione liber unus. De his quæ ſenſu precamur & teſtamur, liber unus. De eruditione, liber unus. De hærede diuinarum rerum liber unus. De diuiſione æqualium & contrariorum liber unus. De tribus uirtutibus liber unus. Quare quorundã in ſcripturis mutata ſunt nomina, liber unus. De pactis libri duo. De uita ſapiẽtis liber unus. De gigantibus liber unus. Quod ſomnia mittantur à deo, libri quinque. Quæſtionum & ſolutionũ in Exodo, libri quinque. De tabernaculo & decalogo, libri quatuor. Necnon de uictimis & repromiſſionibus, ſiue maledictis, de prouidentia, de Iudæis, de conuerſatione uitæ, de Alexandro dicente, quod propriam rationem muta animalia habeant, & quod omnis inſipiens ſeruus ſit, & de uita noſtrorum librum, de quo ſupra diximus, id eſt de apoſtolicis uiris, quem & inſcripſit περὶ βίου θεωρητικοῦ ἱκετῶν, quod uidelicet cœleſtia contemplentur, & ſemper deum orent: & ſub alijs indicibus, de agricultura duo, de ebrietate duo. Sunt & alia eius monumenta ingenij, quæ in noſtras ma

ρας ἐλθόντα. περὶ τούτου ἐστὶν ἡ παροιμία τῶν ἑλληνικῶν, ἢ πλάτων φιλωνίζει, ἢ φίλων πλατωνίζει, τοσαύτη ἐστὶν ὁμοιότης τῆς τε διανοίας καὶ φράσεως.

ΛΟΥΚΙΟΣ ΑΝΝΕΩΣ ΣΕΝΕΚΑ.

Λούκιος ἄννεως σένεκα κουρδουβώσιος, σώζοντος στωικοῦ μαθητὴς, καὶ θεῖος πρὸς πατρὸς, λουκιανοῦ τοῦ ποιητοῦ, πάνυ ἐγκρατὴς, ὃν οὐ πάντως κατηρίθμουν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἁγίων, εἰ μὴ αἱ ἐπιστολαὶ τούτου προέτρεπον, αἱ παρὰ πολλῶν ἀναγινωσκόμεναι, παύλου ἀποστόλου πρὸς σένεκα, καὶ σένεκα πρὸς παῦλον. νέρωνος ὢν διδάσκαλος, καὶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ δυνατὸς, ηὔχετο τοιοῦτον ἔχειν παρὰ τοῖς ἰδίοις τόπον, οἷον παῦλος παρὰ τοῖς χριστιανοῖς. οὗτος πρὸ ἐνιαυτοῦ δύο τοῦ παθεῖν τοὺς ἀποστόλους πέτρον καὶ παῦλον, παρὰ νέρωνος ἐσφάγη.

ΙΩΣΗΠΟΣ.

ΙΩΣΗΠΟΣ ματθίου υἱός, ἱεροσολύμων ἱερεὺς, παρὰ οὐεσπασιανοῦ ἁλοὺς, μετὰ τίτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατελείφθη, ὃς εἰς ῥώμην ἐλθὼν, ἑπτὰ λόγους τῆς ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως, τοῖς δύο βασιλεῦσι τῷ τε πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ προσήνεγκεν, οἵτινες καὶ τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ παρεδόθησαν. καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς εὐφυΐας, ἀνδριάντος ἠξιώθη. ἔγραψε δὲ καὶ τῆς ἀρχαιολογίας λόγους εἴκοσι, ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου ἀρχῆς, ἕως τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους δομετιανοῦ καίσαρος, καὶ δύο ἀρχαιότητος κατὰ ἀππίωνος γραμματικοῦ ἀλεξανδρέως, ὃς ἐπὶ καλλιγόλα πρεσβευτὴς ἀπεστάλη παρὰ τοῦ μέρους τῶν ἐθνικῶν, κατὰ φίλωνος λόγον περιέχοντα κατάγνωσιν τῶν ἰουδαίων ἔγραψε. Εστὶ καὶ ἄλλος αὐτοῦ λόγος περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ ἐξαίρετος πάνυ, ἐν ᾧ καὶ τοῦ πάθους τῶν μακκαβαίων ἐμνήσθη. Οὗτος ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ, φανερῶς ὁμολογεῖ, διὰ τὸν ὄγκον τῶν σημείων, τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ ἐσφάχθαι παρὰ φαρισαίων, καὶ ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἀληθῶς γεγενῆσθαι προφήτην, καὶ διὰ τὴν σφαγὴν ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου τὰ ἱεροσόλυμα πεπορθῆσθαι. Εγραψε δὲ καὶ περὶ τοῦ κυρίου οὕτως. Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ΙΗΣΟΥΣ σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. ἦν γὰρ παρα-

δόξων

nus non peruenerunt. De hoc uulgo apud Græcos dicit, ἢ πλάτων φιλωνίζει, ἢ φίλων πλατωνίζει, id est aut Plato Philonem sequitur, aut Platonem Philo, tanta est similitudo sensuum & eloquij.

LVCIVS ANNEVS SENECA.

LVCIVS Anneus Seneca Cordubensis Sotionis Stoici discipulus, & patruus Lucani poëtæ, continentissimæ uitæ fuit, quem non ponerem in catalogo sanctorum, nisi me illæ epistolæ prouocarent, quæ leguntur à plurimis, Pauli ad Senecam & Senecæ ad Paulum. In quibus quũ esset Neronis magister, & illius temporis potentissimus, optare se dicit eius esse loci apud suos, cuius sit Paulus apud Christianos. Hic ante biennium quàm Petrus & Paulus coronarentur martyrio, à Nerone interfectus est.

IOSEPHVS.

IOSEPHVS Mattathiæ filius, ex Hierosolymis sacerdos, à Vespasiano captus, cum Tito filio eius relictus est. Hic Romã ueniens, septem libros Iudaicæ captiuitatis Imperatoribus patri filioq; obtulit, qui & bibliothecæ publicæ traditi sunt. Et ob ingenij gloriam, statuam quoque meruit Romæ. Scripsit autem & alios uiginti antiquitatum libros, ab exordio mundi, usq; ad decimum quartũ annum Domitiani Cæsaris, & duos ἀρχαιότητος aduersum Appionem Grammaticum Alexandrinum, qui sub Caligula legatus missus ex parte gentilium, contra Philonem etiam librum, uituperationem gentis Iudaicæ continentem scripserat. Alius quoque liber eius qui inscribitur, περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, ualde elegãs habet, in quo & Machabæorũ sunt digesta martyria. Hic in decimo octauo antiquitatũ libro, manifestissimè confitet, propter magnitudinem signorũ, Christum à Pharisæis interfectũ: & Ioannẽ baptistam uerè prophetã fuisse: & propter interfectionẽ Iacobi apostoli, dirutam Hierosolymam. Scripsit autem de domino in hunc modũ: Eodem tempore fuit Iesus uir sapiens, si tamen uirum eum oportet dicere. Erat enĩ mira

δόξων ἔργων ποιητής, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ τ' ἀληθῆ δεχομένων, καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπηγάγετο, ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ οὗτος ἦν, καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο, οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν, πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων, εἰς ἔτι νῦν τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἔλιπε τὸ φῦλον.

ΙΟΥΣΤΟΣ.

ΙΟΥΣΤΟΣ Τιβεριάδος, ἐπαρχίας Γαλιλαίας, ἐπεχείρησε μὲν καὶ αὐτὸς ἰουδαϊκὴν ἱστορίαν συντάξαι, καί τινα ὑπομνήματα περιγράφειν, ἀλλὰ τοῦτον Ἰώσηπος ἐλέγχει ψευσάμενον. καὶ γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ συνέγραφεν, ὅτε καὶ Ἰώσηπος.

ΚΛΗΜΗΣ.

ΚΛΗΜΗΣ, περὶ οὗ Παῦλος ὁ ἀπόστολος πρὸς Φιλιππησίους γράφων λέγει. μετὰ καὶ Κλήμεντος. τέταρτος μετὰ Πέτρον Ῥώμης ἐπίσκοπος, δεύτερος γὰρ Λῖνος ἐγένετο, τρίτος Ἀνέγκλητος, εἰ καὶ πολλοὶ τῶν Ῥωμαίων ὑπολαμβάνουσι, δεύτερον μετὰ τὸν ἀπόστολον γεγενῆσθαι Κλήμεντα. Ἔγραψεν ἐκ προσώπου τῆς ἐκκλησίας Ῥώμης, πρὸς τὴν ἐν Κορίνθῳ ἐκκλησίαν ἐπιστολὴν πάνυ θαυμαστήν, ἥ τις ἐν φανεροῖς τόποις δημοσίᾳ ἀναγινώσκεται, τῷ χαρακτῆρι τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς Παύλου συνᾴδουσα, οὐ μόνον νοήμασιν, ἀλλὰ καὶ λόγοις, καὶ ἁπλῶς μεγίστη ἐστὶν ἐν ἑκατέρᾳ ὁμοίωσις. φέρεται καὶ ἑτέρα τῷ ὀνόματι αὐτοῦ εἶναι ἐπιστολή, ἥ τις παρὰ πάντων ἀποδοκιμάζεται. καὶ διάλογος Πέτρου καὶ Ἀππίωνος μακρῷ λόγῳ συνταγεῖσα, ἥν τινα Εὐσέβιος εὐθύνει ἐν τῷ τρίτῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τεύχει. τελευτᾷ τῷ τρίτῳ ἐνιαυτῷ Τραϊανοῦ, καὶ τὴν τούτου μνήμην ἄχρι τήμερον, ἡ ἐν τῇ Ῥώμῃ οἰκοδομηθεῖσα ἐκκλησία φυλάττει.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας μετὰ Πέτρον τὸν ἀπόστολον ἐπίσκοπος, διωγμὸν κινήσαντος Τραϊανοῦ, θηριομαχῆσαι κελευσθείς, εἰς Ῥώμην στέλλεται δέσμιος. πλέων δὲ καὶ ἐπιστὰς τῇ

σμύρνῃ.

bilium patrator operum, & doctor eorum qui libenter ue ra suscipiunt, plurimos quoque tam de Iudæis quàm de gen tibus, sui habuit sectatores, & credebatur esse Christus. Quumque inuidia nostrorum principum, cruci eum Pilatus addixisset, nihilominus qui eum primum dilexerant, perseuerauerunt. Apparuit enim eis tertia die uiuens. Multa & hæc & alia mirabilia, carminibus prophetarum de eo uaticinantibus, & usque hodie Christianorum gens ab hoc sortita uocabulum, non defecit.

IVSTVS.

IVSTVS Tiberiensis, de prouincia Galilæa, conatus est & ipse Iudaicarum rerũ historiam texere, & quosdam commentariolos de scripturis componere. Sed hunc Iosephus arguit mendacij. Constat aũt illum eo tempore scripsisse, quo & Iosephus.

CLEMENS.

CLEMENS, de quo apostolus Paulus ad Philippenses scribens, ait, Cum Clemente & cæteris cooperatoribus meis, quorum nomina scripta sunt in libro uitæ. quartus post Petrum Romæ episcopus. Siquidem secundus Linus fuit, & tertius Anacletus. Tametsi plærique Latinorum, secundum post Petrum apostolum putent fuisse Clementem. Scripsit ex persona Romanæ ecclesiæ, ad ecclesiam Corinthiorum ualde utilem epistolam, quæ & in nonnullis locis publice legitur, quæ mihi uidetur charactéri epistolæ, quæ sub Pauli nomine ad Hebræos fertur conuenire. Sed & multis de eadem epistola, non solum sensibus, sed iuxta uerborum quoque ordinẽ abutitur. Omnino grandis in utraque similitudo est. Fertur & secũda eius nomine epistola, quæ à ueteribus reprobatur. Et disputatio Petri & Appionis longo sermone conscripta, quam Eusebius in tertio historiæ ecclesiasticæ uolumine coarguit. Obijt tertio Traiani anno, & nominis eius memoriam usque hodie Romæ extructa ecclesia custodit.

IGNATIVS.

IGNATIVS Antiochenæ ecclesiæ, tertius post Petrũ apostolũ episcopus, cõmouente persecutionẽ Traiano damnatus ad bestias, Romã uinctus mittit. Cũque nauigãs

σμύρνῃ, ἐν ᾗ πολύκαρπος ἀκροατὴς ἰωάννου ἐπίσκοπος ἦν, ἔγραψε πρὸς ἐφεσίους ἐπιστολὴν μίαν, ἄλλην πρὸς μαγνησιανούς, τρίτην πρὸς τραλλιανούς, τετάρτην πρὸς ῥωμαίους, κἀκεῖθεν ἐξιὼν, ἔγραψε φιλαδελφεῦσι, καὶ σμυρναίοις, καὶ ἰδικῶς πρὸς πολύκαρπον, παρατιθέμενος ἐν αὐτῷ τὴν ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ πρώην μεταφρασθέντος, ἐκ προσώπου ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ μνήμην ποιεῖται λέγων. Ἐγὼ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν σώματι αὐτὸν εἶδον, καὶ πιστεύω ὅτι ἐστι, καὶ ὅτε ἦλθον πρὸς πέτρον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὄντας, εἶπεν αὐτοῖς, ψηλαφήσατέ με, ὅτι οὐκ εἰμὶ δαιμόνιον σωματικόν. Καὶ εὐθέως ἥψαντο αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν. ἄξιον δὲ φαίνεται, ἐπείπερ τοιούτου ἀνδρὸς πεποιήμεθα. μνήμην, ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ τῆς πρὸς ῥωμαίους γραφείσης, ὀλίγα ἐκθέσθαι. Ἀπὸ συρίας ἄχρι ῥώμης, θηριομαχῶ ἐν θαλάσσῃ καὶ ἐν γῇ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, δέκα συνδεδεμένος λεοπάρδοις, τουτέστι, στρατιώταις τοῖς φυλάσσουσί με, οἵτινες καὶ μετὰ εὐεργεσίαν χείρονες γίνονται. αἱ γὰρ ἀνομίαι αὐτῶν, παίδευσίς μοι ἐστί, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἐδικαιώθην. καὶ εἴθε ἀπολαύσω τῶν θηρίων τῶν ἐντρεπισθέντων μοι, ἅτινα εὔχομαι ὀξύτατα εἶναι μοι εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐνδελεχίζειν εἰς τὴν ἐμὴν κατάβρωσιν, μήπως ὃν τρόπον ἐπὶ τῶν ἄλλων μαρτύρων, μὴ τολμήσωσι τοῦ σώματός μου ἅψασθαι. Εἰ γὰρ ἐπελθεῖν μὴ θελήσουσιν, ἐγὼ βιάσομαι, ποθῶν καταβρωθῆναι. Σύγγνωτέ μοι τεκνία, τὸ συμφέρον μοι, ἐγὼ οἶδα. Νῦν ἄρχομαι εἶναι μαθητὴς, οὐδὲν τούτων τῶν ὁρωμένων ἐπιθυμῶ, ἵνα τὸν ΙΗΣΟΥΝ ΧΡΙΣΤΟΝ εὕρω. Πῦρ, σταυρός, θηρία, σόγκλασις ὀστέων, καὶ τῶν μελῶν διασπασμός, καὶ πάντος τοῦ σώματος συντριβή, καὶ βάσανοι τοῦ διαβόλου, εἰς ἐμὲ ἔλθωσιν, ἵνα ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ἀπολαύσω. Κατακριθεὶς τοίνυν θηριομαχῆσαι, καὶ πόθῳ τοῦ παθεῖν, ἀκούσας τοῦ βρυγμοῦ τῶν λεόντων ἔφη, σῖτος ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ εἰμί, καὶ εὔχομαι τοῖς ὀδοῦσι τῶν θηρίων ἀλεσθῆναι, ἵνα ἄρτος καθαρὸς εὑρεθῶ. ἔπαθε δεκάτῳ ἔτει τραϊανοῦ. Τὸ δὲ λείψανον ἔξω τῆς δαφνιτικῆς πύλης ἀντιοχείας κατάκειται ἐν τῷ κοιμητηρίῳ.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Smyrnam uenisset, ubi Polycarpus auditor Ioannis episcopus erat, scripsit unam epistolam ad Ephesios, alteram ad Magnesianos, tertiam ad Trallenses, quartam ad Romanos: & inde egrediens scripsit ad Philadelpheos, & ad Smyrnæos, & proprie ad Polycarpum, commendans illi Antiochensem ecclesiam, in qua & de euangelio, quod nuper à me translatum est super persona Christi ponit testimoniũ, dicens: Ego uero & post resurrectionem in carne eum uidi, & credo quia sit. Et quando uenit ad Petrũ & ad eos qui cum Petro erant, dixit eis: Ecce palpate me, & uidete, quia non sum dæmonium corporale. Et statim tetigerunt eum, & crediderunt. Dignum autem uidetur, quia tanti uiri fecimus mentionem, & de epistola eius, quam ad Romanos scribit pauca ponere: De Syria usque ad Romã pugno ad bestias, in mari & in terra, nocte dieque ligatus cum decẽ leopardis, hoc est, militibus, qui me custodiunt, quibus & cum benefeceris peiores fiunt. Iniquitas autem eorum mea doctrina est, sed non idcirco iustificatus sum. Vtinam fruar bestijs, quæ mihi sunt præparatæ, quas & oro mihi ueloces esse ad interitum, & ad supplicia, & allici ad comedendum me, ne sicut & aliorũ martyrum non audeant corpus attingere. Quod si uenire noluerint, ego uim faciam ut deuorer. Ignoscite mihi filioli, quid mihi prosit, ego scio. Nunc incipio Christi esse discipulus, nihil de his quæ uidentur desiderans, ut Iesum Christum inueniam. Ignis, crux, bestiæ, confractio ossiũ, membrorum diuisio, & totius corporis cõtritio, & tota tormenta diaboli, in me ueniant, tantũ ut Chisto fruar. Quumq; iam damnatus esset ad bestias, ardore patiendi quum rugientes audiret leones, ait: Frumentum Christi sum, dentibus bestiarum molar, ut panis mundus inueniar.

Passus est anno undecimo Traiani. Reliquiæ corporis eius Antiochiæ iacent, extra portam Daphniticam, in cœmiterio.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

Πολύκαρπος ἰωάννου ἀποστόλου μαθητής, καὶ παρ' αὐτοῦ τῆς σμυρναίων ἐπίσκοπος, κατασταθεὶς, πάσης τῆς ἀσίας ἀρχηγὸς γέγονε. διὰ τὸ πολλοῖς τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν τὸν χριστὸν ἑωρακότων συντετυχηκέναι, καὶ διδασκάλους ἐσχηκέναι. οὗτος διά τινας αἰτίας τὸ πάσχα, βασιλεύοντος ἀντωνίνου τοῦ πίου, καὶ ἐπισκοποῦντος τῆς ἐκκλησίας ῥώμης ἀνικήτου, ἐπέστη τῇ ῥώμῃ, ἐν ᾗ καὶ πολλοὺς τῷ δόγματι μαρκίωνος καὶ βαλεντίνου πιστεύσαντας, ἀνεκαλέσατο. Ἀπαντήσαντος δὲ αὐτῷ ἐξ αὐτομάτου μαρκίωνος, καὶ εἰρηκότος αὐτῷ, γνώριζε ἡμᾶς; Ἀπεκρίθη, γνωρίζω τὸν πρωτότοκον τοῦ διαβόλου. Μεταταῦτα βασιλεύοντος μάρκου ἀντωνίνου, καὶ λουκίου αὐρηλίου κομόδου, τετάρτου μετὰ νέρωνα διωγμοῦ κινηθέντος, ἐν σμύρνῃ θεωροῦντος τοῦ ἀνθυπάτου, καὶ παντὸς τοῦ δήμου ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ κατ' αὐτοῦ βοῶντος, πυρὶ παρεδόθη. Ἔγραψε πρὸς φιλιππησίους πάνυ θαυμαστὴν ἐπιστολὴν, ἥτις ἄχρι τοῦ παρόντος, ἐν τῇ ἀσιανῇ συνόδῳ ἀναγινώσκεται.

ΠΑΠΙΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

Παπίας ἰωάννου ἀκροατὴς, ἱεραπολίτης, καὶ ἀσίας ἐπίσκοπος, πέντε μόνους συνέταξε λόγους, οὓς καὶ ἐπέγραψεν ἔκθεσις λόγων κυρίου. ἐν οἷς λέγων ἐν προοιμίοις μὴ ἀκολουθεῖν ποικίλαις φήμαις, ἀλλὰ τοὺς ἀποστόλους ἔχειν ἡγουμένους, ἔφη, κατενόουν τί ἀνδρέας, τί πέτρος εἰρήκασι, τί φίλιππος, τί θωμᾶς, τί ἰάκωβος, τί ἰωάννης, τί ματθαῖος, καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ κυρίου μαθηταί, τί δὲ ἀριστίων καὶ ὁ πρεσβύτερος ἰωάννης, μαθηταὶ τοῦ κυρίου ἐλάλησαν. Οὐδὲ γάρ με τοσοῦτον βίβλοι εἰς ἀνάγνωσιν ὠφελοῦσιν, ὅσον ζῶσα φωνὴ, ἥτις ἄχρι τοῦ παρόντος διὰ τῶν συγγραψαμένων ἀκμάζει. δηλοῦται δὲ ἐξ αὐτοῦ τοῦ καταλόγου τῶν ὀνομάτων, ἄλλον εἶναι ἰωάννην ἀπόστολον, καὶ ἄλλον εἶναι πρεσβύτερον ἰωάννην, ὅν τινα ὕστερον μετὰ τὸν ἀριστίωνα καταριθμεῖ. Ταῦτα δὲ εἰρήκαμεν διὰ τὰ προαναφερόμενα, ἐν οἷς εἴπομεν, τὰς δύο ὑστέρας ἐπιστολὰς, μὴ εἶναι ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου, ἀλλὰ τοῦ πρεσβυτέρου. Οὗτος λέγεται χιλίων ἐνιαυτῶν ἰουδαϊκὴν ἐκδεδωκέναι δευτέρωσιν, ᾧ ἠκολούθησαν εἰρηναῖος καὶ ἀπολλινάριος καὶ οἱ λοιποί, οἵ τινες μετὰ τὴν ἀνάστασιν φάσκουσιν ἐν τῷ σώματι μετὰ τῶν ἁγίων τὸν κύριον βασιλεύειν. καὶ τερτυλλιανὸς

δὲ ἐν

POLYCARPVS.

POLYCARPVS Ioannis Apostoli discipulus, & ab eo Smyrnæ episcopus ordinatus, totius Asiæ princeps fuit. Quippe qui nōnullos apostolorū, & eorum qui uiderant dominū, magistros habuerit & uiderit. Hic propter quasdam super die paschæ quæstiones, sub Imperatore Antonino Pio, ecclesiam in urbe regente Aniceto, Romam uenit, ubi plurimos credentiū Marcionis & Valentini persuasione deceptos, reduxit ad fidē. Quumq; ei fortuito obuiam fuisset Marcion, & diceret: Cognoscis nos? Respondit: Cognosco primogenitū diaboli. Postea uero regnante M. Antonino & L. Aurelio Commodo, quarta post Neronem persecutione, Smyrnæ, sedente proconsule, & uniuerso populo in amphitheatro aduersus eum personante, igni traditus est. Scripsit ad Philippenses ualde utilem epistolam, quæ usque hodie in Asiæ conuentu legitur.

PAPIAS IOANNIS.

PAPIAS Ioannis auditor Hierapolitanus episcopus in Asia, quinque tantum scripsit uolumina, quæ prænotauit, explanatio sermonum domini. In quibus quū se in præfatione asserat non uarias opiniones sequi, sed apostolos autores habere, ait: Considerabam quid Andreas, quid Petrus dixissent, quid Philipus, quid Thomas, quid Iacobus, quid Ioannes, quid Matthæus, uel alius quilibet discipulorum domini, quid etiam Aristion & senior Ioannes, discipuli domini loquebantur. Non enim tantum mihi libri ad legendum prosunt, quantum uiua uox, usq; hodie in suis autoribus personans. Ex quo apparet ex ipso catalogo nominū, alium esse Ioannē, qui inter apostolos ponit, & alium seniorem Ioannē, quem post Aristionem enumerat. Hoc autē diximus propter superiorē opinionē, quā à plærisq; retulimus traditā, duas posteriores epistolas Ioannis nō apostoli esse, sed presbyteri. Hic dicitur mille annorū Iudaicam ædidisse δευτέρωσιν, quē secuti sunt Irenæus et Apollinarius, et cæteri, qui post resurrectionē aiūt in carne cum sanctis dominum regnaturum. Tertullianus

δὲ ἐν τῇ βίβλῳ τῇ περὶ τῆς ἐλπίδος τῶν πιστῶν, καὶ βικτωρῖνος πεταβῖνος, καὶ λακτάντιος ταύτῃ τῇ δοκήσει εἵλκωνται.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ τῶν ἀποστόλων μαθητής, παθόντος που πλίου ἀθηνῶν ἐπισκόπου ὑπὲρ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον ὑπεισέρχεται, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐν μεγάλῃ ταραχῇ διασκορπισθεῖσαν συνάγει. καὶ ἡνίκα ἀδριανὸς ἐν ἀθήναις ἐχείμαζεν ἐν ἐλευσῖνι γενόμενος, καὶ πάντα σχεδὸν τὰ τῆς ἑλλάδος μυστήρια μυηθεὶς, δέδωκεν ἀφορμὴν ἐπὶ τὸ τοὺς μισοῦντας τοὺς χριστιανοὺς, καὶ δίχα βασιλικῆς κελεύσεως κολάσαι, ἐπέδωκε βίβλον ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας θρησκείας συντεθεῖσαν, πάνυ χρηστὴν, καὶ γέμουσαν λογισμοῦ καὶ πίστεως, ἀξίαν τε τῆς ἀποστολικῆς παιδεύσεως, ἐν ᾗ καὶ τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἰδίας ἡλικίας δεικνὺς ἔφη, πολλοὺς ἑωρακέναι τοὺς ὑπὸ τοῦ κυρίου ποικίλαις ἐν τῇ ἰουδαίᾳ κάμνοντας νόσοις ἰαθέντας, καὶ ὅτι τινὲς ἐκ νεκρῶν ἀνέστησαν.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ἀθηναίων φιλόσοφος εὐφραδὴς, καὶ κατὰ τὴν προτέραν διαγωγὴν, μαθητὴς ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, τεῦχος δόγματος ἡμετέρου, ἀνάμεσον λογισμοῦ, κατ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ, ἐν ᾧ καὶ κουαδρᾶτος ἀδριανῷ τῷ βασιλεῖ ἐπέδωκε, τουτέστιν ἀπολογητικὸν ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, ὅπερ ἄχρι τοῦ παρόντος παρὰ τοῖς φιλολόγοις σώζεται.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ, ὁ ἐπίκλην κάστωρ, ἀνὴρ πάνυ πεπαιδευμένος, κατὰ τῶν εἰκοσιτεσσάρων βασιλείδου αἱρετικοῦ λόγων τῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον παρ᾽ αὐτοῦ συμφρασθέντων γενναίως ἐξηγήσατο, πάντα αὐτοῦ τὰ μυστήρια ἐκφαίνων, καὶ τοὺς προφήτας συναριθμουμένους, βαρκαβᾶν καὶ μαρκώβ, καὶ πρὸς φόβον τῶν ἀκροωμένων, ἕτερά τινα βάρβαρα ὀνόματα, καὶ τὸν μέγιστον αὐτοῦ θεὸν ἀβραξάς, οἷα ἐνιαυτὸν περιέχοντα κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς γραικῆς ψηφιζόμενον. τελευτῶντος βασιλείδου γνωστικοὶ ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἐκλήθησαν ἐν τοῖς χρόνοις ἀδριανοῦ, ὅτε καὶ χόχιβος ὁ τῶν ἰουδαίων ἡγούμενος, πολλοὺς τῶν χριστιανῶν, ποικίλαις τιμωρίαις ἀνείλωσεν.

quoq; in libro de spe fidelium, & Victorinus Pictauiensis, & Lactantius hac opinione ducuntur.

QVADRATVS.

QVADRATVS apostolorũ discipulus, Publio Athenarum episcopo, ob Christi fidem martyrio coronato, in locum eius substituitur, & ecclesiam grandi terrore dispersam, fide & industria sua congregat. Quumq; Hadrianus Athenis exegisset hyemem, inuisens Eleusinam & omnibus penè Græciæ sacris initiatus, dedisset occasionem his, qui Christianos oderant, absq; præcepto imperatoris uexare credentes, porrexit ei librum pro religione nostra compositum, ualde utilem, plenumq; rationis & fidei, & apostolica doctrina dignum, in quo & antiquitatem suæ ætatis ostendens, ait, plurimos à se uisos, qui sub domino uarijs in Iudæa oppressi calamitatibus sanati fuerant, & qui à mortuis resurrexerant.

ARISTIDES.

ARISTIDES Atheniensis philosophus eloquentissimus, & sub pristino habitu discipulus Christi, uolumen, nostri dogmatis rationem continens, eodem tempore quo & Quadratus Hadriano principi dedit, id est apologeticum pro Christianis, quod usq; hodie perseuerans, apud philologos ingenij eius indicium est.

AGRIPPA.

AGRIPPA cognomento Castor, uir ualde doctus, aduersum uigintiquatuor Basilidis hæretici uolumina, quæ in euangeliũ confecerat, fortissime disseruit, prodens eius uniuersa mysteria, & prophetas enumerans, Barcaban & Marcob, & ad terrorem audientiũ alia quædam barbara nomina, & deum maximum eius Abraxas, qui quasi annum contines, iuxta Græcorum numerũ supputetur. Mortuus est autem Basilides, à quo Gnostici in Alexandria temporibus Hadriani, qua tẽpestate & Chochibus dux Iudaicæ factionis, Christianos uarijs supplicijs enecauit.

ΗΓΗΣΙΠΠΟΣ.

ΗΓΗΣΙΠΠΟΣ τῶν χρόνων τῶν ἀποστόλων, πάσας ἀπὸ τοῦ πάθους τοῦ κυρίου, ἕως τῶν ἰδίων χρόνων, τῶν ἐκκλησιαστικῶν πράξεων ὑφαίνων ἱστορίας, καὶ πολλὰ ἕτερα εἰς ὄφελος τῶν ἀναγινωσκόντων συντείνοντα, πανταχόθεν συλλέγων, πέντε συνέθηκε βίβλους, ἁπλουστέρῳ λόγῳ, ὥς τε ἐκείνων διηγήσασθαι χαρακτῆρας, ὧν τῷ βίῳ διηκολούθει. φάσκει δὲ ἐπιστῆναι τῇ ῥώμῃ ἐπὶ ἀνικήτου, τοῦ μετὰ πέτρον δεκάτου ἐπισκόπου, καὶ διαπεπλεκέναι ἄχρι ἐλευθέρου ἐπισκόπου τῆς προειρημένης ῥώμης, ὃς ἀνικήτου διάκονος ἐγεγόνει. καὶ κατὰ τῶν εἰδώλων διηγούμενος, ἐκ ποίας πρῶτον πλάνης ηὐξήθη, συνέταξεν ἱστορίαν, δεικνὺς ἐν ποίοις ἤνθησε καιροῖς. φάσκει δὲ οὕτως. τύμβους τοῖς νεκροῖς, καὶ ναοὺς ἐποιήσαντο, καθὰ ἄχρι τοῦ δεῦρο ὁρῶμεν, ἀφ' ὧν ἐστι καὶ ἀντίνους, ὁ δοῦλος ἀδριανοῦ καίσαρος, οὗ τινος καὶ γυμνικὸς ἀγὼν, ἐν τῇ ἀντινόῳ ἐπιτελεῖται, καὶ τὸ δίκαιον τῆς πόλεως, ἐκ τῆς αὐτοῦ προσηγορίας ἔτυχε, καὶ προφήτας ἐν τῷ ναῷ ἔστησε. τοῦ δὲ ἀντίνοου ἐν τῷ μεταξὺ τῶν αἰδιλικίων ἐσχηκέναι ἀδριανὸν τινὲς συγγράφονται.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ φιλόσοφος, καὶ τῷ σχήματι τῶν φιλοσόφων χρώμενος, ἀπὸ τῆς νεαπολιτῶν ἐπαρχίας παλαιστίνης, ἐκ πατρὸς πρίσκου βακχείου. ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν χριστιανῶν πάνυ ἐκοπίασεν, ὥς τε καὶ ἀντωνίνῳ τῷ ἐπίκλην πίῳ, καὶ τοῖς τούτου υἱεῦσι, καὶ τῇ συγκλήτῳ, βίβλον κατὰ τῶν ἐθνῶν συνταγεῖσαν ἐπιδοῦναι, τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ σταυροῦ μὴ αἰσχυνόμενος, καὶ ἄλλην βίβλον τοῖς τοῦ αὐτοῦ ἀντωνίνου διαδόχοις, τουτέστι μάρκῳ ἀντωνίνῳ βήρῳ, καὶ λουκίῳ αὐρηλίῳ κομόδῳ. ἔστι καὶ ἄλλη αὐτοῦ βίβλος, κατὰ τῶν ἐθνῶν, ἐν ᾗ περὶ τῆς φύσεως τῶν δαιμόνων διαλέγεται, καὶ τέταρτον λόγον ὁμοίως κατὰ τῶν ἐθνῶν, ὃν ἐπέγραψεν ἔλεγχος, καὶ ἄλλον περὶ τῆς τοῦ θεοῦ μοναρχίας, καὶ ἄλλον ὠνόμασε ψάλτην, καὶ ἕτερον περὶ τῆς ψυχῆς. διάλογον κατὰ τῶν ἰουδαίων, ὃν ἔχει κατὰ τρύφωνος ἀρχηγοῦ τῶν ἰουδαίων. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ μαρκίωνος ἐπίσημα τεύχη, ὧν τινων καὶ εἰρηναῖος ἐν τῷ πέμπτῳ λόγῳ τῷ κατὰ τῶν αἱρετικῶν μέμνηται, καὶ ἄλλη βίβλος κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων, ἧς μέμνηται τῷ ἀπολογητικῷ, ὃν ἔδωκεν ἀντωνίνῳ τῷ πίῳ. οὗτος ἐν τῇ ῥώμῃ ἔχων

τὰς

EGESIPPUS.

EGESIPPUS uicinus apostolicorum temporum, & omnes à passione domini, usq; ad suam ætatem, ecclesiasticorum actuum texens historias, multaq; ad utilitatē legentium pertinentia, hinc inde congregans, quinque libros composuit, sermone simplici, ut quorum uitam sectabatur, dicendi quoq; exprimeret characterêm. Asserit se uenisse sub Aniceto Romam, qui decimus post Petrum episcopus fuit, & perseuerasse usq; ad Eleutherium eiusdē urbis episcopum, qui Aniceti quondam diaconus fuerat. Præterea aduersum idola disputans, ex quo primum errore creuissent, subtexit historiam, ex qua ostendit, qua floruerit ætate. Ait em̄: Tumulos mortuis templaq; fecerūt, sicut usq; hodie uidemus, è quibus est & Antinous seruus Hadriani Cæsaris, cui & gymnicus agon exercetur, apud Antinoum ciuitatem, quam ex eius nomine condidit, & statuit prophetas in templo. Antinoū autem in delitijs habuisse Cæsar Hadrianus scribitur.

IUSTINUS PHILOSOPHUS.

IUSTINUS philosophus, habitu quoq; philosophorū incedens, de Neapoli urbe Palæstinæ, patre Prisco Bacchio, pro religione Christi plurimum laborauit, intantum ut Antonino quoque Pio & filijs eius, & senatui librum contra gentes scriptum daret, ignominiamq; crucis non erubesceret. & alium librum successoribus eiusdem Antonini, M. Antonino Vero, & L. Aurelio Commodo. Extat eius & aliud uolumen contra gentes, ubi de dæmonum quoq; natura disputat: & quartum aduersus gentes, cui titulum prænotauit ἔλεγχος. sed & alium de monarchia dei, & alium librum, quē prænotauit Psalten, & alium de Anima. Dialogus contra Iudæum, quem habuit aduersus Tryphonem principem Iudæorum, sed & contra Marcionem insignia uolumina, quorum Irenæus quoque in quinto aduersus hæreses libro meminit: & alium librū contra om̄es hæreses, cuius facit mentionem in apologetico, quē dedit Antonino Pio. Hic quū in urbe Roma haberet

τὰς διατριβὰς, εὐθέως κρίσκην τὸν κυνικὸν τὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν βλασφημοῦντα, καὶ καλῶν αὐτὸν λαίμαργον, καὶ τὸν θάνατον φοβούμενον, ἄσωτόν τε καὶ ἀκόλαστον, τέλος τῇ τούτου ἐνεργείᾳ καὶ ἐπιβουλῇ, ὡς χριστιανὸς ὑπὲρ τοῦ χριστοῦ ἔπαθεν.

ΜΕΛΙΤΩΝ.

ΜΕΛΙΤΩΝ ἀσιανὸς, σάρδεων ἐπίσκοπος, βίβλον βασιλεῖ μάρκῳ ἀντωνίνῳ βήρῳ, ὃς φρόντωνος τοῦ ῥήτορος μαθητὴς ἐγεγόνει, ὑπὲρ τοῦ χριστιανῶν δόγματος ἐπέδωκεν. Ἔγραψε δὲ καὶ ἕτερα, ἀφ' ὧν τάδε ὑπετάξαμεν. τοῦ πάσχα λόγους δύο, περὶ βίου προφητικοῦ λόγον ἕνα, περὶ ἐκκλησίας λόγον ἕνα, περὶ ἡμέρας κυριακῆς λόγον ἕνα, περὶ διανοίας λόγον ἕνα, περὶ τῶν πιστῶν λόγον ἕνα, περὶ πλάσεως ἕνα, περὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἕνα, περὶ βαπτίσματος ἕνα, περὶ ἀληθείας ἕνα, περὶ γεννήσεως χριστοῦ ἕνα, περὶ προφητείας ἰδίας ἕνα, περὶ φιλοξενίας ἕνα, καὶ ἕτερον λόγον, ὃς ἐπιγράφεται κλείς, περὶ διαβόλου ἕνα, περὶ ἀποκαλύψεως ἰωάννου ἕνα, καὶ περὶ τοῦ ἐνσωμάτου θεοῦ λόγον ἕνα, ἐκλογῶν λόγους ἕξ. τούτου τὴν εὐφυΐαν ἐπαινῶν τερτυλλιανὸς ἐν τοῖς ἑπτὰ λόγοις, οὓς ἔγραψε κατὰ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ μοντανοῦ, λέγει, ὅτι πολλοὶ τῶν ἡμετέρων νομίζουσιν αὐτὸν εἶναι προφήτην.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ, ἕκτος τῆς ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, βασιλεύοντος μάρκου ἀντωνίνου βήρου, βίβλον κατὰ μαρκίωνος συνέταξεν, ἥτις ἄχρι τήμερον τυγχάνει. τούτου φέρεται καὶ πρὸς αὐτόλυκον τρία τεύχη, καὶ κατὰ τῆς αἱρέσεως ἑρμογένους λόγος εἷς, καὶ ἄλλαι βραχεῖαι βίβλοι, εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ἀνήκουσαι. Ἀνέγνων ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ εἰς εὐαγγέλιον καὶ εἰς παροιμίας σολόμωνος ὑπομνήματα, ἅτινά μοι οὐ δοκοῦσι συμφωνεῖν τῇ εὐφυΐᾳ, καὶ τῇ φράσει τῶν προειρημένων συγγραμμάτων.

ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΟΣ ἱραπόλεως τῆς ἀσίας ἐπίσκοπος, βασιλεύοντος, μάρκου ἀντωνίνου βήρου ἤνθησεν, ᾧ τινι καὶ ἐπὶ

τὰς διατριβὰς, & Crescentem Cynicum, qui multa aduersum Christianos blasphemabat, redargueret, gulosum, & mortis timidum, luxuriæq́ & libidinum sectatorem, ad extremum studio eius & insidijs accusatus quod christianus esset, pro Christo sanguinem fudit.

MELITO ASIANVS.

MELITO Asianus, Sardensis episcopus, librum Imperatori M. Antonino Vero, qui Frontonis oratoris discipulus fuit, pro Christiano dogmate dedit. Scripsit quoq́ & alia, de quibus ista sunt, quæ subiecimus. De pascha libros duos. De uita prophetarum librum unum. De ecclesia librum unum. De die dominica librum unum. De sensibus librum unum. De fide librum unum. De plasmate librum unum. De anima & corpore librum unum. De baptismate librum unum. De ueritate librum unum. De generatione Christi librum unum. De prophetia sua librū unum. De philoxenia librum unum, & alium librum qui Clauis inscribitur. De diabolo librum unum. De apocalypsi Ioannis librū unum, καὶ περὶ ἐνσωμάτου θεοῦ librū unum. Et ἐκλογῶν libros sex. Huius elegans & declamatoriū ingenium, Tertullianus in septem libris, quos scripsit aduersus ecclesiam pro Montano, dicit, eum à pelrisq́ nostrorū prophetarum putari.

THEOPHILVS.

THEOPHILVS sextus Antiochensis ecclesiæ episcopus, sub Imperatore M. Antonino Vero, librum contra Marcionē composuit, qui usq́ hodie extat. Feruntur eius & ad Autolycum tria uolumina, & contra hæresim Hermogenis liber unus, & alij breues elegantesq́ tractatus ad ædificationem ecclesiæ pertinentes. Legi sub nomine eius in euangelium & in prouerbia Solomonis commentarios, qui mihi cum superiorum uoluminum elegantia & phrasi non uidentur congruere.

APOLLINARIVS.

APollinarius Asiæ Hierapolitanus episcopus, sub Imperatore M. Antonino secundo floruit, cui & in-

σημον τεῦχος ὑπὲρ τῆς τῶν χριστιανῶν πίστεως ἐπέδωκεν. Εἰσὶ καὶ ἕτεροι πέντε αὐτοῦ κατὰ τῶν ἐθνῶν λόγοι, καὶ περὶ ἀληθείας δύο, καὶ κατὰ τῶν Φρυγῶν τότε πρῶτον ἀνακυψάντων, ἅμα πρισκίλλᾳ καὶ μαξιμίλλᾳ ἀνοσίοις προφήταις, ἀρξαμένου μοντανοῦ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ τῆς κατὰ κόρινθον ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, τοσοῦτον εὐφραδὴς καὶ σπουδαῖος ἐγένετο, ὥστε μὴ μόνον τοὺς λαοὺς τῆς ἰδίας πόλεως καὶ ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων, δι' οἰκείων ἐπιστολῶν πεπαιδευκέναι, ἀφ' ὧν ἐστὶ μία πρὸς λακεδαιμονίους, ἄλλη πρὸς ἀθηναίους, τρίτη πρὸς νικομηδεῖς, τετάρτη πρὸς κρῆτας, πέμπτη πρὸς ἀμαστριανὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑτέρας πόντου ἐκκλησίας, ἕκτη πρὸς κνωσσιανούς, καὶ πινυτὸν τῆς αὐτῆς πόλεως ἐπίσκοπον, ἑβδόμη πρὸς ῥωμαίους, ἣν ἔγραψε πρὸς σωτῆρα τὸν τούτων ἐπίσκοπον, ὀγδόη πρὸς χρυσοφόραν εὐλαβῆ γυναῖκα. Διέπρεψεν ἐπὶ μάρκου ἀντωνίνου βήρου, καὶ λουκίου αὐρηλίου κομόδου.

ΠΙΝΥΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΠΙΝΥΤΟΣ κρήτης κνωσσοῦ τῆς πόλεως ἐπίσκοπος, ἔγραψε πρὸς διονύσιον κορίνθου ἐπίσκοπον πάνυ κομψὴν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ διδάσκει, οὐκ ἀεὶ δεῖν τοὺς λαοὺς γάλακτι τρέφεσθαι, μήπως ὡς νήπιοι τῇ ἐσχάτῃ καταληφθῶσιν ἡμέρᾳ, ἀλλὰ καὶ στερεῷ βρώματι, ἵνα εἰς πνευματικὸν προκόψωσι γῆρας. καὶ οὗτος ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἤνθησεν.

ΤΑΤΙΑΝΟΣ.

ΤΑΤΙΑΝΟΣ, ὁ πρώτην τὴν ῥητορικὴν διδάσκων, οὐκ ἐλαχίστην ἐκ τῆς ῥητορικῆς ἐπιστήμης δόξαν ὠνήσατο, ἰουστίνου τοῦ μάρτυρος σπουδαστὴς γέγονε, διαπρέπων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ὅσῳ τῆς τούτου πλευρᾶς οὐκ ἀπέστη, ὕστερον δὲ ὑπὸ ὄγκῳ τῆς παιδεύσεως ἐπαρθεὶς, καινὴν συνεστήσατο αἵρεσιν, λέγω δὴ τῶν ἐγκρατιτῶν, ἣν μετέπειτα σεβῆρος ἐπηύξησεν, ἀφ' οὗ ἄχρι τοῦ παρόντος, οἱ τούτου τοῦ μέρους αἱρετικοί, σεβηριανισταὶ ὀνομάζονται. ὁ δὲ προειρημένος τατιανὸς πάμπολλα συνεγράψατο τεύχη. ἀφ' ὧν ἐστὶ κατὰ τῶν ἐθνῶν λόγος εἷς πάνυ θαυμαστός, ὃς μεταξὺ πάντων αὐτοῦ τῶν συγγραμμάτων ἐπίσημός ἐστι. καὶ

ſigne uolumen pro fide Chriſtianorum dedit. Extant eius & alij quinque aduerſum gentes libri, & de ueritate duo, & aduerſum Cataphrygas tunc primum exortos cum Priſcilla & Maximilla inſanis uatibus, incipiente Montano.

DIONYSIVS EPISCOPVS.

DIONYSIVS, Corinthiorũ eccleſiæ epiſcopus, tantæ eloquentiæ & induſtriæ fuit, ut non ſolum ſuæ ciuitatis & prouinciæ populos, ſed & aliarum urbiũ & prouinciarum epiſcopos, epiſtolis erudiret. E quibus eſt una ad Lacedæmonios, alia ad Athenienſes, tertia ad Nicomedenſes, quarta ad Cretenſes, quinta ad eccleſiam Amaſtrianam, & ad reliquas Ponti eccleſias, ſexta ad Gnoſſianos, & ad Pinytum, eiuſdem urbis epiſcopum, ſeptima ad Romanos, quam ſcripſit ad Soterem epiſcopum eorum, octaua ad Chryſophoram, ſanctam fœminã. Claruit ſub Imperatore M. Antonino Vero, & L. Aurelio Cõmodo.

PINYTVS EPISCOPVS.

PINYTVS Cretenſis, Gnoſſiæ urbis epiſcopus, ſcripſit ad Dionyſiũ Corinthi epiſcopum, ualde elegantem epiſtolam, in qua docet non ſemper lacte populos nutriendos, ne quaſi paruuli ab ultimo occupentur die, ſed & ſolido ueſci debere cibo, ut in ſpiritualem proficiant ſenectutem. Et hic ſub M. Antonino Vero, & L. Aurelio Commodo floruit.

TATIANVS.

TATIANVS, qui primum oratoriam docens, non paruam ſibi ex arte rhetorica gloriam comparauerat. Iuſtini martyris ſectator fuit, florens in eccleſia, quandiu ab eius latere non diſceſſit. Poſtea uero inflatus eloquentiæ tumore, nouam condidit hæreſim, quæ ἐγκρατιτῶν dicitur, quam poſtea Seuerus auxit, à quo eiuſdem partis hæretici, Seueriani uſq; hodie appellant. Porrò Tatianus infinita ſcripſit uolumina, è quibus unus cõtra gentes florentiſſimus extat liber, qui inter om̃ia op̃a eius fertur inſignis.

καὶ οὗτος βασιλεύοντος μάρκου ἀντωνίνου βήρου, καὶ αὐρηλίου κομόδου ἤνθησεν.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ, ἐπίσκοπος κρήτης πόλεως γορτύνης, οὗ τινος διονύσιος ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ μέμνηται, ἣν ἔγραψε πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τῆς προειρημένης πόλεως, ἔνδοξον πάνυ κατὰ μαρκίωνος ἐξέδωκε βίβλον. ἐν τοῖς καιροῖς τῶν προειρημένων διέπρεψεν.

ΜΟΥΣΑΝΟΣ.

ΜΟΥΣΑΝΟΣ, οὐκ ἄδοξος μεταξὺ τῶν περὶ ἐκκλησιαστικοῦ δόγματος συγγραψαμένων, ἐπὶ μάρκου ἀντωνίνου βήρου κατεσκεύασε βίβλον πρός τινας ἀδελφούς, τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, πρὸς τὴν τῶν ἐγκρατιτῶν αἵρεσιν κατανεύσαντας.

ΜΟΔΕΣΤΟΣ.

ΜΟΔΕΣΤΟΣ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ ἀντωνίνου καὶ κομόδου κατὰ μαρκίωνος συνέταξε βίβλον, ἥτις ἄχρι σήμερον ὑπάρχει. φέρεται καὶ ἄλλα αὐτοῦ συγγράμματα, ἅ τινα παρὰ τῶν πεπαιδευμένων, ὡς ψευδεπίγραφα ἀποδοκιμάζεται.

ΒΑΡΔΗΣΑΝΗΣ.

ΒΑΡΔΗΣΑΝΗΣ ἐν μεσοποταμίᾳ λαμπρὸς φανείς, πρῶτον μὲν βαλεντίνου σπουδαστής, ὕστερον δὲ ἀντίπαλος, καινὴν αἵρεσιν συνεστήσατο. τούτου παρὰ τῶν σύρων θερμοτάτη κηρύττεται εὐφυΐα, καὶ ἐν διαλέξει σφοδροτάτη. ἔγραψε πάμπολλα κατὰ πασῶν σχεδὸν τῶν αἱρέσεων, τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ ἀνακυψασῶν, ἐν οἷς περιφανής ἐστιν καὶ γενναῖος ἐκεῖνος ὁ λόγος, ὃν μάρκῳ ἀντωνίνῳ περὶ μοίρας ἐπέδωκε, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ περὶ διωγμοῦ τεύχη, ἅπερ οἱ τούτου σπουδασταὶ ἀπὸ τῆς σύρας εἰς ἑλληνικὴν διάλεξιν μετέφρασαν. ὅπου δὲ τοσαύτη ἰσχύς ἐστι καὶ λαμπρότης ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ, πόσην νομίζομεν ἐν τῷ οἰκείῳ λόγῳ ἔχειν ἀρετήν;

ΒΙΚΤΩΡ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΒΙΚΤΩΡ, τρισκαιδέκατος ῥώμης ἐπίσκοπος, περὶ τῆς τοῦ πάσχα ζητήσεως, καὶ ἄλλα τινὰ συνέταξε τεύχη, ἐκυβέρνησε τὴν ἐκκλησίαν βασιλεύοντος σεβήρου ἐπὶ ἔτη δέκα.

Et hic ſub imperatore M. Antonino Vero,& L. Aurelio Commodo floruit.

PHILIPPVS EPISCOPVS.

PHILIPPVS, Epiſcopus Cretenſis, hoc eſt urbis Gortinæ, cuius Dionyſius in epiſtola ſua meminit, quam ſcripſit ad eiuſdem ciuitatis eccleſiam, præclarum aduerſum Marcionem ædidit librum, temporibusq; M. Antonini Veri, & L. Aurelij Commodi claruit.

MVSANVS.

MVSANVS, non ignobilis inter eos, qui de eccleſiaſtico dogmate ſcripſerunt, ſub Imperatore M. Antonino Vero, confecit librum aduerſus quoſdam fratres, qui de eccleſia ad Encratitarum hæreſim declinauerant.

MODESTVS.

MODESTVS & ipſe ſub Imperatore M. Antonino, & L. Aurelio Commodo, aduerſum Marcionem ſcripſit librum, qui uſq; hodie perſeuerat. Ferunt ſub nomine eius & alia συγγράμματα, ſed ab eruditis quaſi ψευδεπίγραφα repudiantnr.

BARDESANES.

BARDESANES in Meſopotamia clarus habitus eſt, qui primum Valentini ſectator, deinde confutator, nouam hæreſim condidit. Ardens eius à Syrijs prædicatur ingenium, & in diſputatione uehemens. Scripſit infinita aduerſum omnes penè hæreticos, qui ætate eius pullulauerant. In quibus clariſſimus ille eſt & fortiſſimus liber, quem M. Antonino de fato tradidit, & multa alia ſuper perſecutione uolumina, quæ ſectatores eius de Syria lingua, uerterunt in Græcam. Si autē tanta uis eſt & fulgor in interpretatione, quantā putamus in ſermone proprio?

VICTOR.

VICTOR, tertiuſdecimus Romanæ urbis epiſcopus ſuper quæſtione paſchæ, & alia quædā ſcribens opuſcula, rexit eccleſiam ſub Seuero principe annis decem.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ, Ποθεινοῦ τοῦ ἐπισκόπου Λουγδούνων, τῆς ἐν Γαλλίαις ἐκκλησίας πρεσβύτερος, παρὰ τῶν μαρτύρων τῆς εἰρημένης πόλεως, διά τινας ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας, πρεσβευτὴς εἰς Ῥώμην σταλεὶς, ἐπ' ὀνόματι οἰκείῳ δεξάμενος ἐπιστολὰς γεμούσας τιμῆς, πρὸς Ἐλεύθερον ἐπίσκοπον Ῥώμης ἀπηνέγκατο. μετὰ δὲ ταῦτα Ποθεινοῦ, σχεδὸν ἐνενηκονταετοῦς μαρτυρήσαντος, εἰς τὸν τούτου τόπον ὑπεισέρχεται. ὡμολόγηται δὲ, Πολυκάρπου, οὗ τινος προεμνήσθημεν, γεγενῆσθαι μαθητής. Ἔγραψε πέντε κατὰ τῶν αἱρέσεων βίβλους. καὶ κατὰ τῶν ἐθνῶν τεῦχος βραχύ, καὶ περὶ ἐπιστήμης ἕτερον. καὶ πρὸς Μαρκιανὸν ἀδελφὸν περὶ τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος. καὶ βίβλον ποικίλων ὁμιλιῶν. καὶ πρὸς Βλάστον περὶ σχήματος, καὶ πρὸς Φλωρῖνον περὶ μοναρχίας, καὶ ὅτι ὁ θεὸς κτίστης κακῶν οὐκ ἔστι. καὶ περὶ ὀγδοαστῶν ἐξαίρετον σύνταγμα, ἐν τῷ τέλει δὲ τοῦ αὐτοῦ συντάγματος, ὑπέγραψεν οὕτως. Ὁρκῶ σε τὸν μεταγράφοντα ταύτην τὴν βίβλον, κατὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ τῆς ἐνδόξου ἐλεύσεως αὐτοῦ, ἐν ᾗ κρινεῖ ζῶντας καὶ νεκρούς, ἵνα ἀντιβάλῃς μετὰ τὸ γράψαι, καὶ ἐκδιορθώσῃ πρὸς τὰ ἀντίγραφα, ἀφ' ὧν ἔγραψας ἐπιμελῶς. καὶ ταύτην τὴν κατάκρισιν ὁμοίως μεταγράψῃς, καθὼς εὗρες ἐν τοῖς ἀντιγράφοις. Φέρονται αὐτοῦ καὶ ἄλλαι πρὸς Βίκτωρα ἐπίσκοπον Ῥώμης περὶ ζητήσεως τοῦ πάσχα ἐπιστολαί, ἐν αἷς παραινεῖ αὐτῷ, μὴ ῥαδίως ὀφείλειν τὴν ἕνωσιν τῆς ἑνότητος διασχίσαι. καὶ γὰρ Βίκτωρ πολλοὺς τῆς Ἀσίας καὶ τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους καθεῖλεν, οἵτινες τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῆς σελήνης, μετὰ τῶν Ἰουδαίων τὸ πάσχα ἐπετέλεσαν. Ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ τοὺς διαφωνήσαντας μὴ συναινέσαι Βίκτωρι. Ἤνθησεν μάλιστα ἐπὶ Κομόδου βασιλέως. ὅστις εἰς τόπον Ἀντωνίνου Βήρου ὑπεισῆλθεν.

ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ.

ΠΑνταῖνος στωικοῦ δόγματος φιλόσοφος, κατά τινα παλαιὰν τῶν Ἀλεξανδρέων συνήθειαν, ἐν ᾗ ἀπὸ Μάρκου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἐκκλησιαστικοὶ γεγόνασι, διδάσκαλος, τοσαύτης σοφίας καὶ παιδεύσεως, τοῦτο μὲν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, τοῦτο δὲ καὶ ἐν τοῖς κοσμικοῖς γράμμασιν

IRENAEVS.

IRENAEVS, Pothini epiſcopi qui Lugdunenſem in Gallia regebat eccleſiam, presbyter, à martyribus eiuſdem loci ob quaſdam eccleſiæ quæſtiones, legatus Romã miſſus, honorificas ſuper nomine ſuo, ad Eleutheriũ epiſcopum perfert literas. Poſtea iam Pothino propè nonagenario, ob Chriſtum martyrio coronato, in locum eius ſubſtituitur. Conſtat autem Polycarpi, cuius ſupra fecimus mentionem, ſacerdotis & martyris hunc fuiſſe diſcipulum. Scripſit quinque aduerſus hæreſes libros, & contra gentes uolumẽ breue, & de diſciplina aliud, & ad Martianum fratrem de apoſtolica prædicatione, & librum uariorum tractatuum, & ad Blaſtum de ſchiſmate, & ad Florinum de monarchia, ſiue quod deus non ſit conditor malorum, & περὶ τῶν ὀγδοαδῶν egregium commentarium, in cuius fine ſignificans ſe apoſtolicorum temporum uicinũ fuiſſe, ſic ſubſcripſit: Adiuro te, qui tranſſcribis librum iſtum, per dominum Ieſum Chriſtum, & per glorioſum eius aduentum, quo iudicaturus eſt uiuos & mortuos, ut conferas poſtquã tranſſcripſeris: & emendes illum ad exemplar, unde ſcripſiſti diligentiſſimè, hanc quoque obteſtationem ſimiliter transferas, ut inueniſti in exemplari. Feruntur eius & aliæ ad Victorem epiſcopum Romanũ, de quæſtione paſchæ epiſtolæ, in quibus commonet eum, non facile debere unitatem collegij ſcindere. Siquidem Victor multos Aſiæ & Orientis epiſcopos, qui decimaquarta luna cũ Iudæis paſcha celebrabãt, damnandos crediderat. In qua ſententia hi qui diſcrepabant ab illis, Victori non dederunt manus. Floruit maxime ſub Commodo principe, qui M. Antonino Vero in imperium ſucceſſerat.

PANTAENVS.

PAntænus Stoicæ ſectæ philoſophus, iuxta quandam ueterẽ in Alexãdria cõſuetudinẽ, ubi à Marco euãgeliſta ſemꝑ eccleſiaſtici fuere doctores, tantæ prudentiæ & eruditiōis, tam in ſcripturis diuinis, q̃ in ſeculari literatura

ἐντὸς γέγονεν, ὥς τε περὶ κληθέντα αὐτὸν παρὰ τῶν ἰνδίας πρεσβυτέρων, ὑπὸ δημητρίου ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου, εἰς τὴν ἰνδίαν ἀποσταλῆναι, ἐν ᾗ εὗρε βαρθολομαῖον ἐκ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, τὴν ἔλευσιν τοῦ κυρίου ΙΗΣΟΥ κατὰ τὸ ματθαίου εὐαγγέλιον κηρύξοντα, ὅπερ ἑβραϊκοῖς γράμμασι γεγραμμένον, εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ἀναζεύξας, μεθ' αὐτοῦ ἐκόμισε, τούτου πολλὰ ὑπομνήματα εἰς τὰς θείας γραφὰς τυγχάνει, ἀλλὰ μᾶλλον ζώσῃ φωνῇ τὰς ἐκκλησίας ὠφέλησεν. ἐδίδαξε ἐπὶ σεβήρου καὶ ἀντωνίνου τοῦ ἐπίκλην καρακάλου.

ΡΟΔΩΝ.

ΡΟΔΩΝ ἀσιανός, παρὰ τατιανῷ τῷ ἀναφερομένῳ, ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς παιδευθεὶς, ἐξέδωκε μὲν πάμπολλα, ἐξαίρετον δὲ κατὰ μαρκίωνος σύνταγμα, ἐν ᾧ ἐξηγεῖται, ὅπως καὶ αὐτοὶ εἰς ἑαυτοὺς μαρκιωνισταὶ διαφωνοῦσι, καὶ τὸν ἀπελλῆν τὸν γέροντα ὁμοίως αἱρετικὸν, σιωπετυχηκέναι αὐτοῖς, καὶ καταγέλαστον γεγενῆσθαι, εἰρηκότα ὅτι τὸν θεὸν ὃν σέβη, ἀγνοεῖ. μέμνηται ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ, ἣν ἔγραψε πρὸς καλλιστίωνα, τατιανοῦ γεγενῆσθαι ἐν τῇ ῥώμῃ ἀκροατής, καὶ εἰς τὴν ἑξαήμερον δὲ κομψὰς ὁμιλίας συνέταξε, καὶ κατὰ τῶν φρυγῶν ἐπίσημον ἔργον, ἀνθήσας ἐπὶ τῶν χρόνων κομόδου καὶ σεβήρου.

ΚΛΗΜΗΣ.

ΚΛΗΜΗΣ ἀλεξανδρείας πρεσβύτερος, πανταίνου περὶ οὗ προείπομεν, ἀκροατής, ὃς μετὰ τὴν τούτου τελευτὴν, τὰς διατριβὰς τῆς ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἐκκλησίας κατέχε, καὶ κατηχήσεων διδάσκαλος γέγονεν. ἐπίσημά τε τεύχη παιδεύσεως, καὶ εὐγλωττίας ἀνάμεστα συνέταξε, τοῦτο μὲν τῶν θείων, τοῦτο δὲ καὶ κοσμικῶν, ἀφ' ὧν ἐστὶ τάδε, στρωματεῖς ὀκτώ, ὑποτυπώσεων λόγοι ὀκτώ, κατὰ τῶν ἐθνῶν παιδαγωγοὶ τρεῖς, περὶ τοῦ πάσχα εἷς, περὶ νηστείας διάλεξις. καὶ ἕτερος ἐπίγραφον, τίς ἄρα πλούσιος σωθήσεται. περὶ κακολογίας, λόγος εἷς. περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν, καὶ κατὰ τῶν ἀκολουθούντων τῇ τῶν ἰουδαίων πλάνῃ λόγον, ὅν τινα ἰδικῶς ἀλεξάνδρῳ ἐπισκόπῳ ἱεροσολύμων προσεφώνησε. μέμνηται δὲ ἐν τοῖς ἰδίοις στρώμασιν τοῦ τεύχους τατιανοῦ τοῦ προειρημένου κατὰ τῶν ἐθνῶν, καὶ κασσιανοῦ τινὸς χρονογραφίας,

fuit, ut in Indiam quoque rogatus ab illius gentis legatis, à Demetrio Alexandriæ episcopo mitteretur, ubi reperit Bartholomæum de duodecim apostolis, aduentum domini IESV, iuxta Matthæi euangelium prædicasse, quod Hebraicis literis scriptum, reuertens Alexandriam, secum retulit. Huius multi quidem in sanctam scripturam extant commẽtarij, sed magis uiua uoce, ecclesijs profuit. Docuitq́ sub Seuero principe, & Antonino cognomento Caracalla.

RHODON.

RHODON genere Asianus, à Tatiano de quo supra diximus, Romæ in scripturis eruditus, ædidit plurima, præcipuum'que aduersus Marcionem opus, in quo refert, quomodo ipsi quoq́ inter se Marcionitæ discrepent, & Apellem senem alium hæreticum à se quondam fuisse conuentum, & risui habitum, eo quod deum coleret, ignorare se diceret. Meminit in eodẽ libro, quem scripsit ad Callistionem Tatiani se Romæ fuisse auditorẽ. Sed & in Hexaemeron elegãtes tractatus cõposuit, & aduersum Phrygas insigne opus. Temporibus'que Commodi & Seueri floruit.

CLEMENS.

CLEMENS Alexandriæ ecclesiæ presbyter, Pantæni, de quo supra retulimus, auditor, post eius mortẽ, Alexandriæ ecclesiasticã scholã tenuit, & κατηχήσεων magister fuit. Feruntur eius insignia uolumina, plenaq́ eruditionis & eloquẽtiæ, tam de scripturis diuinis, quàm de secularis literaturæ instrumento. E quibus illa sunt στρωματεῖς libri octo, ὑποτυπώσεων libri octo, aduersus gentes liber unus, Pædagogi libri tres, De pascha liber unus, De ieiunio disceptatio. Et alius qui inscribitur, Quisnam diues ille sit, qui saluetur. De obtrectatione liber unus. De canonibus ecclesiasticis, & aduersum eos qui Iudæorum sequuntur errorem, liber unus, quem proprie Alexandro Hierosolymorum episcopo προσεφώνησεν. Meminit autem in stromatibus suis, uoluminis Tatiani, aduersus gentes, de quo supra diximus, & Cassiani cuiusdam χρονογρα-

φίας, ὅπερ ἐν τοῖς παλαιοῖς εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθημεν. οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ Ἰουδαίους Ἀριστόβουλόν τινα, καὶ Δημήτριον, καὶ Εὐπόλεμον ἀναφέρει, οἷα κατὰ τῶν ἐθνῶν συγγραψαμένους καθ' ὁμοιότητα Ἰωσήπου, ἀρχαιογονίας Μωϋσέως, καὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους. Ἔστι καὶ Ἀλεξάνδρου Ἱεροσολύμων ἐπισκόπου, ὃς μετὰ Νάρκισσον ὕστερον προέστη τῆς ἐκκλησίας, ἐπιστολὴ περὶ χειροτονίας Ἀσκληπιάδου ὁμολογητοῦ, πρὸς Ἀντιοχέας, συγχαίροντος αὐτοῖς, ἐν ᾗ εἰς τὸ τέλος, οὕτως λέγει. Ταῦτα ὑμῖν κύριοι ἀδελφοί τε τὰ γράμματα ἔπεμψα, διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Κλήμεντος ἀνδρὸς περιφανοῦς, καὶ δεδοκιμασμένου, ὃν καὶ ὑμεῖς ἴστε, καὶ νῦν πλέον ἐπιγνώσεσθε, ὅς τις ἐνταῦθα ἐλθὼν κατὰ πρόνοιαν καὶ ἐπιφοίτησιν θεοῦ, ἐστερέωσε καὶ ηὔξησε τοῦ κυρίου τὴν ἐκκλησίαν. ὡμολόγηται τὸν Ὠριγένην, τούτου γεγενῆσθαι μαθητήν. ἤνθησε δὲ βασιλευόντων Σεβήρου καὶ Ἀντωνίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

ΜΙΛΤΙΆΔΗΣ.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ, οὗ τινος Ῥόδων ἐν τῷ ἰδίῳ συγγράμματι τῷ κατὰ Μοντανοῦ καὶ Πρισκίλλας καὶ Μαξιμίλλας συντεθέντι, μέμνηται. ἔγραψε κατ' αὐτῶν τεῦχος ἐξαίρετον. καὶ κατὰ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων λόγους ἄλλους, ἐπέδωκε δὲ τῷ τηνικαῦτα βασιλεῖ ἀπολογητικόν. ἀνθήσας ἐν τοῖς χρόνοις Μάρκου Ἀντωνίνου Κομόδου.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος. ἔγραψε κατὰ Μοντανοῦ Πρισκίλλας καὶ Μαξιμίλλας, μέγα καὶ ἐπίσημον τεῦχος, ἐν ᾧ φησὶ Μοντανὸν καὶ τὰς μαινομένας προφήτιδας ἀπάγξασθαι, καὶ ἕτερα πολλὰ ἐν οἷς περὶ Πρισκίλλας καὶ Μαξιμίλλας λέγει. Εἰ ἀρνοῦνται αὐτὰς εἰληφέναι δῶρα, ὁμολογήσουσι μὴ εἶναι προφήτας, τοὺς δεχομένους δῶρα, καὶ διὰ χιλίων τοῦτο ἐλέγχω μαρτύρων. ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρων ἔργων, προφῆται δοκιμάζονται. εἰπέ μοι, κόμην βάπτει προφήτης; στυβίῳ τοὺς ὀφθαλμοὺς χρίει; προφήτης ἐσθήμασι καὶ μαργαρίταις κοσμεῖται; προφήτης τάβλα καὶ βολίοις παίζει; τόκους λαμβάνει προφήτης; ἀποκριθῶσιν εἰ τοῦτο γενέσθαι ἐξὸν ἢ καὶ μή, καὶ ἐμὸν ἐστὶ ἐλέγξαι ὅτιπερ πεποιήκασι.

Λέγει

φίας, quod opusculum inuenire non potui. Necnon & de Iudæis Aristobulum quendam, & Demetrium & Eupolemum scriptores aduersus gentes refert, qui in similitudinem Iosephi ἀρχαιογονίας Moysi & Iudaicæ gentis asseuerant. Extat Alexandri Hierosolymitarum episcopi, qui cum Narcisso postea rexit ecclesiam, epistola super ordinatione Asclepiadis confessoris ad Antiochenses, congratulantis eis, in qua ponit in fine: Hæc uobis domini ac fratres scripta transmisi, per Clementem beatum presbyterum, uirum illustrem, & probatum, quem uos quoque scitis, & nunc plenius recognoscetis, qui quum huc uenisset iuxta prouidentiã & uisitationem dei, confirmauit & auxit domini ecclesiam. Constat Origenem huius fuisse discipulum. Floruit autem Seueri & Antonini filij eius temporibus.

MILTIADES.

MILTIADES, cuius Rhodon in ope suo quod aduersum Montanum, Priscillã, Maximillamq́ composuit, recordatur, scripsit contra eosdem uolumen præcipuum. Et aduersus gentes Iudæosq́, libros alios, & principibus illius temporis apologeticum dedit. Floruit autẽ M. Antonini Commodi temporibus.

APOLLONIVS.

APOLLONIVS uir disertissimus, scripsit aduersus Montanum, Priscillam, & Maximillam insigne & longum uolumen, in quo asserit Montanũ, & insanas uates, perisse suspendio, & multa alia, in quibus de Priscilla & Maximilla refert: Si negant eas accepisse munera, confiteantur non esse prophetas qui accipiunt, & mille hoc testibus approbabo. Sed & ex alijs fructibus probantur prophetæ. Dic mihi, crinem fucat prophetes? Stybio oculos linit? Prophetæ uestibus et gemmis ornantũ? Prophetes tabula ludit & tesseris? Propheta fœnus accipit? Respondeant, utrum hoc fieri liceat, an non? Meum est approbare, quod fecerint.

λέγει ἐν αὐτῇ τῇ βίβλῳ, τεσσαρακοστὸν εἶναι ἐνιαυτὸν. ἕως τοῦ καιροῦ, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς συγγράφεται, ἀφ' οὗ τὴν ἀρχὴν ἐδέξατο ἡ αἵρεσις ἡ κατὰ φρύγας. τερτυλλιανὸς δὲ ἐκδεδωκὼς λόγους ἕξ, κατὰ τῆς ἐκκλησίας περὶ ἐκστάσεως τὸν ἕβδομον ἰδικῶς κατὰ ἀπολλωνίου συνέταξεν, ἐν ᾧ πάντα ἅπερ ἐκεῖνος εὐθύνειν ἐπιχειρεῖ ἐκδικεῖ. ἤνθησε δὲ ἀπολλώνιος ἐπὶ κομόδου καὶ σεβήρου.

ΣΑΡΑΠΙΩΝ.

ΣΑΡΑΠΙΩΝ τῷ δεκάτῳ ἐνιαυτῷ κομόδου τοῦ βασιλέως χειροτονηθεὶς τῶν ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς καρῖνον καὶ πόντιον, περὶ τῆς αἱρέσεως μοντανοῦ, ταῦτα προσθείς. ἵνα δὲ γνῶτε τὴν βλάστην τοῦ δόγματος τούτου, τῆς καινῆς λέγω προφητείας, καὶ τὴν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ μανίαν ἀποδοκιμαστέαν ὑπάρχειν, ἔπεμψα ὑμῖν ἀπολλιναρίου τοῦ μακαριωτάτου, ὃς γέγονεν ἱεραπολίτης ἀσίας ἐπίσκοπος γράμματα. καὶ πρὸς δόμνον δὲ τὸν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ πρὸς τοὺς ἰουδαίους κατανεύσαντα συνέταξε τεῦχος. καὶ ἄλλο περὶ τοῦ εὐαγγελίου, ὅπερ ἐπ' ὀνόματι πέτρου φέρεται, καὶ πρὸς τὴν ἐν ῥόσῳ τῆς κιλίκων ἐκκλησίαν βίβλον, ἥτις εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ διεστράφη, καί τινας εἰς ἀνάγνωσιν τῆς τούτου αἱρέσεως μετήνεγκεν. ἀναγινώσκονται δὲ καὶ σποράδην βραχύταται αὐτοῦ ἐπιστολαί, τῇ ἀσκήσει καὶ τῷ βίῳ αὐτοῦ συνᾴδουσαι.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ῥώμης συγκλητικὸς ἐπὶ κομόδου τοῦ βασιλέως παρὰ τοῦ δούλου παρὰ σεβήρῳ προδοθεὶς χριστιανὸς εἶναι, ἐπιταγείς τε τῆς οἰκείας πίστεως δοῦναι λόγον, μέγα τεῦχος συνέταξεν, ὅπερ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀνέγνω, καὶ οὕτως οὐδὲν ἧττον ἀποφάσει τῆς συγκλήτου, ὑπὲρ τοῦ χριστοῦ ἀπετμήθη, παλαιᾶς παρ' αὐτοῖς κατεχούσης συνηθείας, δίχα ἀρνήσεως μὴ ἀφεθῆναι τοὺς χριστιανούς, τοὺς ἅπαξ εἰς τὴν αὐτοῦ ἀκρόασιν ἑλκυσθέντας.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΕΠΙΣ.

ΘΕΌΦΙΛΟΣ καισαρείας παλαιστίνης, ἥτις πρώην πύργος στράτωνος ἐκαλεῖτο, ἐπίσκοπος, ἐπὶ σεβήρου τοῦ βασιλέως, κατὰ τῶν ἐπιτελούντων τὸ πάσχα μετὰ τῶν ἰουδαίων τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῆς σελήνης, συνοδικὴν ἐπιστολὴν πάνυ θαυμαστὴν μετὰ ἑτέρων συνέταξεν.

Dicit in eodem libro, quadrageſimum eſſe annum uſq; ad tempus, quo ipſe ſcribebat librum, ex quo hæreſes Cataphrygarum habuerit exordium. Tertullianus ſex uoluminibus aduerſus eccleſiã æditis, quos ſcripſit περὶ ἐκστάσεως, ſeptimum propriè aduerſus Apolloniũ elaborauit, in quo omnia quæ ille arguit, conatur defendere. Floruit autem Appollonius ſub Commodo, Seueroq; principibus.

SARAPION.

SARAPION undecimo Commodi Imperatoris anno, Antiochiæ epiſcopus ordinatus, ſcripſit epiſtolã ad Carinum & Pontiũ, de hæreſi Montani, in qua & hæc addit: Vt autem ſciatis, falſi huius dogmatis, id eſt nouæ prophetiæ, ab omni mundo inſaniam reprobari, miſi uobis Apollinaris beatiſſimi, qui fuit in Hierapoli Aſiæ epiſcopus, literas. Ad Domnum quoque, qui perſecutionis tempore ad Iudæos declinauerat, uolumen compoſuit, & alium de euangelio, quod ſub nomine Petri fertur: Librũ ad Rhoſenſem Ciliciæ eccleſiam, quæ in hæreſim eius lectione diuerterat. Leguntur & ſparſim eius breues epiſtolæ autoris ſui ἀσκήσει & uitæ congruentes.

APOLLONIVS.

APOLLONIVS Romanæ urbis Senator, ſub Commodo principe, à ſeruo Seuero ꝓditus, quod Chriſtianus eſſet, imperato ut rationem fidei ſuæ redderet, inſigne uolumen compoſuit, quod in Senatu legit, & nihilominus ſententia Senatus, pro Chriſto capite truncatus eſt, ueteri apud eos obtinente lege, abſque negatione non dimitti Chriſtianos, qui ſemel ad eorum iudicium pertracti eſſent.

THEOPHILVS.

THEOPHILVS Cæſareæ Palæſtinæ (quæ olim turris Stratonis uocabatur) epiſcopus, ſub Seuero principe aduerſum eos, qui decimaquarta luna cum Iudæis paſcha faciebant, cum cæteris epiſcopis ſynodicam ualde utilem compoſuit epiſtolam.

ΒΑΚΧΥΛΟΣ

ΒΑΚΧΥΛΟΣ κορίνθου ἐπίσκοπος, ὁμοίως σεβήρου βασιλεύοντος λαμπρὸς ὑπάρχων, περὶ τοῦ πάσχα ἐκ προσώπου πάντων τῶν ἐν ἀχαΐᾳ ἐπισκόπων, θαυμαστὴν συνέταξε βίβλον.

ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ, ἐφέσου ἐπίσκοπος, μετὰ τῶν λοιπῶν ἀσίας ἐπισκόπων, τῶν ἐπιτελούντων τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα μετὰ τῶν ἰουδαίων τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῆς σελήνης, κατὰ βίκτορος ἐπισκόπου ῥώμης ἐπιστολὴν συνοδικὴν ἐξέδωκε, διδάσκων ὀφείλειν ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου, καὶ τῇ παλαιᾷ ἐξακολουθεῖν αὐθεντίᾳ, ἀφ' ἧς ὀλίγα διηγήσομαι. Ἡμεῖς τοίνυν, ἀμίαντον ἐπιτελοῦμεν τὴν ἑορτήν, μηδὲ προστιθέντες, μηδὲ ὑπεξαιροῦντες. Καὶ γὰρ ἐν τῇ ἀσίᾳ μεγάλα στοιχεῖα ἐκοιμήθη, ἅπερ ἀναστήσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου, ὅταν ἔλθῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ δόξῃ, ἐγείρων πάντας τοὺς ἁγίους. Φίλιππον λέγω ἐκ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, ὃς ἐκοιμήθη ἐν ἱεραπόλει, καὶ τὰς δύο θυγατέρας αἵτινες παρθένοι ἐγήρασαν, καὶ ἑτέραν αὐτοῦ θυγατέρα, ἥτις ἐν ἁγίῳ πνεύματι πεπληρωμένη, ἐν ἐφέσῳ ἐτελειώθη. Καὶ ἰωάννης, ὃς ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ κυρίου ἀνεκλίθη, καὶ ἱερεὺς αὐτοῦ γέγονε χρυσοῦν πέταλον ἐν τῷ μετώπῳ βαστάζων, μάρτυς καὶ διδάσκαλος ἐν τῇ ἐφέσῳ ἐκοιμήθη, καὶ πολύκαρπος ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς ἐν τῇ σμύρνῃ κατάκειται. Καὶ θρασέας ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς ἀπὸ εὐμενείας ἐν τῇ αὐτῇ σμύρνῃ ἀνεπαύη. Οὐκ ἔστιν ἀνάγκη σογάρεως ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος μεμνῆσθαι, τοῦ ἐν λαοδικείᾳ ἀναπαυσαμένου, καὶ παπυρίου τοῦ μακαριωτάτου, καὶ μελίτωνος ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι εὐνούχου, ὅστις ἀεὶ τῷ κυρίῳ λατρεύων, ἐν σάρδεσι κατεθέθη, καὶ περιμένει ἐν τῇ αὐτοῦ ἐλεύσει τὴν ἀνάστασιν. Οὗτοι πάντες παρεφύλαξαν τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῆς σελήνης, ἀπὸ τῆς εὐαγγελικῆς παραδόσεως, εἰς οὐδὲν μέρος ἀπονεύοντες, καὶ ἐκκλησιαστικῷ κανόνι ἑπόμενοι. Κἀγὼ δὲ ἐλάχιστος πάντων ὑμῶν πολυκράτης, κατὰ τὴν διδαχὴν τῶν πλησίον μου, οἷς καὶ ἐξηκολούθησα, καὶ γὰρ ἑπτὰ ἐγένοντο συγγενεῖς μου ἐπίσκοποι, κἀγὼ ὄγδοος, ἀεὶ τὸ πάσχα ἐτέλεσα.

BACCHYLVS.

BACCHYLVS Corinthi episcopus, sub eodem quoq; Seuero principe clarus habitus, de pascha ex omniũ qui in Achaia erant episcoporum persona, plenum eruditione librum conscripsit.

POLYCRATES.

POLYCRATES Ephesiorum episcopus, cum cæteris episcopis Asiæ, qui iuxta quandam ueterem consuetudinẽ cum Iudæis decimaquarta luna pascha celebrabant, Scripsit aduersus Victorem episcopum Romanum epistolam synodicam, in qua docet se apostoli Ioannis & ueterum autoritatem sequi, de qua hæc pauca excerpsimus. Nos igitur inuiolabilem celebramus diem, neque addentes aliquid, neq; dementes aliquid. Etenim in Asia elementa maxima dormierunt, quæ resurgent in die domini, quando uenturus est de cœlis, in maiestate sua, & suscitaturus omnes sanctos. Philippum loquor de duodecim apostolis, qui dormiuit Hierapoli, & duas filias eius, quæ uirgines senuerunt, & aliam eius filiam quæ spiritu sancto plena, in Epheso occubuit. Sed & Ioannes, qui super pectus domini recubuit, & pontifex eius, auream laminam in fronte portans, martyr & doctor in Epheso dormiuit, & Polycarpus episcopus & martyr Smyrnæ cubat. Thraseas quoque episcopus & martyr de Eumenia in eadem Smyrna requiescit. Quid necesse est Sagaris episcopi & martyris recordari, qui in Laodicea soporatur, & Papyrij beati, & Melitonis in sancto spiritu eunuchi, qui semper domino seruiens positus est in Sardis, & expectat in aduentu eius resurrectionẽ? Hi omnes obseruauerunt paschæ diem decimaquarta luna, ab euangelica traditione in nullam partem declinantes, & ecclesiasticum sequentes canonem. Ego quoque minimus omnium uestrum Polycrates, secundum doctrinã propinquorũ meorum, quos & secutus sum (septem siquidem fuerunt propinqui mei episcopi, & ego octauus) semper pascha cele-

λεσα, ὅτε ὁ τῶν ἰουδαίων λαὸς τὰ ἄζυμα ἐποίειτο. τοιγαροῦν ἀδελφοὶ ἑξήκοντα πέντε ἄγων ἔτη ἐν κυρίῳ, καὶ παρὰ πολλῶν ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης ἀδελφῶν πεδευθεὶς, ἐντυχὼν πάσῃ γραφῇ, οὐ δειλιάσω τοὺς ἀπειλουμένους ἡμῖν. ἔφησαν γὰρ οἱ προηγησάμενοί μου πειθαρχεῖν μᾶλλον θεῷ δεῖ ἢ ἀνθρώποις. ταῦτα διὰ τοῦτο τέθεικα, ἵνα τὴν τοῦ ἀνδρὸς αὐθεντίαν ἐξ ἐλαχίστου συντάγματος ὑποδείξω. ἤνθησεν ἐν τοῖς χρόνοις σεβήρου τοῦ βασιλέως, ὁπηνίκα καὶ νάρκισσος ἐν ἱεροσολύμοις.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ ἐπὶ κομόδου καὶ σεβήρου βασιλέως, τὸν ἀπόστολον ὑπεμνημάτισεν.

ΜΑΞΙΜΟΣ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ἐπὶ τῶν αὐτῶν βασιλέων, θαυμαστὸν ζήτημα ἐν ἐπισήμῳ τεύχει συνέταξε, τουτέστιν, πόθεν τὸ κακόν, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἡ ὕλη ἐδόθη.

ΚΑΝΔΙΔΟΣ.

ΚΑΝΔΙΔΟΣ βασιλευόντων τῶν προγεγραμμένων, εἰς τὴν ἑξαήμερον, ὡραίας συνέταξεν ὁμιλίας.

ΑΠΠΙΩΝ.

ΑΠΠΙΩΝ ἐπὶ σεβήρου τοῦ βασιλέως, ὁμοίως εἰς τὴν ἑξαήμερον ὁμιλίας συνεγράψατο.

ΣΕΞΤΟΣ.

ΣΕΞΤΟΣ ἐπὶ σεβήρου τοῦ βασιλέως, βίβλον περὶ τῆς ἀναστάσεως συνεγράψατο.

ΒΡΑΒΙΑΝΟΣ.

ΒΡΑΒΙΑΝΟΣ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, ἐξέδωκέ τινα συντάγματα, τῶν χριστιανῶν δόγματι προσήκοντα.

ΙΟΥΔΑΣ.

ΙΟΥΔΑΣ περὶ τῶν ἑβδομήκοντα ἑβδομάδων τῶν κατὰ δανιήλ, ἀκριβῶς ἐξηγήσατο, καὶ χρονογραφίαν τῶν ἀνωτέρω χρόνων, ἕως τοῦ δεκάτου ἐνιαυτοῦ σεβήρου τοῦ βασιλέως συνέταξεν, ἐν ᾗ καταγινώσκεται τὴν τοῦ ἀντιχρίστου ἐπιστασίαν, περὶ τοὺς ἰδίους καιροὺς φήσας πλησιάζειν, τὸ γὰρ μέγεθος τοῦ τότε διωγμοῦ, ὡσανεὶ παροῦσαν ἐμήνυε τῆς οἰκουμένης ἀπώλειαν.

ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΟΝΣ.

ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΝΟΣ πρεσβύτερος νῦν πρῶτος, μετὰ βίκτωρα καὶ ἀπολλώνιον ψηφίζεται τοὺς ῥωμαϊκούς, ἐκ τῆς καρχηδόνος

δόνος

braui, quando populus Iudæorum azyma faciebat. Itaque fratres sexagintaquinque annos ætatis meæ natus in domino, & à multis ex toto orbe fratribus eruditus, peragrata omni scriptura, non formidabo eos, qui nobis minantur. Dixerunt enim maiores mei: Obedire deo magis oportet, quàm hominibus. Hæc propterea posui, ut ingeniũ & autoritatem uiri, ex paruo opusculo demonstrarem. Floruit temporibus Seueri principis, eadem ætate, qua Narcissus Hierosolymæ.

HERACLIVS.

HERACLIVS, sub Commodi Seueriq́ imperio, in apostolum cõmentarios composuit.

MAXIMVS.

MAXIMVS su iisdem principibus, famosam quæstionem insigni uolumine uentilauit, unde malum, & quod materia à deo facta sit.

CANDIDVS.

CANDIDVS regnantibus suprascriptis, in hexaëmeron pulcherrimos tractatus ædidit.

APPION.

APPION sub Seuero principe, similiter in hexaëmeron tractatus fecit.

SEXTVS.

SEXTVS sub Imperatore Seuero, librum de resurrectione scripsit.

BRABIANVS.

BRABIANVS, sub eodem principe ædidit quædam opuscula ad Christianum dogma pertinentia.

IVDAS.

IVDAS de septuaginta apud Danielem hebdomadibus plenissimè disputauit: & chronographiam superiorum temporũ usq; ad decimum Seueri perduxit annum. In qua erroris arguitur, quod aduentum Antichristi circa sua tempora futurũ esse dixerit: sed hoc ideo, quia magnitudo persecutionum, præsentem mundi minabatur occasum.

TERTVLLIANVS.

TERTVLLIANVS presbyter, nunc demum primus post Victorem & Apolloniũ Latinorũ ponitur, pro-

δόνος τῆς ἀφρικῆς ὁρμώμενος, πατρὸς κεντυρίωνος ἀνθυπατιανοῦ, οὗτος δεινὸς καὶ σφόδρα εὐφυὴς ἐπὶ σεβήρου καὶ ἀντωνίνου τοῦ ἐπίκλην καρακάλλου ἤνθησε, πολλὰ συντάξας τεύχη, ἅτινα διὰ τὸ πολλοῖς εἶναι ἐγνωσμένα, παραλιμπάνομεν. Συνέτυχον ἐγὼ παύλῳ ἀπὸ κονκορδίας τῆς ἰταλίας γέροντι, ὅς τις τοῦ μακαριωτάτου κυπριανοῦ νοτάριον, λοιπὸν πρεσβύτην, ἔλεγεν, ἔτι νέος ὤν, ἑωρακέναι ἐν τῇ ῥώμῃ, καὶ ἀκηκοέναι παρ᾽ αὐτοῦ, ὡς οὐδὲ μίαν σχεδὸν ἡμέραν διετέλεσε κυπριανὸς ἀναγνωσμάτων τερτυλλιανοῦ χωρὶς, συνεχῶς λέγοντος τοῦ αὐτοῦ κυπριανοῦ, ὡδίδος τὸν διδάσκαλον, τερτυλλιανὸν δηλονότι μηνύων. οὗτος ἄχρι μέσης ἡλικίας πρεσβύτερος τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας γέγονεν, ὕστερον δὲ φθόνῳ καὶ προπηλακισμοῖς τῶν κληρικῶν τῆς ἐν ῥώμῃ ἐκκλησίας, εἰς τὸ μοντανοῦ δόγμα ὀλισθήσας, πολλὰς συνέταξε βίβλους, καινῆς προφητείας μέμνηται. καὶ ἰδικῶς κατὰ τῆς ἐκκλησίας συνεγράψατο. οὐδὲν δὲ ἧττον περὶ σωφροσύνης, περὶ διωγμοῦ, περὶ νηστείας, περὶ μονογαμίας, περὶ ἐκστάσεως λόγους ἕξ, καὶ ἕβδομον κατὰ ἀπολλωνίου, καὶ ἕτερα πάμπολλα. ζήσας ἕως γήρως ἐσχάτου.

ΩΡΙΓΕΝΗΣ.

ΩΡΙΓΕΝΗΣ, ὁ καὶ ἀδαμάντιος, δεκάτῳ ἐνιαυτῷ σεβήρου τοῦ περτίνακος, κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμοῦ κινηθέντος, παρὰ λεωνίδου πατρὸς τοῦ καὶ μαρτυρήσαντος, μετὰ ἓξ ἀδελφῶν καὶ μητρὸς χήρας, πένης καταλείφθη, ἐτῶν περίπου ἑπτακαίδεκα, τούτων γὰρ ἡ περιουσία διὰ τὸ εἶναι χριστιανῶν ἐδημιώθη. ὅς τις ἐν ἀλεξανδρείᾳ διασκορπισθεῖσαν τὴν ἐκκλησίαν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ἄγων, κατηχήσεων ἐπιστήμην περιληφώς. μετ᾽ οὐ πολὺ παρὰ δημητρίου τῆς αὐτῆς πόλεως ἐπισκόπου, εἰς τόπον κλήμεντος πρεσβυτέρου κατασταθεὶς, ἐπὶ ἔτη πολλὰ διέπρεψε, μεσῆλιξ τε γενόμενος, διὰ τὰς ἐν τῇ ἀχαΐᾳ ἐκκλησίας, αἵτινες παρὰ πολλῶν αἱρέσεων ἐσκύλλοντο, ἐπὶ μαρτυρίᾳ ἐκκλησιαστικῆς ἐπιστολῆς ἀπιὼν διὰ παλαιστίνης εἰς ἀθήνας, παρὰ θεοκτίστου καὶ ἀλεξάνδρου καισαρείας καὶ ἱεροσολύμων ἐπισκόπων, πρεσβύτερος χειροτονηθεὶς, δημητρίῳ προσέκρουσεν, ὅς τις τοσαύτῃ

uinciæ Africæ, ciuitatis Carthaginenſis, patre Centurione proconſulari. Hic acris & uehementis ingenij, ſub Seuero principe & Antonino Caracalla floruit, multaq́ſcripſit uolumina, quæ quia nota ſunt pluribus, prætermittimus. Vidi ego quendam Paulũ Concordiæ, quod oppidum Italiæ eſt, ſenem, qui ſe beati Cypriani iam grandis ætatis notarium, quum ipſe admodũ eſſet adoleſcens, Romæ uidiſſe diceret, referreq́ſibi ſolitum, nunquam Cyprianum abſq́ Tertulliani lectione unam diem præterijſſe: ac ſibi crebrò dicere: Da magiſtrum, Tertullianum uidelicet ſignificans. Hic quum uſq́ ad mediam ætatem presbyter eccleſiæ permanſiſſet, inuidia poſtea & contumelijs clericorum Romanæ eccleſiæ, ad Montani dogma delapſus in multis libris nouæ prophetiæ meminit. Specialiter autem aduerſum eccleſiã texuit uolumina de pudicitia, De perſecutione, De ieiunijs, De monogamia, De ecſtaſi libros ſex: & ſeptimũ quem aduerſum Apollonium compoſuit. Ferturq́ uixiſſe uſque ad decrepitam ætatem: & multa quæ non extant opuſcula condidiſſe.

ORIGENES.

ORIGENES, qui & Adamantius, decimo Seueri Pertinacis anno, aduerſum Chriſtianos perſecutione commota, à Leonide patre, Chriſti martyrio coronato, cum ſex fratribus & matre uidua, pauper relinquitur, annos natus circiter decem & ſeptem. Rem enim familiarem ob confeſſionem Chriſti, fiſcus occupauerat.

Hic Alexandriæ diſperſa eccleſia, decimooctauo ætatis ſuæ anno, κατηχήσεων opus aggreſſus: poſtea à Demetrio eius urbis epiſcopo, in locum Clementis presbyteri confirmatus, permultos annos floruit: & quum iam mediæ eſſet ætatis, & propter eccleſias Achaiæ, quæ pluribus hæreſibus uexabantur, ſub teſtimonio eccleſiaſticæ epiſtolæ Athenas per Palæſtinam pergeret, à Theoctiſto & Alexandro Cæſareæ & Hieroſolymorum Epiſcopis presbyter ordinatus, Demetrij offendit animum, qui tanta

κατ' αὐτοῦ ἐχρήσατο ἀνοίᾳ, ὥστε ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην γράψαι. πρὸ τοῦ δὲ μετελθεῖν εἰς Καισάρειαν τὴν Ῥώμην κατείληφεν ἐπὶ Ζεφυρίνου ἐπισκόπου, εὐθύς τε εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀναζεύξας, Ἡρακλᾶν τὸν πρεσβύτερον τὸν ἐν σχήματι φιλοσόφου διαπλοῦντα, βοηθὸν συνελάβετο κατηχήσεως, ὅστις καὶ μετὰ Δημήτριον τὴν Ἀλεξανδρέων ἐκυβέρνησεν ἐκκλησίαν. ὅσης δὲ δόξης ἐτύγχανεν, ἐκ τούτου δηλοῦται, Φιρμιλλιανὸς γὰρ Καισαρείας ἐπίσκοπος μετὰ πάσης τῆς Καππαδοκίας καὶ προέπεμψεν αὐτὸν, καὶ ἐπὶ πολὺ κατεῖχε, καὶ ὕστερον προφάσει τῶν ἁγίων τόπων εἰς Παλαιστίνην ἐλθὼν, ἐν τῇ Καισαρέων, παρ' αὐτοῦ τὰς θείας ἐπαιδεύθη γραφάς. κἀκεῖνο δὲ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι περ πρὸς Μαμμέαν τὴν μητέρα Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως εὐλαβεστάτην γυναῖκα παρακληθεὶς, ἦλθεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἐν μεγίστῃ γέγονε τιμῇ, καὶ πρὸς Φίλιππον τὸν βασιλέα τὸν πρῶτον ἐκ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων χριστιανὸν γενόμενον, καὶ πρὸς τὴν τούτου μητέρα γράμματα ἀπέσταλεν, ἄχρι τοῦ παρόντος τυγχάνοντα. καὶ ὅτι τοσαύτην εἶχε σπουδὴν περὶ τὰς θείας γραφὰς, ὥστε καὶ τὴν ἑβραϊκὴν διάλεξιν ἐναντιουμένην τῇ τε ἡλικίᾳ, καὶ τῇ οἰκείᾳ φύσει ἐκμαθεῖν. καὶ δίχα τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνευτῶν, ἄλλας ἐκδόσεις εἰς ἓν συναγαγεῖν, Ἀκύλα λέγω Ποντικοῦ προσηλύτου, καὶ Θεοδοτίωνος Ἠβιώνος, καὶ Συμμάχου τοῦ αὐτοῦ δόγματος, ὃς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ὑπεμνημάτισε, δι' οὗ καὶ τὸ ἴδιον δόγμα βεβαιῶσαι σπεύδει. ὁμοίως δὲ πέντε καὶ ἓξ καὶ ἑπτὰ τὰς ἐκδόσεις ἅστινας καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς αὐτοῦ βιβλιοθήκης ἔχομεν, πολλῷ πόνῳ εὑρὼν, μετὰ ἑτέρων ἐκδόσεων ὠνήσατο. καὶ ἐπειδὴ τὸν ἔλεγχον τῶν αὐτοῦ συνταγμάτων, ἐν τῷ τεύχει τῶν ἐπιστολῶν τῶν πρὸς Παῦλαν παρ' ἡμῶν γραφεισῶν, ἐν μιᾷ ἐπιστολῇ συγκρίνων τοῖς Βάρρωνος ἔργοις τέθεικα, νῦν παραλιμπάνω. ἐκεῖνο περὶ τῆς αὐτοῦ ἀθανάτου εὐφυΐας μὴ σιωπῶν, ὅτι περ διαλεκτικὴν, γεωμετρικὴν, ἀριθμητικὴν, μουσικὴν, γραμματικὴν, καὶ ῥητορικὴν, καὶ πάντων τῶν φιλοσόφων τὰ δόγματα, οὕτως ἐξέμαθεν, ὥστε σπουδαστὰς τῶν κοσμικῶν γραμμάτων ἀκροατὰς ἐσχηκέναι, καὶ ἐξηγεῖσθαι αὐτοῖς ἑκάστοτε, συνδρομάς τε πρὸς αὐτὸν πολλὰς γίνεσθαι, ἃς διὰ τοῦτο ἐδέχετο, ἐφ' ᾧγε προφάσει

in eum debacchatus est insania, ut per totum mundũ super nomine eius scriberet. Constat eum antequã Cæsaream migraret, fuisse Romæ sub Zephyrino Episcopo, & statim Alexandriam reuersum, Heraclan presbyterũ iterum qui sub habitu philosophi perseuerabat, adiutorem sibi fecisse κατηχήσεως, qui quidem & post Demetrium Alexandrinã tenuit ecclesiam.

Quantæ autem gloriæ fuerit, hinc apparet quod Phirmillianus Cæsareæ episcopus, cum omni Cappadocia eum inuitauit, & diu tenuit, & postea sub occasione sanctorum locorum Palæstinam ueniens, diu Cæsareæ in sanctis scripturis ab eo eruditus est. Sed & illud, quod ad Mameam matrem Alexandri Imperatoris religiosam fœminam rogatus uenit Antiochiã, & summo honore habitus est: quodq; ad Philippum Imperatorem, qui primus de regibus Romanis Christianus fuit, & ad matrem eius literas fecit, quæ usque hodie extant. Et quod tantum in scripturis diuinis habuerit studij, ut etiam Hebræam linguam cõtra ætatis gentisq; suæ naturam edisceret. Et exceptis septuaginta interpretibus, alias quoque æditiones in unum congregaret uolumen, Aquilæ scilicet Pontici proselyti, & Theodotionis Hebionei, & Symmachi eiusdem dogmatis, qui in Euangelium quoque κατὰ ματθαῖον scripsit commentarios, de quo & suum dogma confirmare conatur. Præterea quintam & sextam & septimam æditionem, quas etiam nos de eius bibliotheca habuimus, miro labore repperit, & cum cæteris æditionibus comparauit. Et quia indicem operum eius, in uolum nibus epistolarum, quas ad Paulam scripsimus, in quadam epistola contra Varronis opera conferens posui, nunc omitto. Illud de immortali eius ingenio non tacens, quod Dialecticam quoque & Geometriam, Arithmeticam, Musicam, Grammaticam, & Rhetoricam, omniumq; philosophorum sectas ita didicit, ut studiosos quoque secularium literarum sectatores haberet, & interpretaretur eis quotidie, concursus que ad eum miri fierent, quos ille propterea recipiebat, ut sub occasione secularis

τῆς διδασκαλίας, εἰς τὴν τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ πίστιν ἀνάγειν πάντας. περὶ γὰρ τῆς ὠμότητος τοῦ διωγμοῦ, τοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν, ἐπὶ Δεκίου κινηθέντος, ἐλύσσα γὰρ εἰς τὴν Φιλίππου εὐλάβειαν ὃν καὶ ἀπέκτεινεν, εἰπεῖν ἡγοῦμαι περιττόν. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ διωγμῷ, καὶ Φλαβιανὸς ὁ Ῥώμης ἐπίσκοπος ἐτελεύτησεν. καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Βαβύλας Ἱεροσολύμων καὶ Ἀντιοχείας ἐπίσκοποι, ἐν τῇ φυλακῇ ὁμολογηταὶ ἐκοιμήθησαν. εἴ τις γοῦν περὶ Ὠριγένους μαθεῖν ἐθελήσῃ, πρῶτον μὲν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ τῶν μετὰ τὸν διωγμόν, πρὸς διαφόρους ἀποσταλεισῶν, ἔπειτα δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἕκτου λόγου τῆς Εὐσεβίου Καισαρείας ἐπισκόπου ἱστορίας. καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ Ὠριγένους βιβλίων ἕξ, τηλαυγῶς μαθεῖν δυνήσεται. ἔζησεν ἕως Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ, τουτέστιν, ἕως ἐνάτου καὶ ἑξηκοστοῦ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτους, καὶ ἐκοιμήθη ἐν Τύρῳ, ἐν ᾗ καὶ ἐτάφη.

ΑΜΜΩΝΙΟΣ.

ΑΜΜΩΝΙΟΣ ὁ ἐλλογιμώτατος καὶ φιλοσοφίας πεπαιδευμένος, ἐν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λαμπρὸς φανείς, μεταξὺ τῶν συνταγέντων παρ' αὐτοῦ περιφανῶν λόγων, καὶ περὶ τῆς συμφωνίας Μωϋσέως καὶ Ἰησοῦ, βίβλον θαυμαστὴν συνέθηκε, καὶ εὐαγγελικοὺς κανόνας ἐφεῦρεν, οἷς μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθησεν, Εὐσέβιος ὁ Καισαρεύς. τούτου πλαστῶς κατηγορεῖ ὁ Πορφύριος, φάσκων ἀπὸ χριστιανῶν ἐθνικὸν γεγενῆσθαι, ὅς τις ἄχρι τῆς τελευταίας χριστιανὸς διετέλεσεν.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ πρῶτον μαρκιωνιστής, ὕστερον παρὰ Ὠριγένους διορθωθείς, ἐκκλησίας διάκονος, καὶ θείας ἐξομολογήσεως ἐπίσημος ἐγένετο. τούτῳ ὑπὲρ Θεοκτίστου πρεσβυτέρου βίβλος Ὠριγένους, περὶ τοῦ μαρτυρίου γράφεται. τῇ σπουδῇ τούτου καὶ ἀναλώμασιν καὶ ἐπείξει, πρὸς τοῦτον πάμπολλα Ὠριγένης ἐπέστειλε συντάγματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀνὴρ εὐγενέστατος ὤν, οὐκ ἄκομψος ἐν τῇ εὐφυΐᾳ ἐγένετο, καθὰ αἱ πρὸς Ὠριγένην τούτου δηλοῦσιν ἐπιστολαί. ἐτελεύτησε δὲ πρὸ Ὠριγένους, καὶ ἐν τούτῳ παρὰ πολλῶν καταγινώσκεται, ὅτι πλούσιος ὤν, τοῦ οἰκείου φίλου γέροντος καὶ πένητος τελευτῶν, οὐκ ἐμνήσθη.

literaturæ, in fide Christi eos instituerct. De crudelitate autem persecutionis, quæ aduersum Christianos sub Decio consurrexit, eo quod in religionẽ Philippi desæuiret, quem & interfecit, superfluum est dicere, quum etiam Fabianus Romanæ ecclesiæ episcopus, in ipsa occubuerit, & Alexander Babylasq; Hierosolymorum & Antiochenæ ecclesiæ pontifices in carcere pro confessione dormierint. Et super Origenis statu si quis scire uelit, quid actum sit, primũ quidem de epistolis eius, quæ post persecutionem ad diuersos missæ sunt, deinde & de sexto Eusebij Cæsariensis ecclesiasticæ historiæ libro, & pro eodẽ Origene in sex uoluminibus, possit liquidò cognoscere. Vixit usque ad Gallum & Volusianum, id est usque ad sexagesimumnonũ ætatis suæ annum, & mortuus est Tyri, in qua urbe & sepultus est.

AMMONIVS.

AMMONIVS uir disertus & eruditus in philosophia eodem tempore Alexandriæ clarus habitus est, qui inter multa ingenij sui & præclara monumenta, etiã de consonantia Moysi, & Iesu, elegans opus composuit, & euangelicos canones excogitauit, quos postea secutus est Eusebius Cæsariensis. Hunc falsò accusat Porphyrius, quod ex Christiano ethnicus fuerit, quum constet eum usque ad extremam uitam, Christianum perseuerasse.

AMBROSIVS.

AMBROSIVS primum Marcionites, deinde ab Origene correctus, ecclesiæ diaconus, & cõfessionis dominicæ gloria insignis fuit, cui pro Theoctisto presbytero liber Origenis de Martyrio scribitur. Huius industria & sumptu & instantia, ad hunc infinita Origenes dictauit uolumina. Sed & ipse quippe ut uir nobilis, non inelegantis ingenij fuit, sicut eius ad Origenẽ epistolæ indicio sunt. Obijt ante mortem Origenis, & in hoc à plerisq; reprehenditur, quod uir locuples, amici sui egeni senis & pauperis, moriens non recordatus sit.

ΤΡΥΦΩΝ.

Τρύφων ὠριγένους ἀκροατής, πρὸς ὃν πολλαί εἰσιν ἐπιστολαί, ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς πεπαιδευμένος, καθὰ σποράδην δείκνυσι συντάγματα, καὶ ἐξαιρέτως ἡ βίβλος, ἡ περὶ βουθηλείας τῆς ἐν τῷ δευτερονομίῳ, καὶ περὶ τῶν διχατομούντων, ἅτινα μετὰ τῆς περιστερᾶς καὶ τρυγόνος τοῦ ἀβραάμ, ἐν τῇ γενέσει ἀναγινώσκομεν.

ΜΙΝΟΥΚΙΟΣ ΦΗΛΙΞ.

Μινούκιος φῆλιξ, ἐν ῥώμῃ ἐπίσημος δικολόγος ὤν, συνέγραψε διαλόγους χριστιανοῦ καὶ ἐθνικοῦ, ὃν ἐπέγραψε ὀκτάβιον. καὶ ἕτερος δὲ λόγος ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ φέρεται, περὶ μοίρας, ἤτοι κατὰ τῶν μαθηματικῶν, ὅς τις λόγος εἰ καὶ ἐλλογίμου ἀνδρὸς φαίνεται, ἐμοὶ δὲ οὐ δοκεῖ συνᾴδειν τῷ χαρακτῆρι τοῦ προειρημένου λόγου. μέμνηται τούτου τοῦ μινούκιος καὶ λακτάντιος ἐν τοῖς ἰδίοις συγγράμασιν.

ΓΑΪΟΣ.

Γάϊος ἐπὶ ζεφυρίνου ῥώμης ἐπισκόπου, τουτέστιν ἐπὶ ἀντωνίνου υἱοῦ σεβήρου, διάλεξιν κατὰ πρόκλου σπουδαστοῦ μοντανοῦ, σφόδρα μεγίστην ἔχειν, εὐθύνων αὐτοῦ προπετείας, διὰ καινῆς προφητείας ἐν αὐτῷ τεύχει, τρισκαίδεκα ἐπιστολὰς μόνας παύλου ἀπαριθμούμενος, τὴν γὰρ πρὸς ἑβραίους, λέγει μὴ εἶναι αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, ἄχρι τοῦ παρόντος, παύλου τοῦ ἀποστόλου νομίζεται μὴ εἶναι.

ΒΗΡΥΛΛΟΣ.

Βήρυλλος, ἀραβίας τῶν βοστρίνων ἐπίσκοπος, ἐπί τινα χρόνον ἐνδόξως κυβερνήσας τὴν ἐκκλησίαν, τελευταῖον εἰς τὴν αἵρεσιν, τὴν ἀρνουμένην τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὀλισθήσας, παρὰ ὠριγένους ἐπιστραφείς, συνέγραψε ποικίλα πράγματα, καὶ μάλιστα ἐπιστολάς, ἐν αἷς τῷ ὠριγένει εὐχαριστεῖ. ἀλλὰ καὶ ὠριγένους πρὸς αὐτὸν, εἰσὶν ἐπιστολαί. ἔστι διάλογος ὠριγένους καὶ βηρύλλου, ἐν ᾧ αἱρέσεως εὐθύνεται. διέπρεψε δὲ ἐπὶ ἀλεξάνδρου τοῦ μαμέας υἱοῦ, καὶ μαξιμίνου καὶ γορδιανοῦ τῶν διαδεξαμένων τὴν ἐκείνου βασιλείαν.

TRYPHON.

TRYPHON Origenis auditor, ad quem nõnullæ eius extant epistolæ, in scripturis eruditissimus fuit, quod quidem & multa eius sparsim ostendunt opuscula, sed præcipuè liber, quem composuit de uacca ruffa in Deuteronomio, & de dichotomimatibus, quæ cum columba & turture ponuntur in Genesi.

MINVTIVS FELIX.

MINVTIVS Felix, Romæ insignis causidicus, scripsit dialogum Christiani & ethnici disputantiũ, qui Octauius inscribitur: sed & alius sub nomine eius fertur de fato, uel contra Mathematicos, qui quum sit & ipse diserti hominis, non mihi uidetur cum superioris libri stylo cõuenire. Meminit huius Minutij & Lactantius in libris suis.

GAIVS.

GAIVS sub Zephyrino Romanæ urbis episcopo, id est sub Antonino Seueri filio, disputationem aduersum Proculum, Montani sectatorẽ ualde insignem habuit, arguens eum temeritatis, super nouam prophetiam defendendam: & in eodem u olumine epistolas quoq; Pauli, tredecim tantum enumerãs, decimamquartam, quæ fertur ad Hebræos, dicit non eius esse, sed & apud Romanos usque hodie quasi Pauli apostoli non habetur.

BERYLLVS.

BERYLLVS Arabiæ Bostrenus episcopus, quum aliquanto tempore gloriose rexisset ecclesiam, ad extremum lapsus in hæresim, quę Christum ante incarnationem negat, ab Origene correctus, scripsit uaria opuscula, & maximè epistolas, in quibus Origeni gratias agit, sed & Origenis ad eum literæ sunt. Extat dialogus Origenis & Berylli, in quo hæreseos coarguitur. Claruit autem sub Alexandro Mameæ filio, & Maximino & Gordiano, qui ei in imperium successerunt.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ οὐκ οἶδα ποίας ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, ἢ τίνος πόλεως τὴν προσηγορίαν μαθεῖν οὐκ ἠδυνήθην, συνέγραψε λόγον τοῦ πάσχα, καὶ τοὺς χρονικοὺς κανόνας, ἕως τοῦ πρώτου ἐνιαυτοῦ ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, δεκαὲξ λέγω δὴ ἐνιαυτῶν κύκλον, ὃν οἱ λεγόμενοι γραϊκοὶ ἑξκαιδεκαετηρίδα καλοῦσιν, εὐσεβίῳ δὲ περὶ αὐτοῦ τοῦ πάσχα ἐννεακαιδεκαετηρίδα συντάξαντι πρόφασιν παρεσχηκώς. Ἔγραψεν εἰς τὰς θείας γραφὰς ὑπομνήματα, ἀφ' ὧν τάδε εὗρον. Εἰς τὴν ἑξαήμερον, εἰς τὴν ἔξοδον, εἰς τὰ ᾄσματα τῶν ᾀσμάτων, εἰς τὴν γένεσιν, εἰς ζαχαρίαν, περὶ ψαλμῶν, εἰς ἡσαΐαν, περὶ δανιήλ, περὶ ἀποκαλύψεως, περὶ παροιμιῶν, περὶ ἐκκλησιαστοῦ, περὶ σαοὺλ καὶ πύθωνος, περὶ τοῦ ἀντιχρίστου, περὶ ἀναστάσεως, κατὰ μαρκίωνος, περὶ τοῦ πάσχα, κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων, προσομιλιῶν, περὶ τῶν ἐπαίνων τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐν οἷς, παρόντος ὠριγένους, ἑαυτὸν ὡμιληκέναι κατὰ μίμησιν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δηλοῖ. Ἀμβρόσιος, ὅντινα ἀπὸ τῆς πλάνης μαρκίωνος, εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν ἐπιστρέψαι προείρηται, προτρέψας ὠριγένει τὰς θείας ὑπομνηματίσαι γραφάς, παρεσχηκὼς αὐτῷ, ἑπτὰ ἢ καὶ πλείους νοταρίους, καὶ τὰς τούτων δαπάνας, καὶ καλλιγράφους τὸν ἴσον ἀριθμόν, καὶ ὅπερ ἐστὶ μεῖζον, ἀνυποίστῳ σπουδῇ, ἑκάστοτε ἔργον παρ' αὐτοῦ ἀπαιτῶν, διὸ ἐν μιᾷ ἐπιστολῇ, ἐργοδιώκτην αὐτὸν ὠριγένης καλεῖ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ἐπίσκοπος καππαδοκίας, πόθῳ τῶν ἁγίων τόπων ἐπιστὰς τῇ ἱεροσολύμων, τοῦ ἐπισκόπου ναρκίσσου τῆς αὐτῆς πόλεως ἤδη γιγηρακότος, καὶ τὴν ἐκκλησίαν κυβερνῶντος, αὐτῷ τε τῷ ναρκίσσῳ καὶ πολλοῖς κληρικοῖς αὐτοῦ ἀπεκαλύφθη μέλλειν τῇ ἑξῆς ἕωθεν εἰσιέναι ἐπίσκοπον, τὸν ὀφείλοντα βοηθὸν γενέσθαι τῆς ἱερατικῆς καθέδρας, τοῦ πράγματος τοίνυν καθὼς προεμηνύθη πληρωθέντος, πάντων τῶν ἐν παλαιστίνῃ ἐπισκόπων ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναχθέντων, συνεπινεύοντος αὐτοῖς ναρκίσσου, τὴν κυβέρνησιν τῆς ἐν ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας σὺν αὐτῷ ἀνεδέξατο.

HIPPOLITVS EPISCOPVS.

HIPPOLYTVS cuiuſdam eccleſiæ Epiſcopus (nomen quippe urbis ſcire non potui) rationem paſchæ, temporum'que canones ſcripſit, uſque ad primum annum Alexandri Imperatoris, & ſedecim annorum circulum, quem Græci ἑξκαιδεκαετηρίδα uocant, repperit, & Euſebio qui ſuper eodem paſcha, canonem decem & nouem annorum circulum, id eſt ἐννεακαιδεκαετηρίδα compoſuit, occaſionem dedit. Scripſit nonnullos in ſcripturas commentarios, è quibus hos repperi, in ἑξαήμερον, & in Exodum, & in Canticum canticorum, in Geneſim, & in Zachariam, De pſalmis, in Eſaiam, De Daniele, De Apocalypſi, De Prouerbijs, De Eccleſiaſte, De Saul, De Phytoniſſa, De Antichriſto, De reſurrectione, contra Marcionem, De paſcha aduerſum omnes hæreſes. Et πρὸς ὁμιλιῶν, De laude domini ſaluatoris, in qua præſente Origene, ſe loqui in eccleſia ſignificat, in huius æmulationē. Ambroſius, quem de Marcionis hæreſi ad ueram fidem correctum diximus, cohortatus eſt Origenem in ſcripturas commentarios ſcribere, præbens ei ſeptem & eo amplius notarios, eorumq́ expenſas, & librariorum parem numerum, quod'que his maius eſt, incredibili ſtudio quotidie ab eo opus exigens. Vnde in quadā epiſtola ἐργοδιώκτην eum Origenes uocat.

ALEXANDER EPISCOPVS.

ALEXANDER epiſcopus Cappadociæ, quū deſiderio ſanctorum locorum Hieroſolymam pergeret, & Narciſſus epiſcopus eiuſdem urbis, iam ſenex regeret eccleſiam, & Narciſſo & multis clericis eius reuelatum eſt, altera die mane intrare epiſcopum, qui adiutor ſacerdotalis cathedræ eſſe deberet. Itaque re ita completa, ut prædicta fuerat, cunctis in Palæſtina epiſcopis in unum congregatis, adnitente quoque ipſo, uel maxime Narciſſo, Hieroſolymitanæ eccleſiæ cum eo gubernaculum

ἀνεδέξατο. οὗτος ἐν τῷ τέλει μιᾶς ἐπιστολῆς γραφείσης παρ᾽ αὐτοῦ πρὸς ἀντινοΐτας, περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ἔφη, ἀσπάζεται ὑμᾶς νάρκισσος, ὃς πρὸ ἐμοῦ εἴχετο τῆς ἐνταῦθα ἐπισκοπῆς, καὶ νῦν τὸν αὐτὸν ἰθύνων μετ᾽ ἐμοῦ εὐχόμενος ἐπέχει, ἐνιαυτὸν ἄγων, ἑκατοστοεξκαιδέκατον, δεόμενος ὑμῶν ἅμα ἐμοὶ, ἵνα τὸ αὐτὸ καὶ ἓν φρονήσητε. Ἔγραψε καὶ ἄλλην πρὸς ἀντιοχεῖς, διὰ κλήμεντος πρεσβυτέρου ἀλεξανδρείας, περὶ οὗ προείπομεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠριγένην, καὶ ὑπὲρ ὠριγένους κατὰ δημητρίου, καὶ ὅτι προσμαρτυροῦντος δημητρίου, πρεσβύτερον αὐτὸν ἐχειροτόνησε. καὶ ἄλλαι δὲ αὐτοῦ πρὸς διαφόρους φέρονται ἐπιστολαί. τῷ δὲ ἑβδόμῳ διωγμῷ ἐπὶ δεκίου, ἡνίκα καὶ βαβύλας ἐν ἀντιοχείᾳ ἔπαθεν, ἀχθεὶς εἰς καισάρειαν, καὶ εἰς φυλακὴν ἐγκλεισθεὶς, διὰ τὴν τοῦ χριστοῦ ἐξομολόγησιν ἐμαρτύρησεν.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ.

ΙΟΥΛΙΟΣ ἀφρικανὸς, οὗ πέντε περὶ χρόνων τυγχάνει λόγοι ἐπὶ μάρκου αὐρηλίου ἀντωνίνου τοῦ διαδεξαμένου μακρῖνον, πρεσβείαν ἀνεδέξατο περὶ ἀναστάσεως ἐμμαοῦς τῆς πόλεως τῆς μετακληθείσης νικοπόλεως. ἔστι καὶ ἐπιστολὴ πρὸς ὠριγένην, ἕνεκεν τῆς κατὰ σωσάνναν ζητήσεως, λέγει δὲ ἐν τῷ ἑβραϊκῷ τοῦτον μὴ εἶναι τὸν μῦθον, μὴ δὲ συνᾴδειν τῇ ἑβραϊκῇ ἐτυμολογίᾳ, ἀπὸ τοῦ πρίνου πρίσαι, καὶ ἀπὸ τοῦ σχίνου σχίσαι, πρὸς ὃν δεδοκιμασμένην ἐπιστολὴν γράφει ὠριγένης. ἔστιν αὐτοῦ καὶ πρὸς ἀριστείδην ἄλλη ἐπιστολὴ, ἐν ᾗ περὶ τῆς διαφωνίας τῆς δοκούσης εἶναι, ἐν τῇ γενεαλογίᾳ τοῦ σωτῆρος παρὰ ματθαίου καὶ λουκᾶ, ἀρκούντως διαλέγεται.

ΓΕΜΙΝΟΣ.

ΓΕΜΙΝΟΣ τῆς κατὰ ἀντιόχειαν ἐκκλησίας πρεσβύτερος, ὀλίγα τῆς οἰκείας εὐφυΐας βιβλία συνέταξεν. ἀνθήσας ἐπὶ ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπὶ ζεβέννου ἐπισκόπου τῆς ἰδίας πόλεως, ἐν ἐκείνῳ μάλιστα τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ ἡρακλᾶς, τῆς ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας πρεσβύτερος κατέστη.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ὃς ὕστερον ἐκλήθη γρηγόριος, νεοκαισαρείας ἐπίσκοπος, νέος κομιδῆ, διὰ τὴν παίδευσιν ἑλληνικήν τε καὶ

ῥωμαϊκῶν

suscepit. Hic in fine cuiusdam epistolæ, quã scribit ad Antinoitas super pace ecclesiæ, ait: Salutat uos Narcissus, qui ante me hic tenuit episcopalem locum, & nunc mecũ eundem orationibus regit, annos natus circiter centum sedecim, & uos mecum precatur, ut unum idemq; sapiatis. Scripsit & aliam ad Antiochenses, per Clementem presbyterum Alexandriæ, de quo supra diximus: necnon ad Origenem, & pro Origene contra Demetrium, eo quod iuxta testimonium Demetrij, eum presbyterum constituerit. Sed & aliæ eius ad diuersos feruntur epistolæ. Septima autem persecutione sub Decio, quo tempore Babylas Antiochiæ passus est, ductus Cæsaream & clausus in carcere, ob confessionem Christi, martyrio coronatur.

IVLIVS AFRICANVS.

IVLIVS Africanus, cuius quinq; de temporibus extant uolumina, sub Imperatore M. Aurelio Antonino, qui Macrino successerat, legationem pro instauratione urbis Emmaus suscepit, quæ postea Nicopolis appellata est: huius est epistola ad Origenem super quæstione Susannæ, eo quod dicat in Hebræo, hanc fabulam non haberi, nec conuenire cum Hebraica etymologia, ἀπὸ τοῦ σχίνου σχίσαι, καὶ ἀπὸ τοῦ πρίνου πρίσαι, contra quem doctam epistolam scribit Origenes. Extat eius ad Aristidẽ altera epistola, in qua super διαφωνίᾳ, quæ uidetur esse in genealogia saluatoris apud Matthæum & Lucam, plenissimè disputat.

GEMINVS.

GEMINVS Antiochenæ ecclesiæ presbyter, pauca in genij sui monumenta composuit, florens sub Alexandro principe, & episcopo urbis suæ Zebenno, eo uel maximè tempore, quo Heraclas, Alexandrinæ ecclesiæ pontifex ordinatus est.

THEODORVS.

THeodorus qui postea Gregorius appellatus, Neocæsareæ, Ponti episcopus, admodũ adolescẽs ob studio gr

ῥωμαϊκῶν γραμμάτων, ἀπὸ τῆς καππαδοκίας εἰς βηρυτὸν, κἀκεῖθεν εἰς καισάρειαν τῆς παλαιστίνης διέβη, ἅμα ἀθηνοδώρῳ ἀδελφῷ. ὧν ἀίων τὴν ἐξαίρετον εὐφυΐαν ἑωρακὼς ὠριγένης, τούτους εἰς φιλοσοφίαν προετρέψατο, καὶ κατὰ μέρος εἰς τὴν τοῦ χριστοῦ πίστιν εἰσάγων, ζηλωτὰς ἰδίους κατέστησεν. ἐπὶ πέντε τοίνυν παρ' αὐτοῦ παιδευθέντες ἔτη, πρὸς τὴν μητέρα ἀποπέμποντη, ἀφ' ὧν ὁ θεόδωρος ἀποδημῶν, πανηγυρικὸν εὐχαριστίας περὶ ὠριγένει ἔγραψε. καὶ συγκαλεσάμενος πάντας τοὺς ἐπιχωρίους, αὐτοῦ τε τοῦ ὠριγένους παρόντος, τοῦτον ἀνέγνω τὸν λόγον, ὃς μέχρι τοῦ παρόντος ὑπάρχει. Ἔγραψε δὲ καὶ ἔκφρασιν εἰς ἐκκλησιαστὴν, ἐλάχιστον μὲν, πάνυ δὲ θαυμαστὸν λόγον, καὶ ἄλλας πολλὰς ἐπιστολὰς τριάδας σημεῖά τε καὶ θαύματα, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐτύγχανεν.

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ.

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ῥώμης ἐπίσκοπος, πρὸς ὃν, ὀκτὼ κυπριανοῦ ἐπιστολαὶ τυγχάνουσιν, ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς φλαβιανὸν ἀντιοχείας ἐπίσκοπον, περὶ τῆς συνόδου ῥώμης, ἰταλίας, καὶ ἀφρικῆς, καὶ ἑτέραν περὶ νοβατιανοῦ, καὶ τῶν ὀλισθησάντων, τρίτην περὶ τῶν ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντων, τετάρτην πρὸς τὸν αὐτὸν φλαβιανὸν, πάνυ μεγάλην, καὶ τὰς αἰτίας τῆς νοβατιανοῦ αἱρέσεως, καὶ ἀναθέματα περιέχουσαν. Ἐκυβέρνησε τὴν ἐκκλησίαν ἔτη δύο, γάλλου καὶ βοσιλιανοῦ βασιλευόντων, ὃν ἵνα μετὰ τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ, διεδέξατο λούκιος.

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ.

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ἄφρος, πρῶτον ἐνδόξως τὴν ῥητορικὴν διδάξας πεισθεὶς παρὰ κεκιλίου πρεσβύτερον, οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκληρώσατο, χριστιανὸς γενόμενος, πᾶσαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν τοῖς πτωχοῖς δέδωκε. καὶ μετ' οὐ πολὺ καταταγεὶς εἰς πρεσβύτερον, καὶ ἐπίσκοπος ἐγένετο καρθαγένης. τούτου τὸν τῆς εὐφυΐας κατάλογον ὑφαίνειν, περισσὸν ἡγοῦμαι, διὰ τὸ λαμπρότερα εἶναι τοῦ ἡλίου, τὰ τούτου συντάγματα. Ἔπαθεν ἐπὶ βαλριανοῦ καὶ γαληίνου βασιλέων διωγμῷ ὀγδόῳ, ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἐν τῇ ῥώμῃ κορνήλιος, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ.

carum & Latinarum literarum, de Cappadocia Berytum, & inde Cæsareã Palæstinæ transijt, iuncto sibi fratre Athenodoro. Quorum quum egregiam indolem uidisset Origenes, hortatus est eos ad philosophiã, in qua paulatim Christi fidem subintroducens, sui quoq; sectatores reddidit. Quinquennio itaque eruditi ab eo, remittuntur ad matrem è quibus Theodorus proficiscens, πανηγυρικὸν εὐχαριστίας scripsit Origeni, & conuocata grandi frequentia, ipso quoque Origene præsente recitauit, qui usq; hodie extat. Scripsit & μετάφρασιν in Ecclesiasten, breuem quidem, sed ualde utilem. Et aliæ huius uulgo feruntur epistolæ, sed præcipuè signa atq; miracula, quæ iam episcopus cum multa ecclesiarum gloria perpetrauit.

CORNELIVS.

CORNELIVS Romanæ urbis episcopus, ad quē octo Cypriani extant epistolæ, scripsit epistolam ad Flauianum, Antiochenæ ecclesiæ episcopum, de Synodo Romana, Italica, Aphricana, & aliam de Nouatiano, & de his qui lapsi sunt; tertiam de gestis synodi, quartam ad eundem Flauianum ualde prolixam, & Nouatianæ hæreseos causas & anathema continentē. Rexit ecclesiam annis duobus sub Gallo & Volusiano, cui ob Christum martyrio coronato, successit Lucius.

CYPRIANVS.

CYPRIANVS Afer, primum gloriose Rhetoricã docuit, exinde suadente presbytero Cecilio, à quo & cognomentū sortitus est, Christianus factus, omnem substantiam suam pauperibus erogauit, ac post non multum temporis electus in presbyterū, etiam episcopus Carthaginensis constitutus est. Huius ingenij superfluum est indicem texere, quum sole clariora sint eius opera.

Passus est sub Valeriano & Galieno principibus, persecutione octaua, eodem die, quo Romæ Cornelius, sed nō eodem anno.

ΠΟΝΤΙΟΣ.

ΠΟΝΤΙΟΣ διάκονος κυπριανοῦ, ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ πάθους αὐτοῦ, ἅμα αὐτῷ τὴν ἐξορίαν ὑπομείνας, ἐξαίρετον τεῦχος, βίου τε καὶ πάθους τοῦ αὐτοῦ κυπριανοῦ καταλέλοιπεν.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, ἐπὶ ἡρακλᾶ, σχολὴν κατηχήσεων πρεσβυτερίου κατέχε, καὶ ὠριγένους ἐπίσημος βοηθὸς ἐγένετο. οὗτος εἰς τὸ δόγμα τοῦ κυπριανοῦ, καὶ τῆς ἀφρικῆς συνόδου συναινῶν, περὶ αἱρετικῶν ἀναβαπτισθησομένων, πολλὰς πρὸς διαφόρους ἀπέστειλεν ἐπιστολάς, τὰς καὶ ἄχρι τοῦ παρόντος τυγχανούσας. καὶ πρὸς φλαβιανὸν δὲ ἀντιοχείας ἐπίσκοπον, γράφει περὶ μετανοίας. καὶ πρὸς ῥωμαίους διὰ ἱππολύτου ἑτέραν. καὶ πρὸς ξύστον διαδεξάμενον στέφανον, ἐπιστολὰς δύο. πρὸς φιλήμονα καὶ διονύσιον τῆς ἐν ῥώμῃ ἐκκλησίας πρεσβυτέρους, ἐπιστολὰς δύο. καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν διονύσιον, ὕστερον ῥώμης ἐπίσκοπον. καὶ πρὸς νωβατιανὸν αἰτιώμενον, ὡς ἄκων ἐν τῇ ῥώμῃ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος, ἧς τινος ἐπιστολῆς τὸ προοίμιον, ἔχει οὕτως, Διονύσιος ἀλεξανδρείας νωβάτῳ. εἰ ἄκων ὡς φῂς ἤχθης, δείξεις ἀναχωρήσας ἑκών. ἔδει μὲν γὰρ καὶ πᾶν ὁτιοῦν παθεῖν, ὑπὲρ τοῦ μὴ διακόψαι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἦν οὐκ ἀδοξοτέρα τῆς ἕνεκεν μὴ εἰδωλολατρῆσαι γινομένης, ἡ ἕνεκεν τοῦ μὴ σχίσαι μαρτυρία, κατ᾽ ἐμὲ δὲ καὶ μείζων, ἐκεῖ μὲν γὰρ ὑπὲρ μιᾶς τις τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, ἐνταῦθα δὲ ὑπὲρ ὅλης τῆς ἐκκλησίας, καὶ νῦν δὲ εἰ πείσαις, καὶ εἰ βιάσαις τοὺς ἀδελφοὺς εἰς ὁμόνοιαν ἐλθεῖν, μεῖζον ἔσται σοι, τοῦ σφάλματος, τὸ κατόρθωμα. καὶ τὸ μὲν, οὐ λογισθήσεται, τὸ δὲ ἐπαινεθήσεται. εἰ δὲ ἀπειθούντων ἀδυνατείης, σώζων σῶζε τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Εἰσὶν αὐτοῦ πρὸς διονύσιον καὶ δίδυμον ἄλλη ἐπιστολή. καὶ ἑορταστικαὶ περὶ τοῦ πάσχα πολλαί, λόγων κράτος ἔχουσαι. καὶ πρὸς τὴν ἀλεξανδρέων ἐκκλησίαν περὶ ἐξορίας. καὶ πρὸς ἱέρακα αἰγύπτου ἐπίσκοπον. καὶ ἄλλη περὶ θνήσεως καὶ σαββάτου. καὶ περὶ γυμνασίου καὶ πρὸς ἑρμάμμωνα. καὶ ἄλλη περὶ διωγμοῦ δεκίου. καὶ δύο λόγοι κατὰ νέπετος ἐπισκόπου τοῦ συγγραψαμένου, χιλίων ἐνιαυτῶν σωματικὴν βασιλείαν, ἐν οἷς περὶ τῆς ἰωάννου ἀποκαλύψεως ἐπιμελῶς διήλεκται.

PONTIVS.

PONTIVS diaconus Cypriani, usque ad diem passionis eius, cum ipso exilium sustinens, egregium uolumen, uitæ & passionis Cypriani reliquit.

DIONYSIVS EPISCOPVS.

DIONYSIVS Alexandrinæ urbis episcopus, sub Heracla scholam κατηχήσεων presbyter tenuit, & Origenis ualde insignis auditor fuit. Hic in Cypriani & Africanæ synodi dogma consentiens, de hæreticis rebaptizandis, ad diuersos plurimas misit epistolas, quæ usque hodie extant: & ad Flauianum Antiochenæ urbis episcopum scripsit de pœnitentia, & ad Romanos per Hippolytum alteram, ad Xystum qui Stephano successerat, duas epistolas, & ad Philemonem & ad Dionysium Romanæ Ecclesiæ presbyteros, duas epistolas, & ad eundem Dionysium postea Romæ episcopum, & ad Nouatianũ causantem, quod inuitus Romæ Episcopus ordinatus esset, cuius epistolæ hoc exordium est:

Dionysius Nouatiano fratri salutem. Si inuitus, ut dicis, rdinatus es, probabis, quum uolens secesseris.

Est eius ad Dionysium & ad Didymum altera epistola, & ἑορτασικαὶ de pascha plurimæ declamatorio sermone conscriptæ, & ad Alexandrinam ecclesiam de exilio, & ad Hieraclam in Aegypto episcopum, & alia de mortalitate, & de sabbato, & περὶ γυμνασίου, & ad Hermammonem, & alia de persecutione Deciј, & duo libri aduersum Nepotem episcopum, qui mille annorum corporale regnum suis scriptis asseuerat, in quibus & de Apocalypsi Ioannis diligentissimè disputat.

καὶ κατὰ σαβελλίου, καὶ πρὸς ἄμμωνα βερωνίκης ἐπίσκοπον. καὶ πρὸς τελεσφόρον καὶ εὔφραν, καὶ τέσσαρες λόγοι πρὸς διονύσιον ῥώμης ἐπίσκοπον. καὶ πρὸς λαοδικεῖς, περὶ μετανοίας. ὁμοίως πρὸς κόνωνα περὶ μετανοίας, πρὸς ὠριγένην περὶ μαρτυρίου, πρὸς ἀρμενίους περὶ μετανοίας. καὶ κανόνας ἁμαρτιῶν. περὶ φύσεως, πρὸς τιμόθεον, περὶ πειρασμῶν, πρὸς εὐφράνορα, καὶ πρὸς βασιλείδην πολλὰς ἐπιστολὰς, ἀφ' ὧν ἐν τῇ μιᾷ λέγει, ὡς ἤρξατο καὶ εἰς τὸν ἐκκλησιαστὴν συντάττειν ὑπομνήματα. καὶ κατὰ παύλου τοῦ σαμοσατέως πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ τελευτῆς, ἐπίσημος αὐτοῦ φέρεται ἐπιστολή. τελευτᾷ δὲ δεκάτῳ ἔτη γαλιήνου βασιλέως.

ΝΩΒΑΤΙΑΝΟΣ.

ΝΩΒΑΤΙΑΝΟΣ, ὁ ἐν ῥώμῃ ἐκκλησίας πρεσβύτερος, κατὰ κορνηλίου τὸν θρόνον τῆς ἐπισκοπῆς ὑπεισελθεῖν ἐπιχειρήσας, τὸ νωβατιανῶν, ὅπερ ἑλληνικῇ διαλέκτῳ καθαρὸν λέγουσι, συνεστήσατο δόγμα, μὴ βουλόμενος τοὺς ἀποστάντας δέξασθαι μετανοοῦντας. τούτου διδάσκαλος ἤτοι ἀρχηγὸς νώβατος, κυπριανοῦ πρεσβύτερος γέγονε. καὶ συνεγράψατο περὶ τοῦ πάσχα, περὶ σαββάτου, περὶ περιτομῆς, περὶ ἱερέως, περὶ εὐχῆς, περὶ βρωμάτων ἰουδαϊκῶν, περὶ τῶν ἐνεστώτων, περὶ ἀττάλου, καὶ ἕτερα πολλὰ, καὶ περὶ τῆς τριάδος μέγα τεῦχος, ὥσπερ ἐπιτομὴν τοῦ τερτυλλιανοῦ συγγράμματος ποιῶν, ὅπερ πολλοὶ ἀγνοοῦντες νομίζουσιν εἶναι κυπριανοῦ.

ΜΑΛΧΙΩΝ.

ΜΑΛΧΙΩΝ, ἐλλογιμώτατος τῆς ἐν ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας πρεσβύτερος, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει τὴν ῥητορικὴν ἐπισήμως διδάξας, κατὰ παύλου τοῦ σαμοσατέως, τοῦ ἐν τῇ ἀντιοχείας ἐκκλησίας τὸ δόγμα ἀρτέμωνος ἀνανεώσαντος, ἐκλαμβανόντων νοταρίων διελέχθη, ὅς τις διάλογος ἄχρι τοῦ δεῦρο ὑπάρχει. καὶ ἄλλη ἐπιστολὴ ἐκ προσώπου τῆς συνόδου παρ' αὐτοῦ γραφεῖσα, πρὸς διονύσιον καὶ μάξιμον ῥώμης καὶ ἀλεξανδρείας ἐπισκόπους, πέμπεται. ἤνθησεν ἐπὶ κλαυδίου καὶ αὐρηλιανοῦ.

Et aduersum Sabellium, & ad Ammonem Beronices episcopum, & ad Telephorum, & ad Euphran, & quatuor libri ad Dionysium, Romanæ urbis episcopum, & ad Laodicenses de pœnitentia. Item ad Canonem de pœnitentia, & ad Origenem de martyrio. Ad Armenios de pœnitentia, & de ordine delictorũ, de natura ad Timotheum, de tentationibus ad Euphranorem. Ad Basilidem quoque multæ epistolæ, in quarum una se asserit, etiam in Ecclesiasten cœpisse scribere cõmentarios. Sed aduersus Paulum Samosatenum, ante paucos dies quàm moreretur, insignis eius fertur epistola. Moritur duodecimo Galieni anno.

NOVATIANVS.

NOVATIANVS Romanæ urbis presbyter, aduersus Cornelium, cathedram sacerdotalem conatus inuadere, Nouatianorum, qnod græce dicitur καθαρόν, dogma constituit, nolens apostatas suscipere pœnitentes, huius autor Nouatus Cypriani presbyter fuit.

Scripsit autem de pascha, de sabbato, de circuncisione, de sacerdote, de oratione, de cibis Iudaicis, de instantia, de Attalo, multaq; alia, & de trinitate grande uolumen, quasi ἐπιτομὴν operis Tertulliani faciens, quod pleriq; nescientes Cypriani existimant.

MALCHION.

MALCHION disertissimus Antiochenæ ecclesiæ presbyter, quippe qui in eadem urbe Rhetoricã florentissime docuerat, aduersum Paulum Samosateum, qui Antiochenæ ecclesiæ episcopus, dogma Artemonis instaurarat, excipientibus notarijs disputauit, qui dialogus usque hodie extat. Sed & alia grandis epistola ex persona synodi ab eo scripta ad Dionysium & Maximũ Romanæ & Alexandriæ ecclesiæ episcopos dirigitur. Floruit sub Claudio & Aureliano.

ΑΡΧΕΛΑΟΣ.

Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος μεσοποταμίας, λόγον οἰκείας διαλέξεως, καὶ μανιχαίου, ἀπὸ περσίδος ἐξελθόντος, τῇ τῶν σύρων διαλέκτῳ συνέθηκεν, ὃς μεταφρασθεὶς εἰς ἑλληνικὸν, ἔστι παρὰ πολλοῖς. Διέπρεψε βασιλεύοντος πρόβου τοῦ διαδεξαμένου αὐρελιανὸν καὶ τάκιτον.

ΑΝΑΤΟΛΙΟΣ.

Ἀνατόλιος ἀλεξανδρεὺς, λαοδικείας τῆς συρίας ἐπίσκοπος ἐπὶ πρόβου καὶ κάρου βασιλέων ἤνθησεν, θαυμαστῆς παιδεύσεως ἀνὴρ, ἐν τῇ ἀριθμητικῇ, γεωμετρικῇ, ἀστρονομικῇ, γραμματικῇ, ῥητορικῇ, διαλεκτικῇ. οὗ τινος τῆς εὐφυΐας τὸ μέγεθος, ἀπὸ τοῦ τεύχους τοῦ περὶ πάσχα συντεθειμένου, καὶ ἀπὸ τῶν δέκα λόγων τῆς ἀριθμητικῆς συντάξεως, νοεῖν δυνησόμεθα.

ΒΙΚΤΩΡΙΝΟΣ.

Βικτωρῖνος πιτασίωνος ἐπίσκοπος, οὐχ ὁμοίως ῥωμαϊστὶ ὡς ἑλληνιστὶ ἠπίστατο, διὸ τὰ ἔργα αὐτοῦ πάνυ μεγάλα ὄντα τοῖς νοήμασιν, δοκεῖ εἶναι εὐτελῆ διὰ τὴν τῶν λόγων σύνθεσιν. Ἔστι δὲ ταῦτα ὑπομνήματα, εἰς τὴν γένεσιν, εἰς τὴν ἔξοδον, εἰς λευιτικὸν, εἰς ἡσαΐαν, εἰς ἰεζεκιὴλ, εἰς ἀββακούμ, εἰς ἐκκλησιαστὴν, εἰς ᾆσμα τῶν ᾀσμάτων, εἰς ἀποκάλυψιν ἰωάννου, καὶ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων, καὶ ἕτερα πάμπολλα. εἶτα τελευταῖον μαρτυρήσας ἐστέφθη.

ΠΑΜΦΙΛΟΣ.

Πάμφιλος πρεσβύτερος, εὐσεβίου καισαρείας ἐπισκόπου ἀναγκαῖος φίλος, οὕτω κατεσχέθη φίλτρῳ τῆς θείας βιβλιοθήκης, ὥς τε αὐτοῦ μέγιστον μέρος τῶν ὠριγένους συνταγμάτων, ἰδίᾳ χειρὶ καταγράψαι, ἅπερ ἄχρι τοῦ παρόντος, ἐν τῇ καισαρείας βιβλιοθήκῃ τυγχάνει, καὶ εἰς τοὺς δώδεκα προφήτας, καὶ πέντε καὶ εἴκοσιν ἐξηγήσεων. ὠριγένους τεύχη, τῇ χειρὶ αὐτοῦ εὗρον γραφέντα, ἅτινα τοσαύτῃ περιπτύσσομαι καὶ φυλάττω χαρᾷ, ὡς τὸν κροίσου πλοῦτον ἔχειν με πιστεύειν. Εἰ γὰρ μεγίστης ἐστὶ χαρμοσύνης, μίαν ἐπιστολὴν μάρτυρος ἔχειν, πόσῳ μᾶλλον, τοσαύτας χιλιάδας στίχων, δι' ὧν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ ἴχνη, τοῦ οἰκείου καταλέλοιπε πάθους; Ἔγραψε δὲ πρὸ τοῦ εὐσέβιον

συγγράψαι

ARCHELAVS.

ARCHELAVS episcopus Mesopotamiæ, librum disputationis suæ, quam habuit aduersum Manichæũ, exeuntem de Perside, Syro sermone composuit, qui translatus in græcum, habetur à multis. Claruit sub Imperatore Probo, qui Aureliano & Tacito successerat.

ANATOLIVS.

ANATOLIVS Alexandrinus, Laodiciæ Syriæ episcopus, sub Probo & Caro Imperatoribus floruit, miræ doctrinæ uir fuit, in Arithmetica, Geometria, Astronomia, Grammatica, Rhetorica, Dialectica. Cuius ingenij magnitudinem, de uolumine quod super pascha composuit, & decem libris de Arithmeticæ institutionibus intelligere possumus.

VICTORINVS.

VICTORINVS Pitabionensis episcopus, non æque latine ut græce nouerat. Vnde opera eius grãdia sensibus, uiliora uidentur compositione uerborum. Sunt autem hæc: Commentarij in Genesim, in Exodum, in Leuiticum, in Esaiam, in Hiezekiel, in Habacuc, in Ecclesiasten, in Cantica canticorum, in Apocalypsim Ioannis, aduersum omnes hæreses, & multa alia. Ad extremum martyrio coronatus est.

PAMPHILVS.

PAMPHILVS presbyter, Eusebij Cæsariensis episcopi necessarius, tanto bibliothecæ diuinæ amore flagrauit, ut maximam partem Origenis uoluminum, sua manu descripserit, quæ usque hodie in Cæsariensi bibliotheca habentur, sed & in duodecim prophetas, uigintiquinq; ἐξηγήσεων. Origenis uolumina manu eius exarata repperi, quæ tanto amplector & seruo gaudio, ut Crœsi opes habere me credam. Si enim lætitia est, unam epistolam habere martyris, quanto magis tot millia uersuum, per quæ mihi uidetur sui sanguinis signasse uestigia? Scripsit anteq; Eusebius

συγγράψαι ἀπολογητικὸν, ὑπὲρ ὠριγένους, καὶ ἔπαθεν ἐν καισαρείᾳ τῆς παλαιστίνης ἐν τῷ μαξιμίνου διωγμῷ.

ΠΙΕΡΙΟΣ.

ΠΙΕΡΙΟΣ τῆς κατὰ ἀλεξάνδρειαν ἐκκλησίας πρεσβύτερος, ἐπὶ κάρου καὶ διοκλετιανοῦ βασιλέων, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν θεωνᾶς ἐπίσκοπος ἐκυβέρνα, ἀνθηρῶς τὸν λαὸν ἐδίδαξε, καὶ εἰς τοσαύτην τῶν τε λόγων καὶ διαφόρων ὁμιλιῶν, τῶν ἄχρι τήμερον τυγχανουσῶν, ἦλθεν εὐφυΐαν, ὥς τε αὐτὸν νέον κληθῆναι ὠριγένην. ὡμολόγηται δὲ τοῦτον τῆς τε ἀσκήσεως καὶ ἑκουσίου πτωχείας γεγενῆσθαι ἐραστὴν, ἔμπειρον ὄντα διαλεκτικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐπιστήμης, καὶ μετὰ τὸν διωγμὸν, πάντα τὸν βίον ἐν τῇ ῥώμῃ διατετελεκέναι. Ἔστι τούτου μακροτάτη ὁμιλία, περὶ ὠσηὲ τοῦ προφήτου, ἥν τινα τῇ παννυχίδι τοῦ πάσχα ἁρμόττειν πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, αὐτὸς ὁ λόγος δηλοῖ.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος, τῆς κατὰ ἀντιόχειαν ἐκκλησίας πρεσβύτερος, τοσοῦτον ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν γραφῶν κεκμήκεν, ὥς τε ἄχρι τοῦ παρόντος, τινὰ τῶν ἀντιγράφων κληθῆναι λουκιάνεια. φέρονται αὐτοῦ περὶ πίστεως λόγοι, καὶ βραχύταται πρός τινας ἐπιστολαί. Ἀπέθανεν ἐν νικομηδίᾳ, ὑπὲρ τῆς χριστοῦ ὁμολογήσεως, ἐν τῷ διωγμῷ μαξιμίνου, καὶ ἐτάφη ἐν ἐλενοπόλου τῆς βιθυνίας.

ΦΙΛΕΑΣ.

ΦΙΛΕΑΣ ἀπὸ πόλεως θμούεως τῆς αἰγύπτου, περιφανὴς τῷ γένει, καὶ οὐ μικρᾶς περιουσίας, τὴν ἐπισκοπὴν δεξάμενος, εὐφυέστατον λόγον περὶ τῶν ἐπαίνων τῶν μαρτύρων συνεγράψατο, καὶ διάλογον τῆς γενομένης πράξεως ἐπὶ τοῦ ἄρχοντος τοῦ καταναγκάζοντος αὐτὸν ἐπιθύειν. οὗτος ὑπὲρ τοῦ χριστοῦ ἀπετέμνετο διωγμοῦ ἐν τῇ αἰγύπτῳ ὄντος, κἀκείνου αὐθεντοῦντος τοῦ καὶ ἐπὶ λουκιανοῦ ἐν νικομηδείᾳ.

ΑΡΝΟΒΙΟΣ.

ΑΡΝΟΒΙΟΣ ἐπὶ διοκλετιανοῦ ἐν σίκκῃ τῇ πόλει τῆς ἀφρικῆς, ἀνθηρῶς τὴν ῥητορικὴν ἐδίδαξε, καὶ συνεγράψατο κατὰ τῶν ἐθνῶν τεύχη, ἅπερ τυγχάνει παρὰ πολλοῖς.

ΦΙΡΜΙΛΙΑΝΟΣ

ſcriberet apologeticum pro Origene, & paſſus eſt Cæſareæ Palæſtinæ, ſub perſecutione Maximini.

PIERIVS.

PIERIVS Alexandrinæ eccleſiæ presbyter, ſub Caro & Diocletiano principibus, eo tempore, quo eandem eccleſiam Theonas epiſcopus regebat, florentiſſime docuit populos, & in tantam ſermonis, diuerſorumq́ꝫ tractatuum, qui uſque hodie extant, uenit elegantiam, ut Origenes Iunior uocaretur. Conſtat hunc miræ ἀσκήσεως, & appetitorem uoluntariæ paupertatis, ſcientiſſimumq́ꝫ Dialecticæ et Rhetoricæ artis, & poſt perſecutionẽ, omne uitæ ſuæ tempus Romæ fuiſſe uerſatum. Huius eſt longiſſimus tractatus de propheta Oſee, quem in peruigilio paſchæ habitum, ipſe ſermo demonſtrat.

LVCIANVS.

LVCIANVS uir diſertiſſimus, Antiochenæ eccleſiæ presbyter, tantum in ſcripturarum ſtudio laborauit, ut uſque nunc quædam exemplaria ſcripturarum, Lucianea nuncupentur. Feruntur eius de fide libelli, & breues ad nõ nullos epiſtolæ. Paſſus eſt Nicomediæ ob confeſſionem Chriſti, ſub perſecutione Maximini, ſepultusq́ꝫ Helenopoli Bithyniæ.

PHILEAS.

PHILEAS de urbe Aegypti, quæ uocatur Thmuis, nobili genere, & non paruis opibus, ſuſcepto epiſcopatu elegantiſſimum librum de martyrum laude compoſuit, & diſputatione actorũ habita aduerſum iudicem, qui eum ſacrificare cogebat, pro Chriſto capite truncatur, eodem in Aegypto perſecutiõis autore, quo Lucianus Nicomediæ.

ARNOBIVS.

ARNOBIVS, ſub Diocletiano principe, Siccæ apud Aphricam, florentiſſime Rhetoricam docuit, ſcripſitq́ꝫ aduerſum gentes, quæ uulgo extant uolumina.

ΦΙΡΜΙΛΙΑΝΟΣ.

ΦΙΡΜΙΛΙΑΝΟΣ, ὁ καὶ λακτάντιος, ἀρνοβίου μαθητής, ἐπὶ διοκλητιανοῦ βασιλέως, μετασταλεὶς μετὰ φλαβίου γραμματικοῦ, οὗ τινος περὶ ἰατρικῆς εἰσὶ δι' ἐπῶν συγγραφαί, ἐν νικομηδείᾳ τὴν ῥητορικὴν ἐδίδαξε, καὶ τῇ πενίᾳ τῶν μαθητῶν, μάλιστα διὰ τὴν ἑλληνικὴν πόλιν, εἰς συγγράμματα ἑαυτοῦ μεθῆκεν. ἔχομεν τούτου συμπόσιον, ὅπερ νέος ἐν τῇ ἀφρικῇ συνέταξε, καὶ ὁδοιπορικὸν ἀπὸ τῆς ἀφρικῆς ἕως νικομηδείας δι' ἑξαμέτρων συντεθέν. καὶ ἄλλην βίβλον, ἥν τις ἐπιγράφει γραμματικός. καὶ ὡραῖον περὶ ὀργῆς θεοῦ. καὶ θείων εἰσαγωγῶν, κατὰ τῶν ἐθνῶν λόγους ἑπτά, καὶ ἐπιτομὴν τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος ἀκεφάλου, καὶ πρὸς ἀσκληπιάδην λόγους δύο, περὶ διωγμοῦ λόγους εἷς. πρὸς πρόβον ἐπιστολῶν λόγους τέσσαρας. πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ δημιουργίας θεοῦ λόγον εἷς. οὗτος ἐν τῷ ἐσχάτῳ γήρᾳ, διδάσκαλος κατέστη καίσαρος κρίσπου τοῦ υἱὸς κωνσταντίνου ἐν γαλλίαις, ὃς ὕστερον παρὰ τοῦ πατρὸς ἀνῃρέθη.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ, καισαρείας παλαιστίνης ἐπίσκοπος, ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς σπουδαῖος, καὶ περὶ θείας βιβλιοθήκης ἅμα παμφίλῳ τῷ μάρτυρι ἐπιμελέστατος ἀνιχνευτής, ἐξέδωκε πολλὰ τεύχη. ὧν εἰσι τάδε. Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως λόγοι εἴκοσι. εὐαγγελικῆς προπαρασκευῆς, λόγοι δέκα καὶ πέντε. Θεοφανείας λόγοι πέντε. Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας λόγοι δέκα. χρονικῶν κανόνων παντοδαπῆς ἱστορίας, καὶ τούτων ἐπιτομή. περὶ τῆς τῶν εὐαγγελίων διαφωνίας. Εἰς ἡσαΐαν λόγοι δέκα. κατὰ πορφυρίου, τοῦ τότε συγγράφοντας ἐν σικελίᾳ, ὥς τινες οἴονται λόγοι τριάκοντα, ἀφ' ὧν εἰς ἐμὲ, λόγοι εἴκοσι μόνον περιῆλθον. Τοπικῶν λόγος εἷς. ἀπολογίας ὑπὲρ ὠριγένους λόγοι ἕξ. περὶ τοῦ βίου παμφίλου λόγοι τρεῖς. περὶ μαρτύρων ἕτερα συγγράμματα. καὶ εἰς τοὺς, ρν, ψαλμοὺς, δεδοκιμασμένα ὑπομνήματα, καὶ ἕτερα πολλά. Ἤνθησε μάλιστα ἐπὶ κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ κωνσταντίου, καὶ διὰ τὴν φιλίαν τὴν πρὸς πάμφιλον τὸν μάρτυρα, τῇ ἐπωνυμίᾳ αὐτοῦ ἐκλήθη.

ΡΑΙΤΙΚΙΟΣ

FIRMIANVS.

FIRMIANVS, qui & Lactantius, Arnobij discipulus, sub Diocletiano principe accitus cum Flauio Grammatico, cuius de medicinalibus uersu compositi extant libri. Nicomediæ Rhetoricam docuit, ac penuria discipulorum, ob græcam uidelicet ciuitatem, ad scribendum se contulit. Habemus eius sympositum, quod adolescentulus scripsit, ὁδοιπορικὸν de Africa usque ad Nicomediam, hexametris scriptũ uersibus, & alium librum qui inscribitur Grammaticus, & pulcherrimum de ira dei, & institutiouum diuinarum aduersum gentes libros septem, & ἐπιτομὴν eiusdẽ operis in libro uno acephalo, & ad Asclepiadẽ libros duos. De persecutione librum unum. Ad Probum epistolarũ libros quatuor. Ad Seuerum, epistolarum libros duos. Ad Demetrianum auditorem suum, libros duos. Ad eundem de opificio dei, uel formatione hominis, librum unum. Hic extrema senectute magister Cæsaris Crispi, filij Constantini in Gallia fuit, qui postea à patre interfectus est.

EVSEBIVS.

EVSEBIVS Cæsareæ Palæstinæ episcopus, in scripturis diuinis studiosissimus, & bibliothecæ diuinæ, cum Pamphilo martyre diligentissimus peruestigator, ædidit infinita uolumina. De quibus hæc sunt, εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως libri uiginti, εὐαγγελικῆς προπαρασκευῆς libri quindecim, θεωφανείας libri quinque. Ecclesiasticæ historiæ libri decem. Chronicorum canonum omnimodam historiam, & eorũ ἐπιτομήν. Et de euangeliorum diaphonia. In Esaiam libri decem, & contra Porphyrium qui eodem tempore scribebat in Sicilia, ut quidam putant, libri triginta, de quibus ad me uiginti tantum peruenerunt. τοπικῶν librum unum, ἀπολογίας pro Origene libros sex. De uita Pamphili lib. tres. De martyribus alia opuscula. Et in centum quinquaginta psalmos, eruditissimos cõmentarios, & multa alia. Floruit maxime sub Constantino Imperatore & Constantio, & ob amicitiam Pamphili martyris, ab eo cognomentum sortitus est.

ΡΑΙΤΙΚΙΟΣ.

ΡΑΙΤΙΚΙΟΣ ἰδουάρων, τουτέστιν αὐγουστοδίας ἐπίσκοπος, ἐπὶ κωνσταντίνου ἀπολήψεως χρηστῆς ἐγένετο ἐν τῇ γαλλίᾳ. Αναγινώσκονται τούτου ὑπομνήματα εἰς ἄσματα τῶν ἀσμάτων, καὶ μέγα τεῦχος κατὰ νωβατιανοῦ, οὐδὲν δὲ ἕτερον πλὴν τούτων, ἐκ τῶν αὐτοῦ εὗρον συγγραμμάτων.

ΜΕΘΟΔΙΟΣ.

ΜΕΘΟΔΙΟΣ ὀλύμπου λυκίας, καὶ μετὰ ταῦτα τύρου ἐπίσκοπος, λαμπροῦ καὶ συγκειμένου λόγου, κατὰ πορφυρίου συνέταξε τεύχη, καὶ συμπόσιον δέκα παρθένων, περὶ ἀναστάσεως λόγον ἄριστον, κατὰ ὠριγένους, κατὰ τοῦ αὐτοῦ περὶ πυθωνίσσης, καὶ περὶ αὐτεξουσίου, εἰς τὴν γένεσίν τε καὶ εἰς τῶν ἄσματα τῶν ἀσμάτων ὑπομνήματα, καὶ ἕτερα πολλὰ χύδην ἀναγινωσκόμενα. ὃς περὶ τὰ τελευταῖα τοῦ διωγμοῦ καθώς τινες διαβεβαιοῦνται, ἐπὶ δεκίου καὶ βαλεριανοῦ, ἐν χαλκίδι τῆς ἀνατολῆς μαρτυρήσας ἐστεφανώθη.

ΙΟΥΒΕΓΚΟΣ.

ΙΟΥΒΕΓΚΟΣ περιφανοῦς γένους, ἱσπανὸς πρεσβύτερος, τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων δι᾽ ἑξαμέτρων σχεδὸν κατὰ πόδας τέσσαρας συνέταξε βίβλους. καί τινα τῷ αὐτῷ μέτρῳ, εἰς μυστικὴν προσήκοντα τάξιν. Ηνθησεν ἐπὶ κωνσταντίνου βασιλέως.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, τὸ μὲν γένει παμφύλιος, σιδίτης, πρῶτον μὲν τὴν ἐν βερροίᾳ τῆς συρίας, ἔπειτα τὴν ἀντιοχείαν ἐκυβέρνησεν ἐκκλησίαν, κατὰ τοῦ δόγματος τῶν ἀρειανῶν, πολλὰ συντάξας, ἐπὶ κωνσταντίου βασιλέως ἐξωστρακίσθη εἰς τραϊανούπολιν τῆς θράκης, ἐν ᾗ καὶ ἐτάφη. Εἰσὶ τούτου συγγράμματα περὶ ψυχῆς, περὶ ἐγγαστριμύθου, κατὰ ὠριγένους. Καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐπιστολαί, ἃ ἀπαριθμεῖσθαι περισσόν.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ ἀγκυρανὸς ἐπίσκοπος, ἐπὶ κωνσταντίου καὶ κώνσταντος ἤνθησε, πολλὰ διαφόρων ὑποθέσεων γράψας τεύχη, καὶ μάλιστα κατὰ τῶν ἀρειανῶν. φέρονται κατ᾽ αὐτοῦ ἀστερίου καὶ ἀπολλιναρίου λόγοι, σαβελλιανῆς τοῦτον αἱρέσεως εὐθύνοντες.

καὶ ἱλά

RHAETICIVS.

RHAETICIVS Eduorum, id est Augustudunensis episcopus, sub Constantino celeberrimæ famæ habitus est in Gallijs. Leguntur eius cõmentarij in Cantica canticorum, & aliud grande uolumen aduersus Nouatianum, nec præter hoc quicquam eius operum repperi.

METHODIVS.

METHODIVS Olympi Lyciæ, & postea Tyri episcopus, nitidi compositiq; sermonis, aduersum Porphyrium confecit libros, & symposium decem uirginum, de resurrectione opus egregium, contra Origenem, & aduersus eundem de Pythonissa, et de autexusio. In Genesim quoq; & in Cantica canticorum cõmentarios, & multa alia quæ uulgo lectitantur, & ad extremum nouissimæ persecutionis, siue ut alij affirmãt, sub Decio & Valeriano in Chalcide Græciæ, martyrio coronatus est.

IVVENCVS.

IVVENCVS, nobilissimi generis Hispanus, presbyter, quatuor euãgelia hexametris uersibus penè ad uerbum transferens, quatuor libros composuit, & nonnulla eodem metro ad sacramentorum ordinem pertinentia. Floruit sub Constantino principe.

EVSTATHIVS.

EVSTATHIVS genere Pamphylius Sidites, primũ Beriæ Syriæ, deinde Antiochiæ rexit ecclesiam, & aduersum Arrianorum dogma componens multa, sub Constantio principe pulsus est in exilium Traianopolim Thraciarum, ubi usque hodie conditus est. Extant eius uolumina de anima, de engastrimytho aduersum Origenem, & infinitæ epistolæ, quas enumerare longum est.

MARCELLVS.

MARCELLVS Ancyranus episcopus, sub Constante & Constantino principibus floruit, multaq; diuersarum ὑποθέσεων scripsit uolumina, & maxime aduersum Arrianos. Feruntur contra hunc Asterij & Apollinarij libri, Sabellianæ eum hæresis arguentes.

καὶ ἱλάριος δὲ ἐν τῷ ἑβδόμῳ κατὰ τῶν ἀρειανῶν λόγῳ, οἷα δὴ αἱρετικοῦ μέμνηται. ἀλλ' ἔκφυγος ἀπολογεῖται, μὴ εἶναι οὗ κατηγορεῖται δόγματος, τῇ κοινωνίᾳ πεποιθὼς ἰουλίου καὶ ἀθανασίου ῥώμης καὶ ἀλεξανδρείας ἐπισκόπων.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, πολλὰς παρὰ τῶν ἀρειανῶν ὑπομείνας ἐπιβουλὰς, πρὸς κώνσταντα τὸν γαλλιῶν βασιλέα προσέφυγεν. ὅθεν ἀναζεύξας μετὰ γραμμάτων, καὶ αὖθις μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν διωχθεὶς, ἕως τῆς βασιλείας ἰοβιανοῦ διέλαθε, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ἐκκλησίαν, ἐπὶ οὐάλεντος τελευτᾷ. φέρονται αὐτοῦ κατὰ τῶν ἐθνῶν λόγοι δύο, κατὰ οὐάλεντος καὶ οὐρσακίου εἷς, περὶ παρθενίας, περὶ διωγμῶν ἀρειανῶν πλεῖστοι. περὶ ἐπιγραφῆς ψαλμῶν. καὶ ἱστορία ἀντωνίου ἀναχωρίτου τὸν βίον περιέχουσα, καὶ ἑορταστικαὶ ἐπιστολαί. καὶ πλεῖστα ἄλλα τινα, ἅπερ ἀπαριθμεῖσθαι ὀκνῶ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ μοναχὸς, οὗ τὸν βίον ἀθανάσιος ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἐπισήμῳ τεύχει διεξῆλθεν, ἔστειλε πρὸς διάφορα τῆς αἰγύπτου μοναστήρια, ἀποστολικοῦ χαρακτῆρος καὶ λόγου ἐπιστολὰς ἑπτὰ, εἰς ἑλληνικὴν διάλεκτον μεταφρασθείσας, ὧν ἐξαίρετός ἐστιν ἡ πρὸς τοὺς ἀρσενοΐτας. ἤνθησεν ἐπὶ κωνσταντίου καὶ τῶν τούτου παίδων βασιλευόντων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ἀγκυρανὸς ἐπίσκοπος, ἔγραψε κατὰ μαρκέλλου καὶ περὶ παρθενίας λόγον, καὶ οὐκ ὀλίγα ἄλλα, καὶ βασιλεύοντος κωνσταντίου, μακεδονιανῆς θρησκείας ἅμα εὐσταθίῳ σεβαστηνῷ ἦρξεν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ἡρακλείας τῆς θρᾴκης ἐπίσκοπος, εὐφυὴς καὶ ἀρίστου λόγου καὶ ἱστορικῆς διανοίας, ἐξέδωκεν ἐπὶ κωνσταντίου βασιλέως, ὑπομνήματα εἰς ματθαῖον καὶ ἰωάννην, καὶ εἰς τὸν ἀπόστολον, καὶ εἰς τὸ ψαλτήριον.

Sed & Hilarius in ſeptimo aduerſum Arrianos libro, nominis eius quaſi hæretici meminit: porrò ille defendit ſe nõ eſſe dogmatis, cuius accuſat̃, ſed cõmunione Iulij & Athanaſij, Romanæ & Alexandrinæ urbis pontificum ſe eſſe munitum.

ATHANASIVS.

ATHANASIVS Alexandrinæ urbis epiſcopus, multas Arrianorum perpeſſus inſidias, ad Conſtantem Galliarũ principẽ fugit, unde reuerſus, cũ literis, & rurſum poſt mortem eius fugatus, uſque ad Iouiani imperiũ latuit, à quo recepta eccleſia, ſub Valente moritur. Feruntur eius aduerſum gentes duo libri, & contra Valentem & Vrſatiũ unus, & de uirginitate, & de perſecutionibus Arrianorum plurimi, & de pſalmorum titulis, & hiſtoria Antonij monachi, uitam continens, & ἑορταστικαὶ epiſtolæ, & multa alia, quæ enumerare longum eſt.

ANTONIVS.

ANTONIVS monachus, cuius uitã Athanaſius Alexandrinæ urbis epiſcopus, inſigni uolumine proſecutus eſt, miſit Aegyptiace ad diuerſa monaſteria apoſtolici ſenſus ſermonisq́ epiſtolas ſeptem, quæ in Græcam linguam translatæ ſunt, quarum præcipua eſt ad Arſenoitas. Floruit ſub Conſtantino & filijs eius regnantibus. Vixit annos centum quinque.

BASILIVS.

BASILIVS Ancyranus epiſcopus, artis medicinæ, ſcripſit contra Marcellũ de uirginitate librum, & nonnulla alia, & ſub rege Conſtantio, Macedonianæ partis, cũ Euſtathio Sebaſteno princeps fuit.

THEODORVS EPISCOPVS.

THEODORVS Heracliæ Thraciarum epiſcopus, elegantis apertiq́ ſermonis & magis hiſtoricæ intelligentiæ, ædidit ſub Conſtantio principe, cõmentarios in Mattheum & in Ioannem, & in Apoſtolum, & in Pſalterium.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ἐμεσηνός, εὐφυῶς καὶ ῥητορικῶς, ἀναριθμήτους καὶ εἰς κρότον τοῦ λαοῦ συντείνοντας ἐποιήσατο λόγους, καὶ μᾶλλον ἀκολουθῶν ἱστορίᾳ, ὥς τις σπουδαιότερον ἀναγινώσκεται, παρὰ τῶν κροτεῖν χαιρόντων, ἀφ' ὧν εἰσιν ἐξαίρετοι λόγοι δέκα, κατὰ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐθνῶν καὶ νοβατιανῶν, καὶ πρὸς γαλάτας εἷς, εἰς εὐαγγέλια ὁμιλίαι βραχύταται μέν, πολλαὶ δέ. ἤνθησεν ἐπὶ κωνσταντίου βασιλέως. καὶ τελευτήσας ἐν ἀντιοχείᾳ ἐτάφη.

ΤΡΙΦΥΛΛΙΟΣ.

ΤΡΙΦΥΛΛΙΟΣ κύπρου λήδρου, ἤτοι λευκῶνος ἐπίσκοπος, εὐφραδὴς καὶ ἐπὶ κωνσταντίου ἐπίσημος. ἀνέγνων τούτου εἰς ἄσμα τα ἀσμάτων ὑπομνήματα. ὅς τις πολλὰ λέγεται συνεγράφεναι, ἅτινα εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας οὐ περιῆλθον.

ΔΩΝΑΤΟΣ.

ΔΩΝΑΤΟΣ, ἀφ' οὗ οἱ δωνατισταὶ ἐν τῇ ἀφρικῇ, ἐπὶ κωνσταντίου τοῦ βασιλέως, φάσκων παρὰ τῶν ἡμετέρων τὰς θείας γραφάς, ἐν τῷ διωγμῷ τοῖς ἐθνικοῖς παραδεδόσθαι, πᾶσαν τὴν ἀφρικὴν καὶ μάλιστα τὴν νουμηδείαν, τῇ πειθοῖ ἠπάτησεν. εἰσὶ τούτου πολλά, τῇ αὐτοῦ αἱρέσει ἀνήκοντα, καὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγος, τῷ ἀρειανῶν δόγματι ἁρμόζων.

ΑΣΤΕΡΙΟΣ.

ΑΣΤΕΡΙΟΣ ἀρειανικῆς φιλόσοφος αἱρέσεως, ἔγραψε βασιλεύοντος κωνσταντίου, εἰς τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς ῥωμαίους, καὶ εἰς εὐαγγέλια, καὶ ψαλμοὺς ὑπομνήματα, καὶ ἕτερα πολλά, ἅτινα παρὰ τῶν τῆς αὐτῆς αἱρέσεως, σπουδαιότερον ἀναγινώσκεται.

ΛΟΥΚΙΦΕΡ.

Λουκίφερ καρανάλεως ἐπίσκοπος, ἅμα παγκρατίῳ καὶ ἱλαρίῳ τῆς ἐκκλησίας ῥώμης κληρικοῖς, πρὸς κωνστάντιον βασιλέα, παρὰ λιβερίου ἐπισκόπου, ὑπὲρ τῆς πίστεως εἰς πρεσβείαν σταλείς, μὴ βουλόμενος ἐπ' ὀνόματι ἀθανασίου, τὴν νικαιωτὴν σύνοδον καταλῦσαι, εἰς παλαιστίνην ἐξορισθείς, θαυμαστῆς ἐγκρατείας. καὶ εὐτρεπισμένου λογισμοῦ εἰς

μαρτύριον,

EVSEBIVS.

EVSEBIVS Emeſenus epiſcopus, elegantis & rhetorici ingenij, innumerabiles & qui ad plauſum populi pertinent, confecit libros, magiſq; hiſtoriam ſecutus, ab ijs qui declamare uolũt, ſtudioſiſſime legitur, è quibus uel praecipui ſunt aduerſum Iudæos, & gentes, & Nouatianos, & ad Galatas libri decem, & in euangelia homiliæ breues, ſed plurimæ. Floruit temporibus Conſtantij Imperatoris, ſub quo & mortuus, Antiochiæ ſepultus eſt.

TRIPHYLLIVS.

TRIPHYLLIVS Cypri Ledrenſis, ſiue λδυπῶνος epiſcopus, eloquentiſſimus ſuæ ætatis, & ſub rege Conſtantio celeberrimus fuit. Legi eius in Cantica canticorum commentarios. Et multa alia compoſuiſſe refertur, quæ in noſtras manus minime peruenerunt.

DONATVS.

DONATVS, à quo Donatiani, per Aphricã ſub Conſtante Conſtantinoq; principibus, aſſerens à noſtris ſcripturas in perſecutione ethnicis traditas, totam penè Aphricam & maxime Numidiam, ſua perſuaſione decepit. Extant eius multa ad ſuam hæreſim pertinentia, & de ſpiritu ſancto liber Arriano dogmati congruens.

ASTERIVS.

ASTERIVS Arrianæ philoſophus factionis, ſcripſit regnante Conſtantio, in epiſtolam ad Romanos, & in euangelia, & pſalmos, cõmentarios, & multa alia, quæ à ſuæ partis hominibus ſtudioſiſſime leguntur.

LVCIFER.

LVCIFER Caracalitanus epiſcopus, cum Pancratio & Hilario Rhomanæ eccleſiæ clericis, ad Conſtantiũ Imperatorem à Liberio epiſcopo, pro fide legatus miſſus, quũ nollet ſub nomine Athanaſij Nicenã damnare fidẽ, in Palæſtinã relegatus, miræ cõſtantiæ & præparati animi ad

μαρτύριον, συνέταξε λόγον κατὰ κωνσταντίου, τοῦτον τε αὐτῷ ἀποστεῖλεν ἀναγνωσθησόμενον, καὶ μετ' οὐ πολὺ βασιλεύοντος ἰουλιανοῦ, εἰς τὴν καρακαλίνων ἀναζεύξας, ἐπὶ βαλεντινιανοῦ βασιλέως ἐτελεύτησεν.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ γένει σάρδος, καὶ ἀπὸ ἀναγνωστῶν τῆς ἐκκλησίας ῥώμης, βαρκευλίνσης ἐπίσκοπος, διὰ τὴν τῆς πίστεως ἐξομολόγησιν, παρὰ κωνσταντίου βασιλέως εἰς σκυθόπολιν, κἀκεῖθεν εἰς καππαδοκίαν ἐξορισθεὶς, ἐπὶ ἰουλιανοῦ τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναζεύξας. ἐξέδωκεν εἰς τοὺς ψαλμοὺς ὑπομνήματα εὐσεβίου τοῦ καισαρέως, ἅτινα ἀπὸ ἑλληνικοῦ εἰς ῥωμαϊκὸν μετενηνόχει, καὶ ἐτελεύτησεν ἐπὶ βαλεντινιανοῦ καὶ βάλεντος.

ΦΟΥΡΤΟΥΝΑΤΙΑΝΟΣ.

ΦΟΥΡΤΟΥΝΑΤΙΑΝΟΣ, γένει ἄφρος, ἀκυληΐας ἐπίσκοπος, βασιλεύοντος κωνσταντίνου, εἰς τὰ εὐαγγέλια κανόνας διατυπώσας βραχύτατα ὑπομνήματα, λόγῳ ἀγροικῷ συνέταξε. διὰ δὲ τοῦτο ἐστὶ ἀποτρόπαιος, ὅτι πρὸ λιβέριον ῥώμης ἐπίσκοπον, ὑπὲρ τῆς πίστεως εἰς ἐξορίαν ἀπιόντα, οὐ μόνον ὑπενόθευσεν, ἢ ὑπεσκέλισεν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὑπογραφὴν αἱρετικὴν κατηνάγκησεν.

ΑΚΑΚΙΟΣ.

ΑΚΑΚΙΟΣ, ὅν τινα ἐπειδὴ ἐνὶ ὀφθαλμῷ πηρὸς ἦν, μονόφθαλμον ἐκάλεσαν, τῆς ἐν παλαιστίνῃ καισαρείας ἐπίσκοπος, συνέταξε εἰς ἐκκλησιαστὴν δέκα καὶ ἑπτὰ, καὶ συμμίκτων ζητημάτων ἕξ, καὶ πολλὰς διαφόρους ὁμιλίας. εἰς τοσοῦτον δὲ ἐπὶ κωνσταντίου βασιλέως διέπρεψεν, ὥστε εἰς τόπον λιβερίου, φήλικα ἐπίσκοπον ῥώμης χειροτονῆσαι.

ΣΑΡΑΠΙΩΝ.

ΣΑΡΑΠΙΩΝ θμούεως ἐπίσκοπος, ὁ διὰ τὴν εὐφυΐαν ἐπονομασθεὶς σχολαστικὸς, γνήσιος φίλος ἀντωνίου μοναχοῦ, ἐξέδωκε κατὰ μανιχαίου, ἐξαίρετον βίβλον, καὶ περὶ ἐπιγραφῆς ψαλμῶν ἑτέραν, καὶ πρὸς διαφόρους, ἀναγκαίας ἐπιστολάς, καὶ ἐπὶ κωνσταντίου ἐν τῇ ἐξομολογήσει διέπρεψεν.

martyrium, cõtra Constantium Imperatorem scripsit librũ eiq; legendum misit, ac non multo post, sub Iuliano principe Caraclis reuersus, Valentiniano regnante obijt.

EVSEBIVS.

EVSEBIVS natione Sardus, & ex lectore urbis Romanæ, Vercellensis episcopus, ob cõfessionẽ fidei, à Constantio principe Scythopolim, & inde Cappadociam relegatus, sub Iuliano Imperatore, ad ecclesiam reuersus, ædidit in psalmos commentarios Eusebij Cæsariensis, quos de græco in latinũ uerterat. Mortuus est Valentiniano & Valente regnantibus.

FORTVNATIANVS.

FORTVNATIANVS natione Afer, Aquileiensis episcopus, imperante Constantino, in euangelia titulis ordinatis, breui & rustico sermone scripsit cõmentarios, & in hoc habetur detestabilis, quod Liberiũ Romanæ urbis episcopum, pro fide ad exilium pergentem, primus sollicitauit, ac fregit, & ad subscriptionem hæreseos compulit.

ACACIVS.

ACACIVS, quem quia luscus erat, μονόφθαλμον nuncupabant, Cæsariensis ecclesiæ in Palæstina episcopus, elaborauit in Ecclesiasten decem et septem uolumina, & συμμίκτων ζητημάτων sex, & multos prætera diuersos'que tractatus. Intantum autem sub Constantio Imperatore claruit, ut in Liberij locum, Romæ Felicem Arrianum episcopum constitueret,

SARAPION.

SARAPION θμύεως, Aegypti urbis episcopus, qui ob eleganti amingenij, cognomen scholastici meruit, charus Antonij monachi, ædidit aduersum Manichæum egregium librum, & de psalmorum titulis alium, & ad diuersos utiles epistolas. Et sub Constantio principe, etiam in confessione inclytus fuit.

ΙΛΑΡΙΟΣ.

Ἰλάριος, πικταβίων ἀκοιτανίας ἐπίσκοπος, συσκευῇ σατουρνίνου τοῦ ἀρελατῶν ἐπισκόπου, ἀπὸ τοῦ συνόδου βιτεριασίων εἰς φρυγίαν ἐξορισθείς, δέκα καὶ δύο κατὰ ἀρειανῶν συνέταξε λόγους, καὶ ἕτερον περὶ τῶν συνόδων, ὅν τινα πρὸς τοὺς γαλλιῶν ἐπισκόπους ἔγραψε, καὶ εἰς ψαλμοὺς ὑπομνήματα, πρῶτον λέγω δὲ καὶ δεύτερον, καὶ ἀπὸ πεντηκοστοῦ πρώτου, ἕως ἑξηκοστοῦ δευτέρου, καὶ ἀπὸ ἑκατοστοῦ ὀκτωκαιδεκάτου, ἕως τοῦ ἐσχάτου, ἐν ᾗ συντάξει ὠριγένην ἐμιμήσατο, τινὰ δὲ ἰδίων προσθείς. ἔστιν αὐτοῦ καὶ πρὸς κωνστάντιον λίβελλος, ὅν τινα περιόντι ἐν κωνσταντινουπόλει ἐπέδωκε, καὶ ἕτερος εἰς κωνστάντιον, ὅν τινα μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν συνέταξε. καὶ βίβλοι κατὰ οὐαλέντος καὶ οὐρσακίου, τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀριμυσίνου καὶ σελευκείας συνόδου περιέχουσαι. καὶ πρὸς σαλούστιον ἔπαρχον, ἤτοι κατὰ διοσκόρου, καὶ τῶν λιβερτίνων, καὶ ἕτερος λόγος μυστηρίων, καὶ ὑπομνήματα εἰς ματθαῖον, καὶ εἰς τὸν ἰὼβ ὁμιλίας, ἃς ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ ὠριγένους μετέφρασε. καὶ ἕτερος εὐφυέστατος λίβελλος, κατὰ αὐξεντίου, καὶ πολλαὶ πρὸς διαφόρους ἐπιστολαί. φασὶ δέ τινες γεγραφέναι αὐτὸν καὶ εἰς τὰ ᾄσματα τῶν ᾀσμάτων, ἅπερ παρ᾽ ἡμῖν ἐστὶν ἄγνωστα, ἐτελεύτησεν ἐν πικτάβῃ βαλεντινιανοῦ καὶ βάλεντος βασιλευόντων.

ΒΙΚΤΩΡΙΝΟΣ.

Βικτωρῖνος γένει ἄφρος, κωνσταντίου βασιλεύοντος, ἐν τῇ ῥώμῃ τὴν ῥητορικὴν διδάξας, ἐν τῷ ἐσχάτῳ γήρᾳ χριστιανὸς γενόμενος κατὰ ἀρείου λόγους διαλεκτικοὺς πάνυ ἀμαυρὸς συνέγραψεν, οἵ τινες παρὰ τῶν πεπαιδευμένων μόνον νοοῦνται, καὶ ὑπομνήματα εἰς τὸν ἀπόστολον.

ΤΙΤΟΣ.

Τίτος, βοστρίνων ἐπίσκοπος, ἐπὶ ἰουλιανοῦ καὶ ἰοβιανοῦ βασιλευόντων, ἰσχυροὺς κατὰ τῶν μανιχαίων συντάξας λόγους, καὶ ἕτερα πολλά. ἐπὶ οὐάλεντος ἐτελεύτησεν.

ΔΑΜΑΣΟΣ.

Δάμασος ῥώμης ἐπίσκοπος, εἰς ἐποποιΐαν εὐφυής, πολλὰ καὶ σύντομα ἡρωϊκῷ μέτρῳ ἐξέδωκε, καὶ ὀγδοηκοστούτης, ἐπὶ θεοδοσίου βασιλέως ἐτελεύτησεν.

Ἀπολλινάριος.

HILARIVS.

Hilarius, urbis Pictauorum, Aquitaniæ episcopus, factione Saturnini Arelatensis episcopi, de synodo Piterensi, Phrygiam relegatus, duodecim aduersus Arianos confecit libros. Et alium librum de synodis, quem ad Galliarum episcopos scripsit. Et in psalmos cõmentarios, primum uidelicet & secũdum, & à quinquagesimoprimo usq; ad sexagesimumsecundum, & à centesimo decimooctauo usque ad extremum, in quo opere imitatus Origenem, nõ nulla etiam de suo addidit. Est eius & ad Constantium libellus, quem uiuenti Constantinopoli porrexerat. Et alius in Constantium, quem post mortem eius scripsit. Et liber aduersum Valentem & Vrsatium, historiam Arimynensis & Seleuciensis synodi continens. Et aduersus præfectum Salustium, siue contra Dioscorum, & liber hymnorũ, & mysteriorum alius. Et cõmentarij in Mattheum. Et tractatus in Iob, quos de græco Origenis ad sensum transtulit. Et alius elegans libellus contra Auxentium, & nonnullæ ad diuersos epistolæ. Aiunt quidam scripsisse eum & in Cantica canticorum, sed à nobis hoc opus ignoratur. Mortuus est Pictauis Valentiniano & Valente regnantibus.

VICTORINVS.

Victorinus natione Afer, Romæ sub Constantio principe Rhetoricã docuit, & in extrema senectute Christi se tradens fidei, scripsit aduersus Arrium libros more dialectico ualde obscuros, qui ab eruditis modo intelliguntur, & cõmentarios in apostolum.

TITVS.

Titus Bostrinus episcopus, sub Iuliano et Iouiano principibus, fortes aduersum Manichæum scripsit libros, & nonnulla alia. Moritur autem sub Valente.

DAMASVS.

Damasus, Romanæ urbis episcopus, elegans in uersibus componendis ingenium habuit, multaq; & breuia metro ædidit, & propè octogenarius sub Theodosio principe mortuus est.

ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΟΣ.

Ἀπολλινάριος, λαοδικείας τῆς σύρων ἐπίσκοπος, πατρὸς πρεσβυτέρου, ἐν τῇ νεότητι, μᾶλλον τὴν γραμματικὴν ἤσκησεν, ὕστερον δὲ εἰς τὰς θείας γραφὰς ἀναρίθμητα συντάξας τεύχη, θεοδοσίου βασιλεύοντος ἐτελεύτησεν. εἰσὶν αὐτοῦ κατὰ πορφυρίου τριάκοντα λόγοι, οἵτινες μεταξὺ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συγγραμμάτων, μᾶλλον ἐκρίθησαν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Γρηγόριος ἐλιβέρου τῆς βαιτικῆς ἐπίσκοπος, ἕως τῆς ἐσχάτης ἡλικίας, διαφόρους ὁμιλίας κοινῷ λόγῳ συνέταξε, καὶ περὶ πίστεως λόγον ἄριστον, ὅστις ἄχρι τοῦ παρόντος, λέγεται περιεῖναι.

ΠΑΚΙΑΝΟΣ.

Πακιανός, ἐν τοῖς πυρρηναίου μέρεσι, βαρκίλωνος ἐπίσκοπος, σώφρονι βίῳ, εὐφραδείᾳ, καὶ λόγῳ λαμπρός, συνέταξε ποικίλα, ἀφ' ὧν ἐστι κέρβος, καὶ κατὰ τῶν νωβατιανῶν. ἐπὶ θεοδοσίου βασιλέως ἐν ἐσχάτῳ γήρᾳ ἐτελεύτησεν.

ΦΩΤΕΙΝΟΣ.

Φωτεινὸς ἀπὸ τῆς γαλλογραικίας, μαρκέλλου μαθητής, σιρμίου ἐπίσκοπος, τὴν τῶν ἐβιωνιτῶν αἵρεσιν ἀνανεῶσαι ἐπεχείρησεν, ὕστερον παρὰ βαλεντινιανοῦ βασιλέως, ἐξεώθη τῆς ἐκκλησίας. πολλὰ συντάξας τεύχη, ἀφ' ὧν εἰσὶν ἐξαίρετοι κατὰ τῶν ἐθνῶν, καὶ πρὸς βαλεντινιανὸν λόγοι.

ΣΟΙΒΑΔΙΟΣ.

Σοιβάδιος ἀγγινοῦ, τῆς κατὰ γαλλίας ἐπίσκοπος, ἐξέδωκε κατὰ ἀρειανῶν τεῦχος, λέγονται αὐτοῦ, καὶ ἕτερα εἶναι σπουδάσματα, οἷς οὔπω ἐνέτυχον. μέχρι νῦν ζῇ, ἐν ἐσχάτῳ γήρᾳ διάγων.

ΔΙΔΥΜΟΣ.

Δίδυμος ἀλεξανδρεύς, ἐκ νέας ἡλικίας βλαβεὶς τὰς ὄψεις, καὶ διὰ τοῦτο ἄπειρος τῶν στοιχείων, τοσοῦτον θαῦμα πᾶσι παρέσχετο, ἕως τε τὴν διαλεκτικήν, καὶ τὴν γεωμετρικήν, ἥτις μάλιστα ὁράσεως χρήζει, εἰς ἄκρον ἐκμεμαθηκέναι, ὅστις πολλὰ καὶ περιφανῆ συνέταξε, τουτέστιν. ὑπομνήματα εἰς πάντας τοὺς ψαλμούς, ὑπομνήματα εἰς ματθαῖον.

APOLLINARIVS.

APollinarius Laodicenus Syriæ episcopus, patre presbytero, magis grammaticis in adolescentia operam dedit, & postea in sanctas scripturas innumerabilia scribẽs, sub Theodosio Imperatore obijt. Extant eius aduersum Porphyrium triginta libri, qui inter cætera opera eius uel maxime probantur.

GREGORIVS.

GRegorius Bæticus, Iliberi episcopus, usque ad extremam senectutem, diuersos mediocri sermone tractatus composuit, & de fide elegantem librum, qui hodieq; superesse dicitur.

PACIANVS.

PAcianus in Pyrinæi iugis, Barcilonæ episcopus, castitate & eloquentia, & tam uita quàm sermone clarus, scripsit uaria opuscula, de quibus est κέρβος, & contra Nouatianos. Sub Theodosio principe iam ultima senectute mortuus est.

PHOTINVS.

PHotinus de Gallogræcia, Marcelli discipulus, Sirmij episcopus ordinatus, Hebionis hæresim instaurare conatus est, postea à Valentiniano principe pulsus ecclesia, plura scripsit uolumina, in quibus uel præcipua sunt contra gentes, & ad Valentinianum libri.

SOEBADIVS.

SOebadius Agenni Galliarum episcopus, ædidit contra Arrianos librum. Dicuntur & eius esse alia opuscula, quæ necdum legi. Viuit usq; hodie, decrepita senectute.

DIDYMVS.

DIdymus Alexandrinus, captus à parua ætate oculis, & ob id elementorũ quoq; ignarus, tantum miraculũ sui omnibus præbuit, ut Dialecticã quoq; & Geometriã, quæ uel maxime uisu indiget, usq; ad perfectũ didicerit.

Is plura opera & nobilia conscripsit. Commentarios in psalmos omneis, commentarios in euãgelium Matthæi &

ματθαῖον. καὶ ἰωάννην, καὶ περὶ δογμάτων, καὶ κατὰ ἀρειανῶν λόγους δύο, καὶ περὶ πνεύματος ἁγίου λόγον ἕνα, ὅν τινα ἐγὼ εἰς ῥωμαϊκὸν μετέφρασα. Εἰς ἡσαΐαν τόμους ὀκτωκαίδεκα. Εἰς ὠσηὲ πρὸς ἐμὲ γράφων, ὑπομνημάτων λόγους τρεῖς. Εἰς ζαχαρίαν ἐμοῦ παρακαλέσαντος λόγους πέντε. ὑπομνήματα, εἰς τὸν ἰώβ, καὶ ἄλλα ἄπειρα, ἅ τινα διηγήσασθαι, ἰδίου ἐστὶ καταλόγου. Περίεστιν ἄχρι τοῦ δὲ, καὶ ὀγδοηκοστὸν περίπου ἐπλήρωσεν ἐνιαυτόν.

ΟΠΤΑΤΟΣ.

Ὀπτᾶτος ἐπίσκοπος τῶν μιλευϊτῶν, τοῦ μέρους τῆς καθολικῆς ἔγραψε ἐπὶ βαλεντινιάνου καὶ βάλεντος, κατὰ τῆς δονατιανῶν συκοφαντίας, λόγους ἕξ, ἐν οἷς λέγει, τὸ ἔγκλημα παρὰ τῶν δονατιστῶν εἰς ἡμᾶς, ψευδῶς ἐπενέχθαι.

ΑΚΥΛΙΟΣ.

Ἀκύλιος σεβῆρος, ἐν ταῖς ἱσπανίαις, ἀπόγονος σεβήρου, πρὸς ὃν δύο λακταντίου ἐπιστολῶν φέρονται λόγοι, συνέταξε τεῦχος ἐν τάξει ὁδοιπορικοῦ, παντὸς τοῦ βίου αὐτοῦ περιέχον διήγημα, τοῦτο μὲν καταλογάδην, τοῦτο δὲ καὶ μέτρῳ ἡρωϊκῷ ὅπερ ὠνόμασε, καταστροφὴν, ἤτοι πεῖραν, καὶ ἐπὶ βαλεντινιανοῦ βασιλέως ἐτελεύτησεν.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ.

Κύριλλος, ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος, πολλάκις ἐξωσθεὶς τῆς ἐκκλησίας, ὕστερον θεοδοσίου βασιλεύοντος, ἐπὶ ἐνιαυτοὺς ὀκτὼ ἀσάλευτον ἔσχε τὴν ἐπισκοπὴν, οὗ τινες εἰσὶ κατηχήσεις, ἃς ἐν τῇ νεότητι συνέταξεν.

ΕΥΖΩΙΟΣ.

Εὐζώιος, παρὰ θεσπεσίῳ ῥήτορι, ἅμα γρηγορίῳ ναζιανζοῦ ἐπισκόπῳ, νέος ἐν καισαρείᾳ φοιτήσας, καὶ ὕστερον τῆς αὐτῆς πόλεως ἐπίσκοπος, πολλῷ πόνῳ, φθαρεῖσαν ἤδη τὴν ὠριγένους καὶ παμφίλου βιβλιοθήκην, ἐν σωματίοις ἀνανεῶσαι ἐπεχείρησεν, καὶ ὕστερον ἐπὶ θεοδοσίου βασιλέως, τῆς ἐκκλησίας ἐξεώθη. φέρονται τούτου πολλαὶ, καὶ πλεῖσται ὁμιλίαι, αἷς ἐστι ῥᾴδιον ἐντυχοῖς.

Ἐπιφάνιος

Ioannis, & de dogmatibus, & cōtra Arrianos libros duos, & de spiritu sancto librū unum, quem ego in latinum uerti. In Esaiā tomos decem & octo. In Osee ad me scribens cōmentariorum libros tres, & in Zachariam, meo rogatu, libros quinque. Et infinita alia quæ digerere proprij indicis est. Viuit usq; hodie, & octogesimūtertium ætatis excessit annum.

OPTATVS.

OPtatus Afer, episcopus Miluitanus, ex parte catholica, scripsit Valentiniano & Valentino principibus, aduersum Donatianæ partis calumniam libros sex, in quibus asserit, crimen Donatianorum in nos, falso retorqueri.

AQVILIVS.

AQuilius Seuerus, in Hispania, de genere illius Seueri, ad quem Lactantij duo epistolarum scribuntur libri, cōposuit uolumen, quasi ὁδοιπορικόν, totius suæ uitæ statum continens, tam prosa quàm uersibus, quod uocauit καταστροφήν, siue πεῖραν, & sub Valentiniano principe obijt.

CYRILLVS.

CYrillus, Hierosolymæ episcopus, sæpe pulsus ecclesia & receptus, ad extremum sub Theodosio principe octo annis in concussum episcopatum tenuit. Extant eius κατηχήσεις, quas in adolescentia composuit.

EVZOIVS.

EVzoius apud Thespesium rhetorem, cum Gregorio Nazianzeno episcopo, adolescens Cæsareæ eruditus est, & eiusdem urbis episcopus, plurimo labore corruptam bibliothecam Origenis & Pamphili, in membranis instaurare conatus est. Ad extremum sub Theodosio principe ecclesia pulsus est. Feruntur eius uarij multiplicesq; tractatus, quos nosse perfacile est.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ.

Ἐπιφάνιος κύπρου σαλαμῖνος ἐπίσκοπος, ἔγραψε κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων λόγους, καὶ ἕτερα πολλά, ἅ τινα παρὰ μὲν τῶν πεπαιδευμένων, διὰ τὰ πράγματα, παρὰ δὲ τῶν ἰδιωτῶν διὰ τὰ ῥήματα ἀναγινώσκεται. περίεστιν ἄχρι τοῦδε, καὶ ἐν ἐσχάτῳ γήρᾳ, ποικίλα συντάττει συγγράμματα.

ΕΦΡΑΙΜ.

Ἐφραίμ, τῆς ἐν ἐδέσσῃ ἐκκλησίας διάκονος, πολλὰ τῇ τῶν σύρων διαλέξει συντέθηκε, καὶ εἰς τοσαύτην ἦλθε λαμπρότητα, ὥστε μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων γραφῶν, δημοσίᾳ ἔν τισι τῶν ἐκκλησιῶν ἀναγινώσκεσθαι τὰ συγγράμματα. ἀνέγνων περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἑλληνικὸν τεῦχος, ὅπερ τινὲς ἀπὸ τῆς σύρων γλώττης μετέφρασαν, καὶ τὸ ἄκρον τῆς ὑψηλοτάτης διανοίας, ἐκ τῆς μεταφράσεως ἔγνων. ἐτελεύτησε βασιλεύοντος βάλεντος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.

Βασίλειος καισαρείας τῆς καππαδοκίας, ἥτις πρῶτον μάζακα ἐκαλεῖτο, ἐπίσκοπος, κατὰ εὐνομίου τοῦ αἱρετικοῦ συνέταξε λόγους, καὶ περὶ πνεύματος ἁγίου τεῦχος, καὶ εἰς τὴν ἑξαήμερον ὁμιλίας θ. καὶ ἀσκητικόν, καὶ βραχείας καὶ ποικίλας ὁμιλίας, τελευτᾷ βασιλεύοντος γρατιανοῦ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Γρηγόριος, σασίμων πρότερον, εἶτα ναζιανζοῦ ἐπίσκοπος, ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος, ὁ ἐμὸς διδάσκαλος, οὗ διηγουμένου τὰς θείας ἔγνων γραφάς, εἰς τρεῖς μυριάδας στίχων, πάντα τὰ συντάγματα αὐτοῦ συνέθηκεν, ἀφ' ὧν εἰσι τάδε περὶ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀδελφοῦ καισαρίου, περὶ φιλοπτωχίας, ἐπαίνους τῶν μακκαβαίων, ἐπαίνους κυπριανοῦ, ἐπαίνους ἀθανασίου, ἐπαίνους μαξίμου φιλοσόφου, μετὰ τὴν ἐξορίαν ἀναζεύξαντος, ὅν τινα ψευδῶς τινὲς, ἥρωνος ἐπέγραψαν, ἔστι γοῦν καὶ ἄλλη βίβλος, κατάγνωσιν τοῦ αὐτοῦ μαξίμου περιέχουσα, ὡς μὴ δέον εἶναι, τὸν αὐτὸν καὶ ἐπαινέσαι καὶ ψέξαι ἐν καιρῷ. καὶ βίβλος δι' ἑξαμέτρων, περὶ παρθενίας καὶ γάμου, καθ' ἑαυτῶν διαλεγομένων, κατὰ εὐνομίου λόγος εἷς, περὶ πνεύματος ἁγίου λόγος εἷς, κατὰ ἰουλιανοῦ

τοῦ βασι

EPIPANIVS.

EPiphanius Cypri Salaminæ episcopus, scripsit aduersum omnes hæreses libros, & multa alia, quæ ab eruditis propter res, à simplicioribus propter uerba lectitantur. Superest usque hodie, & in extrema senectute uaria cudit opera.

EFRAEM.

EFræm, Edissenæ ecclesiæ diaconus, multa Syro sermone composuit, & ad tantam uenit claritudinem, ut post lectionem scripturarum, publice in quibusdam ecclesiis eius scripta recitentur. Legi eius de spiritu sancto græcum uolumen, quod quidam de Syriaca lingua uerterat, et acumen sublimis ingenij, etiam in translatione cognoui. Decessit sub Valente principe.

BASILIVS.

BAsilius Cæsareæ Cappadociæ, quæ prius Mazaca uocabatur episcopus egregios cõtra Eunomium elaborauit libros, & de spiritu sancto uolumẽ, & in hexaëmeron homilias nouem. Et ἀσκητικὸν, & breues uariosq; tractatus. Moritur imperante Gratiano.

GREGORIVS.

GRegorius, primum Sasimorum, deinde Nnzianzenus episcopus, uir eloquentissimus, præceptor meus, à quo scripturas explanante didici, ad triginta millia uersuũ omnia opera sua cõposuit, è quibus illa sunt. De morte fratris Cæsarij, περὶ φιλοπτωχίας, laudes Machabæorũ, laudes Cypriani, laudes Athanasij, laudes Maximi philosophi, post exilium reuersi, quem falso nomine quidam Heronis superscripserunt, quia est & alius liber, uituperationẽ eiusdem Maximi continens, quasi non licuerit eundem & laudare & uituperare pro tempore. Et liber hexametro uersu, uirginitatis & nuptiarũ cõtra se differentiũ. Aduersum Eunomiũ lib. unus, de spiritu sancto lib. unus. Contra Iulianũ

τοῦ βασιλέως λόγος εἷς. ἠκολούθησε δὲ τῷ πολέμου χαρακτῆρι, καὶ περιιὼν εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον ἐπίσκοπον καταστήσας, ἐν ἀγρῷ βίον μοναδικὸν ἀπηνέγκατο, καὶ ἐτελεύτησε, πρὸ τριετοῦς χρόνου, βασιλεύοντος θεοδοσίου.

ΛΟΥΚΙΟΣ.

Λούκιος, μετὰ ἀθανάσιον ἀρειανῆς θρησκείας ἐπίσκοπος, ἄχρι θεοδοσίου βασιλεύοντος, παρ' οὗ καὶ ἐξεώθη, τὴν ἀλεξανδρειανὴν κατέχεν ἐκκλησίαν. φέρονται τούτου περὶ τοῦ πάσχα ἐπιστολαί, καὶ ὀλίγοι ποικίλων ὑποθέσεων λόγοι.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ.

Διόδωρος, ταρσοῦ ἐπίσκοπος, ἡνίκα ἦν ἀντιοχείας πρεσβύτερος, μᾶλλον λαμπρὸς ἦν. εἰσὶ τούτου, εἰς τὸν ἀπόστολον ὑπομνήματα, καὶ ἕτερα πλεῖστα εἰς τὸν εὐσεβίου μᾶλλον τοῦ ἐμεσηνοῦ χαρακτῆρα προσήκοντα, οὗ τινος τῇ γνώμῃ ἀκολουθήσας, τὸ ἐλλόγιμον οὐκ ἠδυνήθη μιμήσασθαι, διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν κοσμικῶν γραμμάτων.

ΕΥΝΟΜΙΟΣ.

Εὐνόμιος, ἀρειανῆς θρησκείας, κυζίκου ἐπίσκοπος, τοσοῦτον εἰς βλασφημίαν ἦλθε τῆς οἰκείας αἱρέσεως, ὥς τε ὅπερ ἐκεῖνοι κρύπτουσι, τοῦτο φανερῶς ὁμολογῆσαι, ἕως τοῦ νῦν, λέγεται περιεῖναι ἐν καππαδοκίᾳ, καὶ πολλὰ κατὰ τῆς ἐκκλησίας συγγράφειν. ᾧ τινι ἀντέγραψαν ἀπολλινάριος, δίδυμος, βασίλειος καισαρείας, γρηγόριος ναζιανζηνός, καὶ νυζηνός.

ΠΡΙΣΚΙΛΛΙΑΝΟΣ.

Πρισκιλλιανός, ἀβίλης ἐπίσκοπος, ὅς τις συσκευῇ ὑλατίου καὶ ἰθακίου, εἰς τρίβεριν, παρὰ μαξίμου τοῦ τυράννου ἐσφάγη, ἐξέδωκε πολλὰ συντάγματα, ἀφ' ὧν τινὰ εἰς ἡμᾶς περιεληλύθασιν. οὗτος ἄχρι τήμερον παρά τινων τὴν γνωστικὴν αἵρεσιν, τουτέστιν βασιλείδου καὶ μαρκίωνος, περὶ ὧν εἰρηναῖος συνέγραψεν, ὡς αἱρετικὸς κατηγορεῖται, ἐκδικούντων τινῶν. οὐχ οὕτως αὐτὸν νενοηκέναι ὡς εὐθύνεται.

Μαξωνιανός.

Imperatorem liber unus. Secutus est autem Polemonē dicendi charactere, uiuoq; se, episcopum in loco suo ordinās, ruri uitam monachi exercuit. Decessitq; ante hoc fermè triennium sub Tmeodosio principe.

LVCIVS.

LVcius, post Athanasiũ Arrianæ partis episcopus, usq; ad Theodosium principem, à quo & pulsus est, Alexandrinam ecclesiã tenuit. Extant eius solennes de pascha epistolæ, & pauci uariarum hypotheseon libelli.

DIODORVS.

DIodorus, Tarsensis episcopus, dum Antiochiæ esset presbyter, magis claruit. Extant eius in Apostolum cōmentarij, & multa alia, ad Eusebij magis Emiseni charactêrem pertinentia, cuius quũ sensum secutus sit, eloquentiam imitari non potuit, propter ignorantiam secularium literarum.

EVNOMIVS.

EVnomius, Arrianæ partis, Cyzicenus episcopus, in apertam hæræseos suæ prorumpens blasphemiam, ut quod illi tegunt, iste publice fateretur, usque hodie uiuere dicitur, in Cappadocia, & multa contra ecclesiam scribere. Responderunt ei Apollinarius, Didymus, Basilius Cæsariensis, Gregorius Nazianzenus, & Gregorius Nysenus.

PRISCILLIANVS.

PRiscillianus, Abilæ episcopus, qui factione Hylatij & Ithacij Treueris à Maximo tyranno cæsus est, ædidit multa opuscula, de quibus ad nos aliqua peruenerunt. Hic usque hodie à nonnullis Gnosticæ, id est Basilidis & Marcionis, de quibus Irenæus scripsit, hæreseos accusatur, defendentibus alijs, non ita eum sensisse ut arguitur.

ΜΑΤΡΩΝΙΑΝΟΣ.

Ματρωνιανός, ἐπαρχίας ἱσπανίας, σφόδρα πεπαιδευμένος, καὶ εἰς ἐποποιίαν, τοῖς ἀρχαίοις συγκρινόμενος, ἐσφάγη καὶ αὐτὸς ἐν τριβέρει, ἅμα πρισκιλλιανῷ, φηλικισσίμῳ, ἰουλιανῷ, καὶ εὐχρωτίᾳ, τοῖς ἐξάρχοις, τῆς αὐτῆς αἱρέσεως. Εἰσὶ τούτου συγγράμματα, διαφόρῳ μέτρῳ ἐκδοθέντα.

ΤΙΒΕΡΙΑΝΟΣ.

Τιβεριανὸς βαιτικός, συνέγραψε περὶ τῆς ὑπονοουμένης αἱρέσεως, εἰς ἣν ἅμα πρισκιλλιανῷ κατηγορεῖτο, ἀπολογητικόν, ὑψηλῷ καὶ ἐπηρμένῳ λόγῳ, ὅς τις μετὰ τὴν τῶν ἰδίων σφαγὴν ἡττηθεὶς, ἀνιαρῶς διάγων ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ἐξέστη τῆς οἰκείας προθέσεως, καὶ κατὰ τὴν θείαν γραφήν, κύων εἰς τὸν ἴδιον ἔμετον ἀναζεύξας, θυγατέρα καθιερωθεῖσαν θεῷ παρθένον, γαμηθῆναι κατηνάγκασεν.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ.

Ἀμβρόσιος μεδιολάνου ἐπίσκοπος, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας συγγράφει, καὶ ἐπεὶ περίεστι, τὴν ἐμὴν κρίσιν ἀναστέλλω, μήπως κολακείας μᾶλλον, ἢ ἀληθείας εὐθύνωμαι.

ΕΥΑΓΡΙΟΣ.

Εὐάγριος ἀντιοχείας ἐπίσκοπος, εὐφυοῦς καὶ ἄκρας διανοίας, ἔτι πρεσβύτερος ὤν, διαφόρων ὑποθέσεων ὁμιλίας ἀνέγνω μοι, ἃς οὔπω ἐξέδωκε, καὶ τὸν βίον δὲ τοῦ μακαρίου ἀντωνίου, ἀπὸ ἑλληνικοῦ ἀθανασίου, εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεξιν μετήνεγκεν.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ.

Ἀμβρόσιος ἀλεξανδρεύς, ἀκροατὴς διδύμου, ἔγραψε κατὰ ἀπολλινάριον τεῦχος, πολλῶν στίχων περὶ δογμάτων. καὶ καθ' ὑπόγυον διηγουμένου τινὸς ἔγνων, ὑπομνήματα εἰς τὸν ἰώβ, ὃς ἄχρι τοῦ παρόντος περίεστιν.

ΜΑΞΙΜΟΣ.

Μάξιμος φιλόσοφος, ὁρμώμενος ἐκ τῶν ἀλεξανδρέων, κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος καταστὰς καὶ καθαιρεθείς, ἐπίσημον περὶ τῆς πίστεως, κατὰ τῶν ἀρειανῶν συνέταξε βίβλον, ἥν τινα ἐν μεδιολάνῳ, γρατιανῷ ἐπέδωκε βασιλεύοντι.

MATRONIANVS.

MAtronianus prouinciæ Hiſpaniæ, ualde eruditus, & in metrico opere ueteribus comparandus, cæſus eſt & ipſe Treueris cum Priſcilliano, Feliciſſimo, Iuliano, Euchrotia, eiuſdem factionis autoribus. Extant eius ingenij opera, diuerſis metris ædita.

TIBERIANVS.

TIberianus Bæticus, ſcripſit pro ſuſpitione, qua cũ Priſcilliano accuſabatur hæreſeos, apologeticum, tumenti compoſitoq́; ſermone; poſtea poſt ſuorum cædem, tædio uictus exilij, mutauit propoſitum, & iuxta ſanctam ſcripturam, Canis reuerſus ad uomitũ ſuum, filiam deuotam Chriſto uirginem, matrimonio copulauit.

AMBROSIVS EPISCOPVS.

AMbroſius, Mediolanenſis epiſcopus, uſq; in præſentem diem ſcribit, de quo quia ſupereſt, meum iudicium ſubtraham, ne in alterutrã partem, aut adulatio in me reprehendatur, aut ueritas.

EVAGRIVS.

EVagrius Antiochiæ epiſcopus, acris & feruentis ingenij, cum adhuc eſſet presbyter, diuerſarũ hypotheſeon tractatus mihi legit, quos necdum ædidit: uitam quoq; beati Antonij de græco Athanaſij, in ſermonẽ noſtrũ trãſtulit.

AMBROSIVS.

AMbroſius Alexandrinus, auditor Didymi, ſcripſit aduerſum Apollinarium uolumen multorum uerſuum, de dogmatibus, & ut ad me nuper quodam narrante perlatum eſt, cõmentarios in Iob, qui uſque hodie ſupereſt.

MAXIMVS.

MAximus philoſophus, natus Alexandriæ, Conſtantinopoli epiſcopus ordinatus eſt & pulſus, inſignem de fide aduerſus Arrianos ſcripſit librum, quem Mediolani Gratiano principi dedit.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Γρηγόριος νύσσης ἐπίσκοπος, ἀδελφὸς βασιλίου τοῦ καισάρεως πρὸ ὀλίγων ἐνιαυτῶν, ἐμοί καὶ γρηγορίῳ τῷ ναζιανζηνῷ κατὰ εὐνομίου ἀνέγνω λόγους, ὅς ἔτι καὶ ἄλλα πολλὰ, γεγραφέναι καὶ γράφειν λέγεται.

ΙΩΑΝΝΗΣ.

Ἰωάννης, ἀντιοχείας πρεσβύτερος, εὐσεβίου ἐμεσηνοῦ, καὶ διοδώρου ἀκόλουθος, πολλὰ συγγράψαι λέγεται, ἀφ᾽ ὧν περὶ ἱερωσύνης μόνον ἀνέγνων.

ΓΕΛΑΣΙΟΣ.

Γελάσιος καισαρείας παλαιστίνης μετὰ εὐζώϊον ἐπίσκοπος, λαμπρῶς τινὰ συγγραφέναι λέγεται, ἀποκρύπτειν δέ.

ΘΕΟΤΙΜΟΣ.

Θεότιμος σκυθίας τομέων ἐπίσκοπος, ἐν τάξει διαλόγων καὶ ἀρχαίας φράσεως, βραχείας ὁμιλίας ἐξέδωκεν, ἀκούω τοῦτον καὶ ἄλλα συγγράφειν.

ΔΕΞΤΡΟΣ.

Δέξτρος πακιανοῦ, περὶ οὗ προείρηκα υἱός, λαμπρὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ τῇ τοῦ χριστοῦ πίστει ἐκδεδομένος, λέγεται παντοδαπὴν πρός με συντεταχέναι ἱστορίαν, ἣν τινα οὔπω ἀνέγνων,

ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ.

Ἀμφιλόχιος, ἰκονίου ἐπίσκοπος, ὑπόγυιόν μοι λόγον ἀνέγνω περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅτι θεὸς, καὶ προσκυνητόν ἐστιν ὅτι τε δὴ παντοκράτορ.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

Σωφρόνιος, ἀνὴρ εἰς ἄκρον πεπαιδευμένος, τοὺς ἐπαίνους βηθλεὲμ, ἔτι νέος ὢν συνέθηκεν, ὑπόγυιον δὲ περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ σεραπείου, ἐπίσημον συνέθηκε λόγον, καὶ περί παρθενίας πρὸς εὐστόχιον καὶ τὸν βίον ἱλαρίωνος μοναχοῦ, τὰ συγγράμματά μου, εἰς ἑλληνικὸν λόγον εὐφυῶς μετέφρασε, καὶ τὸ ψαλτήριον δὲ, καὶ τοὺς προφήτας οὓς ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ ἑβραΐου, εἰς ῥωμαϊκὸν μετηνέγκαμεν.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ.

Ἱερώνυμος υἱὸς εὐσεβίου, ἀπὸ πολίχνης στριδόνος τῆς παρὰ τῶν γότθων πορθηθείσης, ὅπερ δαλματίας ἐστὶ καὶ παννονίας ὅμορον, ἕως τοῦ παρόντος ἐνιαυτοῦ, τουτέστι, θεοδοσίου τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου τάδε συνέταξα.

GREGORIVS.

GRegorius Nysenus episcopus, frater Basilij Cæsariensis, ante paucos annos mihi & Gregorio Nazianzeno cõtra Eunomium legit libros, qui & multa alia scripsisse & scribere dicitur.

IOANNES.

IOannes Antiochenæ ecclesiæ presbiter, Eusebij Emiseni Diodoriq́ sectator, multa componere dicitur, de quibus περὶ ἱερωσύνης tantum legi.

GELASIVS.

GElasius Cæsareæ Palæstinæ, post Euzoiũ episcopus, accurati limatiq́ sermonis, fertur quædam scribere, sed celare.

THEOTIMVS.

THeotimus Scythiæ Tomorum episcopus, in morem dialogorum & ueteris eloquentiæ, breues commaticosq́ tractatus ædidit, audio eum & alia scribere.

DEXTER.

DExter Paciani, de quo supra dixi, filius, clarus apud seculum, & Christi fidei deditus, fertur ad me omnimodam historiam texuisse, quam necdum legi.

AMPHILOCHIVS.

AMphilochius, Iconij episcopus, nuper mihi librum legit de spiritu sancto, quod deus est, & quod adorandus, quodq́ omnipotens sit.

SOPHRONIVS.

SOphronius uir apprime eruditus, laudes Bethleem adhuc puer, & nuper de subuersione Serapis, insignem librum composuit: de uirginitate quoq́ ad Eustochium, & uitam Hilarionis monachi, opuscula mea, in græcũ eleganti sermone transtulit: psalterium quoq́ & prophetas, quos nos de Hebræo in latinum uertimus.

HIERONYMVS.

HIeronymus, patre Eusebio natus, oppido Stridonis, quod à Gotthis euersum, Dalmatiæ quondam Pannoniæq́ confinium fuit, usque in præsentem annum, id est, Theodosij principis decimumquartum hæc scripsi: Vitam

συνέταξα. τὸν βίον παύλου μοναχοῦ, ἐπιστολὰς πρὸς διαφόρους ἐν ἑνὶ λόγῳ, πρὸς ἡλιόδωρον προτρεπτικόν. διάλεξιν λουκιφριανοῦ καὶ ὀρθοδόξου. χρονικὴν παντοδαπὴν ἱστορίαν. εἰς ἱερεμίαν καὶ ἰεζεκιὴλ, ὁμιλίας εἰκοσιοκτὼ, ἃς ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ ὠριγένους, εἰς ῥωμαϊκὸν μετέφρασα. περὶ σεραφίμ. καὶ περὶ τοῦ ὡσαννά. περὶ φειδωλοῦ καὶ ἀσώτου υἱῶν. περὶ τῶν τριῶν ζητημάτων τοῦ παλαιοῦ νόμου. ὁμιλίας εἰς τὰ ἄσματα τῶν ἀσμάτων δύο. κατ' ἐλβιδίου περὶ τῆς διηνεκοῦς παρθενίας, τῆς ἁγίας μαρίας. πρὸς εὐστόχιον περὶ παρθενίας διατηρητέας. πρὸς μάρκελλαν ἐπιστολῶν λόγον ἕνα. παραμυθητικὸν περὶ τοῦ θανάτου τῆς θυγατρός. πρὸς παῦλαν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς γαλάτας, ὑπομνημάτων λόγους τρεῖς. Εἰς τὴν πρὸς ἐφεσίους ἐπιστολὴν, ὑπομνημάτων λόγους τρεῖς. Εἰς τὴν πρὸς τίτον λόγον ἕνα. Εἰς τὴν πρὸς φιλήμονα λόγον ἕνα. Εἰς τὸν ἐκκλησιαστὴν ὑπομνήματα, ζητημάτων ἑβραϊκῶν εἰς τὴν γένεσιν, λόγον ἕνα. περὶ τόπων λόγον ἕνα. ὀνομάτων ἑβραϊκῶν, λόγον ἕνα. περὶ πνεύματος ἁγίου διδύμου, ὃν εἰς ῥωμαϊκὸν μετέβαλον, λόγον ἕνα. εἰς τὸν λουκᾶν ὁμιλίας εἰκοσιέννεα. εἰς τοὺς ψαλμοὺς, ἀπὸ δεκάτου ἕως ἑξαιδεκάτου ὁμιλίας ἑπτὰ. βίον αἰχμαλώτου μοναχοῦ. βίον τοῦ μακαρίτου ἱλαρίωνος. τὴν καινὴν διαθήκην τῇ ἑλληνικῇ ἀκριβείᾳ ἐπιστωσάμην, τὴν παλαιὰν πρὸς τὸ ἑβραϊκὸν μετέφρασα. Επιστολῶν δὲ τῶν πρὸς παῦλαν καὶ εὐστόχιον, ἐπειδὴ καθημέραν γράφονται, ἄδηλος καὶ ὁ ἀριθμός. Εγραψα πρὸς τούτοις, καὶ εἰς μιχαίαν ἐξηγήσεων λόγους δύο. Εἰς τὸν ναοὺμ λόγον ἕνα. Εἰς τὸν ἀβακοὺμ, λόγους δύο. Εἰς σοφονίαν, λόγον ἕνα. Εἰς ἀγγαῖον, λόγον ἕνα. Καὶ πολλὰ ἐκ τοῦ προφητικοῦ ἔργου, ἃ νῦν μετὰ χεῖρας ἔχω, καὶ οὐδέπω ἐπληρώθη. κατὰ ἰουβινιανοῦ, λόγους δύο. πρὸς παμμάχιον ἀπολογητικὸν καὶ ἐπιτάφιον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΩΝ.

Pauli monachi. Epistolarũ ad diuersos librum unum. Ad Heliodorum exhortatoriam. Altercationem Luciferiani et Orthodoxi. Chronicon omnimodæ historiæ. In Hieremiã & in Ezechiel. Homilias Origenis uiginti octo, quas de græco in latinum uerti. De Seraphim & Osanna. De frugi & luxurioso filijs. De tribus quæstionibus legis ueteris. Homilias in Cantica canticorũ duas. Aduersus Heluidiũ de uirginitate Mariæ perpetua. Ad Eustochium de uirginitate seruanda. Ad Narcellam epistolarum librum unum. Consolatoriã de morte filiæ ad Paulam. In epistolam Pauli ad Galatas, cõmentariorum libros treis. In epistolam ad Titum, librum unum. In epistolam ad Philemonem, librũ unum. In Ecclesiasten cõmentarios. Quæstionũ Hebraicarum in Genesim, librum unum. De locis, librum unum. Hebraicorum nominum, librum unum. De spiritu sancto Didymi, quem in latinum transtuli, librum unum. In Lucam homilias trigintanouem. In psalmos à decimo usque ad decimumsextum, tractatus septem. Captiui monachi uitam, & beati Hilarionis. Nouum testamentũ græcæ fidei reddidi, uetus iuxta Hebraicam transtuli. Epistolarum autem ad Paulam & Eustochium, quia quotidie scribuntur, incertus est numerus. Scripsi præterea in Michæam, explanationum libros duos. In Sophoniam, librũ unum. In Naum, librum unum. In Habacuc, libros duos. In Aggæũ, librum unum. Multaq; alia de opere prophetali, quæ nunc habeo in manibus, & necdum expleta sunt. Aduersum Iouinianum libros duos. Et ad Pammachium apologeticum & epitaphium.

HISTORIAE DE SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM VITA FINIS.

CTORI PIO S. D.

Ruditum opus, & Hieronymo dignũ, sed quod nemo, cui bonæ literæ cordi sunt, sine graui dolore legere possit, nimirum hinc intelligens ex tot egregijs clarissimorum uirorum monumentis, uix paucula quædam superesse, atque ea sanè mutila, deprauata contaminataque. O iacturam uerè deplorandam, si quid proficeretur complorationibus. Si quid ad rem attinet domesticã, id tenemus mordicus, pro fundis, pro censu, strennuè digladiamur. At in huiusmodi thesauris, quibus nihil esse potest preciosius, & ecclesia Christiana dignius, quàm dormitatum est ab episcopis, ac theologis, qui tot orbis lumina, tot insignes fidei nostræ proceres & antesignanos, literis eximios, eloquentia illustres, uitæ sanctimonia cõmendatos, aliquot & martyrio claros, intercidere passi sunt, ut hoc sordidum scriptorum genus succederet, Sententiariorum, summulariorum, fasciculariorum, speculariorũ, & ó deum immortalem, quorum uel recordatio, nauseam moueat generosis ac bene natis ingenijs. Verum hic dolor extimulare debet omnes bonis addictos autoribus, ut id certe quod superest, tanto legant auidius, quanto minus est, quod temporum ruina nobis fecit reliquum. Vertit hunc librum græce Sophronius, cuius mentionẽ facit inter cæteros Hieronymus, nec id sanè infeliciter. Ex quo permulta restituimus, exemplar emendatum ac uetustum nacti. Gennadij catalogum non omnino lectu indi-

gnum

gnum, ob historiæ cognitionem subiunximus. Est & alius libellus, de duodecim primatibus ecclesię, sed autorem præ se ferens, non solum ineruditum & infantem, uerum etiam insanum, motæq́ mentis, quem apud Hieronymum in tertia parte secundi tomi reperies, si libebit bonas horas male perdere. Ne quid autem fallat lectorem, illud nouerit, Andream, Iacobū Zebedæi filiū, Philippum, Bartholomæum, Thomam, Simonem Cananæū, Matthiam, Timotheum, Titum, Crescentem, non recenseri ab Hieronymo, sed additos à studioso quopiam ex alio catalogo. Nam plæraque conueniunt cum his, quæ retulit Theodorus, Tyri episcopus. Cæterum ab Hieronymo non cōmemorantur nisi scriptores.

Bene uale.

TALOGVM SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM

SCHOLIA.

Ortaris Dexter.] Sophronius Hieronymi familiaris, qui librum hunc græce uertit, indicat hunc Dextrum fuisse præfectũ prætorio. Vt Tranquillum sequens.] Extat libellus Suetonij Tranquilli de claris oratoribus & Grammaticis. Extat & alter de uiris illustribus, Plinij titulo, quem nonnulli malunt asscribere Suetonio. Santra nepos.] Nonnulli codices scriptum habebant, Santhraprepus, uerum Sophronius legit, σάντας νέπως. Santas siue Santa nepos, ut nepos uel additum sit discriminis gratia, uel cognomen sit gentiliciũ, ut Plinius nepos, & Cornelius nepos. Quanquã in latinis uocabulis, non usquequaq; fidendũ Græcis scriptoribus. Proinde Santra reliquimus.

Pessimũ ut dicitur magistrũ.] Apparet uulgo iactatum fuisse prouerbium, Sibi quenq; pessimum esse magistrum, quod unusquisq; sibijpsi blanditur, & sua cuiq; nimium placent. Celsus, Porphyrius, Iulianus.] Hi perniciosissimi hostes Christianæ religionis, ut quàm literis philosophorũ ac rhetorum præter impietatem ac tyrannidem aduersum nos armati, libris æditis insectati sunt.

SIMON.

Idem aliquoties dictus est Simeon, & Bariona cognominatus à Christo, hoc est filius Ioannis. Quæ canonicæ nominantur.] Pro canonicæ legendũ est catholicæ, id q̃d liquet ex conuersione Sophronij. Dicuntur autem catholicæ, quod ex æquo ad omnes pertineant. Propter styli cũ priore.] Vides lector, ut Hieronymus nullum aliud adducat argumentum quàm styli. Nam cætera facile est uitiare, stylum & qui conatur effingere, non statim potest. Actorum eius scribitur.] Restitue inscribit, & Sophronius uertit ἐπιγέγραπται.

IACOBVS.

Hoc loco Hieronymus subnectit Andream, etiamsi nihil ille

hil ille ſcriptum reliquit. Cuius Ioannes in libro ſuo meminit.] In libro ſuo, non additur apud Sophronium, & adiecta uidentur ab interprete quopiam. Nec illa uerba, poſt reſurrectionem, adduntur apud Sophroniū, & apparet adiecta. Quæ de ſeptē canonicis eſt.] Catholicis pro canonicis legendum, teſte Sophronio. In ſeptimo hypotyposeon.] ὑποτυπώσεων. Hypotypoſis eſt, quū res expreſſa ſubijcitur oculis. Nam hoc titulo Clemens ſcripſit libros octo. Accepta occaſione.] Sophronius explicans, quæ fuerit occaſio, uertit εἰληφὼς ἀφορμὴν ἀναρχίας. id eſt, accepta hac occaſione, quod prouincia careret præſide. Quo rudia ueſtimēta.] Rudia uocat ἄγναφα, ſic em̄ uertit in euangelio, quiſquis is fuit. Apud Sophronium loco rudia, nihil habetur, & in emendatioribus codicibus hæc uox omnino abeſt. Extorqueri.] Sophronius uertit, ἐκπιάζειν, quod ſonat extundere. Euangelium quoqꝫ.] Id appellatur Nazarenorum, & ſubinde citatur ab Hieronymo.

MATTHAEVS.

Conſtanter affirmant hoc euangelium Hebraice ſcriptū fuiſſe. At illud mirum, neminem unquā fuiſſe qui teſtetur ſibi conſpectū fuiſſe. Chryſoſtomus nō affirmat, ſed aiunt, inquit. Illud conſtat, primam autoritatem huic euangelio ſemper fuiſſe. Qui in Berſabea Bœrea.] Berſabea nec eſt apud Sophroniū nec in emendatioribus exemplaribus.

Ex Aegypto uocaui filiū meum.] De his copioſius Hieronymus in libro de optimo genere interpretādi: & nos in annotationibus noui teſtamenti nonnihil attigimus.

IVDAS.

Admiſcet & hic Sophronius nonnullos, hiſtoriæ ſeriem perſequens, quū Hieronymus ſcriptores tantū recenſeat. Alioqui à Chriſto potiſſimum erat incipiendum. Quanq̃ ſuſpicor hæc magis ab alio quopiam ſtudioſo adiecta.

Quæ de ſeptem canonicis eſt.] Rurſum pro catholicis eſt canonicis. De libro Enoch.] Citat enim illic prophetiā Enoch, quæ nuſquam extat. Citat & altercationem Michaelis cum diabolo de corpore Moyſi. Quem aiunt ipſi adiunctum.] Ipſi adiunctum, non reperio apud Sophroniū.

Verum quia suspicabar à librarijs omissa, nolui resecare. Sed ab omnibus expellitur.] Pro expellitur legendum exploditur. Eam tamen Faber Stapulensis admiscuit suis cõmentarijs, cum meo iudicio nihil sit illic Paulo dignum.

BARNABAS.

Separatus à Paulo.] Legis in Actis capite decimoquinto. Etiamsi latina mollius sonãt quàm græca, quod is locus calumniæ pauerit, uelut inter apostolos dissidium fuerit.

LVCAS.

Apostolicarum actionum.] In nonnullis exemplaribus habebatur, apostolicarũ praxeon, id est actuum siue actionum. Igitur uisionem Pauli.] In nõnullis codicibus græcæ uoci spacium erat relictum τὸ ὅραμα. At Sophronius periodi meminit, nõ uisionis. Periodus autem Latinis circuitum sonat. Id est amatorẽ Pauli.] σπουδαστὴν apostoli Pauli, id est studiosum apostoli Pauli. Pauli amore fecisse.] Locum hunc partim ex emendatioribus libris, partim ex Græcis restituimus in hunc modum: Et confessum se hoc Pauli amore fecisse, & ob hoc loco excidisse quidam suspicantur. Huc enim refert uerbum hoc Sophronius, non ad sequentia. Qui à principio ipsi uiderunt.] Hinc liquet Lucam audita referre magis quàm uisa. Vixit octoginta quatuor annos, uxorem habens, siue nõ habens.[Hæc uerba uidentur adiecta, quandoquidẽ nec adduntur apud Sophronium, nec in exemplaribus emendatioribus.

MARCVS.

Salutat uos ecclesia, quæ est in Babylone collecta.] Coelecta legendum, non collecta, quemadmodum admonuimus & in annotationibus in nouũ æditis testamentũ. Nam græce est, συνεκλεκτή. Succedente sibi Auiano.] Sophronius pro Auiano, habet Ananiam.

IOANES.

Quæ res etiam diaphoniam.] διαφωνίαν, id est dissonantiam, quod in quibusdam discordet ab alijs. A senatu recisis.] In alijs scriptum erat, scissis. Legendũ est rescissis, hoc est abrogatis & irritatis, à uerbo rescindo. Sub Nerua principe.] Pro Nerua Sophronius habet Pertinacem, idq;

reperitur in nonnullis uetustis exemplaribus nostris.

HERMAS.

Salutate Phlegontem, Herman, Patroban, Hermen.] Asyncritus à librarijs est prætermissus, quē ex Paulo & Sophronio restituimus. Qui appellatur pastor,] Græce ποιμὴν. Nam is græce scripsit.

PHILO.

Patrimonia egentibus diuidantur.] Ex Sophronio liquet legendum, diuiduntur, indicandi modo, ac mox, uacatur, non uacetur. Non eñ hic præcipit, quid oporteat à monachis fieri, sed quid apud illos fieri soleat ostendit. De ijs quæ sensu.] κατὰ τὸν νοῦν, id est in animo, ac mente, nimirū apud nos. De tribus uirtutibus liber unus.] Sophronius uertit δυνάμεων, ut intelligamus nō uirtutes, quæ opponuntur uitijs, sed potentias, quibus æduntur miracula. Quæ scripsit de uita cōtemplatiua.] In alijs extabant nōnulla uestigia græcæ scripturæ, sed deprauatissima, quā tamen procliue sit ex Sophronio restituere, περὶ βίου θεωρητικοῦ ἱκετῶν. id est, de uita contemplatiua supplicum. Et sicut de alijs iudicibus.] In nōnullis scriptum erat, & sint ab alijs iudicibus iudices. Apud Sophronium nihil horum reperitur. Apud Græcos dicitur.] ἢ πλάτων φιλωνίζει, ἢ φίλων πλατωνίζει id est, aut Plato philonissat, aut Philo platonissat, ob styli congruentiam. Nam id dici solet de uehementer inter se similibus.

SENECA.

Sotionis Stoici.] Pro Sotione Sophronius habet σώζοντα, id est Sozontem, an recte, addubito.

Quem non ponerem in catalogo sanctorum.] Nonnihil demiror, quid Hieronymus hic senserit. Quum Philonem ponere non sit ueritus, Iudæum non Christianum: & item Iosephum, & nonnullos hæresiarchas, cur uocat catalogum sanctorum? aut cur his ueretur adiungere Senecam, ethnicum quidem, sed quod ad mores attinet, multis Christianis sanctiorem? Quæ leguntur à plurimis.] Tacite indicat erudito lectori quid sentiat. Nempe eas epistolas falso inscribi Paulo & Senecæ, quum nihil illic sit, neque Paulo dignum, neque Seneca. Quemadmodum

admonuimus in Senecæ operibus, à nobis utcunque emendatis, quatenus exemplaribus adiuti uetustis, coniectura consequi potuimus.

IOSEPHVS.

Iosephus Mattathiæ.] Matthiæ est apud Sophronium, suffragātibus & uetustis exemplaribus. Suidas habet Matthæi. Quatuordecim antiquitatum libros.] In nonnullis erat uigintiquatuor, at Sophronius uiginti ponit, consentientibus uetustis exemplaribus, atque ipso Suida. Græce, περὶ τῆς ἀρχαιολογίας. Duos Archeotetos.] ἀρχαιότητος, id est, antiquitatis. Qui inscribit, περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ.] id est, de imperatrice sapientia, seu prudentia. Nam id interpretamentum, quod circūfertur in uulgatis exemplaribus, de potentia dicendi, nescio quis adiecit. Cæterum græcum titulum & ante nos restituit ex Sophronio & Suida, Cono Norimbergensis uir in peruestigandis ijs, quæ ad restituendos autores pertinent, iuxta fidelis ac diligens, & omnino dignus, qui diutius uixisset bonis literis, ac diutius uiuere poterat, nisi in hoc uitæ genus incidisset, in quo huic studiorum generi, non multū honoris haberi solet, quod haud magnopere faciat, πρὸς τὰ ἄλφιτα.

CLEMENS.

Omnino grandis.] Satis indicat eam epistolam uideri Clementis, etiamsi propter contentiosos, non audet palàm fateri. Volumine coarguit.] Sophronius uertit, εὐθύνει, quod magis sonat corrigit.

IGNATIVS.

Quia non sum dæmonium incorporale.] Corporale legit Sophronius, & ita scriptū habetur in emendatis exemplaribus. Plato dæmonibus corpora tribuit subtilia. Quod alicubi sensit & Augustinus. Ego me urgeam.] Hæc uerba nec habentur apud Sophronium, nec in uetustis exemplaribus emendatioribus.

POLYCARPVS.

Regente Anacleto.] Sophronius pro Anacleto, legit Aniceto, ἀνικήτου, quod nobis inuictum sonat. Meminit autem Aniceti in Egesippo.

PAPIAS.

PAPIAS.

Explanatio sermonũ domini.] ἔκθεσις τῶν λόγων κυρίου. Iudaicã ædidisse δευτέρωσιν.] Sic enim restituimus ex Sophronio, titulum in nostris exemplaribus corruptũ. Iudæi δευτερώσεις uocant, posteriorum interpretationes, cuius generis apud nos sunt Augustinus, Thomas & Scotus. Victorinus Pictauiensis.] Sophronius, πεταβῖνος. In nõnullis uetustis habebatur, Petabionensis.

QVADRATVS.

Athenis egisset hyemem.] Hoc est, hybernasset.

ARISTIDES.

Apud philosophos.] In nonnullis erat silogos. Ex Sophronio restituimus philologos, hoc est, eruditionis & eloquentiæ studiosos.

AGRIPPA.

Barthoban & Bachobeth.] Sophronius legit, Barcaban et Marcob. Quanq̃ id perparui refert, quũ sint uocabula factitia. Huius sunt & illa prodigiosa nomina, ἄβραξας, Barbelus, de quibus dictũ est aliâs. Qui quasi annũ continens.] Nam græcis literis, quibus constat hæc dictio, numerus conficitur trecentorũ & sexagintaquinque. A quo Gnostici.] A scientia dicti, quam sibi uindicabũt huiusmodi prodigiorũ fumis. Cochebas.] χόχιβος legit Sophronius. Ex quo primũ errore creuisset.] Creuissent legendum censeo, ut subaudias idola. Antinous.] Hic erat in delitijs Adriano. Ab eo nomen indidit ciuitati Aegypti, quæ eadem dicta est Adrianopolis.

IVSTINVS.

Neapoli urbe Palæstinæ.] Hic deerat in nostris exemplaribus, patre Prisco Bacchio. Quæ uerba restituta sunt ex Sophronio, apud quẽ legimus, ἀπὸ τῆς νεαπόλιτῶν, ἐπαρχίας παλαιστίνης, ἐκ πατρὸς πρίσκου βακχείου. Cui titulum prænotauit ἔλεγχος.] Sic enim restituimus, partim ex uestigijs exemplarium emendatiorum, sed multo magis ex Sophronio. Est autem ἔλεγχος redargutio. De monarchia.] μοναρχία est principatus unius. Quem prænotauit psalten.] ψάλτην, id est cantorem. Quum in urbe Roma haberet

διατριβὰς.] Nam hanc uocem reposuimus, è uestigijs ueterum codicum, & extat eadem apud Sophronium. In nonnullis asscripta erat interpretatio græcæ uocis, id est ludos exercitatorios, in nõnullis decisiones. Vnde palàm est, hæc ab alio quopiam adiecta, non ab Hieronymo. Et rursum omissis Græcis, ex his additis, alius alia aliaque diuinarat græca. Cæterum Diatribæ dicuntur conflictationes philosophorum.

MELITO.

Et eglogarum libros sex.] ἐκλογῶν, eclogarum, hoc est excerptionum, per κ, non per γ. Quanquam in his titulis parum cõuenit inter exemplaria latina. Pro Montano dedit.] Pro dedit, in nõnullis habebatur, cauillatur. Apud Sophronium neutrum est, sed tantum dicit.

THEOPHILVS.

M. Antonino secundo.] In emendatis & item apud Sophronium, pro secundo legimus uero. Qui mihi cum superiori.] Vides lector, ut sola phrasi iudicat opus.

APOLLINARIVS.

Asiæ Hierosolymitanus.] Hierapolitanus habetur, tum in emendatis codicibus, tum apud Sophroniũ. Addidit autem Asiæ, quod eiusdem nominis sit urbs in Syria, & item in Creta. Et aduersum Cataphrygas.] Hæretici sunt à regione dicti. Sophronius legit κατὰ τῶν φρυγῶν, id est, aduersum Phrygos. Verum nostra lectio mihi magis probatur. Insaniebant.] Allusit ad uates Phanaticos & Lymphatos. Et Priscilla legit Sophronius, non Prisca. Quanquã latina dissident exemplaria. Emendatiora ad hunc habebant modum: Aduersus Cataphrygas tum primum, cum Prisca & Maximilla insanis uatibus, incipiente Montano. Quæ quidem lectio mihi magis probatur, nisi quod suspicor ex græcis unum deesse uerbum. Aduersus Cataphrygas tunc primum exortos. Sophronius enim ita uertit, τότε πρῶτον ἀνακυψάντων. Et ijsdem fermè uerbis usus est Eusebius.

DIONYSIVS.

Quum tot fuerint Dionysij Græci, probabile est libros de Hierarchia cœlesti, & de diuinis nominibus, ab horum aliquo fuisse scriptos.

TATIANVS.

TATIANVS.

Eucraticarũ.] Encratitarũ legendum, ἐγκρατιτῶν, à continentia dicta uox, quod abstinerent à cibis ac matrimonio.

PHILIPPVS.

Hoc est urbis Gortynæ.] Hoc est, additum est, à nescio quo. Nec ad sensum faciens, nec repertũ apud Sophroniũ, huius interpretem operis.

MODESTVS.

Sub nomine eius & alia συντάγματα,] id est, cõpositiones. Nam sic licet ex Latinorum codicum uestigijs conijcere. Tametsi Sophronius legit συγγράμματα, id est, conscriptiones, uoce idem declarante. Proinde dogmata, à sciolo quopiam adiectum est. Sed ab eruditis quasi ψευδεπίγραφα.] Pseudepigrapha, id est, falso inscripta. Quidam adiecerat falsæ superscriptionis, quod alius mutarat in falsas superstitiones.

IRENAEVS.

Iranæus.] Εἰρηναῖος à pace nomen, Sophronio, sine aspiratione scribitur. Et ad Blastum.] In nonnullis Basilicũ habebatur, sed mendose. De monarchia.] Nam Manichæi duo faciunt principia, alterum boni, alterum mali. Et de octaua, id est ogdoade.] Quid acciderat Hieronymo, ut latinam uocem, græce uoluerit interpretari? Proinde quando uel hinc constat uitiatum locum, ex Sophronio restituendus est, qui legit, καὶ περὶ τῶν ὀγδοαστῶν, id est, de octonarijs. Egregiũ σύνταγμα.] id est cõmentarium, siue opus, à συντάττω, & hic audaculus quispiam, adiecerat interpretans, id est documentum. Adiuro te.] Quis nescit hunc Irenæum non esse conferendum cum nostro Hieronymo, cum quo neminem ausim conferre Græcorũ præter unum Origenem. Et uides quàm sancte sit obtestatus, de seruanda integritate uoluminũ suorum. Quid igitur supplicij dignum esse possit, impudentissimo nebulone, qui non ueritus sit, omia fermè diui Hieronymi opera, uel effingere uel contaminare? Vnitatem collegij scindere.] Non temere hoc annotauit Hieronymus, quod uideret opinor suis temporibus, quosdã nimiũ præcipites ad resecandum ab ecclesia. Quibus modis & nos magnã orbis partẽ perdidimus,

dum omnes cerimonias ad uiuum exigimus. Quum Christus baculum infractum non cōminuat, & linum fumigans nō extinguat, & hunc secutus apostolus Paulus, infirmum fide suscipi iubeat nō reijci, & tolerari donec spes ulla proficiendi in melius. Et diuus Augustinus languidum malit quàm mortuum, debilem quàm extinctum.

RHODON.

Et Apellem alium.] Vnde dicti Apellitæ apud diuum Augustinum. A se quondam fuisse conuictum.] Ita quidam correxerat, hoc est, corruperat. Cæterum in emendatioribus codicibus scriptū habebatur, conuentū, non conuictum, & Sophronius ita legit, qui uertit, σωπετυχηκέναι. In hexaëmeron.] Id est, in creationem mundi, quæ sex dierum opificio peracta est, iuxta Genesim Moysi. Et aduersum Cataphrygas.] Sophronius & hoc loco legit Phrygas, non Cataphrygas.

CLEMENS.

Catecheseon.] κατηχήσεων, id est, institutionū, nomen uerbale, ab eo profectū uerbo, unde dicti sunt catechumeni. Stromatum.] στρωματέων, στρώματα, stragulæ dicuntur, quæ solent è uarijs coloribus contexi, unde στρωματὴς ad eum contextus modum dicitur liber. Hypotyposeon. ὑποτυπώσεων, effictionum, quum res ueluti pingitur, & oculis subijcitur. De ieiunio liber unus, de disputatione liber unus.] Sic enim in plerisq; codicibus uitiauit scripturam, nescio quis, ex unico libro duos faciēs. In emendatioribus ita legit. De ieiunio disceptatio, & alius, qui inscribit &c. Ad eundem modum legit Sophronius. προσεφώνησεν.] id est, dedicauit, siue addixit, ut magis ad uerbum reddam. Vsus est hoc uerbo M. Tull. aliquoties in epistolis ad Atticum. Cuiusdā chronographias.] χρονογραφίας, id est, annalium, siue temporum descriptiones. Qui in similitudinem Iosephi.] Hic subijciebatur græca uox, non uno modo deprauata. Cæterum eam ex emendatiorum uoluminū uestigijs, tum ex Sophronio restituimus ἀρχαιογονίας, quod fermè sonat antiquas generationes, siue ortum primarum rerum.

MILTIADES.

MILTIADES.

Priſcam Maximillamq́.] Magno conſenſu noſtri codices habēt, Priſcam. Solus Sophronius legit, Priſcillam, idq́ conſtanter in his quæ ſequuntur. Apologeticum.] id eſt, defenſorium.

APOLLONIVS.

In nōnullis uoluminibus ex Apollonio fecerant Apollinarem.] Et inſanas uates.] Priſcillam & Maximillam. Ex alijs fructibus.] Sophronius legiſſe uidetur actibus, ἔργων uertens. Hæreſis Cataphrygarū.] Sophronius uertit, ἡ κατὰ φρύγας, hoc eſt, ſecta Phrygum. Quos de ecſtaſi.] περὶ τῆς ἐκστάσεως, id eſt de raptu ſiue exceſſu mentis, ut nunc loquuntur.

SERAPION.

Græci Sarapion ſcribūt, aſtipulantibus & uetuſtiſſimis Latinorum exemplaribus. Ad domniū.] Nonnulli ſcriptum habebant dominum. In uetuſtiſſimis lego domnum, diſſyllabum, ſuffragante Sophronio. Autoris ſui acheſi.] Sic enim in pleriſq́ legitur. Cæterum ex Sophronio legendum ἀσκήσει, hoc eſt, ſtudio ſiue exercitio. Perperā autem adiecerat quiſpiam interpretamentū, id eſt, intelligentiæ.

APOLLONIVS.

Sub Commodo ac Seuero principi proditus.] Partim ex uetuſtiſſimis codicibus, partim ex Sophronio, liquet ita legendū eſſe. Apollonius Romanæ urbis Senator, ſub Cōmodo principe, à ſeruo proditus, ſub Seuero, quod Chriſtianus eſſet, imperato, ut rationem fidei ſuæ redderet. &c.

THEOPHILVS.

Hoc quoq́ reſtabat, ut de die paſchæ quæreretur occaſio diſſidij. Hæ ſunt quæſtiones, ex quibus Paulus negat ullum fructum gigni, niſi contentionem & impietatem. De huiuſmodi nugis digladiamur, de contingentibus, de conceptione beatæ uirginis, de die paſchæ. De bellis inſaniſſimis, quibus iam tot annis ſacra prophanaq́ omnia miſcentur, ſilent Theologi, tacent cōcionatores. Atq́ hic erat diffuſiſſimus campus, omnes intendendi neruos. Hinc peſtis Chriſtianiſmi et malorū omniū oceanus, fons tyrānidis barbaricæ, qua durius propè premunt Chriſtiani q̄ ulli Turcę.

HERACLITVS.

Heraclius absq; t legimus, tum apud Græcos, tum in peruetustis Latinorum codicibus.

ARABIANVS,

Hunc Sophronius Brabianum uocat, sed refragantibus nostris exemplaribus.

TERTVLLIANVS.

Vt fauit Hieronymus ingenio Tertulliani, quem propemodum excusat in Montani factionem prolapsum, culpam reijciens in inuidentiam, & contumelias clericorũ. Itidem & Arrius irritatus, tantos rerum motus exciuit: nec Origenes inuidia caruit, & uix substitit Hieronymus.

ORIGENES.

κατηχήσεων. Catecheseon, unde catechumeni. Theocti sto.] quod sonat à deo condito siue possesso. Pro nomine eius.] Vetustissimi scriptum habebant, super nomen eius, legendum opinor, sub nomine eius. Sophronius uertit, ἐπὶ ὀνόματι αὐτοῦ. Firmianus.] Firmilianus dicitur Sophronio & in exemplari Maguntiæ primum excuso. In sanctis scripturis uersatus est.] In uetustissimo quodam exemplari scriptum erat, eruditus est, consentiente Sophronio, qui uertit, ἐπαιδεύθη. Et cum cæteris æditionibus cōparauit.] Comparauit dixit, pro contulit. Id uerbi parum uidetur intellexisse Sophronius, qui transtulerit ὠνήσατο, id est emit, quum Hieronymus Ruffini taxarit acyrologiã, quod comparare pro mercari posuerit. Et quia indicẽ operũ eius.] Hæc epistola prorsus intercidit, unà cũ indice, quæ nostro bono perijt. Nam si superesset, magis etiã discruciaremur, eius uiri tot egregia perisse monumenta. Nunc extant per pauca, tametsi nuper quidam multa cōgessit in nomen Origenicum, prorsus indigna, nō dicam Origene, sed prorsus homine mediocriter erudito, ac penè nihil nouimus Origenis, nisi quod in quibusdam errauit. Quum etiam Fabianus.] Sophronius legit Flauianus. In uno uetustissimo codice repperi Fauianus.

TRYPHON.

Et de dichotomematibus.] Sic enim restituimus Græcam

eam uocem ex græcis cōmentarijs. Est autem διχοτόμημα sectio in duas partes. Sophronius legit, περὶ τῶ διχοτομούντων, id est de dissecantibus. Cæterum interpretamentum quod asscripsit, haud scio quis, de qualibet ætate animalium, quæ offerebantur in lege, etiamsi diuersum ferebatur & hoc, nō uideo quid faciat ad græcam uocem.

MINVTIVS.

Qui octauus inscribitur.] Octauius legitur in peruetustis nostris, astipulantibus & Græcis, in quibus est ὀκτάβιος.
Qui quum sit ipse diserti hominis.] Quum uterque liber fuerit hominis eloquentis, tamen Hieronymus ex orationis genere discernit: & isti nō sinunt, ut infantis iuxta, ac indocti nebulonis nænias, ab eloquentissimi doctissimique scriptoris dictione secernamus.

GAIVS.

Aduersus proculum.] Sophronius legit patroclum.
Sed usque hodie.] Vides ætate Hieronymi epistolam ad Hebræos, nondū fuisse receptam nomine Pauli.

HIPPOLYTVS.

Temporū canonūque scripsit.] Exemplariorū inter se pugna declarat scripturā, non carere mendo. Ex Græcis ita restituimus, & nōnullis ueterū codicum uestigijs. Rationem paschæ, temporūque canones scripsit. Circulū quem Græci ἑξκαιδεκαετηρίδα.] Nam eam uocem, partim ex Sophronio reposuimus, partim ex uestigijs manifestissimis uetustissimi codicis, cōsentiente æditione Maguntinensi. Est autem græca uox cōposita, à sedecim & anno. Nouem annorum circulū ἐννεακαιδεκαετηρίδα.] Consentiunt & hic uetusti codices cū Sophronio. In hexameron.] Hexaëmeron legendū quinque syllabis, ἑξαήμερον. De Apocalypsi.] Vidimus Basileæ cōmentariolos quosdā in Apocalypsim, Hippolyti titulo, sed ieiunos & citantes Hippolytū, nescio quem. Citatur aūt Hippolytus episcopus Romanus in græcis cōmentarijs. Et similia.] Hic titulus erat deprauatus. Sophron. habet, πρὸς ὁμιλιῶν, id est de colloquijs, & propemodū respondebant uestigia uetustissimi exēplaris. In huius æmulationē.] Sophron. æmulationē ad superiora refert ad hūcmodū, In quibus præsente Origene, se locutū fuisse ad

imitationem illius in ecclesia, declarat. Deinde sequitur, uelut nouæ periodi caput, Ambrosius quē &c. Vnde in quadam epistola, ἐργοδιώκτης.] Sic legit Sophronius, & cōsentiunt exemplaria Latinorum emendatiora. ἔργον opus, & διώκειν impellere, quod instigaret et urgeret ad opus. In epitaphio Nepotiani, ut tum licuit coniectare, legebamus διώκτης. Cæterum ex hoc loco nihil addubitem illic quoque scriptum fuisse ἐργοδιώκτης, uelut hoc Hieronymo fuisset Nepotianus, quod Ambrosius Origeni.

ALEXANDER.

Aronitas.] Antinoitas legendum, ex uetustis exemplaribus, & Sophronio. Apparet hæresim ab Aegypti ciuitate dictam.

IVLIVS.

Hanc fabulam.] Ea nunc in templis publice legit. Tam etsi potest hoc dictum ad Iulij personam torqueri, qui sic in epistola scripserit. At Hieronymus in præfatione Danielis sentit eadem. Nec conuenire cum Hebraica ueritate.] Ita ferè scriptū, in omnibus uulgatis exemplaribus, sed mendose. Id quod deprehendere licet, quum ex uestigijs codicum uetustissimorū, tum uero palàm ex Sophronij translatione. Nam pro ueritate legendum etymologia. Siquidem ex etymologia, quæ quum respondeat in græcis uocibus, nō item respondet in lingua Chaldaica, nec Hebraica, conuincitur is liber à Græco quopiam conscriptus. Apo tu.] Græca sic habent, ἀπὸ τοῦ σχίνου σχίσαι, καὶ ἀπὸ τοῦ πρίνου πρίσαι, id est à lentisco scindere, & ab ilice secare. Qua de re plusculū diximus in præfationem Hieronymi præfixam Danieli prophetæ. Contra quem doctam epistolam.] Doctrinā laudat, quod non accedat sententiæ, quo rem mitiget. Super diaphonia.] διαφωνίας, id est, discordia, siue dissonātia. Hac de re nōnihil attigimus in annotationibus, quas adiecimus nouo instrumento recognito.

THEODORVS.

Proficiscens.] Hoc est ex itinere, deinde sequuntur græcæ uoces, πανηγυρικὸν εὐχαριστίας, id est laudationem gratitudinis. Scripsit & μετάφρασιν.] id est interpretationem, à uerbo μεταφράζω commentor, quod addat aliquid alienis dictis,

dictis, quum ipse nihil dicat suum. Extat hic liber in bibliotheca prædicatorum, apud Basileam.

CORNELIVS.

Scripsit epistolam ad Fabium.] Sophronius legit Flauianum, & in uetustissimo codice, quem in hunc usum exhibuit bibliotheca diuorum Petri & Pauli oppidi Vuissenburgensis (si quis uolet experimentum fidei nostræ capere) scriptum erat, Fauianum.

DIONYSIVS.

Sub Heracla κατηχήσεων.] Id est, initiationum siue institutionum. Scholam presbyter tenuit.] Sophronius pro presbyter legit presbyterij, ut intelligas institutionem ad presbyteros pertinere. Origenis uel insignissimus.] Vetustus codex habebat, ualde insignissimus, sed mendose. Sophronius tantum legit insignis, & ita scriptum apparet ab Hieronymo. Ad Sixtum.) Ad Xystum habetur, tum in uetustissimo codice, tum apud Sophronium Græcum. Dionysius Nouatiano.] Certum est Hieronymum exordium epistolæ duntaxat posuisse, Sophronius totam retulit in hanc sententiam, nam sensum reddemus potius quàm uerba. Dionysius Alexandrinus episcopus Nouato: Nolens ne ad sacerdotium fueris inductus, ita demũ ostendes, si uolens cesseris. Nam oportuit quiduis etiã hac gratia perpeti, ne discinderetur ecclesia. Neq; minus præclarum ex hoc cõtigisset testimonium, quod noluisses dissidium inducere, quã proficisci solet ex eo, si quis recuset simulacris immolare, atq; adeò præclarius etiam, mea quidem sententia. Siquidem illic uni propriæq; consulitur animæ, hic totius ecclesiæ negocium agitur. Tametsi nunc quoq; si persuaseris, si compuleris fratres in concordiam redire, plus egeris officio, quàm peccaris errato. Atq; hoc quidem haud imputabitur, illud uero laudibus feretur. Cæterum si non obtemperantibus illis, minus assequeris quod uis, tamen fac modis omnibus, ut tuam ipsius serues animam. Et heortasticæ.] ἑορταστικαί, id est festiuales, ut ita loquar, nempe de festis diebus. Et ad Heraclam.] Vetustissimus codex habebat Hieraclam. Sophronius legit, ἱέρακα, Hieracen. Et

περὶ γυμνασίου.] id est de exercitatione. Sic enim restituimus græcas uoces, partim ex uestigijs ueterũ codicum, partim ex Sophronio. Et Hermammonem.] ἑρμάμμωνα, Hermammonem legit Sophronius. Et ad Damonem.] Ad Ammonem legendum, suffragantibus & Latinis uetustis.

Ad Telesphorum.] In nõnullis erat Delisporũ. Sophronius legit Telephorũ. Item Canononem.] In nonnullis erat Canon. Ex Sophronio legendum est, ad Cononem. Quod græcæ dicitur Cheron.] Sic fermè est in uulgaribus codicibus. Cæterum ex Sophronio legendum est, καθαρόν, id est purum, quod non uideretur admittere peccatum in ecclesiam.

VICTORINVS.

Viliora uidentur.] Vides lector eloquentia cõmendari præclaras sententias, & obscurari sermonis uitijs.

PAMPHILVS.

Vigintiquinque.] Quidam ex coniectura ascripserant ζητήσεων, id est quæstionũ, quum in uetustissimis exemplaribus, & item in prima æditione Maguntinensi, literis incorruptis habeatur, ἐξηγήσεων, id est enarrationũ, suffragante & Sophronio. Vt Crœsi opes.] Nunc sanctorum strophiola, & calceos ostentamus, idq; magis ad quæstũ quàm ad pietatem, & tot libros à martyribus conscriptos passi sumus intercidere, quũ nullæ sint sacratiores reliquiæ.

PIERIVS.

Miræ ἀσκήσεως.] id est studij, siue exercitationis. In uigilia paschæ.] In peruigilio legendum, tum ex uetustissimis exemplaribus, tum ex interpretatione Sophronij, qui uertit, παννυχίδι.

LVCIANVS.

Luciana nuncupentur.] Lucianea legendum, λουκιάνεια. Sub persecutione Maximi.] Maximini legendum ex Sophronio, & uetustissimo codice latino.

PHILEAS.

Aegypti quæ uocatur.] Nomen urbis, quoniã uariè deprauatum erat in exemplaribus, dicitur Thmuis, θμοῦις. Cuius meminit & alibi sæpe Hieronymus & Stephanus.

FIRMIANVS.

Ob græcam uidelicet urbem.] Ita Iuuenalis, Non possum ferre quirites. Græcã urbem, quod magna turba græculorum illic profiteretur artes suas. Symposion.] συμπόσιον, id est conuiuium. Et hodœporicon.] ὁδοιπορικὸν, q̃d latine dicere possis itinerarium. Et ἐπιτομὴν, id est cõpendium. In libro uno acephalo.] ἀκεφάλῳ, id est sine capite, quod initium prorsus obtruncatum esset.

EVSEBIVS.

Euangelicæ ἀποδείξεως.] id est euangelicæ demonstrationis. Et euangelicæ προπαρασκευῆς.] id est præparationis. Sic enim restituimus scripturam ex Sophronio, cõsentiente uetustissimo exemplari. Theophanias.] θεοφανείας, id est apparitionis diuinæ. Et chronicorũ canonum.] χρονικῶν κανόνων, id est regularum de temporibus. De euangeliorum διαφωνία.] id est dissonantia. Topicon.] τοπικῶν, id est de locis. Apologus pro Origene, id est defensio.

RHETICIVS.

In canticum.] Hunc improbat in quarto Tomo, exponens quid sit aurum Ophaz.

METHODIVS.

Et de autexusio.] Sic ex Sophronio legendum, qui uertit, περὶ αὐτεξουσίου, id est de eo qui est sui iuris, siue de libero arbitrio. In chalchide Græciæ.] Quod plures sint eiusdẽ nominis. Sophronius pro Græciæ uertit, τῆς ἀνατολῆς, id est orientis, siue quæ est in oriente.

EVSTATHIVS.

Genere Pamphylius, Sidetes.] Nam ita legendum, nõ solum ex Sophronio, uerum etiam ex uetustissimorum codicum uestigijs. Nam Side Pamphiliæ oppidum est. Primum Berœæ, Syriæ.] Sic enim legendum testantur & Sophronius, & peruetusti codices nostri. Thraciarum.] Dixit ut nos Galliarum, pro Thraciæ. De engastrimytu.] Ex Sophronio legendũ, περὶ ἐγγαστριμύθου, de uentricoso sermone.

MARCELLVS.

Sub Constantino & Constantio.] Sub Constantio & Constante, ex Sophronio. Diuersarũ hypotheseon, id est materiarum, siue argumentorum.

ATHANASIVS.

Vsque ad Iouiniani.] Iouiani legit Sophronius, suffragante uetustissimo exemplari. ἑοςτασικαί.] id est de festis diebus. ANTONIVS.

Ad Arsenatas.] Arsenoitas legendum. Est enim Arsenoë Lybiæ ciuitas. THEODORVS.

Et magis historicæ intelligentiæ.] Magis, non addit Sophronius, nec uideo quid ad sensum faciat. Sensit autem illum simpliciter, & ad literã, ut uocant interpretatũ scripturam diuinã. TRIPHYLLIVS.

Cypri Ledrensis, siue Leuteonis.] Sic enim legit Sophronius. LVCIFER.

Caralitanus.[Sophronius legit, καςακάλεως, id est Caracalitanus, sed dissentientibus latinis codicibus omnibus, & Stephanus de nominibus urbium meminit Caracalis, quæ sit Aphricæ ciuitas.

ACACIVS.

μονοφθαλμόμ.] Id est unoculum, nam is proprie dicitur luscus. συμμίκτωμ ζητημάτωμ.] id est cõmixtarũ quæstionũ.

SARAPION.

Serapion.] Sarapion scriptum erat in antiquissimis uoluminibus, assentiente Sophronio.

HILARIVS.

De synodo Hyterensi.] Viteriensi legunt alij. Sophronius, Biteriensi. TITVS.

Bostrenus.] A Bostra ciuitate Arabiæ. Et Iouiniano] Iouiano legit Sophronius suffragante codice uetustissimo latino. DAMASVS.

Mortuus est.] Vel hinc extra controuersiam est Damasum mortuũ esse uiuo Hieronymo. Quod aut nesciens, aut certe non recordans impostor ille, qui falsis titulis multa miscuit operibus Hieronymi, ad Damasum scribit de morte Hieronymi, ratus opinor librum in cœlum perferendum. Atqui hoc argumento certius reuinci potest, quàm duos seniores reuincit Daniel argumento lentisci & ilicis.

APOLLINARIVS.

Apollinarius.] Nam ita legit Sophronius, consentiente uetu

uetustissimo codice scripto. PACIANVS.

Martianus.] Alij Datianus, sed utrunque mendose, quum legendum sit Pacianus, cuius et postea meminit in Dextro filio. De quibus est Certus.] Cerbus legendum ex Sophronio, κέρβος. Apparet nomē esse aduersum quē scripsit.

PHOTINVS.

Syrmij episcopus.] Id est oppidum Peoniæ.

SOEBADIVS.

Sœbadius Agenni.] Addidit Galliarum, quod & alibi sint eiusdem nominis oppida.

DIDYMVS.

Proprij indicij est.] καταλόγου, uertit Sophronius, id est indicis. AQVILIVS.

Quasi hœdiporicum.] ὁδοιπορικὸν, id est itinerarium. Quod uocauit καταστροφὴν.] id est, conuersionem. Siue peram.] πεῖραν, id est experientiā. Iam hinc apparet interpretationes ab alijs adiectas nihil ad rem facere.

CYRILLVS.

Extant eius catacheses.] κατηχήσεις, id est institutiones.

EVZOIVS.

Esitius.] In alijs, Eozolus, utrunque mendose: legendum enim Euzoius, εὐζώϊος. Nec est apud Ephesum, sed apud Thespesium. EFRAEM.

Post lectionem scripturarū.] Hinc apparet non nisi apostolicas literas, olim legi solitas in templis, aut certe uirorū apostolicæ autoritatis, quum hodie monachorum somnia, imò muliercularum deliramenta legantur inter diuinas scripturas. BASILIVS.

Et Astericon.] Asceticon legendum, ἀσκητικὸν, id est, exercitatorium.

GREGORIVS NAZIANZENVS.

Sophronius addidit nōnihil, haud scio an de suo, legens in hūc modum: Gregorius primum Sasimorū, deinde Nazianzenus episcopus. Fratris Cæsaris] Cæsarij legendū. Atque hic Sophronius subijcit alium titulū, qui prætermissus est in nostris codicibus, περὶ φιλοπτωχίας, id est de paupertatis amore. Et nequis putet ab ipso additū, extat idem

in uetustissimo codice scriptum. Et alter item, Laudes Machabæorum. Quidam Herona.] Heronis legendum. Ex Sophronio ἥρωνος. Non enim agitur de titulo libri, sed de autore.

DIODORVS.

Ad Eusebij magis Emiseni.] Vt rursum ex characteris indicio, notat librum falso inscriptum. Cuius sensum quũ secutus sit.] Vbi sunt qui solent respondere, non eundem hominis esse stylum ubique?

PRISCILLIANVS.

Abilæ episcopus.] Abila ciuitas est Phœnices in Syria. Factione Hylacij & Hithatij.] Sic enim restituimus uariè deprauata uocabula, partim ex Sophronio, partim ex notis uetustissimi codicis.

MATRONIANVS.

Hunc uerterant in Latronianum. Cum Encrocia.] Cum euchrotia legendum.

TIBERIANVS.

Matrimonio copulauit.] Id est coëgit ut nuberet, sic enim explicat Sophronius, ne quis accipiat illum suã ipsius duxisse filiam.

AMBROSIVS MEDIOLANENSIS.

Quum multos superstites honorificè recensuerit Hieronymus, mirũ cur in uno Ambrosio prætexat hanc causam, quod adhuc uiueret. Certe poterat illius opera recensere, uerum nõ optime sensisse de literis Ambrosij Hieronymũ, calumniatur & Ruffinus, & consentaneũ est illum non probasse hominis dictionem, quum fidem & sanctimoniã approbaret.

IOANNES.

Hunc putant esse Ioannem, quem uulgo Chrysostomũ dicimus, post episcopum Constantinopolitanũ. De quibus, περὶ ἱερωσύνης.] id est de sacerdotio. Hactenus Hieronymus de Ioanne, nec plura Sophronius. Cæterum in uetustissimo codice hæc adiecerat, nescio quis, De compunctione cordis. De lapsu animæ. De mysterio crucis. De fide aduersum Arrianos. Aduersum Macedonianos. Aduersum Anomoeos, & alia infinita, quæ nec inueniri apud aliquem, quamuis studiosum facile est, sed per totum orbem

scripta

ſcripta eius, tam græco ſermone ædita, quàm latina translata, uelut fulgura diſcurrentia micant. Claruit maxime ſub Arcadio principe, à quo & priuata Auguſtæ coniugis indignatione in exilium pulſus, obijt, & poſt multos annos corporis eius reliquiæ cũ magna gloria à Theodoſio filio, Conſtantinopolin deportatæ, inter apoſtolorum thecas conditæ iacent.

GELASIVS.

Poſt Eunomiũ.] εὐζώϊον, conſentiente Sophronio, cum emendatiſſimis exemplaribus noſtris.

THEOTIMVS.

Tomorũ epiſcopus.] Naſo: Tomitanæ iam non nouus incola terræ. Breues cõmentariosq́;.] Commaticosq́; legendum eſt, ex uetuſtiſſimo codice, hoc eſt, breuibus clauſulis diſtinctos.

SOPHRONIVS.

De ſubuerſione Serapis.] Apis bos colebat̃ apud Aegyptios pro deo. Idem Serapis dictus eſt.

SCHOLIORVM ERASMI FINIS.

GENNADII ILLVSTRIVM VIRORVM CATALOGVS.

IACOBVS.

IACOBVS presbyter cognomento Sapiens, Nesibenæ nobilis Persarũ modò ciuitatis episcopus, unus ex numero sub Maximiano persecutore confessorum: & eorum qui in Nicena synodo Arrianam peruersitatẽ ὁμοούσιον oppositione damnarũt. Hunc uirũ beatus Hieronymus in libro χρονικῶν, uelut magnarum uirtutum hominem nominans, in Catalogo scribarum cur non posuerit, facile excusabitur: si consideremus ipsos tres uel quatuor Syros quos posuit, interpretatos in græcum se legisse testatum. Vnde constat eum ignorasse, illo tempore Syram linguã uel literas. Et ideo hunc qui necdum in aliam uersus est linguam nesciisse scriptorem. Comprehendit autem omne opus suũ in uigintisex libris: id est de fide aduersum omnes hæreses, de charitate generali, de ieiunio, de oratione, de dilectione erga proximum speciali, de resurrectione, de uita post mortem, de humilitate, de pœnitentia, de satisfactione, de uirginitate, de ascensu animæ, de circuncisione, de azymi benedictione: pro qua in Esaia legitur: Non exterminabit botrus: de Christo quod filius dei sit & cõsubstantialis patri: de castitate aduersus gentes, de constructione tabernaculi, de gentium conuersatione, de regno Persarum, de persecutione Christianorum. Composuit & χρονικὸν minoris quidem Græcorum curiositatis, sed maioris fiduciæ: quia diuinarum scripturarum autoritate constructum, comprimit ora eorum qui præsumptuosa suspitione de aduentu Antichristi uel domini nostri inaniter philosophantũ. Moritur hic uir Constantij temporibus, & iuxta præceptũ patris eius Constantini intra muros Nesibenses sepelitur, ob custodiam uidelicet ciuitatis, quod secundũ fidem Constantini euenit. Nam post multos annos ingressus

ingressus Iulianus Nesiben, & uel gloriæ sepulti inuidens, uel fidei Constantini cuius ob id domū persequebatur, iussit efferri de ciuitate sancti corporis reliquias: & post paucos menses consulendæ licet rei publicæ Iouinianus Imperator qui Iuliano successerat tradidit barbaris ciuitatē, quæ usq; hodie Persarū ditioni cum finibus suis subiecta seruit.

IVLIVS.

IVlius urbis Romæ episcopus, scripsit ad Dionysiū quendam de incarnatione Christi domini epistolam unā, quæ illo quidē tempore utilis uisa est aduersum eos, qui ita duas per incarnationem in Christo asserebant personas, sicut & naturas: nunc autem perniciosa probatur, fomentum enim est Eutychianæ & Timothianæ impietatis.

PAVLINVS.

PAulinus presbyter, discipulus beati Ephrem diaconi, homo acris ualde ingenij, & in diuinis doctus scripturis, sed uiuente magistro clarus in doctoribus ecclesiæ fuit, & maxime ex tempore declamator. Post illius autem obitū amore primatus & nominis, separans se ab ecclesia, scripsit contraria fidei multa. Huic obiturus beatus Ephrem astanti sibi dixisse fertur: Vide Pauline ne te submittas cogitationibus tuis, sed quum te ad purum comprehendisse putaueris dominū, crede nec intellexisse. Præsenserat enim illum ex studijs uel sermonibus eius, noua inuestigare, & immensum intellectum tenere, unde eum frequenter Bardesanem nouellum uocabat.

VITELLIVS.

VItellius Afer, Donatianū schisma defendens, scripsit de eo quod odio sint mundo dei serui: in quo si tacuisset de nostro uelut persecutorum nomine, egregiam doctrinam ædiderat. Scripsit & aduersum gētes & aduersum nos uelut traditores in persecutione diuinarum scripturarū, & ad regulam ecclesiasticam pertinentia multa disseruit. Claruit sub Constante filio Constantini principe.

MACROBIVS.

MAcrobius presbyter, ut & ipse ex scriptis Optati cognoui, Donatianorum postea in urbe Roma occul

tus episcopus fuit. Scripsit quũ adhuc in ecclesia dei presbyter esset, & ad confessores, & uirgines librũ, moralis quidẽ, sed ualde necessariæ doctrinæ, & præcipue ad studium castitatis aptissimis ualde sententijs cõmunitum. Claruit inter nostros, primũ Africæ, et inter suos, id est, Donatianos siue Monteses, postea Romæ.

HELIODORVS.

HEliodorus presbyter, scripsit librum unum de naturis rerum exordialiũ, in quo ostendit unum esse principium, nec quicquam coæuum deo, nec mali conditorem deum, sed ita bonorũ omniũ creatorem, ut materia qua ad malũ usa est, post inuenta malicia à deo sit facta. Nec quicq̃ materialium absq; deo credatur conditum, aut fuisse aliarũ rerum creatorem præter deum, qui præscientia sua quũ uiderit mutandam naturam, præmonuit de pœna.

PACHVMIVS.

PAchumius monachus, uir tam in docendo quàm in signa faciendo apostolicæ gratiæ, & fundator Aegypti cœnobiorum, scripsit regulam utriq; generi monachorum aptam, quã angelo dictante perceperat. Scripsit & ad collegas præpositura suæ epistolas, in quibus alphabetũ mysticis tectum sacramentis, uelut humanæ cõsuetudinis excedentem intelligentiã clausit: solis credo eorũ gratiæ, uel meritis manifestũ, id est ad abbatẽ Corneliũ, unã, ad abbatem Syrum, unã: ad omniũ monasteriorũ præpositos, ut in unũ antiquius monasterium, quod lingua Aegyptiaca uocatur Baum congregati, paschæ diem, uelut æterna lege concelebrent, epistolam unã. Similiter & ad diem remissionis quæ mense Augusto agitur, ut in unum præpositi congregarentur, epistolam unã: & ad fratres qui foras monasteriũ missi fuerant operari, epistolã unam.

THEODORVS.

THeodorus presbyter, successor & gratiæ & præposituræ supradicti abbatis Pachumij, scripsit ad alia monasteria scripturarũ sanctarum epistolas sermone digestas. In quibus tamẽ frequenter meminit magistri & institutoris Pachumij, & doctrinæ eius ac uitæ proponit exempla, quæ ille ut doceret angelo administrante didicerat. Simul et hor

tabatur

tabatur permanendũ in proposito cordis & studij, et redire in cõcordiã & unitatẽ eos qui post abbatis obitũ dissensione facta, à cœtu semetipsos absciderant unitatis. Sunt autẽ huius exhortationis epistolæ tres.

ORESIESIS.

OResiesis monachus, amborũ, id est Pachumij et Theodori collega, uir in sanctis scripturis ad perfectum instructus, cõposuit librũ diuino conditum sale, totiusq; monasticæ disciplinę instrumentis constructũ, & ut simpliciter dicam, in quo totum penè uetus & nouũ testamentũ compendiosis dissertionibus iuxta monachorũ duntaxat necessitatem inuenitur expositum, quem tamen uice testamenti prope diem obitus sui fratribus obtulit.

MACARIVS.

MAcarius monachus ille Aegyptius, signis & uirtutibus clarus, unam tantũ ad iuniores professionis suæ scripsit epistolã, in qua docet illum perfecte posse deo seruire, qui conditionẽ creationis suæ cognoscens, ad omnes semetipsum inclinauerit labores, & luctando, atq; dei aduersum omne quod in hac uita suaue est auxiliũ implorando, ad naturalem quoq; perueniens puritatem, continentiã uelut naturæ debitum munus obtinuerit.

EVAGRIVS.

EVagrius monachus, supradicti Macarij familiaris discipulus, diuina & humana literatura insignis, cuius etiã liber qui attitulatᷓ uita patrũ, uelut cõtinentissimi & eruditissimi uiri mentionem facit. Scripsit multa monachis necessaria, è quibus ista sunt: Aduersum octo principalium uitiorũ suggestiones, quas aut primus aduertit, aut inter primos didicit. Octo ex sanctarũ scripturarũ testimonijs opposuit libros, ad similitudinem uidelicet dñi, qui tentatori suo semꝑ scripturarũ testimonijs obuiauit, ita ut unaquæq;, uel diaboli, uel uitiatæ naturę suggestionũ cõtra se habeat testimoniũ, q̃d tamẽ opus eadem simplicitate qua in græco inueni, iussus in latinũ transtuli. Cõposuit et anachoretis simpliciter uiuẽtibus librũ centũ sententiarũ, per capitula digestũ & eruditis ac studiosis quinquaginta sentẽtiarũ, quẽ ego in

latinum primus feci. Nam ſuperiorem olim translatũ, quia uitiatum & per tempus confuſum uidi: partim reinterpretando, partim emendando autoris ueritatem reſtitui. Compoſuit & cœnobitis ac ſynoditis doctrinã aptam uitæ communis. Et ad uirginem deo ſacratam, libellum cõpetentem religioni & ſexui. Edidit & paucas ſentẽtiolas ualde obſcuras, & (ut ipſe in his ait) ſolis monachorum cordibus agnoſcibiles, quas ego ſimiliter Latinis dedi. Vixit longa ætate, ſignis & prodigijs pollens.

THEODORVS.

THeodorus Antiochenæ eccleſiæ presbyter, uir ſcientia cautus & lingua diſertus, ſcripſit aduerſum Apollinariſtas & Anomæos de incarnatione dñi libros ad quindecim millia uerſuum cõtinentes. In quibus ratione puriſſima & teſtimonijs ſcripturarum, oſtendit dominum Ieſum, ſicut plenitudinem deitatis, ita plenitudinẽ humanitatis habuiſſe. Docet & hominem duabus tantum ſubſtantijs conſtare, anima ſcilicet & corpore: ſenſumq; & ſpiritum nõ alteram eſſe ſubſtantiam, ſed officia eſſe animæ ingenita, quibus ſpirat, quibus rationabilis eſt, quibus ſenſibile facit corpus. Quartumdecimũ autem huius operis librum, proprie de increata et ſola incorporea dominaq; omnium ſanctæ trinitatis natura: & de creaturarum ratione differens, pio ſenſu cum autoritate ſanctarum ſcripturarũ explicuit. Quinto decimo uero uolumine, totum operis ſui corpus, citatis etiã patrum traditionibus confirmauit & cõmuniuit.

PRVDENTIVS.

PRudentius uir ſeculari literatura eruditus, compoſuit διττοχαῖον de toto ueteri & nouo teſtamento perſonis excerptis. Commentatus eſt & in morem Græcorum Hexameron de mundi fabrica, uſq; ad conditionem primi hominis, & præuaricationẽ eius. Compoſuit & libellos, quos græca appellatione prætitulauit, ἀποθέωσις, ψυχομαχία, ἁμαρτιγένεια, id eſt, de diuinitate, de compugnantia animi, de origine peccatorum. Fecit & in laudem martyrum ſub aliquorum nominibus. Inuitatorium ad martyriũ librum unum, & hymnorum alterum. Speciali tamen intentione aduerſum

ſum Symmachum idololatriam defendentem; ex quorum lectione agnoſcitur Palatinus miles fuiſſe.

AVDENTIVS.

AVdentius epiſcopus Hiſpanus, ſcripſit aduerſus Manichæos & Sabellianos et Arrianos, maximeq́ꝫ intentione ſpeciali contra Photinianos, qui nunc Bonoſiaci uocantur librum, quem prætitulauit de fide aduerſum omnes hæreticos, in quo oſtendit antiquitatē filij dei coæternalem patri fuiſſe, nec initium deitatis tunc à deo patre acceperit, quum à Maria matre uirgine homo deo fabricante conceptus & natus eſt.

COMMODIANVS.

COmmodianus dum inter ſeculares literas etiā noſtras legit, occaſionem accepit fidei. Factus itaq́ꝫ Chriſtianus, & uolens aliquid ſtudiorum ſuorum muneris offerre Chriſto ſuæ ſalutis autori, ſcripſit mediocri ſermone, quaſi uerſu aduerſum paganos; & quia patrum noſtrorum attigerat literas, magis illorum dogmata deſtruere potuit quàm noſtra firmare. Vnde & de diuinis repromiſſionibus aduerſum illos agens, uili ſatis & craſſo (ut ita dixerim) ſenſu diſſeruit; illis ſtuporem, nobis deſperationem incutiens. Tertullianum & Lactantiū & Papiam autores ſecutus, moralem ſanè doctrinam & maxime uoluntariæ paupertatis amore optime proſecutus ſtudentibus inculcauit.

FAVSTINVS.

FAuſtinus presbyter, ſcripſit ad perſonam Faccillæ reginæ aduerſum Arrianos & Macedonianos libros ſeptem, his eos maxime ſcripturarum teſtimonijs arguens et conuincens, quibus illi prauo ſenſu utuntur ad blaſphemiā. Scripſit & librum quem Valentiniano, Theodoſio & Archadio Imperatoribus pro defenſione ſuorum, cum Marcelliano quodā presbytero obtulit. Ex quo oſtenditur Luciferiano ſchiſmati conſenſiſſe, quia Hilariū Pictauienſem, & Damaſum urbis Romæ epiſcopum in eodem libro culpat, quaſi male conſuluerit eccleſiæ, quod præuaricatores epiſcopos, in cōmunionē & ſacerdotiū, pacis recuperandæ gratia recepiſſent, quod Luciferianis ita diſplicuit reciper e

RVFFINVS.

RVffinus Aquileiensis ecclesiæ presbyter, non minima pars ecclesiæ doctorũ, & in transferendo de græco in latinum elegans ingeniũ habuit. Denique maximã partem græcorũ bibliothecæ latinis exhibuit. Basilij scilicet Cæsariensis Cappadociæ episcopi, Gregorij Nazianzeni eloquentissimi hominis. Cementis Romani recognitionum libros, Eusebij Cæsariensis Palæstinæ ecclesiasticã historiã, Xysti sententias, Euagrij sententias. Pamphili martyris aduersum Mathematicos. Horum omniũ quæcunque præmissis prologis à Latinis legũtur, à Ruffino interpretata sunt: quæ autem sine prologo, ab alio translata sunt, qui prologũ facere noluit. Origenis autem non omnia, quia & Hieronymus transtulit aliquanta, quæ suo prologo discernuntur. Proprio autem labore, imò gratiæ dei dono, exposuit idem Ruffinus symbolum, ut in eius comparatione alij non exposuisse credantur. Disseruit & benedictionem Iacob super patriarchas, triplici, id est historico morali & mystico sensu. Scripsit epistolas ad timorem dei hortatorias multas, inter quas præeminent illæ quas ad Probam dedit. Historiæ etiam ecclesiasticæ, quam ab Eusebio conscriptam, & ab isto diximus interpretatam, addidit decimum et undecimum librum. Sed & obtrectatori opusculorũ suorum respondit duobus uoluminibus, arguens & cõuincens se dei intuitu & ecclesiæ utilitate, auxiliante domino ingeniũ agitauisse: illum uero æmulationis stimulo incitatum, ad obloquium stylum uertisse.

TICHONIVS.

TIchonius natione Afer, in diuinis literis eruditus, iuxta historiam sufficienter, & in secularibus nõ ignarus fuit: in ecclesiasticis quoque negocijs studiosus, scripsit de bello intestino libros, & expositiones diuersarum causarũ, in quibus ob suorum defensionem, antiquarum meminit synodorum, è quibus omnibus agnoscitur Donatianæ partis fuisse. Composuit & regulas ad inuestigandam & inueniendam intelligentiam scripturarum, octo quasi uno uolu

mine

mine conclusit. Exposuit & Apocalypsim Iohannis ex integro, nihil in ea carnale, sed totum intelligens spiritale. In qua expositione dixit angelicam stationem corpus esse, mille annorum quoque regni in terra iustorum post resurrectionem futuri suspitionem intulit. Neque duas in carne mortuorum resurrectiones futuras, unam iustorum, aliam iniustorum: sed unam & semel omniũ, in qua resurgent abortiui etiam deformati, ne quid humani generis deformatum & animatum substantia. Interea ostendit distinctionem sanè duarum resurrectionum: ita facit, ut primam quam iustorum Apocalypsim dicit, credamus modo in ecclesiæ incremento agi, ubi iustificati per fidem, à morticinis peccatorũ suorum per baptismum ad uitæ æternæ stipendiũ suscitantur. Secundam uero generaliter omnis hominum carnis. Floruit hic ætate qua ante memoratus Ruffinus, Theodosio & filijs eius regnantibus.

SEVERVS.

SEuerus presbyter cognomento Sulpicius Aquitanicæ prouinciæ, uir genere & literis nobilis, & paupertatis atque humilitatis amore conspicuus, charus etiam sanctorum uirorũ Martini Turonensis episcopi & Paulini Nolani, scripsit non contemnenda opuscula. Nam epistolas ad amorem dei & contemptum mundi exhortatorias, scripsit sorori suæ multas, quæ & notæ sunt; scripsit & ad supradictum Paulinum Nolanum duas, & ad alios alias. Sed quia in aliquibus etiam familiaris necessitas inserta est, non digeruntur. Composuit & chronica. Scripsit & ad multorum profectum, uitam beati Martini monachi & episcopi, signis & prodigijs ac uirtutibus illustris uiri; & collationem Posthumiani & Galli, se mediante & iudice de conuersatione monachorum orientalium, & ipsius Martini, habitam in dialogi specie, duabus incisionibus comprehendit, in quarum priorum refert suo tempore apud Alexandrinã synodum episcoporum decretum, Origenem & cautius à sapientibus pro bonis legendum, & à minus capacibus pro malis repudiandum.

Hic

Hic in senectute sua à Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium usque ad mortē tenuit ut peccatum, quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret.

ANTIOCHVS.

ANtiochus episcopus, scripsit aduersum auaritiã unũ & longum uolumen; et de curatione cæci, qui à saluatore illuminatus est homiliam composuit, compunctione timoris dei & humilitate plenam. Moritur Archadij Imperatoris tempore.

SEVERIANVS.

SEuerianus Gabalẽsis ecclesiæ episcopus, in diuinis scripturis eruditus, & in homilijs declamator admirabilis fuit, unde & frequenter ab episcopo Ioãne & Archadio Imperatore ad faciendum sermonem Constantinopolim uocabatur. Legi eius expositionem in epistolam ad Galatas, et de baptismo et Theophaniæ solennitate libellum gratissimum. Moritur Iuniore Theodosio imperante.

NICEAS.

NIceas Romanæ ciuitatis episcopus, composuit simplici & nitido sermone sex competentibus baptismũ instructionis libellos, in quibus Primus cõtinet, qualiter se debeant agere competentes, qui ad baptismi gratiam cupiũt peruenire. Secundus de gentilitatis erroribus, in quo indicat suo penè tempore Melchidium quendam patremfamiliâs ob liberalitatem, & Gadarium rusticum ob fortitudinẽ esse inter deos relatos. Tertius liber, de fide unicæ maiestatis. Quartus, aduersum genethlelogiam. Quintus, de symbolo. Sextus, de agni paschalis uictima. Dedit & ad lapsam uirginẽ libellum, omnibus labentibus emendationis incentiuum.

OLIMPVS.

OLimpus natione Hispanus episcopus, scripsit librum fidei aduersum eos, qui naturam & non arbitrium in culpam uocant, ostendens non creatione, sed inobedientia insertum naturæ malum.

BACCIARIVS.

BAcciarius uir philosophiæ Christianæ nudus & expeditus, uacare deo disponens, etiam peregrinationem

pro

pro conseruanda proposita integritate elegit Edidisse dicitur grata opuscula, sed & ego ex illis unum tantum de fide librum legi, in quo satisfacit pontifici urbis aduersum quærulos & infamatores peregrinationis suæ, indicans se nõ timore hominum, sed dei causa peregrinationẽ suscepisse, ut exiens de terra sua & cognatione sua, cohæres fieret Abrahæ patriarchæ.

SABBATIVS.

SAbbatius Gallicanæ prouinciæ episcopus, rogatus à quadam casta & Christo dicata uirgine Secunda nomine, composuit librum de fide aduersum Marcionem & Valentinianum eius autorem, & aduersum Eunomiũ & eius magistrum Aëtium, ostendens & ratione scripturarum & testimonijs, unum esse deitatis principium, ipsumq; esse & suæ deitatis & æternitatis autorem, & mundi ex nihilo conditorem: simul & de Christo, quod non in phantasia homo apparuerit, sed ueram habuerit carnem, per quam manducando, bibendo, lassando, plorando, patiendo, moriendo, resurgendo, uerus probatus sit homo. His enim sententijs Marcion & Valentinianus contrarij extiterunt, asserentes duo deitatis principia, & Christum uenisse in phantasia. Aëtio uero & Eunomio discipulo, ostendit patrem & filiũ non duarum esse naturarũ & diuinitate parilium, sed unius essentiæ, & alterum ex altero, id est, ex patre filium, alterum alteri coæternum: cui credulitati Aëtius & Eunomius contradicunt.

ISAAC.

ISaac scripsit de sancta trinitate, & de incarnatione domini librum obscurissimæ disputationis & inuoluti sermonis, confirmans ita in una deitate tres esse personas, ut tamẽ sit in singulis propriũ aliquid quod non habeat alia. Patrem scilicet hoc habere proprium, quod ipse sine origine, origo sit aliorum. Filium hoc habere proprium, quod genitus genitori non sit posterior. Spiritum sanctum hoc habere proprium, quod nec factus sit nec genitus, & tamen sit ex altero. De incarnatione uero domini ita scribit, ut manentibus in eo duabus naturis, una credatur filij dei persona.

VRSINVS.

VRsinus monachus, scripsit aduersum eos qui rebaptizandos hæreticos decernunt, docens nec legitimum nec deo dignum rebaptizari illos qui in nomine simpliciter Christi, uel in nomine patris & filij et spũs sancti, quamuis prauo sensu baptizent, sed post sanctæ trinitatis et Christi simplicem confessionem sufficere ad salutem manus impositionem catholici sacerdotis.

MACARIVS.

MAcarius alius monachus, scripsit in urbe Romana aduersum mathematicos librum, in quo labore, orientalium quæsiuit solaria scripturarum.

HELIODORVS.

HEliodorus alius Antiochenus presbyter, edidit de uirginitate egregium & sanctis scripturis instructum uolumen.

IOANNES.

IOannes Hierosolymorũ episcopus, scripsit in obtrectatores studij sui librum, in quo ostendit se Origenis ingenium non fidem secutum.

PAVLVS.

PAulus episcopus, scripsit de pœnitentia libellũ, in quo dat legem pœnitentibus, ita debere dolere pro peccatis, ne supra mensuram tristitiæ, immensitate desperationis mergantur.

HELVIDIVS.

HEluidius Auxẽtij discipulus Symmachi imitator, scripsit religionis quidem librum studio, sed nõ secundũ scientiam, neq; sermone, neq; ratione nitidum, cuius operis ita sanctarum scripturarũ sensus ad suam peruersitatem flectere conatus est, ut earum testimonijs asserere uoluerit sanctam Mariam post natiuitatem domini, quem uirgo pepererit, Ioseph sponso suo iunctam, & ex eius consortio filios suscepisse, qui fratres domini appellati sunt: cuius prauitatem arguens Hieronymus, libellum documentis scripturarũ sufficienter factum, aduersus æum ædidit.

THEO

THEOPHILVS.

THeophilus Alexandrinæ ciuitatis episcopus, scripsit aduersum Origenem, unũ et grande uolumen, in quo omnia penè eius dicta, & ipsum pariter damnat: ac simul edocens, non à se eum primum, sed ab antiquis patribus & maxime Heracla fuisse & à presbyterio eiectum, & de ecclesia pulsum, & de ciuitate fugatum. Sed & aduersum Anthropomorphitas hæreticos, qui dicũt deum humana figura et membris constare, disputatione longissima cõfutans: & diuinarũ scripturarũ testimonijs arguens & conuincens eos, ostendit deum incorruptibilem & incorporeum, iuxta patrum fidem credendum, neque ullis membrorum lineamentis omnino compositum, & ob id nihil ei in creaturis simile per substantiam, nec cuiquã incorruptibilitatem, aut immutabilitatem, aut incorporalitatem suæ dedisse naturæ sed esse omẽs intellectuales naturas corporeas, omnes corruptibiles, omnes mutabiles, ut ille solus corruptibilitati & mutabilitati nõ subiaceat, qui solus habet immortalitatem. Pascalem etiã recursum, quod magna apud Niceam synodus post nonaginta & quinq; annos, agi in tempore & die & luna secundum statum suum inuenerat, additis quibusdam ipsius festiuitatis rationibus & expositionibus, Theodosio principi obtulit. Legi & tres de fide libros sub nomine eius titulatos: sed quia lingua inconsonans est, non ualde credidi.

EVSEBIVS.

EVsebius scripsit de crucis domini mysterio & apostolorum, præcipueq; Petri constantiam uirtute crucis, fidei uirtute adeptam.

VIGILANTIVS.

VIgilãtius presbyter natione Gallus, in Hispania Barcilonensis parrochiæ ecclesiam tenuit: scripsit & ipse zelo quidem religionis aliqua, seductus humana laude, & præsumens supra uires suas, homo lingua politus, non sensu scripturarum exercitatus, exposuit prauo ingenio secundam Danielis uisionẽ: & alia locutus est friuola, quæ in Catalogo hæreticorum necessario exponentur.

SIMPLICIANVS.

SImplicianus episcopus, multis epistolis hortatus est Augustinum adhuc presbyter, agitare ingenium & expositionibus scripturarum uacare, ut etiam nouus quidã Ambrosius Origenis ἐργοδιώκτης uideretur. Vnde & multas ad eius personam scripturarum quæstiones absoluit. Est eius epistola propositionum, in qua interrogando quasi disciturus doctrinam docet.

VIGILIVS.

VIgilius episcopus, scripsit ad quendam Simplicianum in laudem martyrum libellum, & epistolam continentem gesta sui temporis apud Barbaros martyrum.

AVGVSTINVS.

AVgustinus Afer Hipponensis oppidi episcopus, uir eruditione diuina & humana orbi clarus, fide integer & uita purus, scripsit quãta nec inueniri possunt. Quis ergo glorietur omnia se illius habere: aut quis tanto studio legat quanto ille scripsit? Vnde & multa loquenti accidit quod dixit per Solomonẽ spiritus sanctus: Ex multiloquio non effugies peccatum. Edidit tamen senex, quod iuuenis cœperat, de trinitate libros duodecim. In quibus, ut scriptura ait, introductus in cubiculũ regis, et decoratus ueste multifaria, sapientia dei exhibuit ecclesiam sine macula, aut ruga, aut aliquid eiusmodi. De incarnatione quoque domini idoneam ædidit pietatem. De resurrectione mortuorum, etiam simili cucurrit synceritate, licet minus capacibus dubitationem de abortiuis fecerit. Error tamen illius sermone multo ut superius dixi contractus, lucta hostium exaggeratus, necdum hæresis quæstionem dedit.

OROSIVS.

ORosius presbyter Hispani generis, uir eloquens et historiarum cognitor, scripsit aduersum querulos Christiani nominis, qui dicunt defectum Romanæ reipublicæ Christi doctrina inuectum libros septem, in quibus totius penè mundi temporis calamitates & miserias, ac bellorum inquietudines replicans, ostendit magis Christianæ obseruantiæ esse, quod cõtra meritum suum res Romana adhuc

duraret,

duraret, & pace culturæ dei pacatum retineret imperium. Sanè in primo libro descripsit positionem orbis oceani interfusione, & Tanai limitibus intercisum, situm locorũ, nomina & numerum, moresq; gentium, qualitates regionum initia bellorum, & tyrannidis exordia, finitimorũ sanguine dedicata. Hic est Orosius, qui ab Augustino pro discenda animæ ratione ad Hieronymum missus, rediens reliquias beati Stephani primi martyris, tũc nuper inuentas, primus intulit occidenti. Claruit extremo penè Honorij tempore.

MAXIMVS.

MAximus Taurinensis ecclesiæ episcopus, uir in diuinis scripturis satis intentus, & ad docendam ex tempore plebem sufficiens, composuit in laudem apostolorum tractatus; & in Ioannis Baptistæ, & generalem omniũ martyrum homiliam. Sed & de capitulis euangeliorũ, & actuũ apostostolorum multa sapienter exposuit. Fecit & duos de sancti Eusebij Vercellensis episcopi & confessoris uita tractatus: & de sancti Cypriani speciale. De baptismi gratia librum ædidit. Scripsit de auaritia, de hospitalitate, de defectu lunæ, de eleemosynis, de eo quod scriptum est in Esaia: Caupones tui miscent uino aquam: de passione domini, de ieiunio seruorum dei generali, de ieiunio speciali quadragesimæ, & quod non sit in eo iocandum: de Iuda traditore, de cruce nomini, de sepulchro eius, de resurrectione ipsius, de accusato & iudicato domino apud Pilatum, de kalendis Ianuarijs. Scripsit etiam homilias, de natali domini: homilias de theophania, & de pascha, et de pentecoste multas, de hostibus carnalibus non timendis, de gratijs post cibum deo agendis, de pœnitentia Niniuitarũ: & multas alias eius homilias de diuersis legi, quæ nec retineo. Moritur Honorio & Theodosio iuniore regnantibus.

PETRONIVS.

PEtronius Bononiensis Italiæ ecclesiæ episcopus, uir sanctitate uitæ & monachorum studijs ab adolescentia exercitatus, scripsisse putatur uitas patrum Aegypti monachorũ, quas uelut specula ac normã professionis suæ, monachi amplectuntur. Legi sub eius nomine de ordinatione

episcopi,ratione et humilitate plenum tractatum,quem lingua elegantior,ostendit nō ipsius esse,sed ut quidam dicūt, patris eius Petronij eloquentissimi & eruditissimi in secularibus literis uiri:& credendum. Nam præfectum prætorio se fuisse,in ipso tractatu designat. Moritur Theodosio Archadij filio & Valentiniano regnantibus.

PELAGIVS.

PElagius hæresiarches, antequā proderetur hæreticus, scripsit studiosis tres necessarios de fide trinitatis libros & pro actuali cōuersatione Eulogiarum ex diuinis scripturis librum unum, capitulorū indicijs in modum sancti Cypriani martyris præsignatum. Postquā hæreticus publicatus est, scripsit hæresi suæ fauentia.

INNOCENTIVS.

INnocentius urbis Romæ episcopus,scripsit decrētū occidentalium et orientalium ecclesiarū,aduersum Pelagianos datum, quod postea successor eius Zosimus latius promulgauit.

CELESTINVS.

CElestinus antequā ad Pelagium concurreret,imò adhuc adolescens, scripsit ad parentes suos de monasterio epistolas in modum libellorum tres, omni deum desideranti necessarias. Moralis,siquidem in eis dictio,nihil ibi uitij postmodum prodit, sed totum ad uirtutis incitamentū tenuit.

IVLIANVS.

IVlianus episcopus Capuanus, uir acer ingenio, in diuinis scripturis doctus,græca & latina lingua scholasticus. Prius ergo quàm impietatem Pelagij in se aperiret, clarus in doctoribus ecclesiæ fuit; postea uero hæresim Pelagij defendere nisus, scripsit aduersum Augustinum impugnatorem illius libros quatuor,& iterum libros octo. Est & liber altercationis amborum,partes suas defendentium. Hic Iulianus eleemosynis tempore famis & angustiæ indigentibus, omnibus suis prorogatis, multos miserationis specie nobilium præcipue religiosorum illiciens,hæresi suæ sociauit. Moritur Valentiniano Constantij filio imperante.

LVCIANVS.

LVcianus presbyter uir ſanctus, cui reuelauit deus temporibus Honorij & Theodoſij Auguſtorũ, locum ſepulchri & reliquiarũ corporis ſancti Stephani martyris primi, ſcripſit ipſam reuelationem ad omnium eccleſiarũ perſonas græco ſermone.

AVITVS.

AVitus presbyter, homo Hiſpanus genere, ante relatam Luciani presbyteri ſcripturam, tranſtulit in latinum ſermonẽ: & adiecta epiſtola ſua, per Oroſium presbyterum occidentalibus dedit.

PAVLINVS.

PAulinus Nolæ Campaniæ epiſcopus, compoſuit uerſu breuia, ſed multa: & ad Celſum quendam epitaphij uice conſolatorium libellum, ſuper morte Chriſtiani & baptizati infantis, ſpe Chriſtiana munitũ: & ad Seuerum plures epiſtolas: ad Theodoſium Imperatorem ante epiſcopatum proſa panegyricum ſuper uictoria tyrannorum, eo maxime quod fide & oratione plus quàm armis uicerit. Fecit & ſacramentarium & hymnarium. Ad ſororem quoque epiſtolas multas de contemptu mundi dedit, & de diuerſis cauſis, diſputatione diuerſa tractatus ædidit. Præcipuus tamen omnium opuſculorũ eius, eſt liber de pœnitentia & de laude generali omnium martyrum. Claruit temporibus Honorij & Valentiniani, non ſolum eruditione & ſanctitate uitæ, ſed & potentia aduerſum dæmones.

EVTROPIVS.

EVtropius presbyter, ſcripſit ad duas ſorores ancillas Chriſti, quæ ob deuotionem pudicitiæ & amorem religionis exhæredatæ ſunt à parentibus, epiſtolas in modum libellorum conſolatorias, eleganti & aperto ſermone duas, non ſolum ratione, ſed etiam & teſtimonijs ſcripturarum munitas.

EVAGRIVS.

EVagrius alter, scripsit altercationem Simonis Iudæi et Theophili Christiani, quæ penè omnibus nota est.

VIGILIVS.

VIgilius diaconus, composuit ex traditione patrũ, monachorum regulam, quæ in cœnobio ad profectũ fratrum in cõuentu legitur breuiato & aperto sermone, totius monasticæ professionis in se tenentem disciplinam.

ATTICVS.

ATticus Constantinopolitanus episcopus, scripsit ad reginas Archadij Imperatoris filias de fide & uirginitate librum ualde egregium, in quo peruersum Nestorianum dogma impugnat.

NESTORIVS.

NEstorius hæresiarches, quum in Antiochena ecclesia presbyter insignis in docendo ex tempore declamator haberetur, composuit infinitos tractatus diuersarum ὑποθέσεων. In quibus iam tũc subtili nequitia infudit postea proditæ impietatis uenena, quæ moralis interdum occultabat suadela. Postquam uero eloquentia & abstinentia cõmendante, Constantinopolitanæ ecclesiæ pontificatui donatus est, apertũ se ecclesiæ hostem quem diu celabat ostendens, scripsit librum quasi de incarnatione domini sexaginta & duobus diuinæ scripturæ testimonijs, prauo sensu suo constructum, in quo quid asseuerauerit, in catalogo hæreticorum monstrabitur.

XYSTVS.

XYstus urbis Romæ episcopus, decretum synodi aduersum supradictum Nestorium habitum uolumine describens, ad orientis & occidentis ecclesias dedit, confirmans duabus in Christo manentibus perfectè naturis, unã filij dei credendam esse personam. Huic enim sententiæ suprascriptus Nestorius ostensus est esse cõtrarius. Similiter etiam Xystus successor Celestini, pro eadem re, et ad ipsum Nestorium & ad orientis episcopos aduersus errorem eius succidendum sententias direxit.

THEO

THEODORVS.

THeodorus Ancyranus Galatiæ episcopus, scripsit aduersus Nestorium adhuc Ephesi positus, librũ redargutionis & confutationis: dialectica quidem ante ordinatũ sed autoritate sanctarũ scripturarũ detextum, multis enim assertionibus usus est antequam scripturarũ testimonia poneret.

FASTIDIVS.

FAstidius Britanniarum episcopus, scripsit ad Fatalem quendam de uita Christiana librum unum, & alium de uiduitate seruanda & sana deo digna doctrina.

CYRILLVS.

CYrillus Alexandrinæ ecclesiæ episcopus, ædidit uariarum ὑποθέσεων tractatus: homilias etiã composuit plurimas, quæ ad declamandum à Græciæ episcopis memoriȩ cõmendantur. Præterea libri eius sunt de synagogæ defectu, de fide aduersum hæreticos, & peculiari intentione aduersus Nestorium compositus, qui intitulatur ἔλεγχος. In quo omnia Nestorij occulta panduntur, & prodita confutantur.

TIMOTHEVS.

TImotheus episcopus, composuit librum de natiuitate domini secundum carnem, quam credit in epiphania factam.

LEPORIVS.

LEporius adhuc monachus postea presbyter, præsumens de puritate uitæ, quam arbitrio tantum & conatu proprio nõ dei se adiutorio obtinuisse credebat, Pelagianum dogma cœperat sequi, sed à Gallicanis doctoribus admonitus, & in Africa per Augustinũ à deo emendatus, scripsit emendationis suæ libellum, in quo & satisfacit de errore, & gratias agit de emendatione. Simul & quod de incarnatione Christi male senserat corrigens, catholicam sententiam tulit dicens, manentibus in Christo in sua substantia duabus naturis, unam reddi filij dei personam.

VICTORINVS.

VIctorinus rhetor Massiliensis, ad filij sui Etherij personam commentatus est in genesim, id est à principio libri usq; ad obitũ Abrahæ patriarchæ. Quatuor uersuũ ædidit libros Christiano quidem & pio sensu, sed utpote secu-

lari literatura homo occupatus, & nullius magisterio in diuinis scripturis exercitatus, leuioris ponderis sententias figurauit. Moritur Theodosio & Valentiniano regnãtibus.

CASSIANVS.

CAssianus natione Scytha, Constantinopoli à Iohanne magno episcopo diaconus ordinatus, apud Massiliã presbyter, condidit duo, id est uirorum & mulierum monasteria, quæ usque hodie extant. Scripsit experientia magistrante plano & librato sermone, & (ut apertius dicam) sensu uerba inueniens, et actione linguam mouens, res omniũ monachorũ professione necessarias, id est de habitu monachi, de canonico orationum atque psalmorum modo qui in monasterijs Aegypti die noctuq; tenentur libros tres: institutionum librũ unum. De origine & qualitate ac remedijs octo principalium uitiorũ libros octo, singulos scilicet de singulis uitijs libros expediens. Digessit etiã collationes cũ patribus Aegypti habitas, hoc est, de destinatione monachi ac fine: de discretione, de tribus ad seruiendũ deo uocationibus. De pugna carnis aduersum spũm, et spiritus aduersum carnem. De natura omniũ uitiorũ, de nece sanctorũ, de mobilitate animæ, de octo principalibus uitijs, de qualitate orationis, de iugitate orationis, de perfectione, de castitate, de protectione dei, de scientia spiritali, de diuinis charismatibus, de amicitia, de definiendo uel nõ definiẽdo, de tribus antiquis generibus monachorũ et quarto nuper exorto: de fine cœnobitæ & eremitæ, de satisfactione pœnitẽtiæ, de remissione quinquagesimæ, de nocturnis illusionibus, de eo quod dicit Apostolus: Non enim quod uolo facio bonum, sed quod nolo malum hoc ago: de mortificatione. Et ad extremũ rogatus à Leone archidiacono, postea urbis Romæ episcopo, scripsit aduersus Nestorem de incarnatione domini libros septem. Et in his scribendi apud Massiliã, & uiuendi finẽ fecit, Theodosio & Valentiniano regnantibus.

PHILIPPVS.

PHilippus presbyter, optimus auditor Hieronymi, cõmentatus est in Iob, ædidit sermone simplici libros. Legi eius et familiares epistolas et ualde falsas, ad maxime pau

pertatis

pertatis & dolorũ tolerantiã exhortatorias. Moritur Martiano & Auito regnantibus.

EVCHERIVS.

EVcherius Lugdunensis ecclesiæ episcopus, scripsit ad Valerianũ propinquũ suum de contemptu mundi, & secularis philosophiæ epistolam unã, scholastico & rationabili sermone. Disseruit etiã ad personã filiorũ Salonij et Veroni, postea episcoporũ, obscura quæq; sanctarum capitula scripturarũ. Sed & Cassiani quædã opuscula lato tensa eloquio, angusto reuoluens uerbi tramite, in uno coëgit uolumine: aliaq; tam ecclesiasticis studijs necessaria quàm monasticis. Moritur Valentiniano & Martiano regnantibus.

VINCENTIVS.

VIncentius Natione Gallus, apud monasteriũ in Lerinensi insula presbyter, uir in scripturis sanctis doctus, & notitia eclesiesticorũ dogmatũ sufficienter instructus, cõposuit ad euertenda hæreticorũ collegia nitido et aperto sermone ualidissimã disputationẽ, quam absconso nomine suo, attitulauit. Peregrini aduersum hæreticos: cuius operis quia secundi libri maximã in schedulis partẽ, à quibusdã furatam perdidit, recapitulato eius paucis sermonibus sensu primo compegit, & in unũ librũ ædidit. Moritur Theodosio & Valentiniano regnantibus.

SYAGRIVS.

SYagrius scripsit de fide aduersum præsumptuosa hæreticorũ uocabula, quæ ad destruenda uel immutanda sanctæ trinitatis nomina usurpata sunt, dicentiũ patrem nõ debere patrẽ dici, ne in patris nomine filius cõsonet, sed ingenitum et infectum ac solitariũ nuncupandũ, ut quicquid extra illum in persona est, extra illũ sit in natura, ostendens & patrem quidem posse dici ingenitũ, licet scriptura nõ dixerit, & ex se genuisse in persona filiũ non fecisse, & ex se protulisse in persona spiritũ sanctum, nõ genuisse neq; fecisse. Sub huius Syagrij nomine, septem de fide & regulis fidei libros prætitulatos inueni: sed quia lingua uariantur, nõ eius credidi esse.

ISAAC.

ISaac presbyter Antiochenæ ecclesiæ, scripsit Syro sermone longo tempore & multa, præcipua tamen cura ad-

uersum Nestorianos & Eutychianos; ruinam etiam Antiochiæ elegiaco carmine planxit, coauditores imbuens sono, quo Ephrem diaconus Nicomediæ lapsum. Moritur Leone & Maiorano regnantibus.

SALVIANVS.

SAluianus Massiliensis presbyter, diuina & humana literatura instructus, & (ut absq; inuidia loquar) episcoporum magister, scripsit scholastico & aperto sermone multa, ex quibus ista legi: De uirginitatis bono ad Marcellũ presbyterum libros tres: aduersum auaritiam libros quatuor, de præsenti iudicio libros quinque, & pro eorum merito satisfactionis ad Salonium episcopum librum unum, & expositionis extremæ partis Ecclesiastis ad Claudianum episcopum Viennensem librum unum, epistolarum librum unum, & in morem græcorum, de principio Genesis usq; ad conditionem hominis, composuit uersu quasi Hexameron librum unum, Homilias episcopus factus, multas: sacramentorum uero quantas, nec recordor. Viuit usque hodie in senectute bona.

PAVLINVS.

PAulinus composuit tractatus de initio quadragesimæ, è quibus legi duos: De die dominico paschæ, de obedientia, de pœnitentia, de Neophytis.

HILARIVS.

HIlarius Arelatensis episcopus, uir in sanctis scripturis doctus, paupertatis amator, & erga inopum prouisionem, nõ solum mentis pietate, sed & corporis sui labore sollicitus fuit. Nam pro reficiendis pauperibus, etiam rusticationem cõtra uires suas homo genere clarus & longè aliter educatus exercuit: sed nec in spiritualibus neglexit. Nam & in docendo gratiam habuit, et absq; personarũ acceptione omnibus castigatum opus prædicationis ingessit. Ingenio uero immortali, aliqua & parua ædidit, quæ eruditæ animæ & fideles linguæ indicio sunt, in quibus præcipua et ad multorum utilitatem necessaria opera, uitam sancti Honorati decessoris sui cõposuit. Moritur Valentiniano & Martiano Imperatoribus.

LEO.

LEO.

LEo urbis Romæ episcopus, scripsit ad Flauianũ Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopum, aduersum Eutychen presbyterum, qui tunc ambitione episcopatus, noua in ecclesiã moliebatur inducere, epistolam, in qua admonet eum, ut si confiteretur errorem & polliceretur emendationem, reciperet eum. Si autẽ persisteret in incepto, cum sua hæresi damnaretur. Simul docet in ipsa epistola & diuinis confirmat testimonijs, dominum Iesum Christum, sicut paternæ diuinitatis uerum filium, ita uerum humanæ naturæ esse hominem credendum, id est, ex carne uirginis, carnem traxisse, & nõ de cœlo corpus sibi exhibuisse, sicut Eutyches asserebat. Moritur Leone & Maiorano Imperatoribus.

MOCHIMVS.

MOchimus Mesopotamenus apud Antiochiam presbyter, scripsit aduersum Eutychen egregium librũ: & alia scribere dicitur, quæ necdum legi.

TIMOTHEVS.

TImotheus, extincto ab Alexandrinis Protherio episcopo, tumultuante adhuc plebe, aut uoluit, aut passus est se ab uno episcopo in locum occisi episcopi fieri episcopũ. Et ne contra legem factus merito abijceretur, ad gratiã plebis, quæ Protherium exosum habuerat, omnes quibus ille cõmunicauerat, Nestorianos esse pronunciauit, & maculã conscientiæ temeritate abluendam præsumens, scripsit ad Leonem Imperatorem libellum ualde suasorium, quẽ prauo sensu, patrum testimonijs intantũ roborare conatus est, ut ad decipiendum Imperatorem, & suam hæresim confortandam, penè Leonem urbis Romæ episcopum, & Chalcedonensem synodum ac totos orientalium episcopos, illorum adminiculo Nestorianos ostenderet. Sed fauente deo à Chalcedonensi concilio hostis ecclesiæ coargutus est & confutatus. Viuere adhuc in exilio iam hæresiarches dicitur et habetur. Hunc ipsum libellũ cognoscendi gratia ego rogatus à fratribus, in latinũ transtuli, et cauendũ ꝑtitulaui.

ASCLEPIVS.

ASclepius Afer in Baiensi territorio uici non grandis

episcopus, scripsit aduersum Arrianos, & modo aduersum Donatistas scribere dicitur: in docendo autem ex tempore grandi opinione celebratur.

PETRVS.

PEtrus Edessenæ ecclesiæ presbyter, declamator insignis, scripsit uariarũ causarum tractatus, et in morem sancti Ephrem diaconi psalmos metro composuit.

PAVLVS.

PAulus presbyter, natiõe, ut ex dictis eius cognoui Pannonius, scripsit de uirginitate seruanda, & contemptu mundi, ac uitæ institutione uel morum correptione mediocri sermone, sed diuino conditos sale libros duos, ad personam cuiusdam nobilis, & Christo deditæ uirginis Constantia nomine, in quibus meminit Iouiniani hæretici, & uoluptatum ac libidinum prædicatoris, cui intantum cõtinentis & castæ uitæ institutio contraria fuerat, ut inter luxuriosas epulas animam eructaret.

PASTOR.

PAstor episcopus, composuit libellum in modum symboli paruum, totam penè ecclesiasticam credulitatem per sententias cõtinentem, in quo inter cæteras dissensionũ prauitates, quas prætermissis autorũ uocabulis anathematizat, Priscillianos cum ipso autoris nomine damnat.

VICTOR.

VIctor Cartennæ Mauritaniæ ciuitatis episcopus, scripsit aduersum Arrianos librũ unum & longum, quẽ Genserico regi per suos audiendum obtulit, sicut ex proœmio ipsius libri didici. Scripsit & de pœnitentia publicani librum, in quo & regulam uiuendi pœnitentibus iuxta scripturarum autoritatem statuit: & ad Basiliũ quendam super morte filij consolatoriũ libellũ, spe resurrectionis perfecta instructione munitum. Homilias etiam composuit multas quas à fratribus salutis proprię sollicitis in libris digestas seruari cognoui.

VOCONIVS.

VOconius Castellani Mauritaneæ oppidi episcopus, scripsit aduersus ecclesiæ inimicos, Iudæos & Arrianos & alios hæreticos. Composuit etiã sacramentorũ egregium uolumen.

MVSAEVS.

MVsæus Massiliensis ecclesiæ presbyter, uir in diuinis scripturis doctus, & in earũ sensibus subtilissima exercitatione limatus, lingua quoq; scholasticus, hortatu sancti Venerij episcopi excerpsit ex sanctis scripturis lectiones totius anni, festiuis aptas diebus, responsoria, etiam psalmorum capitula, tempori & lectionibus congruentia: quod opus tam necessarium à lectoribus in ecclesia probatur, ut expetitum, & sollicitudinem tollat & moram, plebiq; ingerat scientiam celebritatem & decorem. Sed & ad personã sancti Eustasij episcopi successoris supradicti hominis dei, cõposuit sacramentorum egregium & nõ paruum uolumen, per membra quidem pro opportunitate officiorum & temporum pro lectionũ textu psalmorũq; serie & de cantatione discretum, sed supplicandi deo, & contestandi beneficiorum eius sodalitate sui consentaneum, quo opere grauissimi sensus & castigatæ eloquentiæ agnouimus uirum. Homilias etiam dicitur declamasse, quas & haberi à fidelibus uiris cognoui, sed ego non legi. Moritur Leone & Maiorano regnantibus.

VINCENTIVS.

VIncentius presbyter, & ipse natione Gallus, in diuinis scripturis exercitatus, linguam habens usu loquendi, & maiorũ lectione politam, cõmentatus est in psalmos, cuius operis legit aliqua sancto homini dei Cannati me audiente, promittens simul si dominus uitam et uires daret, se in toto psalterio eodem studio laboraturum.

CYRVS.

CYrus genere Alexandrinus, arte medicus & ex philosopho monachus, uir dicendi peritus, scripsit aduersus Nestorem prius eleganter et fortiter: modo autem dum in illum nimius inuehitur, & syllogismis magis quàm scripturis agit, Timotheanum dogma fouere cœpit. Denique ambiguusq; etiam sui suspendit animum à consensu Chalcedonensis decreti, nec acquiescendũ putat filium dei duabus post incarnationem constare naturis.

SAMVEL.

SAmuel Ediſſenæ eccleſiæ presbyter, multa aduerſus eccleſiæ inimicos Syro ſermone conſtruere dicitur, præcipua tamen intentione contra Neſtorianos, & Eutychianos & Timotheanos nouellos, ſiue ad diuerſos hæreticos. Vnde & frequenter triformē beſtiā & eccleſiaſtica inſemel ſententia cum autoritate ſanctarum ſcripturarum ſummitatem ferit, oſtendens Neſtorianis deum in homine, non purū hominem ex uirgine natum. Eutychianis ueram humani generis carnem à deo aſſumptam, & non de cœlo exhibitam, nec craſſi aëris ſubſtantiam in carne formatam. Timotheanis ita uerbū carnem factum, ut manente uerbo in ſua ſubſtantia, & homine in ſua natura, ſocietate, non immixtione unam filij dei reddidiſſe perſonā. Viuere adhuc apud Conſtantinopolim dicitur. Nam initio collati Anthemio imperij, & ſcripta eius, & eſſe eum in carne agnoui.

CLAVDIANVS.

CLaudianus Viennenſis eccleſiæ presbyter, uir ad loquendum artifex, & ad diſputandum ſubtilis, compoſuit tres de ſtatu uel de ſubſtantia animæ libros, in quibus agit intentionem, quatenus oſtendat aliquid incorporeum præter deum.

PROSPER.

PRoſper homo Aquitanicę regionis, ſermone ſcholaſticus, & aſſertionibus neruoſus, multa compoſuiſſe dicitur. Ex quibus ego Chronica nominis illius prætitulata legi, continentia à primi hominis conditione iuxta diuinarū ſcripturarum fidem, uſque ad obitum Valentiniani Auguſti, & captiuitatem urbis Romæ à Genſerico Vuandalorū rege factam. Legi & librū aduerſus opuſcula ſuppreſſo nomine Caſſiani, quæ eccleſia dei ſalutaria probat, illa infamat nociua. Re enim uera Caſſiani & Proſperi de gratia dei & libero arbitrio ſententiæ in aliquibus ſibi inueniuntur contrariæ. Epiſtolæ quoq; papæ Leonis aduerſum Eutychen, de uera Chriſti incarnatione ad diuerſos datæ, ab ipſo dictatæ creduntur.

FAVSTVS.

FAVSTVS.

FAustus ex abbate Lerinensis monasterij apud regnũ Galliæ episcopus factus, uir in diuinis scripturis satis intentus, ex traditione symboli occasione accepta, composuit librũ de spiritu sancto, in quo ostendit eum iuxta fidem patrum & consubstantialem & coæternalem esse patri et filio ac plenitudinem trinitatis obtinentem. Edidit quoque opus egregiũ de gratia dei qua saluamur, et libero humanæ mentis arbitrio, in quo saluamur: in quo opere docet gratiã dei semper & inuitare, & præcedere, & iuuare uoluntatem nostram, & quicquid ipsa libertas arbitrij pro labore piæ mercedis acquisierit, non esse propriũ meritum, sed gratiæ donum. Legi eius & aduersum Arrianos & Macedonianos paruum libellum, in quo coëssentialem prædicat trinitatẽ: & alium, aduersus eos qui dicunt esse in creaturis aliquid incorporeum. In quo & diuinis testimonijs & patrum confirmat sententijs, nihil credendũ incorporeum præter deum. Est eius epistola in modum libelli ad diaconum quendam gratum nomine ædita, qui à fide catholica discedens, ad Nestorianam abijt impietatem. In qua epistola admonet eum credere sanctam Mariam uirginem, non purum hominem genuisse, qui postea susciperet diuinitatem, sed deum uerum & hominem uerum. Sunt eius & alia scripta, quæ quia necdum legi, nominare nolui: uiua tamẽ uoce egregius doctor & creditur & probatur. Scripsit postea & ad Felicem præfectum prætorio & patriciæ dignitatis uirum, filium magni consulis iam religiosum, epistolam ad timorem dei hortatoriam, conuenientem personis pleno animo pœnitentiã agere disponentium.

SERVVS DEI.

SEruus dei episcopus, scripsit aduersum eos qui dicunt Christum in hac uita degentem non uidisse carneis suis oculis patrem, sed post resurrectionem ex mortuis & ascensionem in cœlis, quum translatus est in gloriam dei patris, profectum scilicet ei dantis in remunerationem martyrij, in qua scriptura ostendit & disputatione sana et sanctarum scripturarum testimonijs, dominum Iesum ab ipso eius conce-

ptu per ſpiritũ ſanctũ facto & partu ex uirgine, quod deus uerus in homine uero: ipſe quoque homo deus factus natus eſt, ſemper carnis ſuæ oculis & patrem uidiſſe & ſpiritum ſanctum per ſpecialem & unitam dei & hominis ſocietatẽ.

VICTORIVS.

VIctorius homo natione Aquitanicus, calculator ſcripturarum ſcrupuloſus, inuitatus à ſancto Hilario urbis Romæ epiſcopo, compoſuit paſcalem curſum indagatione cautiſſima, poſt quatuor priores, qui compoſuerant, id eſt Hippolytum, Euſebium Theophilum, & Proſperũ: & protendit annorum ſeriem uſque ad annum quingenteſimum triceſimumſecundũ, ita ut à quingenteſimo triceſimotertio anno reincipiat paſcalis ſolennitas, eodem menſe & die eademque luna, quæ primo paſſionis ac reſurrectionis dominicæ anno facta eſt.

THEODORETVS.

THeodoretus Cyriæ ciuitatis epiſcopus (à Cyro enim rege Perſarum condita, ſeruat hodieque apud Syriã nomen autoris) ſcripſiſſe dicitur multa, ad meam notitiam tamen iſta ſunt quæ uenerũt: De incarnatione domini aduerſum Eutychen presbyterũ & Dioſcorum Alexandriæ epiſcopum, qui humanã in Chriſto carnem fuiſſe negant, ſcripta fortia, per quæ confirmat & ratione & teſtimoniis ſcripturarum, ita illum ueram maternæ ſubſtantiæ carnem habuiſſe, quam ex matre uirgine ſumpſit, ſicut & ueram deitatem, quam æterna naſcibilitate deo patre gignente, ipſe naſcendo accepit. Et decem hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libri, quos imitatus Euſebium Cæſarienſem conſcripſit, incipiens à fine librorum Euſebii uſque ad ſuum tempus, id eſt, à uicennalibus Conſtantini uſque ad imperium Leonis ſenioris deduxit, ſub quo & mortuus eſt.

GENNADIVS.

GEnnadius Conſtantinopolitanæ eccleſiæ põtifex, uir lingua nitidus & ingenio acer, tam diues ex lectione antiquorũ fuit, ut Danielem prophetam ex integro ad uerbum cõmentatus exponeret. Homilias etiam multas compoſuit. Moritur ſeniore Leone imperium tenente.

THEO

THEODVLVS.

THeodolus in Cœlesyria presbyter multa conscribere dicitur, sed ad me liber eius uenit, quem de consonantia diuinæ scripturæ composuit, id est, ueteris & noui testamenti aduersus antiquos hæreticos. Qui propter differentiam præceptorum uel ceremoniarum, alium ueteris testamenti deum dixerunt, alium noui. In quo ostendit dispensationis fuisse unius eiusdemq́ dei autoris utriusq́ scripturæ, ut alia per Moysen antiquis lex daretur in sacrificiorũ cerimonijs & iudiciorũ animaduersionibus, alia bis per Christi præsentiam in sacris mysterijs & futuris repromissionibus, nec diuersa credi debere, aut non uno spiritu & uno autore dictata, quum illa quæ si modo secundum literam obseruarentur occiderent, eadem ipsa secũdum spiritum intellecta uiuificent. Moritur hic scriptor ante trienniũ regnante Zenone.

IOHANNES.

IOhannes Antiochenæ parrochiæ ex grãmatico presbyter, scripsit aduersum eos qui in una tantũ substantia adorandum asserunt Christum, nec acquiescunt, duas in Christo confitendas naturas, docens secundum relationem scripturarum unam in illo dei & hominis esse personã, non unã carnis & uerbi naturam. Simul & impugnat aliquas Cyrilli Alexandrini episcopi sententias, docens incaute ab illo aduersum Nestorem prolatas, quæ nunc fomentũ sunt, & robur addunt Timothianis, quod ualde inaniter dicit. Viuere adhuc dicitur & ex tempore declamare.

HONORATVS.

HOnoratus Constantinæ Africæ ciuitatis episcopus, scripsit ad Archadium quendam, qui pro confessione fidei catholicæ, in partes Africæ exulabat epistolam ad labores pro Christo ferendos hortatoriam, & exemplis præsentibus, & scripturarum relationibus roboratam, & quod confessionis fidei perseuerantia, nõ solum præterita purget à crimine peccata, sed & meritum procuret martyrij.

CEREALIS.

CErealis episcopus natiõe Afer, ĩterrogatus à Maximiano Africanorũ episcopo, si posset uel paucis diuinæ

ſcripturæ teſtimonijs, abſq; ulla diſputationis duntaxat aſſertione fidem catholicam aſſignare. Quam ille in nomine domini, ſuffragante ſibi ueritate, non paucis teſtimonijs, ſicut Maximianus irridens petierat, ſed copioſis tam ueteris teſtamenti quàm noui indicibus approbauit & libello ædidit.

EVGENIVS.

EVgenius Carthaginenſis Africæ ciuitatis epiſcopus, & confeſſor publicus, admonitus à Hunericho Vuandalorum rege catholicæ fidei expoſitionem, & maxime uerbi homouſion proprietatem diſſerere, cum cōſenſu omniū Africæ, & Mauritaniæ, & Sardinæ, atq; Curſicæ epiſcoporum & confeſſorum qui in catholica permanſerunt, compoſuit librum fidei, non ſolum ſcripturarum ſanctarum ſententijs cōmunitum, & per collegas confeſſionis ſuæ porrexit. Iam uero aſportandus pro fidelis linguæ remuneratione in exilium, epiſtolas uelut cōmonitorias fidei, & unius ſacri et conſeruandi baptiſmatis ouibus ſuis, quaſi paſtor ſollicitus dereliquit. Altercationes quoq; quas cum Arraniorū præſulibus per internuncios habuit conſcripſit, & regi legendas per maiorem domus eius tranſmiſit. Similiter et preces pro quiete Chriſtianorum, eidem uelut apologias obtulit. Viuere adhuc ad confirmationem eccleſiæ dicitur.

POMERIVS.

POmerius natione Maurus, in Gallias presbyter ordinatus, interrogantibus & rogātibus Iuliano epiſcopo, & Vero presbytero, dialogorū more reſpondens, arte dialectica & ſermone ingenio apto, compoſuit de natura animæ, & qualitate eius, & de reſurrectionis eius ſpecialitate, in hac uita fidelium & generali omnium hominum libros octo. Quorum primus continet quid ſit anima, uel qualiter ad imaginem dei credatur facta. Secundus, utrum anima incorporea an corporea debeat credi. Tertius, unde ſit anima primo homini facta. Quartus, utrum anima quæ naſcituro corpori infundēda eſt noua fiat ſine peccato: An ex ſubſtantia animæ primi hominis uelut propago è radice producta, etiam peccatum primæ animæ ſecum originaliter retrahat. Quintus, recapitulationē libri quarti, diſputationes, & definitiones,

finitiones, & quę sit facultas animæ, id est possibilitas, & q̃d eam ex singulari uoluntate obtineat. Sextus, unde sit iuxta apostoli dictum aduersitas carnis & spiritus. Septimus, de differentia uitarum, mortium, resurrectionum carnis & animæ. Octauus, de his quæ in fine mũdi futura pręcicta sunt, & absolutiones quæstionum quæ de resurrectione proponi solent. Memini legisse me olim eius dictatum ad quendam nomine Principium: de contemptu mundi ac rerum transiturarum hortatorium, & alium de uitijs & uirtutibus prætitulatum. Scripsisse & alia dicitur, & adhuc scribere, quæ ad meam notitiam non uenerunt. Viuit usque hodie, conuersatione deo digna apta professioni & gradui.

HONORATVS.

HOnoratus Massiliensis ecclesiæ episcopus, uir eloquens, & absq; ullo linguæ impedimento, extempore in ecclesia declamator; & quia à pueritia in timore dei crescens, etiam in negocijs ecclesiasticis exercitatus est, os suũ quasi armarium scripturarum aperit, & in homiliarum modum ad utilitatem legentiũ multa componit, maximeq; ad colendam fidei rationem, & reuincendam hæreticorũ peruersitatem. In cuius libera prædicandi constantia, non solũ uicinarum ciuitatum sacerdotes & populi delectantur, sed & longe positi cum ad eos necessario pergit, summã ei docendi in suis ecclesijs rogantes iniungunt. Sanctus quoq; papa Zelasius Romanæ urbis pontifex, per scripturã agnoscens eius fidei integritatem, rescripto suo probatam indicauit. Sanctorum patrum uitas ad ædificationem posterorum coaptat ipse legendas, præcipue nutritoris sui sancti Hilarij Arelatensis episcopi, letanias ad supplicandum dei clementiam cũ plebe sibi credita pro uiribus agit.

GENNADII ILLVSTRIVM VIRORVM CATALOGI FINIS.

ERRATA QVIBVS LECTOR PARVM attentus remorari possit.

Folio 12. pro πείθον legendũ est πειθείς. fol. 13. aquas pro aqua. fol. 16. loco, γέγονε, γέγονες. fol. 18. pro σκημύνη legito σκημαίνη. Ibid. πλῆθος, lege pro πλήθει. fol. eodem, ἡγουμένοις pro ἡγουμένῳ legito. fol. 19. pro, manum tollerent de tabula (è margine ascitum) desisterent legendum est. fol. 38. βαπτιστοῦ pro βαπτιστοῦς.

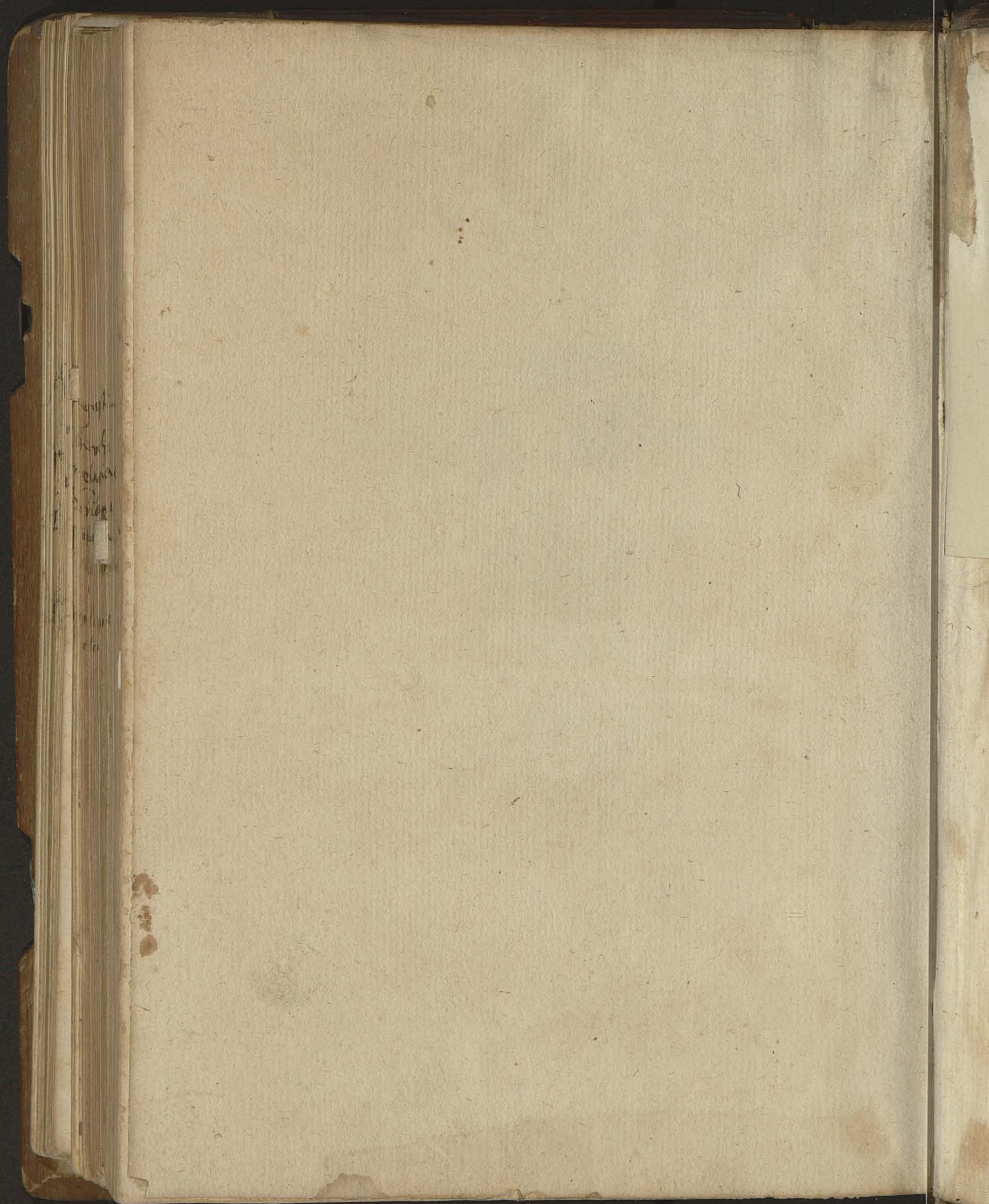
Cætera quæ partim exemplaris (quod in Epiphanio quidem modis omnibus conspurcatissimum fuit) uitio, partim operarũ incuria designata sunt, pius lector æqui boniq́ consulet, & emendet.

BASILEAE, APVD AND. CRATANDRVM, AN. M. D. XXIX.

Steuchi

[illegible]

[illegible]

S

A

ST